

Tã âti-âti tãndí Yésũ rî tãsi Mâtáyõ drí ìgĩlî rî Mâtáyõ

Tã 'ẽ'á zĩlâ nĩlî sísí rî

Búkũ nô, Mâtáyõ gólâ â'dó 'bá bê lâjój'bá Yésũ kâ rî 'bá yĩ ãlólâ ró rî, ìgĩ nĩ òjĩlâ Yúdâ yĩ kâ rî yĩ drí. Tã ífí gólâ drí ìgĩzój lâ rî rĩ'á ì'dí tã rĩrĩ Yésũ kâ ãngój nõ drĩ rî tã lâ â'dázój, gój'dá kpá tã Yésũ drí ìmbálé òjĩlâ drí rî bê. Mâtáyõ lē â'dálâ gólĩyĩ drí kĩ, Yésũ fí ì'dí 'díyĩ pã 'bá rî gógój Ôvârí drí tã lâ 'bálé trá ãkũ ró 'ẽ'á âjólâ rî, gój'dá kĩ, Yésũ â'dój 'díyĩ pã 'bá ró tótój òjĩlâ Yúdâ yĩ kâ drí kò. Bê-rî Yésũ rĩ'á 'díyĩ pã 'bá ró òjĩlâ 'bãsurú ãngój 'ásí ndrĩ rî yĩ drí.

Búkũ Mâtáyõ kâ nõ 'á rî, í'dígójwá rĩrĩ Yésũ kâ ãngój 'á nõngá rî kâ bê, gój'dá kpá òdrã gólâkâ rî, gój'dá tã â'dã ãzã 'bá yĩ kpá bê nĩ rî 'bá tã ìmbã Yésũ kâ â'dálé rî,

Kápĩtã 5-7 Tã Yésũ drí ìmbálé kúnj drí 'álâ rî
'Dĩ rî íyíkã rĩ'á lãtj rĩzój ãngój drĩ nõngá
kũmũ Ôvârí kâ zélé rî ì'dí.

Kápĩtã 10 Tã Yésũ drí ìmbálé lâjój'bá íyíkã rî
'bá yĩ drí rî

'Dĩ rî íyíkã rĩ'á lãtj gólâ tã gólâ kĩ 'bá nĩ rî,
kãyj gólâ Ôvârí drí 'ezój òjĩlâ 'bálé 'dój rĩlĩ
kũmũ íyíkã zélé rî bí 'ẽ'á âcálé rî âtázój rî
ì'dí.

Kápĩtã 13 Úlj mãnĩgój kũmũ Ôvârí kâ rî tãsi

Kápītā 18 Tã gólâ rĩrĩ kâ kpākã ãlô âdrúpĩ ãzí
 ró kũmũ Ôvârí kâ zêlé rĩ
Kápītā 24-25 Tã kâyĩ gólâ Yésũ drí 'êzó âgólé
 rĩlí kúmú ró ôjílã ãngó nõ kâ drĩlí ndrĩ rĩ

Tã âfõ-âfõ Yésũ rĩ á'biyá yí kâ tãsĩ rĩ
(Lúkã 3.23-38)

¹ Tã âfõ-âfõ Yésũ Krístõ rĩ á'biyá yí kâ rĩ rĩ'á
 nõô. Yésũ rĩ'á kúmú Dăwúdĩ rĩ ózõwá 'i. Gõ'dá
 Dăwúdĩ iyíkâ Ābārāyāmā rĩ ózõwá 'i. Ózõwá
 gólĩyĩ îtõlé bê Ābārāyāmā rú sĩ cãlé bũũũ kúmú
 Dăwúdĩ rú rĩ rĩ'á iyĩ õzõ nõô 'bá yí kâtí.

² Ābārāyāmā tĩ Īsákã.

Gõ'dá Īsákã tĩ iyíkâ Yākóbã.

Gõ'dá Yākóbã tĩ iyíkâ Yúdã yĩ âdrúpĩ lâ yĩ
 bê.

³ Gõ'dá Yúdã tĩ Pěrezē yĩ Zérã bê, gõ'dá
 ândrê lâ yĩ Tãmã i'dĩ.

Gõ'dá Pěrezē tĩ iyíkâ Ĕzērónē.

Gõ'dá Ĕzērónē tĩ iyíkâ Rámã.

⁴ Gõ'dá Rámã tĩ iyíkâ Āmĩnãdábã.

Gõ'dá Āmĩnãdábã tĩ iyíkâ Nãsónõ.

Gõ'dá Nãsónõ tĩ iyíkâ Sãlãmónã.

⁵ Gõ'dá Sãlãmónã tĩ iyíkâ Bõ'ázã. Gõ'dá
 Bõ'ázã rĩ ândrê iyíkâ Rãhábã.

Gõ'dá Bõ'ázã tĩ iyíkâ Óbēdē. Gõ'dá Óbēdē rĩ
 ândrê iyíkâ Rútã.

Gõ'dá Óbēdē tĩ iyíkâ Yésē.

⁶ Gõ'dá Yésē tĩ iyíkâ kúmú Dăwúdĩ.

Gõ'dá nĩngá sĩ, ózōwá gólĩyĩ ìtòlé bê kúmú
 Dăwúđĩ rú sĩ cǎlé búúũ kâyĩ gólâ òjílǎ
 Īsĩrǎ'élě kǎ trôzó ǎjílí 'bǎđrĩ lídí 'á Bǎbĩlónǎ
 'álâ rĩ sĩ rĩ rĩ'á òzō nōô rĩ 'bá yĩ tí.

Kúmú Dăwúđĩ tị Sólômô. Gõ'dá Sólômô rĩ
 ândré íyíkâ Ūrĩyǎ rĩ ǎyízí rú bê Bătēsébǎ
 rĩ ĩ'dĩ.

⁷ Gõ'dá Sólômô tị íyíkâ Rêhōbówǎ.

Gõ'dá Rêhōbówǎ tị íyíkâ ǎbĩjǎ.

Gõ'dá ǎbĩjǎ tị íyíkâ ǎsǎ.

⁸ Gõ'dá ǎsǎ tị íyíkâ Yōsǎpátǎ.

Gõ'dá Yōsǎpátǎ tị íyíkâ Yêhōrámǎ.

Gõ'dá Yêhōrámǎ tị íyíkâ Ūzĩyǎ.

⁹ Gõ'dá Ūzĩyǎ lôfō íyíkâ Yōtámǎ.

Gõ'dá Yōtámǎ tị íyíkâ ǎházǎ.

Gõ'dá ǎházǎ tị íyíkâ Êzêkiyǎ.

¹⁰ Gõ'dá Êzêkiyǎ tị íyíkâ Mǎnásê.

Mǎnásê gō tị íyíkâ ǎmónǎ.

Gõ'dá ǎmónǎ tị íyíkâ Yōsĩyǎ.

¹¹ Gõ'dá Yōsĩyǎ tị íyíkâ Yêhōyǎkínĩ yĩ ǎđrúpĩ
 lâ yĩ bê.

Ótrô gólĩyĩ trá ndrô gólâ òjílǎ ǎwǎ drí òjílǎ
 Īsĩrǎ'élě kǎ ùrúzó ǎjú 'ásĩ ǎjílí 'bǎđrĩ lídí 'á
 Bǎbĩlónǎ 'álâ rĩlí tólâ ndrô dũũ sĩ rĩ 'á.

¹² Gõ'dá ózōwá gólĩyĩ ìtòlé ndrô gólâ òjílǎ
 Īsĩrǎ'élě kǎ rũzó ǎjílí Bǎbĩlónǎ 'álâ rĩ vósĩ rĩ
 cǎlé búúũ ndrô Yēsũ rĩ tịzó rĩ 'á rĩ rĩ'á ìyĩ òzō
 nōô rĩ 'bá yĩ tí.

Yêhōyǎkínĩ tị Sêyǎlêtélê.

Gõ'dá Sêyǎlêtélê tị íyíkâ Zǎrǎbǎbálǎ.

13 Gõ'dá Zārābābālā tị íyíkā Ạbịyúdā.

Gõ'dá Ạbịyúdā tị íyíkā Ēllyākímō.

Gõ'dá Ēllyākímō tị íyíkā Ầzórā.

14 Gõ'dá Ầzórā tị íyíkā Zādókā.

Gõ'dá Zādókā tị íyíkā Ầkímā.

Gõ'dá Ầkímā tị íyíkā Ēllyúdā.

15 Gõ'dá Ēllyúdā tị íyíkā Ēllyázā.

Gõ'dá Ēllyázā tị íyíkā Mātánā.

Gõ'dá Mātánā tị íyíkā Yākóbā.

16 Yākóbā tị íyíkā Yōsépā.

Yōsépā 'dī íyíkā Māriyā rī ágó ró rī ĩ'dī.

Māriyā íyíkā Yésū gólā â'dó 'bá 'díyī pā 'bá
ró rī ândré ĩ'dī.

17 Ĩtī rī, gõ'dá ĩtōlé Ầbārāyāmā rú sī cālē bũúũ kúmú Dậwúđị rú rī, ózōwá ândā rú trá mủdrị-drị-lâ-ngâ-sủ. Gõ'dá kpá ĩtōlé Dậwúđị rú sī cālē bũúũ kậyị ọjílā Ĩsĩrā'élē kâ trۆzó Bābĩlónā 'álā rī, ózōwá ândā rú kpá trá mủdrị-drị-lâ-ngâ-sủ. Gõ'dá ĩtōlé ndrō ọjílā Ĩsĩrā'élē kâ trۆzó Bābĩlónā 'álā rī 'á cālē bũúũ Yésū Krĩstō rī tịrĩ 'á rī, ózōwá ândā rú kpá trá mủdrị-drị-lâ-ngâ-sủ.

*Tā góllyī rú 'ē 'bá Yésū Krĩstō rī tịtị tāsī rī
(Lúkā 2.1-7)*

18 Tā góllyī rú 'ē 'bá Yésū Krĩstō rī tịtị tāsī rī â'dô trá nōtí, gólā rī ândré Māriyā óndrē trá 'ē'á gĩlā ọkó ró Yōsépā drị. Gõ'dá drē ầkpākā'dā Yōsépā yī drị rĩ ầkó Māriyā bē vō ầlō 'á ọzō ágó yī drị rĩrĩ rĩlĩ ọkó bē rī kátí rī, Māriyā ầsủ vō lá trá kĩ, yī 'bā rú trá mvá bē mbārākā Líndrị Tándị Ôvārị kâ rī kâ sī.

19 Gō'dá Yōsépā nĩ bê trá kī'á nĩ rĩ, Māriyā trá cú òtò bê ìtí rĩ, gólâ lée kò ànyĩ lôgölê Māriyā drĩ. Gólâ ìsũ tā trá 'èzó Māriyā rĩ àyélé ìnìnì ró vò lâ úsú àkó, tãlâ gólâ rĩ'á àgò tãndí 'ì.

20 Gō'dá Yōsépā òtírĩ rĩ tā rĩ 'dĩ ìsũlĩ 'è'á 'èlâ rĩ, nyĩ ró, mālāyíkā Ôvâri kâ drí rú â'dázó gólâ drí àbĩ-àbĩ 'á tā àtálé gólâ drí kī, “Yōsépā, Dậwúđĩ rĩ ózowá,* ní 'è ùrĩ kò Māriyā rĩ trölé ànĩ òkó ró, tãlâ gólâ 'bã rú mvá bê 'dĩ mbârâkã Líndrí Tãndí Ôvâri kâ rĩ kâ sĩ. Â'dó kò àgò àzã sĩ.

21 Gólâ â'dô mvá ágò tĩ'á, gō'dá ní â'dô rú lâ zĩ'á Yésũ,* tãlâ gólâ â'dô òjílâ iyíkã pã'á tā ònjĩ gólĩyíkã 'ásĩ.”

22-25 Gō'dá Yōsépā nĩ bê ìfĩ â'dú 'ásĩ rĩ, drílâ gōzó tā rĩ 'dĩ 'èlé, té òzò mālāyíkã drí àtálé 'dĩ kâtí. Gólâ drí Māriyā rĩ trözó iyĩ òkó ró, gō'dá gólâ àyĩ Māriyā bê òkó ró kò cãlé bũũ kậyĩ Māriyā drí mvá tĩzó rĩ 'á. Gō'dá útĩ bê mvá rĩ 'dĩ rĩ, Yōsépā drí rú lâ zĩzó Yésũ.

Tã Yésũ rĩ tĩ kâ 'è rú ìtí 'dĩ, tãlâ tã gólâ Ôvâri drí àtálé trá àkũ ró nã 'bã yĩ sĩ tã àngũ 'bã iyíkã Ìsáyã sí rĩ ã'dô ró bê tã pậtĩ rĩ kī'á nĩ rĩ,

“Ízámvá gólâ tã àgò kâ nĩ 'bã drē kò rĩ â'dô 'è'á rú 'bãlé 'à bê.
Gólâ â'dô 'è'á mvá ágò tĩlĩ, áâ'dô rú lâ zĩ'á Ìmánõwêlê.”

Ìsáyã 7.14

Rú Ìmánõwêlê 'dĩ, tã ífĩ lâ kĩ, Ôvâri bê rĩ'á àmã bê.

* 1:20 1.20 Tã àngũ 'bã àngũ tā trá kī, 'díyĩ pã 'bã â'dô àfõ'á Dậwúđĩ rĩ ózowá yĩ 'ásĩ. * 1:21 1.21 Rú Yésũ 'dĩ, tã ífĩ lâ kĩ, 'díyĩ pã 'bã.

2

Tã tã nĩ 'bá yí drí ânĩzó Yésũ rí ìnjĩlì rí

¹ Útì Yésũ Bētēlémē 'á 'bãdrĩ Yūdáyã kã 'á. Ndrô gólâ rí tĩzó 'dĩ 'á rí, Ēródē* ì'dí kúmú ạngí 'ì 'bãdrĩ rí 'dĩ drĩlì. Gõ'dá Yésũ rí tĩtì vósì rí, tã nĩ 'bá ãzâ 'bá yí gólĩyì rí 'bá tã ì'bì'bìwá drí rí'á â'dálâ rí nĩlì rí drí ângázó ânĩlì vò jējē 'ásì ómvórē lésì âcálé Yērōsālémã 'á, tãlâ ì'bì'bìwá ãzâ drĩ gólĩyì trá jãrìbã rí 'dĩ 'álâ.

² Gõ'dá gólĩyì câ bê tólâ rí, drĩlĩyì rĩzó tã ìjílì kĩ nĩ rí, “Mvá gólâ tĩlì nōngá 'bãdrĩ nô 'á 'ē 'bá â'dólé kúmú ạngí ró ãnì òjílã Yúdã yí kã drĩlì rí bê ángô lé ró yã? ãmã drí 'bãzó drē ómvórē 'álâ rí, ì'bì'bìwá ãzâ âfō trá tã â'dálé ãmã drí kĩ, úútì kúmú ạngí trá 'bãdrĩ nô 'á. Ĭ'dí ãmã drí ânĩzó nõ gólâ rí ìnjĩlì.”

³ Gõ'dá tã 'dì 'dê bê kúmú ạngí Ēródē bílì rí, drílâ â'dózó tã ìsũ ró rōô, tãlâ gólâ ìsũ tã trá kĩ nĩ rí, kúmú ó'dí 'dĩ ã'dô trá ânĩ'á kũmũ trólé yí drígá sĩ. Gõ'dá tã 'dì drí òjílã dùũ Yērōsālémã 'á rí 'bãzó kpá â'dólé tã ìsũ ró.

⁴ Tã rí 'dĩ tãsì rí, kúmú ạngí Ēródē drí drĩ-'bá ạngí Yúdã yí kã rí 'bá yí ạngízó gõ'dá kpá lã'bì ìmbá 'bá yí bê ndrĩ 'dó ânĩlì yí ngálâ. Drílâ gólĩyì ìjízó kĩ, “Úlì tã ạngũ 'bá Ôvârí kã rí 'bá yí kã vó ró rí, áâ'dô kúmú 'ē 'bá â'dólé 'díyì pã 'bá ró rí tĩ'á ángô lé yã?”

⁵ Gõ'dá drĩ-'bá Yúdã yí kã 'dĩ 'bá yí drí tã-drĩ lôgōzó kúmú Ēródē drí kĩ, “Ôvârí kĩ, áâ'dô gólâ

* **2:1 2.1 Ēródē** 'Dĩ rí'á Ēródē ãzâ gólâ 'ē 'bá rílì kúmú ró ìzátú kàyì Yésũ rí fũzó rí 'á rí, átá lã ì'dí.

rî tî'á Bêtêlémê 'á 'bãdrî ãmákâ Yũdáyã kâ 'á
nõngá, òzõ tã àngũ 'bá Míkã drí tã lâ ìgĩlí trá
ãkũ ró rî kátí kí'á nĩ rî,

6 'Bêtêlémê 'bãdrî Yũdáyã kâ 'á, ní â'dô kpálé
jãrĩbã fínyáwá ró rî,
tã ánikâ lãvũ trá gãrẽ jãrĩbã ãzí drĩ sĩ, tãlã
ãã'dô kúmú àngĩ lôfõ'á ní 'ásĩ.

Gólã â'dô 'è'á 'bãlé lôkí 'bá ró òjílã ámákâ
Ìsĩrã'élẽ kã drĩlĩ.' "

Míkã 5.2

7 Gõ'dá nĩngá sĩ rî, kúmú Ēródẽ drí tã nĩ 'bá
'dĩ 'bá yí àzízó ànĩlí yí ngálã ìnĩnĩ ró, tãlã gólã lã
kãyì sísì gólã ì'bì'bìwã drí àfõzó 'á lâ rî nĩlĩ gólĩyì
tí sĩ, tãlã yí ùnĩ ró kãyì mvá rî 'dĩ tĩzó 'á lâ rî bê.

8 Gõ'dá tã nĩ 'bá 'dĩ 'bá yí lògõ tã-drĩ tã ìjĩ
gólãkã 'dĩ kã gólã drí bê rî, gólã drí gólĩyì àdózó
kĩ nĩ rî, "Nĩ nĩ mvá 'dĩ lônãlé. Òzõ nĩ ùsù gólã
trá rî, nĩ lògõ tã lâ má drí, má nĩ ró bê kpá gólã
rî ìnjĩlĩ." Gõ'dá Ēródẽ drí tã nĩ 'bá 'dĩ 'bá yí jõzó
nĩlí Bêtêlémê 'álã.

9-10 Nĩngá sĩ, gólĩyì drí rĩrĩ nĩlí Bêtêlémê 'álã rî
sĩ rî, gólĩyì drí kpá ì'bì'bìwã ãlô-ãlô drĩlĩyì ndrélé
trá ómvórẽ 'álã rî ndrẽzó ó'dí. Gõ'dá gólĩyì ndrẽ
ì'bì'bìwã 'dĩ bê rî, gólĩyì drí à'dózó àyĩkõ ãmbá
sĩ. Ì'bì'bìwã rî 'dĩ drí 'dẽzó gólĩyì drí sísì, gõ'dá
nĩzó àdrélé té võ mvá bê rî 'á.

11 Gõ'dá gólĩyì câ bê tólã rî, drĩlĩyì fĩzó jó mvá
bê rî 'á mvá ùsúlĩ àndrẽ lâ Mãriyã bê. Gõ'dá
drĩlĩyì 'ã'ì tĩzó vũdrĩ mvá 'dĩ ìnjĩzó. Drĩlĩyì ngá
fẽfẽ ìyĩkã à'dó 'bá dáãbõ ró, dõ rú'bã kã zĩlĩ
múrã, gõ'dá kpá ngá tãndĩ àjĩ bê rî 'bá yí bê

lôfôzó fêlé mvá 'dĩ drí. Ngá fêfê 'dĩ 'bá yî lâgî lâ lâvũ gãrã.

¹² Gõ'dá tâ nî 'bá 'dĩ 'bá yî 'ê bê gôlé 'bãdrî ãyíkã 'álâ rî, Ôvârí drí gólîyî ãfî ãmbázó âbî-âbî 'á kî nî rî, gólîyî ôgô ãyî kô kôrô Êródê drî sî, tâlá gólîyî ôzó mvá 'dĩ vô lâ â'dá Êródê drí kô. Gõ'dá gólîyî drí ngãzó gôlé ãyî drí 'bãdrî 'álâ látî ngî ãzã 'ásî.

Tã Yôsépã yî drí rãzó Mãsîrî 'álâ ãyî nyãányã pãlé rî

¹³ Gõ'dá gôgô tâ nî 'bá 'dĩ 'bá yî kã rî vósî rî, mãlâyíkã Ôvârí kã drí rû â'dázó kpá ó'dí Yôsépã drí âbî-âbî 'á tâ âtálé gólã drí kî, “Ní ngá 'wãã ãrû mvá 'dĩ trôlé ândrê lâ bê, nî rã ró ã'dí bê lâ 'bãdrî Mãsîrî kã 'álâ, tâlá Êródê rî'á mvá 'dĩ lôndã'á 'ê'á fûlã! Ítî rî, nî nî rîlî Mãsîrî 'á tólã, té ôzô mã ãâtã tâ trá ãnî drí rî, nî gô ró bê âgôlé.”

¹⁴ Gõ'dá Yôsépã drí tâ 'dĩ 'êzó té ôzô mãlâyíkã drí âtálé trá gólã drí rî kâtî. Ngãçî rî gógó 'dĩ sî rî, gólã drí ngãzó mvá 'dĩ trôlé ândrê lâ bê rãzó Mãsîrî 'álâ.

¹⁵ Gõ'dá drîlîyî rîzó Mãsîrî 'á tólã cãlé bũũ ndrô kúmú Êródê drí drãzó rî sî.

Tã 'dĩ 'ê rû ãtî 'dĩ, tâlá úlî Ôvârí drí âtálé trá tâ ãngũ 'bá ãyíkã sî kî'á nî rî, “Mã ãzî ãmã mvá âfólé Mãsîrî 'ásî” rî ã'dô ró bê tâ pãtî ró.

Tã kúmú Êródê drí tâ 'bãzó 'dîyîmvã ônyíkô ágó ró rî 'bá yî

ûfúzó ndrî vólé Bêtêlémê 'ásî rî

16 Gõ'dá nĩngá sĩ rĩ, kúmú Ęródě nĩ bê trá kĩ'á nĩ rĩ, tã nĩ 'bá 'dĩ 'bá yĩ 'é tã yĩ drĩ 'bǎlé gólĩyĩ drĩ rĩ kô'dáwá rĩ, gólâ drĩ 'bǎzó õmbã ró rõô. Gõ'dá nĩngá sĩ rĩ, drilâ tã 'bǎzó ǎjú 'bũ 'bá íyĩkâ rĩ 'bá yĩ drĩ kĩ, “Nĩ nĩ 'dĩyĩmvá õnyĩkõ ágó ró ítõlé gólĩyĩ cã 'bá drě ndrô ǎlô kô rĩ 'bá yĩ rú sĩ cǎlé bũũũ gólĩyĩ ndrô lâ yĩ drĩ cǎlé rĩ rĩ 'bá yĩ rú rĩ úfúlĩ Bětělémě 'á gõ'dá kpá võ â'dó 'bá ǎnyĩ Bětělémě lǎgátĩ rĩ 'bá yĩ 'ásĩ ndrĩ.” Gólâ 'bã tã 'dĩ ítĩ 'dĩ rĩ, tǎlâ kâyĩ sísĩ gólâ ỉ'bĩ'bĩwá 'dĩ drĩ ǎfõzó 'á lâ tã nĩ 'bá 'dĩ 'bá yĩ drĩ â'dále gólâ drĩ rĩ tǎsĩ.

17 Gõ'dá ỉzǎ gólâ tã ǎngũ 'bá Yěrēmíyǎ drĩ ǎtálé trá ǎkũ ró ǎřĩbǎ Rámã kâ tǎsĩ rĩ drĩ rũ 'ězó ítĩ Bětělémě 'á 'dĩyĩmvá 'dĩ 'bá yĩ úfũ-úfũ lâ yĩ tǎsĩ.

18 Gólâ kĩ,

“Áârĩ ǎwó lúlũ bê Rámã 'álâ.

Õkó Ỉsĩrǎ'élě kâ rĩ 'bá yĩ rĩ ỉyĩ nĩ ǎwó ngõlé mvá lâ yĩ õdrǎ 'bá trá rĩ tǎsĩ.

Gõ'dá gólĩyĩ lěé kô ǎwô ngõngõ 'dĩ ǎyélé mvá lâ yĩ õdrǎ 'bá rĩ 'bá yĩ tǎsĩ.”

Yěrēmíyǎ 31.15

Tã Yõsépã yĩ drĩ ngǎzó gõlé volé 'bǎdrĩ Ỉsĩrǎ'élě kâ rĩ 'álâ rĩ

19 Gõ'dá kúmú ǎngĩ Ęródě drǎ bê rĩ, nyũ ró, mǎlǎyĩkã Ôvǎrĩ kâ drĩ rũ â'dázó Yõsépã drĩ Mǎřĩrĩ 'álâ ǎbĩ-ǎbĩ 'á.

20 Drilâ tã ǎtázó Yõsépã drĩ kĩ, “Nĩ ngâ, ní trõ mvá 'dĩ ǎndrě lâ bê, nĩ nĩ ró gõlé gólĩyĩ bê 'bǎdrĩ Ỉsĩrǎ'élě kâ rĩ 'álâ, tǎlâ õjĩlǎ gólĩyĩ lě 'bá mvá 'dĩ fũlĩ rĩ 'bá yĩ õdrǎ ỉyĩ trá ndrĩ.”

21 Gō'dá úlí mālāyíkā drí átálé 'dĩ drí sī rī, Yōsépā drí ngāzó mvá 'dĩ trólé ândrê lâ bê gōzó gólīyí bê 'bădrĭ Īsīrā'élē kâ rī 'álâ.

22 Gō'dá Yōsépā ōtírĭ tã ârí kĭ'á nĭ rī, kúmú Ēródē rī mvá rú bê Ārĭkēlāsā rī ōrĭ trá kúmú ró átá lâ rī vō 'á 'bădrĭ Yūdáyã kâ drĭlĭ rī, gólâ drí â'dózó ũrĭ ró nĭ'á gólé tólâ. Gō'dá Ôvârí drí ĩfĭ lõmbâ fēzó Yōsépā drí âbĭ-âbĭ 'á, gólâ ōnĭ kô gólé 'bădrĭ Yūdáyã kâ rī 'álâ. Tã rī 'dĩ tãsĭ rī, gólâ drí ngāzó nĭlĭ 'bădrĭ Gālĭláyã kâ rī 'álâ.

23 Ītĭ rī, gō'dá Yōsépā yĭ drí nĭzó rĭlĭ jãrĭbã Nãzãrētã kâ 'álâ. Tã 'dĩ 'ê rú trá ĩtĭ 'dĩ, tãlâ úlí gólīyĭ tã ângũ 'bá âzã drí átálé trá âkũ ró 'díyĭ pã 'bá tãsĭ kĭ'á nĭ rī, áâ'dô gólâ rī zĭ'á Nãzãrētã lé 'bá ró rī, â'dô ró bê tã pãtĭrĭ ró.

3

Tã Yōwánĭ bãbãtízĭ 'ē 'bá ró rī drĭ tã pēzó ōjĭlã drĭ rĭ

(Márãkō 1.1-8; Lúkã 3.1-18; Yōwánĭ 1.19-28)

1 Gō'dá Yēsũ mbã bê âcálé ägô ängĭ ró rī, Yōwánĭ bãbãtízĭ 'ē 'bá ró rī drĭ âcázó ōmã 'álâ 'bădrĭ Yūdáyã kâ 'á. Gólâ drĭ ĩtōzó rĭ'á tã pĕlé ōjĭlã drĭ kĭ nĭ rī,

2 “Nĭ âjã drĭ vólé tã ōnjĭ ânĭkã rī 'bá yĭ 'ásĭ, tãlâ 'díyĭ pã 'bá gólâ Ôvârí drĭ tã lâ 'bãlé äjólé rī trá änyĭ 'ē'á âcálé â'dólé kúmú ró äñĭ drĭlĭ.”

3 Yōwánĭ ĩ'dĩ ōjĭlã tĭbê tã ängũ 'bá Īsáyã drĭ tã lâ ängũlĭ äkũ ró nã sĭ kĭ'á nĭ rī,

“Ōjĭlã äzã bê ōmã 'álâ, rĭ'á tã ĩyá'á ngbãlã-ngbãlã kĭ,

'Nĭ êdê lãtĭ njãã Kúmú äñĭkã drĭ äñĭzó 'álâ sĭ.

Nĩ êdê lätî lâ 'dĩ ã'dô ró mbî drílâ lêmúzó 'álâ sî
rî.' ”

İsáyã 40.3

⁴ Yōwánĩ rî 'dĩ ítá drílâ rĩ'á sōlâ rî éédê trá gámēlē
'bí 'ásĩ. Gō'dá gásĩ gólâ drí rĩ'á òmbélâ íyí ípítíkú
'á rî éédê trá ínı́rıkó 'ásĩ. Gō'dá gólâ rî òmbí
nyālê ĩ'dĩ ápé ògó kâ bê.*

⁵ Gō'dá nĩngá sî rî, òjılã düú árı̄ tã bê tã pēpē
Yōwánĩ kâ fáfã áyágá Jōrōdénĩ kâ rî 'álâ rî tāsı̄
rî, drılı̄yı̄ ngázó rĩ'á ĩyı̄ ânılı̄ Yōwánĩ ngáá tólâ.
Òjılã rî 'dĩ 'bá yı̄ ũrúkã lâ yı̄ ânı̄ trá Yērōsālémã
lésı̄, gō'dá āzã 'bá yı̄ ânı̄ trá vō āzã 'bá yı̄ 'bãdrı̄
Yūdáyã kâ rı̄ kâ 'ásı̄, gō'dá āzã 'bá yı̄ ânı̄ ĩyıkã trá
'bãdrı̄ gólâ ānyı̄ áyágá Jōrōdénĩ rı̄ lãgátı̄ rı̄ 'ásı̄.

⁶ Gō'dá òjılã 'dĩ 'bá yı̄ árı̄ ĩyı̄ úlı̄ Yōwánĩ kâ 'dĩ bê
rı̄, drılı̄yı̄ tã ònjı̄ ĩyıkã lófōzó. Ítı̄ rı̄, gō'dá Yōwánĩ
drı̄ bãbãtızı̄ 'ézó gólı̄yı̄ drı̄ áyágá Jōrōdénĩ rı̄ 'á.

⁷ Kãyı̄ nã 'bá yı̄ sı̄ rı̄, òjılã gólı̄yı̄ zılı̄ Pãrúsı̄ ró
rı̄ 'bá yı̄ gō'dá kpá gólı̄yı̄ zılı̄ Sãdúsı̄ ró rı̄ 'bá
yı̄ bê, drılı̄yı̄ ânızó Yōwánĩ ngálâ, tãlã Yōwánĩ
ı̄nbãbãtızã ró ĩyı̄ bê.* Gō'dá Yōwánĩ nı̄ â'dô-â'dô
gólı̄yıkã trá. Gólâ drı̄ tã âtázó drılı̄yı̄ kı̄, “Ânı̄ rı̄'á
nyé òzō ĩnı̄ gólı̄yı̄ rı̄ 'bá rãlé volé lãşı̄ ũrı̄ drı̄ sı̄
rı̄ 'bá yı̄ kãtı̄. Nı̄ ĩşũ ânıkã bê rı̄, nı̄ â'dô 'ê'á ngá
pãlé òmbã Ôvãrı̄ kâ 'ásı̄ cé bãbãtızı̄ sı̄ yã?

⁸ Òzō nı̄ òlē trá ngá pãlé rı̄, 'dōvó nı̄ âjã drı̄ volé
tã ònjı̄ ânıkã 'ásı̄. Ítı̄ rı̄, tã 'ê'ê tãndı̄ ânıkã â'dô

* **3:4 3.4** Rı̄rı̄ Yōwánĩ kâ â'dô trá òzō rı̄rı̄ tã ângũ 'bá Ôvãrı̄ kâ
gólâ zılı̄ Ēlı̄yã rı̄ kãtı̄. * **3:7 3.7** Pãrúsı̄ yı̄ gō'dá Sãdúsı̄ yı̄ bê rı̄'á
drı̄-'bá Yūdã yı̄ kâ gólı̄yı̄ lē 'bá tã gólı̄yı̄ sũ 'bá Ôvãrı̄ rú rı̄ 'bá yı̄
'êlé rı̄ ĩ'dı̄, gō'dá pı̄pı̄şılı̄ lâ yı̄ rı̄ trá ònjı̄ ró.

â'dó'á òzō lō'wâ tândí kâtí, tälâ áâ'dâ ró bê kí pätĩ nĩ âjá drĩ trá vólé tã ònjí ãníká 'ásĩ.

⁹ Gõ'dá nĩ âyê tã ìsũ ãníká kí'á nĩ rĩ, nĩ ã'dô 'ë'á ãní nyãnyã pälé òmbã Ôvârí kâ 'ásĩ, tälâ ãní rĩ'á Æbãrãyamã rĩ ózōwá yĩ ì'dí rĩ. Tã 'dí ícá kô ãní pälé. Nĩ ârí drë, Ôvârí rĩ'á mbârâkã bê kúnjĩ mvá nõ 'bá yĩ ôjázó Æbãrãyamã rĩ ózōwá yĩ ró ãní vò 'á.

¹⁰ Æní rĩ'á òzō fê ì'dílí rĩ kâtí ìnyákú nõ drĩ. Ôvârí 'bã ôlówá trá njã fê gólíyĩ 'wã 'bá kô rĩ yĩ ágázó vüdrí. Ôvârí â'dô ngá-ãrú gólâ 'wã 'bá kô rĩ zã'á òzō tötô kâtí læsí gólâ rĩ 'bã vëlé ãdükũ ãkó rĩ 'á."

¹¹ Gõ'dá Yōwánĩ drí kpá tã íyázó òjílã drí ndrĩ kí, "Má rĩ bãbätízĩ 'ëlé ãní drí cé lümvú sĩ, 'dĩ ãâ'dâ ró tã bê kí, nĩ âjá drĩ trá vólé tã ònjí ãníká 'ásĩ. Gõ'dá òjílã ãzã bê 'ë 'bá ácálé má vósĩ. Æmbã òjílã rĩ 'dí kâ lævũ gãrã ámakã rĩ drĩ sĩ. Má â'dó kô tândí ró ícálé ká'bókã gólâkã trölé. Gólâ â'dô bãbätízĩ 'ë'á òjílã drí Líndrí Tândí Ôvârí kâ sĩ gõ'dá kpá læsí sĩ.

¹² Gólâ trá njã 'ë'á ãdrúgú íyíkã cälé. Ítí rĩ, gólâ â'dô ãdrúgú ífí tândí rĩ 'bá yĩ êlé'á 'bälé ëró 'á. Gõ'dá gólâ â'dô ãdrúgú kúrũmũ è'bé'á vëlé læsí 'á zãã bãdĩ."

*Tã Yōwánĩ drí Yésũ rĩ ìbãbätízãzó rĩ
(Márãkô 1.9-11; Lúkã 3.21-22)*

¹³ Nĩngá sĩ rĩ, Yésũ drí ngázó jãrĩbã íyíkã Gãlíláyã 'á rĩ âyéle nĩzó cälé áyágá Jörödénĩ rĩ 'álã, tälâ Yōwánĩ ò'ë ró bãbätízĩ bê yĩ drí.

14 Gõ'dá Yōwánĩ ârĩ tã Yésũ drí lélé yí drí 'élé rí bê rí, gólâ lée kô Yésũ rí íbábátízälé, tãlâ ãmbã Yésũ kã lãvũ gãřã ãmbã gólákã rí drĩ sĩ. Gólâ kĩ Yésũ drí rí, "Ní ânĩ má drí bãbátízĩ 'ézó ní drí ã'dô tãsí yã? Ní ã'dô bãbátízĩ 'e'á bê-rí nĩ má drí."

15 Gõ'dá Yésũ drí tã-drĩ lôgõzó Yōwánĩ drí kĩ, "Ní 'ê bãbátízĩ nĩ má drí, tãlâ mã 'ê ró tã mbĩ gólâ Ôvârí drí lélé ãmã drí 'élé rí 'bá yí bê." Gõ'dá Yōwánĩ ârĩ úlĩ Yésũ kã 'dĩ bê rí, gólâ drí tã-drĩ lëzó Yésũ rí íbábátízãzó.

16 Gõ'dá Yōwánĩ íbábátízã Yésũ bê rí, Yésũ òtírĩ íyĩ drĩ ñngá ñmvũ 'ásĩ rí, gõ'dá kôrô 'bũú drí rú nĩzó, gõ'dá Yésũ drí Líndrí Tãndí Ôvârí kã ndrëzó ânĩrĩ 'á òzó ãtú'bu kãtĩ 'délé yí drĩ.

17 Gõ'dá gbórokô drí ã'úzó úrú lésĩ úlĩ ãtã-ãtã bê kĩ nĩ rí, "Nõ ãmã mvã gólâ má drí lélé tákányĩ rí ã'dĩ. Gólâ rí tã sũ trá má rú rõô."

4

Tã Sātánã drí Yésũ rí ùjũzó kpĩ rí (Márãkô 1.12-13; Lúkã 4.1-13)

1 Gõ'dá nĩngã sĩ rí, Líndrí Tãndí Ôvârí kã drí Yésũ rí trõzó ãjĩlí òmã 'álã, tãlâ Sātánã ùjũ ró gólâ bê.

2 Gólâ drí rĩzó òmã 'á tólã kãyĩ nyã'dĩ-rĩ ãtũ sĩ gõ'dá kpã ngãçĩ sĩ 'ále 'ã'í sĩ. Tã rí 'dĩ tãsí rí, lõfó 'è gólâ trá rõô.

3 Gõ'dá 'dĩ vósĩ rí, Sātánã drí ânĩzó Yésũ rí ùjũlĩ kĩ, "Õzó ní ã'dô fĩ Ôvârí rí mvã 'í rí, 'dõvó ní 'bã tã kúnĩ mvã nõ 'bá yí òjã ró rú bê ãmbãtã ró ní drí nyãlé lõfó drí sĩ."

4 Gõ'dá Yésũ drí tã-drĩ lógõzó Sătánã drí kĩ,
 “'É'ě, tã ígĩ Ôvârí kã átã tã trá kĩ,
 'Õjílã ìicá kô rĩlí cé ngá nyãnyã sĩ.
 Ngá ãzã lãvũ 'bá ngá nyãnyã drĩ sĩ kôrô rĩ kpá
 bê,
 rĩ'á tákõ ì'dí úlí ndrĩ gólĩyĩ Ôvârí drí átalé
 õjílã drí rĩ 'bá yĩ ì'dí.' ”

Tã 'Bã'bã Ândã 8.3

5 Gõ'dá nĩngá sĩ rĩ, Sătánã drí kpá Yésũ rĩ
 âtrõzó òmã lésĩ âjílĩ jãrĩbã Ôvârí kã Yërõsãlémã
 rĩ 'á. Gõ'dá Sătánã drí mbãzó gólã bê jó ạngĩ
 Ôvârí kã rĩ ãpĩrĩ lâ 'álã.

6 Gõ'dá Sătánã drí kpá tã átázó Yésũ drí kĩ,
 “Õzõ ní ã'dô fĩ Ôvârí rĩ mvá 'ì rĩ, 'dõvó ní wã
 drẽ jó nõ drĩ sĩ 'délé vũdrĩ 'álã, ãã'dã ró kĩ nĩ rĩ,
 Ôvârí lôkĩ nĩ trá rõô, tãlã ígĩ trá búkũ Ôvârí kã
 'á kĩ nĩ rĩ,
 'Ôvârí 'bã tã trá mālãyĩkã iyĩkã yĩ drí ánĩ tã sĩ rĩzõ
 ánĩ vó ndrélé.
 Gólĩyĩ ã'dô ánĩ lôkó'á ìyĩ drĩgã, tãlã ngá ãzãkã
 õzó ánĩ rú'bã dõô kô,
 gbõ lé ánĩ pá mvá õzó kpá rũ sũ kúnĩ mvá
 rú kô.' ”

Lôngó 91.11-12

7 Gõ'dá Yésũ drí kpá tã-drĩ lógõzó Sătánã drí kĩ,
 “Gõ'dá ígĩ kpá trá búkũ Ôvârí kã 'á kĩ,
 'Nĩ ùũjũ Kúmú ánĩkã Ôvârí kô.’

Tã 'Bã'bã Ândã 6.16

Ìtĩ rĩ, má ùũúú Ôvârí kô.”

8 Gõ'dá nĩngá sĩ rĩ, Sătánã drí Yésũ rĩ trõzó âjílĩ
 kpá únĩ ạngĩ ãpĩrĩ 'álã. Gõ'dá Sătánã drí 'bãdrĩ

ãmbá ãngó nõ 'á nõngá nõ 'bá yî â 'dázó Yésũ drí â 'dô lâ tãndí ró rî bê.

⁹ Gõ'dá Sătánã drí gõzó tã âtalé Yésũ drí kî, “Ngá gólîyî ndrî ãngó nõ 'á nõngá nõ 'bá yî, mâ î 'dî lîpî lâ 'î. Ôzõ ní ütî 'ã'î trá má ândrá âmã ìnjîzó kúmú ró rî, má â 'dô ngá 'dî 'bá yî fê'á ndrî ní drí.”

¹⁰ Gõ'dá Yésũ drí tã-drî lôgõzó Sătánã drí kî, “Sătánã, ní âyê mâ! Íngî trá búkũ Ôvârí kã 'á kî, 'Kúmú Ôvârí î 'dî cé Ôvârí pătîî ãníkã ãnî drí ìnjîlî rî î 'dî, gõ'dá nî î 'bũ rû cé gólâ drí.’ ”

Tã 'Bã'bã Ândã 6.13

¹¹ Nîngá sî, Sătánã lõndã lãtî bê trá kpîî Yésũ rî pëzó rî, gólâ drí ngãzó nîlî Yésũ rî âyéélé. Gõ'dá kôrô mãlâyíkã drí ânîzó gólâ rî pãlé.

*Tã Yésũ drí îtõzó tã pëlé Gãlîláyã 'álã rî
(Márãkõ 1.14-15; Lúkã 4.14-15)*

¹² Gõ'dá nîngá sî, gõgõ Yésũ kã òmã 'ásî rî vósî rî, gólâ drí tã ârízó kî, Yõwãnî bãbâtízî 'ê 'bá ró rî óõ'bã trá gãnîmã 'á. Gõ'dá nîngá sî rî, Yésũ drí ngãzó gólé 'bãdrî Gãlîláyã kã 'álã.

¹³ Gólâ rî kô jãrîbã íyíkã Nãzãrétã rî 'álã. Gõ'dá drílã ngãzó lãvũlî nî'á rîlî jãrîbã zîlî Kãpërãnómã rî 'álã, tîbê â 'dó 'bá ãnyî lîmvû ândrê Gãlîláyã kã rú rî. 'Dîî 'bãdrî 'bãsurú zîlî Zãbũlãnã gõ'dá Nãfátãlî bê rî 'bá yî drí rîzó 'á lâ rî î 'dî.

¹⁴⁻¹⁷ Gõ'dá Yésũ câ bê Gãlîláyã 'á tólã rî, gólâ drí îtõzó tã âtî-âtî tãndí Ôvârí kã ìmbálé ôjîlã drí. Gólã kî, “Nî âjã drî vólé tã õnjî ãníkã rî 'bá yî 'ásî, tãlã Ôvârí nîjî lãtî trá ãnî drí rîzó kũmũ íyíkã zélé ôjîlã íyíkã ró.”

Yésũ 'ê tâ rî 'dĩ tólâ ítí 'dĩ, tãlâ úlĩ gólĩyĩ tâ ângũ
'bá Ĩsáyã drí âtalé trá ăkũ ró rî ã'dô ró bê tâ pătĩĩ
ró kí'á nĩ rî,

“Bădrĩ gólâ 'băşúrú zĩlĩ Zăbũlănă gõ'dá Năfătálĩ
yĩ bê drí rĩzó 'á lâ 'băşúrú âzâ 'bá yĩ gólĩyĩ
â'dó 'bá kô ôjĩlă Yúdă yĩ kâ ró rî 'bá yĩ bê
rî,

'bădrĩ Gălĩláyă kâ 'dĩ ítô áyágá Jörödénĩ
rî 'ásĩ nĩ'á călé bũũ ĩmvũ ândrê zĩlĩ
Mědĩtêrenĩ rî rú.

Gõ'dá ôjĩlă gólĩyĩ rĩ 'bá ĩnrĩkúwă 'á ndrô dũũ
sĩ tólâ nă 'bá yĩ, gólĩyĩ â'dô ngá ĩĩ ângĩ
ndrê'á.

Ôjĩlă gólĩyĩ rĩ 'bá ngá lănjĩ ôdră kâ zělê 'dĩ 'bá yĩ,
ngá ĩĩ rî 'dĩ â'dô vő ĩwă'á gólĩyĩ drĩĩ.”*

Ĩsáyã 9.1-2

*Tă Yésũ drí ĩ'bĩ 'bê 'bá âzızó sũ â'dólé lăjô'bă
ıyıkă ró rî*

(Mărăkô 1.16-20; Lúkă 5.1-11)

¹⁸ Kăyĩ âzâ sĩ rî, Yésũ rĩ'á nĩ'á ĩmvũ ândrê
Gălĩláyă kâ gără drĩ lâ 'ásĩ. Gõ'dá gólâ drí nĩzó
ĩ'bĩ 'bê 'bá âzâ 'bá yĩ úsúlĩ rĩ, Sĩmónă Pétêrô
gõ'dá âdrúpĩ lâ Ăndĩrĩyă bê, gólĩyĩ vũ ĩmbă trá
ĩmvũ 'á ĩ'bĩ rũzó.

¹⁹ Gõ'dá Yésũ drí tâ âtázó gólĩyĩ drí kí, “Nĩ ânĩ
'dělê má vósĩ rî, gõ'dá má â'dô ânĩ 'bă'á â'dólé
ôjĩlă âzí âsé 'bá ró, tãlâ gólĩyĩ ã'dô ró bê ôjĩlă
ámákă ró, ôzô ânĩ drí rĩrĩ ĩ'bĩ âsélê rî kătĩ.”

* **4:14-17 4.14-17** Úlĩ 'dĩ 'bá yĩ tâ ífĩ lâ kí nĩ rî, ôjĩlă 'dĩ 'bá yĩ nĩĩ
lătĩ pătĩĩ Ôvărĩ kâ kô. Gõ'dá Yésũ â'dô â'dá'á lâ gólĩyĩ drĩ.

20 Gõ'dá nĩngá sĩ, kôro drĩlĩyĩ ãmbá ãyĩkã âyézó 'dézó Yésũ vósĩ lãjó'bá gólãkã ró.

21 Gõ'dá nĩngá sĩ, Yésũ yĩ drĩ ngãzó lãvũlĩ ãtĩ 'álã. Gólĩyĩ drĩ nĩzó Zëbëdáyô rĩ mvá ágó rĩ Yãkóbã yĩ ãsũlĩ âdrúpĩ lâ Yõwãnĩ bê. Gólĩyĩ rĩ'á kólóngbõ 'á átã lâ yĩ bê ãmbá ãyĩkã lĩfĩ lâ êdé'á. Gõ'dá Yésũ drĩ gólĩyĩ âzĩzó ânĩlí 'dëlé yĩ vósĩ.

22 Gõ'dá 'wãã ró, drĩlĩyĩ ngãzó átã lâ yĩ âyélé kólóngbõ 'á 'dézó Yésũ vósĩ lãjó'bá gólãkã ró.

Tã õjĩlã dũũ drĩ ânĩzó Yésũ ngálã tã ãmbã gólãkã tãsi

*ngã lãzé 'bã êdê-êdê bê rĩ
(Lúkã 6.17-19)*

23 Nĩngá sĩ rĩ, Yésũ yĩ drĩ nĩzó âcĩ tã bê jãrĩbã mvá Gãlĩlãyã kã rĩ 'bã yĩ 'ásĩ. Gõ'dã võ rĩ 'dĩ 'bã yĩ 'ásĩ rĩ, gólã rĩ trá nĩ'á õjĩlã lĩfĩ ãmbã bê tã âtĩ-âtĩ tãndĩ kũmũ Ôvãrĩ kã rĩ kã tãsi jó tã Ôvãrĩ kã ârĩ kã rĩ 'ásĩ. Gõ'dã gólã nĩ kpã trá õjĩlã gólĩyĩ ngã lãzé tĩ ngĩngĩ bê rĩ êdé bê ngã lãzé gólĩyĩkã 'ásĩ.

24 Tã rĩ 'dĩ tãsi rĩ, mbãrãkã Yésũ kã rĩzó ngã lãzé 'bã êdélé 'dĩ tã lâ drĩ lã'búzó 'bãdrĩ Sírĩyã kã 'ásĩ ndrĩ. Ítĩ rĩ, gõ'dã õjĩlã Sírĩyã kã rĩ 'bã yĩ drĩ õjĩlã gólĩyĩ ngã lãzé tĩ ngĩngĩ bê rĩ 'bã yĩ âjĩzó dũũ Yésũ ngálã. Gõ'dã Yésũ êdê õjĩlã gólĩyĩ ngã lãzé lâ drĩ lãzélé rõ rĩ 'bã yĩ trá ngã lãzé gólĩyĩkã 'dĩ 'bã yĩ 'ásĩ. Gõ'dã gólã lâdrõ lĩndrĩ õnjĩ kpã trá õjĩlã gólĩyĩ lĩndrĩ õnjĩ drĩ õmbélé trá rĩ 'ásĩ. Gõ'dã gólã êdê õjĩlã gólĩyĩ ngbã'ó bê rĩ 'bã yĩ trá. Gõ'dã gólã êdê gólĩyĩ pá lâ yĩ drĩ drãlé trá âcĩ tã 'bã kã rĩ yĩ kpã trá, drĩlĩyĩ âcĩ tãzó.

25 Gõ'dá tã rî 'dĩ 'bá yî tãsí rî, õ'bí ãmbá ânĩ trá Yésũ ngálá võ ngíngî 'bãdrĩ Gãlíláyã kã rî 'ásĩ, kpá jãrĩbã gólĩyî múdrĩ ñimvú ándrè Gãlíláyã kã gãrã drĩ lâ ãzã rî lésĩ, Yērōsálémã lésĩ gõ'dá kpá võ ãzã 'bá yî Yũdáyã kã rî 'bá yî 'ásĩ, gõ'dá võ ãzã 'bá yî áyágá Jõrōdénĩ 'dĩ 'á'á lé drĩ lâ lésĩ rî 'ásĩ. Gólĩyî ânĩ trá ndrĩ 'dèlé Yésũ vósĩ.

5

Tã gólĩyî Yésũ drí ìmbálé õjílã drí únĩ pá 'álã rî
(Lúkã 6.20-23)

1 Gõ'dá Yésũ ndrè bê õjílã õ'bí 'dĩ 'bá yî rî, drílã nĩzó rĩlí vũdrĩ únĩ pá 'álã. Gõ'dá tã árĩ 'bá yî drí nĩzó kpá únĩ pá 'á tólã õ'bí 'dĩ 'bá yî bê, drílĩyî nĩzó rû è'bélé gbãã Yésũ rú sĩ.

2 Gõ'dá Yésũ drí ìtõzó õjílã 'dĩ 'bá yî ìmbálé kĩ nĩ rî,

3 "Õzõ nĩ ùnĩ trá kĩ'á nĩ rî, rĩ'á Ôvãrí ì'dĩ gólã ìcã 'bá mbãrãkã fèlé ânĩ drí tãlã nĩ rî mbãrãkã ãkó tã gólãkã 'èlé rî, tã ãníkã â'dô sũ'á gólã rú. Ítĩ rî, nĩ â'dô rĩ'á Ôvãrí bê úrú 'álã.

4 Õzõ nĩ â'dô ìzã ró tã õnjí tãsí rî, tã ãníkã â'dô sũ'á Ôvãrí rú. Ítĩ rî, Ôvãrí â'dô ìzã ãníkã ndrè'á, gõ'dá gólã drí ânĩ pãzó ìzã ãníkã 'dĩ 'ásĩ.

5 Õzõ nĩ õrĩ cú ìtĩ ânĩ nyãányã 'bã ãkó sísĩ 'álã rî, tã ãníkã â'dô sũ'á Ôvãrí rú. Ítĩ rî, Ôvãrí â'dô ânĩ 'bã'á â'dólé cú drĩ-ãcê bê ãmbã.

6 Õzõ nĩ õlè tákányĩ tã mbî Ôvãrí kã 'èlé rî, tã ãníkã â'dô sũ'á Ôvãrí rú. Ítĩ rî, Ôvãrí â'dô

mbârâkâ fě'á ãmbá ãnî drí tã mbî íyíkâ 'ězó ndrî.

7 Ōzō nî ōrî ōjílã ázî áyélé tã ōnjí drílíyî 'élé trá ãnî rú rî 'ásî rî, tã ãnîkâ â'dô sũ'á Ôvârí rú. Ítí rî, Ôvârí â'dô kpá ãnî áyé'á tã ōnjí ãnîkâ 'ásî.

8 Ōzō nî ōrî tã ìsũ tãndí bê ãnî pîpîsílí 'á rî, tã ãnîkâ â'dô sũ'á Ôvârí rú. Ítí rî, nî â'dô rî'á vō ãlô 'á Ôvârí bê gólã rî nîlî dódó.

9 Ōzō nî ōrî ōjílã gólíyî â'dó 'bá òmbã bê ìyî lãfálé 'ásî rî 'bá yî pãlé tã gólíyî lãfálé 'ásî rî â'dílí tã tãndí sî rî, tã ãnîkâ â'dô sũ'á Ôvârí rú. Ítí rî, Ôvârí â'dô ãnî zî'á ìyî mvá yî ró.

10 Ōzō nî ōrî zãã tã mbî Ôvârí kâ 'élé kâyî ōjílã drí lãṅō fězó ãnî drí tã lâ tãsî rî 'á rî, tã ãnîkâ â'dô sũ'á Ôvârí rú. Ítí rî, ngá gólíyî Ôvârí drí tã lâ 'bãlé 'ě'á fêlã ōjílã íyíkâ drí rî, nî â'dô kpá úsú'á lâ.

11-12 “Nî ndrê drê, ōzō ōjílã òlô'dã ìyî ãnî ngãtã gólíyî òfê ìyî lãṅō ãnî drí ngãtã ããdô ìyî ōnjō 'î ãnî rú, gólíyî drí gōzó rílí tã ōnjí 'dí 'bá yî 'élé ãnî drí tãlã ãnî rî'á tã ârí 'bá ámakã ì'dî rî drí sî rî, nî ìsũ tã kó kô. 'Dî rî kpá lãṅō tã ãṅũ 'bá Ôvârí kâ sîsî rî 'bá yî drí úsúlí rî ì'dî. Ōzō nî ùnjũ Ôvârí rî rú lúyílí fî ãtũ-ãtũ sî tã 'dí 'bá yî tãsî rî, tã ãnîkâ â'dô sũ'á Ôvârí rú. Ítí rî, nî â'dô drí-'ã áṅgí úsú'á úrú 'álã Ôvârí ngálã.”

Tã Yésũ drí ìmbálé tã 'ě'ě tã ârí 'bá íyíkâ rî kã drí â'dólé

*ôzô 'ă'í-nyá kâtí gô'dá kpá ôzô ngá î'ĩ kâtí rí
(Márākô 9.50; Lúkã 14.34-35)*

13 Gô'dá nĩngá sĩ rí, Yésũ drí îtôzó tă ârí 'bá dũũ 'dĩ 'bá yí ìmbálé ulí mănĩgô sĩ kĩ nĩ rí, “Ănĩ nyáanyá, tă 'ê'ê âníkâ ã'dô nyé ôzô 'ă'í-nyá drí â'dórê tãndí ró ngá nyãnyã drí rí kâtí. Gô'dá ôzô nĩ ãâyê tă tãndí 'ê'ê trá rí, ãnĩ drí gôzó â'dolé nyé ôzô 'ă'í-nyá gólâ âsó 'bá kô pětêkê rí kâtí. Ícá kô 'bãlã drílâ âsózó dódó ó'dí, tãlã ìzã rú trá. Ítí rí, áã'dô dã'á lâ vũdrí.

14 “Ănĩ rĩ'á kpá nyé ôzô ngá î'ĩ gólâ vò îwá 'bá ôjílã drí ndrĩ rí kâtí, tãlã gólĩyĩ òndrê ró bê tă gólĩyĩ Ôvãrí drí lélé gólĩyĩ drí 'èlé rí bê. Kpá ítí, ãnĩ rĩ'á nyé ôzô jãrĩbã gólâ 'đĩlĩ lütú drĩ ndrêlé tũ lãpĩlĩ kô rí kâtí.

15 Nĩ ndrê drê, ôjílã ãzã î'ĩ lãmbã íyíkã kô 'bãlé jó 'á drĩ lâ ãkólé límvo sĩ. Gólâ ã'dô 'bã'á lâ ùrú tãrãbízã drĩ ì'ĩ ró vò bê ôjílã drí vò ndrêzó dódó.

16 Gô'dá kpá rĩ'á ítí, nĩ 'bã tă 'ê'ê âníkâ ãã'dô sũsũ ró ôjílã ãzí lĩfĩ drĩ 'á, tãlã ôzô gólĩyĩ òndrê tă sũsũ ãnĩ drí rĩ'á 'èlã 'dĩ 'bá yí trá rí, gólĩyĩ ã'dô ã'dó'á ãyĩkô ró, gô'dá gólĩyĩ ã'dô ãnĩ átã ùrú 'álã rí lũyí'á.”

Tã Yésũ drí ìmbálé tă 'bã'bã Ôvãrí kã rí tãsĩ rí

17 Gô'dá Yésũ drí kpá tă ìmbázó tă 'bã'bã Ôvãrí kã rí tãsĩ kĩ, “Nĩ ìsũ tă kô kĩ nĩ rí, má ãnĩ tă ngĩ ìmbálé tă 'bã'bã Ôvãrí drí fêlé Músã sĩ gô'dã tă ìmbã tă ãngũ 'bã íyíkã rí kã bê rí ìzãlé. Má ãnĩ, tãlã tă pãtĩ tă ìmbã gólĩyíkã 'dĩ 'bá yí kã ã'dalé ôjílã drí.

18 Má âta ânî drî tâ pătîî ró, tâ gólîyî ndrî îgîlî trá búkũ Ôvârí kâ 'á rî, tâ îgî rî 'dî 'bá yî ícá kô jâlâ â'dólé tâ îgî ngîî âzâ ró ulî Ôvârí kâ drîî sî. Â'dô rî'á îtî câlê búúũ kâyî ãdũkũ ângó nô kâ 'á. Gõ'dá tâ rî 'dî 'bá yî â'dô rû 'ê'á îtî, té ôzô Ôvârí drî 'bâlê trá rî kâtî.

19 Gõ'dá ôjîlâ tîbê tâ 'bâ'bâ Ôvârí kâ 'bâlê 'êlé rî gâ 'bá trá dó 'êzó lâ kô ngátá drîlâ ôjîlâ âzí îmbázó tâ 'êlé ôzô gólâ kâtî yâ rî, Ôvârí â'dô kpá ôjîlâ rî 'dî gâ'á dó, ícá kô gólâ rî lậgúlî ôjîlâ íyíkâ ró kũmũ íyíkâ vô úrú 'álâ rî kâ 'á. Gõ'dá gólâ rî 'bá tâ 'bâ'bâ Ôvârí kâ 'êlé ndrî gõ'dá drîlâ rîzô ôjîlâ âzí îmbálê tâ 'êlé ôzô drîlâ rîrî tâ rî 'dî 'bá yî 'êlé 'dî kâtî rî, Ôvârí â'dô gólâ rî lậgú'á ôjîlâ íyíkâ ró kũmũ íyíkâ vô úrú 'álâ rî kâ 'á.

20 Nî ndrê drê, Pậrúsî yî lâ'bí îmbá 'bá rî 'bá yî bê, gólîyî rî trá tâ 'bâ'bâ Ôvârí kâ 'êlé dódó. Gõ'dá ôzô nî ôrî kô tâ gólîyî â'dó 'bá mbî rî 'êlé lậvũlî gặrặ tâ mbî gólîyî Pậrúsî yî gõ'dá lâ'bí îmbá 'bá yî bê drî rî'á 'êlé rî 'bá yî drîî sî rî, nî ícá kô câlê kũmũ Ôvârí kâ vô úrú 'álâ rî kâ 'á."

*Tâ Yésũ drî îmbálê tâ ngặngặ kâ ặwặ ró rî tặsặ
rî*

(Lúkặ 12.57-59)

21 Gõ'dá nặngặ sặ rặ, Yésũ drî ítặzó tâ îmbálê tâ ngặngặ kặ ặwặ ró rặ tặsặ. Gólặ kặ, "Nặ ârặ tâ gólặ âtặlé trá âmặ ặ'bặyặ yặ drặ ặkặ ró Músặ sặ kặ'á nặ rặ, 'Nặ fặ ôjặlặ âzí kặ' rặ trá. Gõ'dặ áátặ kpặ trá kặ, 'Ôzộ ôjặlặ âzặ ùfặ ôjặlặ âzí trá rặ, áá'dộ tâ kặ'á ôjặlặ rặ 'dặ rặ.'

22 Gō'dá má âtâ ânî drí òzō òjílā āzâ òngâ trá ãwã ró íyî āzî-āzî bê rî, ââ'dô tâ kî'á òjílā rî 'dî rú. Gō'dá òzō òjílā āzâ ââtâ úlî ònjí trá íyî āzî-āzî rú rî, tâ kî 'bá yî â'dô tâ kî'á òjílā rî 'dî rú. Gō'dá òzō òjílā āzâ ùzî íyî āzî-āzî trá lífō-lífō ró rî, rî'á mbî òjílā rî 'dî vūzó lãşî Ôvârí drí êdéle trá Sâtánâ yî drí rî 'á.

23 “Gō'dá ítí rî, nî āzâ, òzō ní ânî trá 'ê'á ngá fêfê ánîkâ fêlé Ôvârí drí vō rîzó ngá fêfê 'bãlé rî 'á rî, gō'dá òzō ânî āzî-āzî ã'dô cú tâ āzâ bê ní rú rî, òzō tâ rî 'dî āâgâ trá ní drî rî, ní fê ngá fêfê rî 'dî drê kô.

24 Ní âyê ngá fêfê rî 'dî âkpã vō tâ rî 'dî drí âgázó ní drî 'dî 'á nîngá. Mí nî ânî āzî-āzî 'dî ngálâ, nî êdé ró tâ ânî lâfálé 'ásî 'dî zâlô şîşî, ní gō ró bê âgôlé nî'á ngá fêfê ánîkâ 'dî fêlé Ôvârí drí.

25 “Gō'dá òzō òjílā āzâ ã'dô cú tâ bê ní rú rî, gō'dá òjílā rî 'dî òlê trá ânî âjílî kúmú ândrá tâ ánîkâ kílî rî, ní ngá 'wãâ nílî gólâ ngálâ, nî'á tâ ânî lâfálé 'á gólâ bê 'dî êdéle drê âkpãkã'dã gólâ drí ânî âjî âkó kúmú ândrá. Gō'dá òzō ní êêdé tâ rî 'dî kô rî, gólâ òtrô nî trá nî'á âjílâ kúmú ândrá rî, kúmú â'dô tâ ánîkâ kî'á ònjí ró, gólâ â'dô ânî fê'á drî-'bá gãnîmã kâ drîgã. Ítí rî, gólâ â'dô ânî trô'á 'bãlé gãnîmã 'á.

26 Má âtâ ní drí tâ pãtî ró, ní â'dô rî'á gãnîmã 'á tólâ câlé búúú âđî kúmú drí 'bãlé ní drí fêlé rî fê'á zâlô gōzó ânî lôfôlé gãnîmã 'ásî.”

Tã Yésũ drí îmbále tâ â'dú kô kâ 'dãzî rî ôkó bê rî tãşî rî

27 Nīngá sī, Yēsū drí kpá tā âtázó kī, “Nī ârī tā gólâ 'bâlé trá âkû ró ãmâ á'bíyá yī drí Músâ sī kī'á nī rī, 'Nī 'bâ ôkó gólīyī â'dó 'bá kô ânī ôkó ró ngátá ãgô gólīyī â'dó 'bá kô ânī ágó ró rī kô ânī ũgúlí âyízó ĩ'dí bê lâ' rī trá.

28 Gõ'dá má âtâ tā ânī drí, òzō ãgô ãzâ õndrê ôkó ãzâ trá lôvó sī â'dú kôzó ĩ'dí bê lâ rī, gólâ 'ê 'dī tā õnjí 'í iyí pīpīsílí 'á ôkó 'dī rú. 'Dī kpá rī'á nyé òzō ãgô 'dī 'ê tā rī 'dī trá rī kâtí. Gõ'dá kpá rī'á ĩtí ôkó tāsī.

29 Gõ'dá â'dô bê trá ĩtí rī, nī ãzâ, òzō ânī ĩfī drí-ágó lésī rī õ'bâ nī tā õnjí 'êlé rī, ní ângī gólâ trúwá volé. Rī'á tãndí ró ní drí cãzó vō úrú 'álâ rī 'á cé ĩfī ãlô bê, gõ'dá ní drí cãzó ĩfī bê rī nī'á vélé lãsí gólâ Ôvârí drí êdéle Sâtánâ yī drí rī 'á rī drī sī.

30 Gõ'dá kpá rī'á ĩtí, òzō ânī drí-ágó õ'bâ nī tā õnjí 'êlé rī, ní gâ ânī drí rī 'dī njíyá volé. Rī'á tãndí ró ní drí cãzó vō úrú 'álâ rī 'álâ cé drí ãlô bê, gõ'dá ní drí cãzó drí bê rī nī'á vélé lãsí gólâ Ôvârí drí êdéle Sâtánâ yī drí rī 'á rī drī sī.”

*Tā Yēsū drí ãmbálé tā ôkó ãngâ kâ tāsī rī
(Márãkō 10.11-12; Lúkã 16.18)*

31 Gõ'dá Yēsū ãmbâ tā trá tā ôkó ãngâ kâ tāsī kī nī rī, “Nī ârī kpá tā gólâ âtálé trá Músâ sī tā ôkó ãngâ kâ tāsī kī'á nī rī, 'Õzō õjílâ ãzâ õlê trá iyí ôkó rī ãngálé rī, gólâ õfê wárãgã ôkó ãngâ kâ ôkó rī 'dī drí' rī trá.

32 Gõ'dá má rī gógó, má âtâ ânī drí, òzō õjílâ ãzâ ũúsú ôkó lâ kô âyírī 'á ãgô ãzâ bê rī, gõ'dá gólâ drí ôkó lâ 'dī ãngázó cú ĩtí tā õnjí 'dī 'ê ãkó rī, gõ'dá òzō ôkó 'dī õnī trá nī'á ãgô ãzâ trólé

rî, gólá 'bã òkó 'dĩ trá tã ònjí 'èlé. Ítí rî, ãgô rî gógó òkó 'dĩ trô 'bá 'dĩ, gólíyí kp̄ar̄at̄í òkó rî 'dĩ bê, gólíyí 'è tã ònjí trá Ôvârí rî lĩfĩ dr̄í 'á.”

Tã Yésũ drí ìmbálé tã òjílã drí 'bãlé 'èlé Ôvârí àndrá rî tãsí rî

³³ Gõ'dá Yésũ ìmbâ tã kpá trá tã òjílã drí 'bãlé 'èlé Ôvârí àndrá rî tãsí, gólá kī, “Nĩ ârî tã gólá âtálé trá âmâ á'bíyá yí drí kí'á nĩ rî, 'Nĩ âzâ, òzô ní ò'bã tã trá Ôvârí àndrá tã âzâ 'èzó rî, ní 'è tã rî 'dĩ té ítí. Òzô ní ò'è tã rî 'dĩ kô rî, rĩ'á ònjí ró.’

³⁴ Gõ'dá mã rî gógó, mã âtâ ânî drí, nĩ ìtrí lâtrítrí kô tã gólíyí ânî drí 'è'á 'èlâ rî 'bá yí tãsí. Ítí rî, nĩ ìtrí lâtrítrí kô 'bũu sī, tãlâ 'bũu 'dĩ rĩ'á rĩ-vô Ôvârí kâ rízó rĩlí kúmú ąngí ró ngá dr̄l̄l̄ ndr̄í rî ì'dĩ.

³⁵ Gõ'dá nĩ ìtrí lâtrítrí kpá kô ìnyákú dr̄í sī, tãlâ ìnyákú dr̄í 'dĩ rĩ'á pá tō vō Ôvârí kâ rízó kúmú ąngí ró ąngó nō dr̄l̄l̄ rî ì'dĩ. Gõ'dá nĩ ìtrí lâtrítrí kpá kô j̄ar̄ib̄a Yērōsālēmā kâ rú lâ sī, tãlâ 'dĩ kpá rĩ'á j̄ar̄ib̄a gólá Ôvârí drí rízó òjílã íyíkâ dr̄l̄l̄ kúmú ąngí ró rî ì'dĩ.

³⁶ Gõ'dá nĩ ìtrí lâtrítrí kpá kô ânî dr̄í sī, tãlâ ânî nyáányâ ícá kô dr̄í-'bí ãlô rî lârákô lâ j̄alé â'dólé mvêêmvê ró ngátá n̄ñn̄í ró.

³⁷ Ítí rî, nĩ âtâ tã cé kī, 'Ăwô, p̄at̄t̄ĩ mã â'dô 'è'á lâ', òzô nĩ òlê trá 'èlâ rî. Òzô nĩ òlê 'èlâ kô rî, gõ'dá nĩ âtâ kpá cé kī, 'É'è, mã ícá kô 'èlâ', tãlâ úlí òjílã âzâ drí âtálé tã 'dĩ 'bá yí dr̄l̄l̄ sī rî, tã â'dalé kī, tã òjílã 'dĩ drí âtálé 'dĩ rĩ'á tã Sātánã kâ ì'dĩ.”

*Tā Yésū drí ìmbálé tã tã-võ lôgõ kâ tãsĩ rí
(Lúkã 6.29-30)*

³⁸ Gõ'dá Yésū drí kpá tã ìmbázó tã tã-võ lôgõ kâ tãsĩ kĩ, “Nĩ ârĩ úlĩ gólá âtálé ãkù ró nã sĩ rí trá kĩ'á nĩ rí, ‘Özõ òjílã äzâ òcâ íyĩ äzí-äzí rí lĩfĩ älø rí trá kpãçcũ rí, äâ'dô kpá òjílã rí 'dĩ lĩfĩ lâ cã'á özõ drílã íyĩ äzí-äzí rí lĩfĩ cãrè 'dĩ kãtí' rí trá. Gõ'dá 'özõ òjílã äzâ òcâ íyĩ äzí-äzí rí sị trá ñólé kãálĩ rí, äâ'dô kpá òjílã rí 'dĩ sị lâ cã'á ñólé özõ drílã íyĩ äzí-äzí rí sị ñõrè 'dĩ kãtí' rí kpá trá.

³⁹ Gõ'dá ngbãangbãnõ rí, má âtã ãnĩ drí, nĩ lôgõ tã õnjí kô tã õnjí äzí sĩ òjílã gólá tã õnjí 'è 'bá trá ãnĩ rú rí drí. Özõ òjílã äzâ òsã ání áyá'bú drí-ágó lésĩ rí, gõ'dá ní já kpá ání áyá'bú drí-lĩjĩ lésĩ rí, gólá òsã ró bê.

⁴⁰ Gõ'dá özõ òjílã äzâ äãjĩ nĩ võ tã kĩ kâ 'alã, ä'dô ró bê tã-vó ánikã kizó ítã ánikã älø rí trözó rí, ní òcĩ tị kô tã rí 'dĩ 'á, gõ'dá ní äyè gólá òtrõ ró kpá äzã.

⁴¹ Ítĩ rí, gõ'dá özõ äjũ 'bũ 'bã õ'bã íyĩ ní mbârãkã sĩ ngá íyĩkã ñjĩlĩ nĩzó ì'dĩ bê lâ áyágá drĩ mbãlé älø rí, ní mbã áyágá drĩ zãlõ rĩ ngá gólĩyĩkã 'dĩ bê.

⁴² Özõ òjílã äzâ ùzị ngá trá ní tị sĩ rí, ní fẽ ngá rí 'dĩ drílã. Gõ'dá özõ òjílã äzâ òlè ngá ämúlĩ ní drígá sĩ rí, ní fẽ ngá rí 'dĩ drílã, ní lôgã kô.”

*Tã Yésū drí ìmbálé tã ngá lèlẽ kâ äjũ-'bã-äzí
drí rí tãsĩ rí
(Lúkã 6.27-28, 32-36)*

⁴³ Gõ'dá Yésū drí tã âtázó tã ngá lèlẽ kâ tãsĩ kĩ, “Nĩ ârĩ tã gólá âtálé ãkù ró nã sĩ kĩ'á nĩ rí, ‘Nĩ

lě ãnî rû-lě-ãzí yî, gō'dá nî 'bã ãnî ãjú-'bá-ãzí yî lówó kô' rî trá.

⁴⁴ Gō'dá ngbãângbânō rî, má âtâ tâ ãnî drí, nî lě ãnî ãjú-'bá-ãzí yî. Gō'dá nî 'è rātáã òjílã gólîyî rî 'bá lâñō félé ãnî drí rî 'bá yî tāsî, Ôvârí òpâ ró gólîyî bê.

⁴⁵ Ôzō nî ò'è trá ítí rî, 'dîî ââ'dâ ró bê kî, pătîî ãnî rî'á ãnî átá Ôvârí úrú 'álâ rî mvá lâ yî î'dî. Tâlâ Ôvârí rî rî'á tâ tândí 'élé òjílã drí ndrî, gólâ rî nî ítú 'bálé rî'á vō î'ílî òjílã gólîyî tândí rî 'bá yî drí kpākã ãlô òjílã gólîyî ònjí rî 'bá yî bê. Gō'dá gólâ rî kpá nî ôzê 'bálé 'dîlî òjílã gólîyî rî 'bá tâ mbî rî 'élé rî 'bá yî drí, gō'dá kpá òjílã gólîyî rî 'bá tâ ònjí 'élé rî 'bá yî drí.

⁴⁶ Gō'dá ôzō nî òrî cé òjílã gólîyî rî 'bá tâ tândí 'élé ãnî drí rî lélé î'dî rî, Ôvârí â'dô drí-'â fê'á ãnî drí â'dô tāsî yã? Tâlâ gbō lé òjílã ònjí rî 'bá iyî âdî òmbê gî kâ û'dúlî rî 'bá yî, gólîyî rî kpá cé òjílã gólîyî iyî lě 'bá rî lélé î'dî.

⁴⁷ Ôzō nî òrî cé nî'á nî-bê-yã fê bê ãnî rû-lě-ãzí yî drí î'dî rî, nî îsû ãnîkâ bê rî, nî 'è 'dî tâ tândí 'î Ôvârí rî lîfî drî 'á yã? Òjílã gólîyî gbō lé Ôvârí rî nî 'bá kô rî 'bá yî rî iyî kpá 'êlâ ítí.

⁴⁸ Ítí rî, ãnî nyãányâ, nî rî tâ gólîyî â'dó 'bá mbî pătîî rî 'élé î'dî kárâ, ôzō ãnî átá úrú 'álâ rî drí rîrî tâ mbî 'élé rî kâtí."

6

Tã Yésũ drí ìmbálé òjílã ò'bí 'dî 'bá yî drí tâ tândí 'èzó

ĩnîñî ró rî tāsî

1 Gõ'dá nĩngá sĩ rĩ, Yésũ drí ítōzó kpá rĩ'á ò'bí 'dĩ 'bá yĩ ìmbálé tã tã tãndí 'èzó ìnĩnĩ ró rĩ tãsí, gólá kĩ, “Òzō nĩ òlè trá tã tãndí 'èlé rĩ, nĩ 'è tã rĩ 'dĩ dódó ìfĩ lǒmbâ sĩ, ãã'dô kô òjílã ìfĩ drĩ 'á, tãlã gólĩyĩ òzó ndrèlã kô. Gõ'dá òzō nĩ ò'è tã 'dĩ trá òjílã ìfĩ drĩ 'á ãnĩ tã lóngózó bê rĩ, nĩ ìcá kô drĩ-'ã ãzã ùsúlĩ ãnĩ átá ùrú 'alã rĩ drĩgá sĩ.

2 “Bê trá ítĩ rĩ, òzō nĩ òtírĩ rĩ ngá fèlé òjílã gólĩyĩ ìzã bê rĩ pãzó rĩ, nĩ ìyã tã lâ kô, òzō òjílã gólĩyĩ ã'dó 'bá lómbé-lómbéwá 'bá ró rĩ 'bá yĩ drí rĩrĩ 'èlã rĩ kãtí. Òzō gólĩyĩ òfè ngá trá òjílã ãzí pãzó rĩ, gólĩyĩ rĩ tã lâ ìyálé ùrú ngbálã-ngbálã jó tã Ôvãrí kã ãrĩ kã rĩ 'bá yĩ 'ásĩ gõ'dá kpá látì drĩ sĩ. Gólĩyĩ rĩ tã 'dĩ 'èlé ítĩ 'dĩ, cé tãlã òjílã òndrè ró ìyĩ bê, gõ'dá gólĩyĩ ùlũyĩ ró ìyĩ kpá bê. Má átã ãnĩ drí, gólĩyĩ ìcá kô drĩ-'ã ùsúlĩ Ôvãrí drĩgá sĩ, drĩ-'ã gólĩyĩkã 'è'á ùsúlã rĩ trá cé ì'dĩ gólĩyĩ lùyĩ-lùyĩ sĩ 'dĩ.

3 Gõ'dá nĩ ãzã, òzō ní òtírĩ rĩ ngá fèlé òjílã gólã ìzã bê rĩ pãzó rĩ, ní 'bã òjílã ãzã kô tã ní drí rĩ'á 'èlé 'dĩ vǒ lâ ùsúlĩ.

4 Nĩ 'è tã rĩ 'dĩ ìnĩnĩ ró cé ãnĩ lãfálé 'ásĩ òjílã rĩ 'dĩ bê. Òzō ní ò'è trá ítĩ rĩ, gõ'dá Ôvãrí ãnĩ átã ùrú 'alã gólã rĩ 'bã tã gólĩyĩ rĩ'á 'èlã ìnĩnĩ ró rĩ nĩlĩ ndrĩ rĩ ã'dô tã ní drí 'èlé 'dĩ ndrè'á. Ítĩ rĩ, gólã ã'dô drĩ-'ã tãndí fè'á ní drí.”

5 Gõ'dá nĩngá sĩ, Yésũ drí ngãzó kpá rĩ'á ò'bí 'dĩ 'bá yĩ ìmbálé tã rãtãã 'è'è kã tãsí. Gólã kĩ, “Òzō nĩ òtírĩ rĩ rãtãã 'èlé Ôvãrí drí rĩ, nĩ 'è kô òzō òjílã gólĩyĩ ã'dó 'bá lómbé-lómbéwá 'bá ró rĩ 'bá yĩ drí rĩrĩ 'èlã rĩ kãtí. Gólĩyĩ lè tã rǒô ãdrélé ùrú

jó tã Ôvârí kâ ârí kâ 'ásĩ gō'dá kpá látì rû ùsùmâ 'ásĩ ìyî nyáanyâ â'dalé, òjílã ázì òndrê ró ìyî bê yî òtírî rîĩ rãtãã 'èlé rí. Má âtã ãnî drí tã pãtũ ró, gólìyî ìcá kô drí-â ùsúlì Ôvârí drígá sî, drí-â gólìyíkâ 'è'á ùsúlã rí trá cé ì'di gólìyî lùyî-lùyî sî 'dì.

⁶ Ìtí rí, òzõ nî òtírî rîĩ rãtãã 'èlé Ôvârí drí rí, nî fî jó âníkã 'á, nî â'bã ró áfì âníkã, nî gō ró bê rãtãã 'èlé ìnìñî ró ãnî átã gólã ãnî drí ndrêlé kô'dáwá rí drí. Ìtí rí, rãtãã gólã ãnî drí 'èlé ìnìñî ró 'dì, gólã â'dô ârí'á lâ, gō'dá gólã â'dô drí-â fê'á ãnî drí tã lâ sî.

⁷ “Ìtí rí, nî ãã'dô trá rãtãã 'è'á Ôvârí drí rí, nî rí kô 'èlã òzõ òjílã gólìyî Ôvârí rí nî 'bã kô rí 'bã yî drí rîrî 'èlã rí kâtí. Gólìyî rí rí'á rãtãã 'èlé ãcê úlì tã ífì ãkó rí 'bã yí bê dũũ. Gólìyî rí ìyíkã tã ányã ìsúlì kî, rãtãã ìyíkã rí'á 'èlã ãcê 'dì, Ôvârí â'dô ârí'á lâ.

⁸ Nî rí kô rãtãã 'èlé ìtí tã ífì ãkó, òzõ gólìyî drí rîrî 'èlã rí kâtí. Gō'dá â'dó kô ìcã-ìcã ró ãnî drí rãtãã 'èzõ ãcê, tãlã ãnî átã Ôvârí nî ngá gólìyî ãnî drí lèlé yí drígá sî rí trá cú ìtí ãnî drí ìyî ìjì ãkó.

⁹ Gō'dá òzõ nî òtírî rîĩ rãtãã 'èlé rí, nî 'è rãtãã òzõ nõõ rí tí.

‘Àmã átã ùrú 'álã rí,
ánî rú ã'dô ìnjílì ìnjì.

¹⁰ Kùmũ áníkã rí ããcã,
tã ní drí lèlé rû 'èlé rí ò'è rû ìnyákú drî, òzõ drílã â'dórê ùrú 'álã rí kâtí.

¹¹ Àndrõ nõ, ní âfê ngá nyãnyã ãmákã kàyî vósì cé rí ãmã drí.

¹² Ní âyê ãmã tã ònjì ãmákã rí 'bã yí 'ásì,

özô ãmâ drí gólîyî tâ õnjí 'ě 'bá trá ãmâ rú rí
yî âyéřé kâtí.

13 Ní âjî ãmâ kô lôfílí tâ ûjũ-ûjũ 'á,
gõ'dá ní pâ ãmâ Sâtánâ dríğá sî.*

14 “Özô nî ãâyê õjílâ gólîyî rî 'bá tâ õnjí 'ělé ãní
drí rí yî trá tâ õnjí gólîyíkâ rî'á 'ělá 'dĩ 'ásî rí,
gõ'dá Ôvârí ãní átá úrú 'álâ rí â'dô kpá ãní âyé'á
tâ õnjí ãníkâ 'ásî.

15 Gõ'dá özô nî ãâyê gólîyî kô tâ õnjí gólîyíkâ
rî'á 'ělá rí 'ásî rí, Ôvârí ãní átá úrú 'álâ rí âyé ãní
kpá kô tâ õnjí ãníkâ 'ásî.”

16 Nĩngá sî rí, Yésũ drí õ'bí 'dĩ 'bá yî ãmbázó kî,
“Özô nî ãâ'dô trá tî 'bĩ'á rĩzó 'álé 'ã'í sî ngá nyã
ãkó rãtãã 'ělé Ôvârí drí rí, nî ãnjî lĩfĩ kô, özô õjílâ
gólîyî â'dó 'bá lómbé-lómbéwá 'bá ró rí 'bá yî drí
rĩrĩ 'ělá rí kâtí. Gólîyî rí ãyî nyãányã â'dálé õjílâ
ãzĩ õndrê ró bê kî, ãyî rî'á tî 'bĩ'á. Tã gólîyíkâ rî'á
'ělá ãyî tâ lóngózó 'dĩ tãsĩ rí, má âtã ãní drí tâ
pãtĩĩ ró, gólîyî ãcá kô drĩ-â úsúlĩ Ôvârí dríğá sî.

17 Özô nî ãâ'dô trá tî 'bĩ'á rĩzó 'álé 'ã'í sî rãtãã
'ělé Ôvârí drí rí, nî jĩ ãní lĩfĩ ngbángbá ãní 'bãzó
â'dólé ãyĩkô ró,

18 tãlá õjílâ ãzĩ õzó nĩlá kĩ'á nĩ rí, ãní rĩ'á tî 'bĩ'á.
Ãní átá tĩbê ãní drí ndrêlé kô'dáwá rí â'dô nĩ'á
lá cé nĩ. Ítí rí, rãtãã gólã ãní drí 'ělé tî 'bĩ'bĩ sî
ĩnjĩ ró 'dĩ, Ôvârí â'dô árí'á lâ, gõ'dá drílã tâ-drĩ
lã jãzó.”

* **6:13 6.13** Tã ãgĩ ãzã 'bá yî vérẽsĩ nõ 'á rí ãgĩ úlĩ nõ 'bá yî kpá 'á
lã, “Tãlá kũmũ, mbãrãkã gõ'dá ãmbã ãkĩ 'dó ãyĩ ãníkã rĩ'dĩ. ãâ'dô
ĩtĩ.”

Tã Yésũ drí ìmbálé tã lĩfĩ 'bã'bã kâ cé ngá ùrú 'álâ rî

*drĩ rî tãsí rî
(Lúkã 12.33-34)*

¹⁹ Nĩngá sĩ, Yésũ drí kpá tã âtázó kĩ, “Nĩ ê'bê ngá-tị āngó nō 'á nō 'bá yĩ kô cé tịtị 'dó ãnĩ nyāányā drí, 'bālé vō tībê ngá ășũkũ'dũ yĩ kătĩ gō'dá ùjúrúkú yĩ bê rî yĩ drí 'èzó filí ìzālâ rî 'á, ngátá vō ngá gólĩyĩ âdĩ 'ásĩ rî 'bá yĩ drí 'èzó lākálé rû ìzālê rî 'á, gō'dá kpá vō gólâ ùgú yĩ drí ìcálé áfị ñólé ngá ùgũzó 'álâ sĩ rî 'á kô.

²⁰ Gō'dá nĩ lậpị bê-rî ngá-tị tãndĩ ãnĩ nyāányā drí vō ùrú 'álâ rî 'á. Tālâ tólâ rî, ngá ășũkũ'dũ yĩ kătĩ ùjúrúkú yĩ bê rî ìcá kô filí ngá-tị tãndĩ 'dĩ 'bá yĩ ìzālê, gō'dá ngá-tị 'dĩ 'bá yĩ rú'bạ lâ yĩ ìcá kô lākálé gō'dá rû ìzālê, gō'dá ùgú ìcá kpá kô filí ngá-tị 'dĩ 'bá yĩ ùgũlị.

²¹ Tālâ tã ìsũ ãnĩkâ â'dô 'bã'á nyé vō gólâ ãnĩ drí ngá tã lâ drí lâzélê ãnĩ rú kôrô rî 'bãzó 'á lâ rî 'á.

²² “Nĩ ndrê drê, ãnĩ lĩfĩ rĩ'á nyé òzô lãmbã kătĩ vō ì'ĩlĩ ãnĩ rú'bạ drí tã ndrĩ ndrêzó dódó. Gō'dá òzô ãnĩ lĩfĩ òndrê vō dódó rî, ãnĩ rú'bạ â'dô 'bã'á kpá ngá ì'ĩ ró tã pậtị Òvâri kâ 'èzó. Â'dô rĩ'á ìtĩ ãnĩ drí òzô nĩ òrĩ rĩlĩ ngá ãlô ró Òvâri bê rî.

²³ Gō'dá òzô ãnĩ lĩfĩ òndrê vō kô dódó tã gólĩyĩ mbị Òvâri kâ ndrêzó rî, Gō'dá òzô nĩ òrĩ kô ãnĩ lĩfĩ 'bālê Òvâri drĩ tã gólâkâ 'èlê rî, ãnĩ rú'bạ â'dô 'bã'á kpá ìnịrịkúwạ ró tã ányâ rî 'bá yĩ 'èlê ì'dĩ. Gō'dá ngá gólĩyĩ ãnĩ drí rĩ'á ndrêlâ ìnịrịkúwạ ró rî 'bá yĩ, òzô nĩ ìsũ kĩ'á nĩ rî, 'dĩ ã'dô ngá ì'ĩ 'ì

ãnî drí tã mbî 'êzô ï'dî sî lâ rî, tã ïsũ ãníkã 'dî rî'á ányã ró ãní ádólé ngbá.

24 “Nî ndrê drê, ícã kô ôjílã ãlô drí rû ì'büzó kúmú rî drí 'dó ïtú-pá ãlô 'á. Gõ'dá gólã ícã kô kúmú ngĩngî rî 'dî 'bã yî lélé ndrî 'dó. Gólã â'dô tã kúmú ãlô rî kã lè'á ï'dî, gõzô ãzã rî gálé dó. Á'dólé bê trá ïtí rî, ôzô nî òlê trá ìfî 'bãlé ngá-tî dũũ úsúlî ãní nyãnyã drí ï'dî rî, nî â'dô ícã'á rû ì'bũlî Ôvãrí drí pîpîsílî ãlô rî sî ángô tí yã? 'Dĩ ícã kô ãlôwálã. Nî ì'bũ rû cé Ôvãrí drí ï'dî!”

Tã Yésũ drí ìmbálé tã rîrî kã ìfî lô'bé ãkô sî ngá ndrî gólîyî ôjílã drí lélé rîzô ãngó 'á rî tãsî rî (Lúkã 12.22-31)

25 Nĩngã sî, Yésũ drí ô'bí 'dî 'bã yî ìmbázó kî, “Ngá gólîyî ãní drí lélé rîzô ãngó nõ 'á rî tãsî rî, mã âtã tã ãní drí kî, nî â'dô kô tã ïsũ ró ngá gólîyî 'ê 'bã ãní 'bãlé rîlî lédrê-lédrê ró ngá nyãnyã kãtî ngá mvũmvũ bê, ngãtã ítã ãní drí sölê ãní rû'bã 'á rî tãsî. Nî ndrê drê, tã ngá nyãnyã kã ítã sôsô bê rî lãvũũ kô gãrã lôvó-lôvó drî sî.

26 'Dõvó nî ïsũ drê ãrîwã tã. Gólîyî 'wãã ámvú kô, gõ'dã ê'bé ïyî kpá ngá-ïyínyã ámvú 'ásî 'bãlé êró 'á kô. Gbõ lé ïtí rî, Ôvãrí ãní átã úrú 'álã rî, rî nî rî'á ngá nyãnyã fêlé gólîyî drí rî'á nyãlã. Gõ'dã ãní tã lâzê gãrã Ôvãrí rû ãrîwã drî sî. ïtí rî, gólã ícã kô tã ãníkã ìvîlî.

27 Gõ'dã nî ïsũ ãníkã bê rî, ìfî lô'bê-lô'bê ãníkã ngá 'dî 'bã yî tãsî rî â'dô kãyî ãníkã rî kã ãngó nõ 'á rî lópé'á â'dólé ãcê yã?

28 “Gõ'dã tãlã ã'dô 'î ãní drí rîzô ìfî lô'bélé ítã sölê rû'bã 'á rî tãsî yã? 'Dõvó nî ndrê drê lãtî

gólâ fê fôô òmã 'álâ rî drí rîzó mbâlê rî. Gólîyî lôsé ítá kô gõ'dá 'é ÿyî lôsî kpá kô ítá ùsúzó ÿyî nyãányâ drí.

29 Gõ'dá Ôvârí 'bã gólîyî trá â'dólé lârákô bê sūsū ró rôô. Gõ'dá ítí rî, ítá lârákô Ôvârí drí 'bâlê drílîyî rî sù lậvũlị kôrô ítá lârákô kúmú Sólômô drí sôlé kũmũ kâ rî drĩ sî.

30 Gõ'dá nĩ ndrê drê, Ôvârí 'bã ngá-ậrú nĩ â'dólé lârákô bê sūsū ró gólîyî rĩ 'bá mbâlê rĩlị cé kậyị dâ sî gõ'dá ândrálé 'lịlị vélé volé òmã bê mĩlị sî rî. Ôzô gõ'dá Ôvârí ìncâ trá ngá-ậrú 'bâlê â'dólé lârákô bê sūsū ró rî, gõ'dá gólâ ícá íyíkâ ítá fêlé ãnî drí kô yã? Ítí rî, nĩ rí kô tã lêlê sî Ôvârí 'á pịpịsịlị ãlô sî ã'dô tāsī yã? ãnî tã lậvũ gặrặ Ôvârí drí ngá-ậrú 'dĩ 'bá yî drĩ sî.

31 Gõ'dá ítí rî, nĩ lô'bê lịfị kô kị, 'Óô, mã â'dô nô kô ã'dô nyã'á ì'di yã?' ngátá 'Óô, mã â'dô nô kô ã'dô mvũ'á ì'di yã?' ngátá 'Óô, mã â'dô ítá ùsú'á sôlé nô kô ã'dô 'ásī yã?'

32 Tã 'dĩ 'bá yî tāsī rî, òjílã gólîyî rĩ 'bá tã ìsũlị ítí 'dĩ 'bá yî, 'dĩ òjílã gólîyî tã lê 'bá drê Ôvârí 'á kô rî 'bá yî ì'di. Ôvârí ãnî átá ùrú 'álâ rî nị ngá gólîyî ãnî drí â'dózó ìzã lâ bê rî trá.

33 Tã lịfị lô'bê-lô'bê kâ ngá ãngó nô 'á rî tāsī rî vô lâ 'á rî, nĩ rî zã kũmũ Ôvârí kâ zêlé, gõ'dá nĩ 'bã ró tã ìsũ ãnıkâ bê tã gólîyî Ôvârí drí lêlé ãnî drí 'êlé rî 'bá yî drĩ ì'di. Ôzô nĩ ò'ê tã rî 'dĩ 'bá yî trá ítí rî, Ôvârí â'dô ngá gólîyî ãnî drí â'dózó ìzã bê tã lâ tāsī rî 'bá yî âfê'á ãnî drí.

34 Gõ'dá â'dô bê trá ítí rî, nĩ lô'bê lịfị kô ãndrô

nô tâ gólǵyî 'ě 'bá â'dólé ǵdrú rî 'bá yî tāsī, tǵlâ nī nǵi drē tâ gólǵyî 'ě 'bá rú 'ělé kǵyî ǵdrú rî 'á rî kô. Kǵyî ndrī rī'á lâᅇō ngǵingī ǵyíkâ bê ǵlô-ǵlô. Rī'á ǵcâ-ǵcâ ró ǵnī drí cé lâᅇō kǵyî ǵlô rî kâ nǵjzô ǵdī, ǵnī drí lâᅇō kǵyî ndrī kâ nǵjzô rî drǵī sī."

7

Tā Yésū drí ǵmbálé ǵjǵlā ǵ'bí 'dī 'bá yî drí tâ tâ-vó ǵjǵlā ǵzí kâ

*kī kâ ǵnyâ ró rī tāsī rī
(Lúkǵ 6.37-38, 41-42)*

¹ Gō'dá Yésū drí kpá tâ ǵmbázó tâ tâ-vó kīkī kâ ǵnyâ ró ǵzí-ǵzí rú rī tāsī kī, "Nī kī tâ ǵjǵlā ǵzí kâ kô tâ gólǵyî drí rī'á 'ělá ǵnyâ ró rī 'bá yî tāsī, tǵlâ Ôvârí ǵzô kô kpá tâ-vó ǵnīkâ kī ǵnjí ró.

² Nī ndrē drē, Ôvârí â'dô 'ě'á tâ-vó ǵnīkâ kīlī kpá té ǵzô ǵnī drí tâ-vó ǵnī ǵzí-ǵzí yí kâ kīrī kâtí, gō'dá gólâ â'dô ǵnī 'ě'á kpá té ǵzô ǵnī drí rīrī ǵjǵlā ǵzí 'ělé rī kâtí.

³⁻⁵ Ôzô nī ǵlē kô 'dásí 'ělé ǵzí-ǵzí rú rī, nī âtâ tâ ǵzí-ǵzí drí kī'á nī rī, gólǵyî â'dó ǵnjí rī kô. Nī ǵ'ě trá ǵtí rī, ǵnī cú tǵ ǵcê bê. Tǵtô ǵnī drí ǵ'dǵ-drǵ 'á rī, nī kū zǵlô, nī gō ró tǵtô ǵnī ǵzí-ǵzí yí kâ rī tâ lâ âtálé. Nī ndrē tâ 'ě'ě ǵnīkâ rī zǵlô, nī gō ró ǵnī ǵzí-ǵzí yí kâ rī tâ lâ âtálé."

Tā tâ Ôvârí kâ ǵmbá kâ ǵjǵlā gólǵyî rī 'bá ǵyí 'dásí 'ělé

úǵ Ôvârí kâ rú rī drí rī

⁶ Gō'dá nǵngá sī, Yésū drí kpá tâ ǵmbázó kī, "Ôzô nī ǵrī úǵ Ôvârí kâ ǵmbálé ǵjǵlā drí gō'dá ǵjǵlā rī 'dī 'bá yî ǵrī ǵyí ǵnī lô'dalé lô'dâ úǵ Ôvârí

kâ 'dĩ 'bá yî tāsĩ rî, nĩ âyê gólĩyî, nĩ ãmbâ gō'dá úlĩ
 Ôvârí kâ kô drílĩyî, tãlã gólĩyî â'dô 'ê'á volé gãlé
 dó úlĩ Ôvârí kâ 'dĩ ârílĩ gō'dá kpá tã lâ 'êlé. Gólĩyî
 rĩ'á nyé òzō òké lífō tĩbê ãnĩ drĩ ngá nyãnyã fězó
 drílã, gō'dá drílã rû jãzó ãkpã ãnĩ ôcílĩ dró ngá
 nyãnyã tãndĩ ãníkã fêlé drílã 'dĩ drĩlĩ rĩ kâtĩ.
 Gō'dá gólĩyî kpá rĩ'á òzō ngbíkpĩ 'bã kã gólã ngá
 sũsũ 'díyî lô'ĩ kã ãnĩ drĩ fêlé trá drílã rĩ tō 'bá pá
 sĩ ùlútrã 'á rĩ kâtĩ.”

*Tã ngá tã ãjĩ-ãjĩ kã Ôvârí drĩgã sĩ rĩ tāsĩ rĩ
 (Lúkã 11.9-13)*

⁷⁻⁸ Gō'dá Yésũ drĩ kpá tã ãmbázó tã rãtãã 'ê'ê kã
 tāsĩ kĩ, “Òzō nĩ ãjĩ ãnĩ átã úrũ 'álã rĩ ngá gólĩyî
 ãnĩ drĩ â'dózó ãzã lâ bê rĩ 'bá yî tāsĩ rĩ, gólã â'dô
 âfê'á lâ ãnĩ drĩ. Gō'dá òzō nĩ òrĩ lônãlã rĩ, nĩ
 â'dô úsũ'á lâ. Gō'dá òzō nĩ ògã áťĩ rĩ, áã'dô nĩ'á
 lâ ãnĩ drĩ. Nĩ ndrê drê, Ôvârí â'dô rãtãã ãnĩ drĩ
 'êlé drílã rĩ ârí'á trá. Gólã â'dô ngá gólĩyî ãnĩ drĩ
 â'dózó ãzã bê tã lâ tāsĩ 'dĩ 'bá yî fê'á trá ãnĩ drĩ.

⁹ Ítĩ rĩ, 'dõvó nĩ ãsũ drê ãnĩ nyãnyã tã, ãnĩ mvã
 rĩ átã yî, òzō ãnĩ mvã yî ãjĩ ãmbãtã tã ãnĩ tĩ sĩ
 nyãlé rĩ, nĩ â'dô kúnĩ mvã átrõ'á ã'dĩ fêlé gólĩyî
 drĩ ãmbãtã 'dĩ vō lâ 'á yã?

¹⁰ Ngãtã òzō ãnĩ mvã yî ãjĩ ã'ã tã ãnĩ tĩ sĩ nyãlé
 rĩ, ní â'dô ãnĩ átrõ'á ã'dĩ fêlé gólĩyî drĩ yã?

¹¹ Òzō ãnĩ gólĩyî â'dó 'bã tã ònjĩ 'bã ró rĩ ãcã
 trá ngá tãndĩ fêlé ãnĩ mvã yî drĩ rĩ, ãtĩ rĩ, Ôvârí
 ãnĩ átã úrũ 'álã rĩ â'dô ãcã'á kó ngá tãndĩ fêlé ãnĩ
 drĩ. Gólã rĩ'á njãã ngá tãndĩ fêlé ãnĩ drĩ lãvũlĩ
 gãrã ãnĩ drĩ fêlé ãnĩ mvã yî drĩ rĩ drĩ sĩ.

12 “Tã gólâ Ôvârí drí lélé lậvũ 'bá gặrặ rí i'di nõ. Nĩ rí tã góllyi â'dó 'bá tặndí rí 'bá yí 'èlè i'di òjilã ázi drí. Tã tặndí góllyi ânĩ drí lélé òjilã drí 'èlè ânĩ drí rí 'bá yí, nĩ rí kpá 'èlâ i'di òjilã ázi drí. 'Dĩ tã Ôvârí drí 'bặlè ặmặ drí 'èlè tã iặĩ-ặĩ iặĩkặ 'á rí i'di.”

Tã Yếsũ drí imbále tặ fifi kặ ặngó Ôvârí kặ 'álatặ rí tặsĩ rí

(Lúkặ 13.24)

13-14 Gặ'dá Yếsũ drí tặ imbázó tặ fifi kặ cặlè ặngó Ôvârí kặ 'álatặ rí tặsĩ kặ, “Lặtặ gólặ fặzó cặlè ặngó Ôvârí kặ 'álatặ rí, jó tặlặ-tặ lặ rặ'á nặbặặ 'bặlặwặ i'ti. Lặtặ fặzó cặlè tólatặ rí, rặ'á lặtặ ặmbặ-ặmbặ 'i. Òjilã 'è 'bặ fặlặ 'álatặ sặ rí ặ'dồ 'bặ'á cé dặ. Gặ'dá òjilã góllyi fặ 'bặ tólatặ rí ặ'dồ iặi lẻdrẻ-lẻdrẻ ặdặkặ ặkó rí ặsự'á. Gặ'dá lặtặ nặzó vồ lặsặ kặ Ôvârí drí ẻdẻlẻ trá Sặtặnặ yí drí rí 'álatặ rí, jó tặlặ-tặ lặ rặ'á ặvặ-ặvặ ró. Lặtặ fặ kặ tólatặ rí ặ'dồ kồ ặmbặ-ặmbặ ró. Òjilã ặmbặ ặ'dồ iặi nặ'á 'álatặ sặ.”

Tã Yếsũ drí tặ ặtặzó òjilã góllyi tặ ặmặ 'bặ kặ'á nặ rí yí ặ'dồ

tặ Ôvârí kặ imbặ 'bặ 'i rí tặsĩ rí

(Lúkặ 6.43-44)

15 Gặ'dá Yếsũ drí drí-mbặlặ sặzó òjilã ò'bặ 'dặ 'bặ yí lặfặ tặ òjilã góllyi tặ ặmặ 'bặ kặ'á nặ rí, yí ặ'dồ tặ Ôvârí kặ imbặ 'bặ 'i rí kặ tặsĩ kặ, “Ặnặ lặfặ ặmbặ ặnặ rú tặ imbặ 'bặ góllyi ặ'dồ 'bặ òjilã ặdồ 'bặ ró rí tặsặ. Góllyi lẻndẻrẻ òzồ kặbặlặkặ mặvặ kặtặ, gặ'dá tặ ặsũ góllyi pặpặsặlặ 'á rí rặ'á òzồ kặkặlẻwặ gólặ rí 'bặ kờrặnyặ ázi fặlặ rí kặtặ.

16 Ôzô nĩ ôrĩ tã ãmbá 'bá 'dĩ 'bá yĩ ndrêlé mãnĩsĩ rĩ, nĩ â'dô gólĩyĩ â'dô-â'dô nĩ'á tã 'ẽ'ẽ gólĩyĩkã 'ásĩ. Nĩ â'dô kpá nĩ'á lâ ngátá tã gólĩyĩ drĩ rĩ'á ãmbálã 'dĩ pătĩ tã Ôvârí kã 'ĩ ngã â'dó kô tã Ôvârí kã 'ĩ yã rĩ. Tã 'ẽ'ẽ gólĩyĩkã â'dã gólĩyĩ trá ôzô fê lõ'wã drĩ fê lâ â'darê kátĩ. Ạkũ lâ sĩ, ólófĩ fê 'wã lõ'wã bê kãnĩkĩ ró yã? Ngátá púrũcĩ fê 'wã lõ'wã bê kãnágõwã ró yã?

17-18 Fê gólã tãndĩ ró rĩ 'wã íyĩkã té lõ'wã tãndĩ ã'dĩ, gõ'dá fê gólã õnjĩ ró rĩ 'wã íyĩkã kpá té lõ'wã õnjĩ ã'dĩ.

19 Ỉtĩ rĩ, fê gólĩyĩ tĩbê lõ'wã tãndĩ 'wã 'bá kô rĩ, áã'dô gã'á lâ volé vũdrĩ zãlé lã sĩ.

20 Kpá ỉtĩ rĩ, nĩ â'dô tã ãmbá 'bá rĩ 'bá õjĩlã ádolé rĩ 'bá yĩ nĩ'á tã gólĩyĩ drĩ rĩ'á 'êlã rĩ 'bá yĩ 'ásĩ."

Tã Yésũ drĩ ãmbálé õjĩlã gólĩyĩ tã âmã 'bá kĩ'á nĩ rĩ,

*yĩ ã'dô tã árí 'bá gólãkã ã'dĩ rĩ tã sĩ rĩ
(Lúkã 13.25-27)*

21 Gõ'dá Yésũ drĩ gõzó tã ãmbálé tã õjĩlã drĩ 'ẽzó cãlé ãngó Ôvârí kã ùrũ 'álã rĩ 'á rĩ tã sĩ kĩ, "Õjĩlã ndrĩ gólĩyĩ rĩ 'bá âmã zĩlĩ kũmũ, kũmũ rĩ, gólĩyĩ ícã kô ndrĩ cãlé ãngó Ôvârí kã ùrũ 'álã rĩ 'á. Gõ'dá gólĩyĩ rĩ 'bá tã âmã átã Ôvârí ùrũ 'álã rĩ drĩ lélé 'êlé rĩ 'bá yĩ 'êlé rĩ, gólĩyĩ â'dô cã'á cé nĩ.

22 Gõ'dá kãyĩ gólã Ôvârí drĩ 'ẽzó tã-vó õjĩlã ndrĩ kã kĩlĩ rĩ tú rĩ, õjĩlã dũũ â'dô ãyĩ ânĩ'á má ngálã tã átalé kĩ, 'Kũmũ, mã ãmbã tã ánĩkã trá õjĩlã drĩ.' Gõ'dá ázã 'bá yĩ â'dô ãyĩ tã áta'á kĩ'á nĩ rĩ, 'Kũmũ, mã rĩ trá rĩ'á lĩndrĩ õnjĩ lâdrólé õjĩlã 'ásĩ ánĩ rũ

sĩ.' Gõ'dá âzâ 'bá yî â'dô ãyî tã âtá'á kĩ'á nĩ rî, 'Kúmú, mã 'ê tã lârákô tị drí â'dízó rî 'bá yî trá dũũ ání rú sĩ.'

²³ Gõ'dá má â'dô tã lôgõ'á drílĩyî kĩ, 'Mĩ nĩ volé má lãgátĩ sĩ, ãní tã õnjí 'bá yî! Má nĩ ãní kô!' "

Tã Yésũ drí õjĩlã gólĩyî vó lôbê 'bá íyíkã ró rî 'bá yî tã lâ ã'bizó jó 'dĩ 'bá rĩ rî 'bá yî rú rî (Lúkã 6.47-49)

²⁴ Gõ'dá Yésũ drí kpá tã âtázó õjĩlã gólĩyî íyî vó lôbê 'bá rî yî tã sĩ kĩ, "Õjĩlã gólã úlĩ á mákã ârí 'bá gõ'dá tã lâ 'ezó rî, gólã rĩ'á õzõ tã nĩ 'bá gólã jó íyíkã 'dĩ 'bá gá lũtú drĩ ãnyákú tãndĩ 'á rî kãtĩ.

²⁵ Tã 'dĩ tã sĩ rî, gbõ lé ôzê ã'dĩ trá kãgũmãã bê rõô rî, gõ'dá lĩmvũ drí tĩzõ rõô rî, jó 'dĩ ícã kô 'dêlé vũdrĩ, tãlã ú'dĩ trá gá lũtú drĩ ãnyákú tãndĩ 'á.

²⁶ Gõ'dá õjĩlã tĩbê úlĩ á mákã ârí 'bá cé ârí gõ'dá 'ê 'bá lâ kô rî, gólã rĩ'á õzõ tã nĩ ãkó lé 'bá gólã jó íyíkã 'dĩ 'bá võ ãlólẽ 'á rî kãtĩ.

²⁷ Ítĩ rî, gõ'dá õzõ ôzê ã'dĩ trá kãgũmãã bê rõô rî, gõ'dá lĩmvũ drí tĩzõ rõô rî, jó 'dĩ â'dô 'ê'á 'dêlé, drílã rú ízãzó."

²⁸ Gõ'dá Yésũ ndê bê tã ãmbã íyíkã 'dĩ 'bá yî rî, õ'bĩ gólĩyî tã 'dĩ 'bá yî ârí 'bá 'dĩ tị lâ ãyî drí â'dízó tã ãmbã gólãkã 'dĩ tã sĩ.

²⁹ Gõ'dá gólĩyî nĩ ãyî trá kĩ, gólã rĩ kô tã ãmbálé õzõ tã lã'bĩ kã ãmbã 'bá rî 'bá yî drí rĩrĩ tã ãmbálé rî kãtĩ. Gólã cú rĩ'á drĩ-ãcê bê.

8

Tă Yésũ drí ãgô ãzâ ngá lâzé ãrí kâ bê rî êdézó rî

(Márãkô 1.40-45; Lúkã 5.12-16)

¹ Nĩngá sĩ rî, Yésũ yî drí ngãzó nĩlí lûtú 'dĩ âyéle, gô'dá ô'bí ãmbá drí kpá 'děžó zãã gólĩyĩ vósĩ.

² Gô'dá ãgô ãzâ ngá lâzé ãrí kâ bê rî drí ânĩzó 'ã'ĩ ƒĩlĩ vũdrĩ Yésũ ânđrá, gôzó rú'ba lô'bãlé Yésũ drí kĩ, “Óô kúmú, ôzô ãcã trá ní lĩfĩ ní drí ámã pãzó ngá lâzé nõ 'ásĩ rî, ní êdê ámã rú'ba nõ â'dóle ngbãngbã.”

³ Ítĩ rî, Yésũ drí iyĩ drí ijõzó ãgô 'dĩ rú'ba lâ dõlé. Gô'dá gólã drí tă âtázó kĩ, “Ăwô, má lě trá ânĩ êdélé ngá lâzé ânĩkã 'dĩ 'ásĩ. 'Dõvó ânĩ rú'ba êêdê rû ngbãngbã.” Gô'dá kôrô ãgô 'dĩ rú'ba lâ drí rû êdézó dódó ngá lâzé iyĩkã 'dĩ 'ásĩ.

⁴ Ítĩ rî, Yésũ drí tă âtázó ãgô rî 'dĩ drí kĩ, “Tă gólã rû 'ě 'bã ní drí nõ, ní âtã tă lâ kô ôjĩlã ãzã drí ãlõlã. Nĩ nĩ drĩ-'bã lã'bĩ 'ě kã ngálã lã'bĩ 'diyĩ êdê kã ãrí 'ásĩ rî 'dãlé zãlõ, tãlã gólã õndrê ró bê kĩ, pãtũ ngá lâzé ânĩkã ndê rû trá ngbãngbã, ní gõ ró kõrõnyã lĩlĩ ngá fěfě ró Ôvãrí drí, ôzô Músã drí tă lâ 'bãlé trá rĩ kãtĩ.” Gô'dá ãgô 'dĩ drí nĩzó tă 'dĩ 'élé.

Tă Yésũ drí rû ì'bũ 'bã drĩ-'bã ngá ãwã ró Rómã kã rî kã êdézó cé tă lěle drĩ-'bã 'dĩ kã rõõ rî tãsĩ rî
(Lúkã 7.1-10)

⁵ Gô'dá nĩngá sĩ, Yésũ yî drí ngãzó nĩlí cãlé jãrĩbã gólã zĩlĩ Kãpěrãnomã rî 'álã. Gô'dá gólĩyĩ cã bê tólã rî, ãgô ãzã drĩ-'bã ãjú 'bũ 'bã Rómã kã

ró rí drí ânĩzó Yésũ ngálâ. Gõ'dá drílâ ngãzó tã âtalé Yésũ drí rú'bạ lô'bã-lô'bã sĩ kĩ,

⁶ “Ămbá, rù ì'bũ 'bá ámakâ rĩ'á ngá lãzé ró ănyĩ 'ě'á drãlé. Ngá lãzé 'dĩ lâzê trá rồ gólâ rú, gólâ mbârâkã ăkó íyĩ jãzó. Ní pã gólâ!”

⁷ Gõ'dá Yésũ drí tã âtázó drĩ-'bá 'dĩ drí kĩ, “Tãndĩ ró, má â'dô nĩ'á rù ì'bũ 'bá ánikâ 'dĩ pãlé.”

⁸ Gõ'dá drĩ-'bá 'dĩ drí tã-drĩ lôgôzô Yésũ drí kĩ, “'É'ě ămbá, ămbã ámakâ rĩ ícá kô áni 'bãlé ácalé bũũ má drí 'bã 'álâ. Gõ'dá ôzô ní ăâtâ kó cé tã drĩ-ăcê ánikâ sĩ rĩ, má nĩ trá, rù ì'bũ 'bá ámakâ â'dô ngã'á ngá lãzé 'dĩ 'ásĩ.

⁹ Ní ndrê drê, ămbá, mã kpá rĩ'á drĩ-ăcê drĩ-'bá ámakâ gólĩyĩ sĩ sĩ-lésĩ rĩ 'bá yĩ kã zélé. Gõ'dá mã kpá cú rĩ'á drĩ-ăcê bê tã 'bãzó ôjĩlã mã zélé rĩ 'bá yĩ drí tã mã drí lélé rĩ 'bá yĩ 'ězô. Ôzô mã ăâtâ tã trá ăjú 'bũ 'bá ámakâ ălô rĩ drí kĩ, gólâ ôní nĩ'á tã ăzâ 'élé rĩ, drílâ nĩzó 'ělâ. Gõ'dá ôzô mã ăậzị ăjú 'bũ 'bá ălô rĩ trá kĩ, gólâ ăănĩ rĩ, drílâ ânĩzó 'wãã. Gõ'dá mã ôkĩ kpá rù ì'bũ 'bá ámakâ ălô rĩ drí, ‘Nĩ 'ê tã nồ’ rĩ, drílâ 'ězô lâ, té ôzô mã drí âtalé 'dĩ kãtĩ.”

¹⁰ Gõ'dá Yésũ ârĩ tã drĩ-'bá ăjú 'bũ 'bá kã 'dĩ drí âtalé bê rĩ, gólâ rĩ tị drí ậ'dizô ậ'dị. Gõ'dá drílâ ngãzó tã âtalé ôjĩlã gólĩyĩ rĩ 'bá 'dêlé gólâ vớ sĩ 'dĩ 'bá yĩ drí kĩ, “Má âtã ănĩ drĩ, tã pậtị ró, mã ूसú drê ôjĩlã ăzã ôrĩ ămakâ Ĩsĩrã'élê kã 'ásĩ â'dô 'bá tã lélé bê rồ ôzô ăgô ăwã nồ kãtĩ rĩ kô.

¹¹ Gõ'dá mã âtã ănĩ drĩ nồtĩ. Kậyị ădũkũ ăngó nồ kã tú rĩ, ôjĩlã gólĩyĩ â'dô 'bá kô ôjĩlã Yúdạ yĩ kã ró rĩ 'bá yĩ â'dô ănĩ'á 'bậdrị 'ásĩ ndrĩ rĩlĩ vồ ălô

'á ãngó Ôvârí kâ úrú 'álâ rî 'á kâramã nyälé ãmã á'bíyá Ābārāyámã yî Īsákã gō'dá kpá Yākóbã yî bê.

12 Gō'dá ôjílã Yúdã yî kâ tîbê Ôvârí drí njílí â'dólé ôjílã íyíkã ró rî 'bá yî, Ôvârí â'dô ôjílã dūû gólíyî lāfálé 'ásî rî gā'á dó, tālã gólíyî gā volé trá dó tã lēlé má 'á. Áâ'dô gólíyî vū'á íniríkúwá 'á, lāsî Ôvârí drí êdélé trá Sātánã yî drí rî 'á. Tólã rî, gólíyî â'dô ãwó ngō'á sí-gílí nyānyã bê ngá lâzê-lâzê lāsî kâ drí sî."

13 Nīngá sî, Yésū drí gōzó tã átálé drî-'bá ãjú 'bū 'bá kâ 'dî drí kî, "Mí nî gōlé 'bã 'álâ pîpîsílí ã'dí sî, tālã tã gólã ní drí lēlé rî 'è rú trá ní drí tã lēlé ánikã má 'á rî sî." Gō'dá kôró rú î'bū 'bá gólãkã nã drí rú êdézó ngá lâzé íyíkã 'dî 'ásî ĩtú-pá ãlô-ãlô 'dî 'á.

*Tã Yésū drí ôjílã dūû ñngázó ngá lâzé 'ásî rî
(Mārãkō 1.29-34; Lúkã 4.38-41)*

14 Gō'dá Yésū yî drí ngázó nílí Pétêrô drí 'bã 'álã. Gō'dá drílíyî Pétêrô rî ãdrá rî úsúzó ngá lâzé ró ayí'á gbārãkã drîĭ. Rú'bã lâ ndrî ãmê-ãmê ró tílí-tílí.

15 Gō'dá Yésū drí ngázó drí lâ dólé. Gō'dá kôró ngá lâzé 'dî drí rú ndézó. Ītí rî, Pétêrô rî ãdrá 'dî drí ngázó úrú gbārãkã drîĭ sî ngá nyānyã átrólé áfēlé Yésū yî drí nyälé lãjó'bá gólãkã rî 'bá yî bê.

16 Gō'dá câ bê lãnjátúlí sî rî, ôjílã ãzã 'bá yî drí ôjílã gólíyî líndrî ònjí drí òmbélé trá rî 'bá yî átrözó ájílí Yésū ngálã. Gō'dá Yésū drí líndrî ònjí 'dî 'bá yî lâdrózó ôjílã 'dî 'bá yî 'ásî cé úlî âtã-âtã

sĩ. Gõ'dá gólâ drí òjílâ gólĩyî ndrĩ ngá lâzé bê rĩ 'bá yĩ ìngázó ngá lâzé ìyíkâ 'ásĩ.

17 Yésũ 'ê tâ 'dĩ ìtĩ 'dĩ, tâlâ úlĩ gólâ tâ àngũ 'bá Ìsáyâ drí àtálé trá àkũ ró kĩ'á nĩ rĩ, gólâ trõ ngá lâzé trá volé àmâ rú sũ, gõ'dá gólâ êdê ngá lâzé àmákâ trá rĩ, à'dô ró bê tâ pătĩ ró.

Tā Yésũ drí tâ àtázó òjílâ àzâ 'bá yĩ gólĩyî lē 'bá 'dēlé

*gólâ vósĩ rĩ drí rĩ
(Lúkã 9.57-62)*

18 Nĩngá sũ rĩ, òjílâ dũũ drí rĩzó ìyĩ 'dó ànĩlí Yésũ ngálâ ìmvũ àndrê Gãlĩláyâ kâ 'dĩ gãrà drĩ lâ 'á, tâlâ mbârâkâ gólâkâ rĩzó tâ lâràkô 'dĩ 'bá yĩ 'èlé 'dĩ tãsí. Gõ'dá Yésũ ndrê bê òjílâ yĩ lãgátĩ dũũ 'dĩ 'bá yĩ rĩ, drílâ tâ àtázó lâjó'bá ìyíkâ drí, gólĩyî êedê ró kòlóngbõ njãâ, tâlâ yĩ òmbã ró gólĩyĩ bê 'á'á lé drĩ ìmvũ àndrê 'dĩ kâ àzâ lésĩ rĩ 'álâ.

19 Ìtĩ rĩ, lâjó'bá Yésũ kâ 'dĩ 'bá yĩ òtĩrĩ rĩ kòlóngbõ êedélé rĩ, gõ'dá kòrô lâ'bí ìmbá 'bá àzâ drí ànĩzó Yésũ ngálâ. Gõ'dá drílâ tâ àtázó Yésũ drí kĩ, "Tã ìmbá 'bá, mã rĩ'á njãâ ànĩ vó bêlé vò gólâ ní drí 'èzó nĩlí 'álâ rĩ 'á."

20 Yésũ drí tâ-drĩ lògòzó drílâ kĩ, "Òbá yĩ cú rĩ'á 'bú ìyíkâ bê rĩzó 'á lâ, gõ'dá àrĩwá yĩ kpá rĩ'á jó ìyíkâ à'dú kò kâ bê. Gõ'dá mã rĩ gógó gólâ Ôvãrĩ drí àjólé úrú lésĩ rĩ rĩ'á vò àkó rĩzó 'á lâ gõ'dá kpá vò à'dú kò kâ àkó."

21 Nĩngá sũ rĩ, àgô àzâ gólâ rĩ 'bá úlĩ Yésũ kâ àrĩlí rĩ drí kpá ànĩzó tâ àtálé Yésũ drí kĩ, "Kúmú,

má lě fí trá nīlí ánî vó bēlé rî, gō'dá má drē rī'á tākō ámâ átá rî tēlé 'bālě zālô 'bú 'á.”

²² Gō'dá Yésū drí tã-drī lôgōzô ãgô rî 'dī drí kī, “Ní âyē òjīlã gólīyī â'dó 'bá ãvô* ró rî 'bá yī ò'bã ãvô ãzī ïyíkâ. Gō'dá ní ânī 'dēlé má vósī.”

*Tã Yésū drí kãgũmãã ândrê êdrēzó rî
(Márãkô 4.35-41; Lúkã 8.22-25)*

²³ 'Dīl vósī rî, Yésū yī drí ngãzó mbālě kōlóngbô 'á lãjó'bá ïyíkâ yī bê nīlí ñmvú ândrê Gãlīlãyã kã 'dī drī lâ mbālě.

²⁴ Gō'dá gólīyī òtírī rīl nīlí rî, gō'dá nyīl ró, kãgũmãã ândrê drí ítōzó rī'á sīlī ònjí ró. Ítí rî, kãgũmãã 'dī drí rīzó kōlóngbô ïyálě mbârãkã sī kãgbã-kãgbã. Gō'dá kãgũmãã rî 'dī drí ñmvú vīzó dũu kōlóngbô 'á, gō'dá kōlóngbô drí 'ézó rú ïrīlí ñmvú 'á. Tã 'dī 'bá yī òtírī rīl rú 'ēlé 'dī rî, Yésū rī'á â'dú kô'á kōlóngbô 'á.

²⁵ Ítí rî, ũrī drí fīzó lãjó'bá gólãkã 'dī 'bá yī 'á. Gō'dá drīlīyī ngãzó nī'á gólã rî òlólé â'dú 'ásī òtrê-òtrê bê kī “Kúmú, ní ngã ûrú ãmâ pãlé. ãmâ trá 'ē'á drãlé nõ.”

²⁶ Gō'dá Yésū drí tã-drī lôgōzó gólīyī drí kī, “Ãnī ũrī ró ã'dô tãsí yã? Tã lēlé âníkã má 'á rî cé fīnyáwá ítí ã'dô tãsí yã?” Gō'dá gólã drí ngãzó âdrélé ûrú tã 'bālě kãgũmãã ândrê rī 'bá sīlī gō'dá ñmvú rī 'bá rú ïyálě 'dī bê ãâdrê ró bê. Gō'dá kôró kãgũmãã ândrê ãmbá rī 'bá sīlī gō'dá ñmvú gólã rī 'bá kōlóngbô ïyálě rî bê drí âdrézó.

* **8:22 8.22** Úlī rī 'dī tã ífí lâ kī, òjīlã gólīyī tã lě 'bá drē kô Yésū 'á rī 'bá yī ò'bã ãvô ãzī ïyíkâ nī.

27 Ítí rî, lâjô'bán Yésũ kâ 'dĩ 'bá yî ndrê tâ gólâ rû 'ê 'bá 'dĩ bê rî, gólĩyî tî drí â'dízó ndrúndrú. Gô'dá drílyî ngázó tâ átálé ãyî vò 'ásĩ kĩ, “Ăgô gólâ kăgũmăă drí tâ 'bă'bă gólâkâ ârízó ãmvû âmá rĩ 'bá kôlôngbô ãyálé rî bê nõ ãyĩkâ âgô lârákô ângô rî ã'dĩ yă?”

Tă Yésũ drí lĩndrĩ ônjĩ drôzó âgô âzâ 'bá yî rĩ rî 'ásĩ rî

(Mărăkô 5.1-20; Lúkă 8.26-39)

28 Gô'dá Yésũ yî mbă bê ãmvû ândrê 'dĩ drĩ lâ rî, drílyî nĩzó călé vò gólâ zĩlĩ Gěrăgésă rî 'álâ.* Gô'dá vò rî 'dĩ 'á tólâ rî, drílyî nĩzó rû úsúlĩ âgô âzâ 'bá yî rĩ lĩndrĩ ônjĩ âbăbă kâ bê rî yî bê. Ăgô rĩ 'dĩ 'bá yî rî ãyî rĩlĩ ũgĩ ló'dé kâ rĩzó ôjĩlă 'bădrĩ 'dĩ kâ ôdră 'bá rî yî 'bălé 'á lâ rî 'á. Gô'dá lĩndrĩ ônjĩ 'dĩ 'bá yî 'bă âgô 'dĩ 'bá yî trá â'dólé âwălăkă ró rôô. Tă rî 'dĩ tăsí, ôjĩlă â'dô trá ũrĩ ró âcĩ tólé lâtĩ rî 'dĩ 'ásĩ.

29 Gô'dá âgô 'dĩ 'bá yî úsû vò lâ bê kĩ'á nĩ rî, 'dĩlĩ â'dô Yésũ ã'dĩ rî, lĩndrĩ ônjĩ gólĩyî 'á rî 'bá yî drí ngázó rĩ'á ôtrélé kĩ, “Ôvărĩ rî mvă, nĩ lě â'dô 'ĩ âmă drĩgă sí yă? Nĩ ânĩ trá lâŋô fělé âmă drĩ drē âkpăkă'dă ģtú gólâ Ôvărĩ drĩ 'bălé lâŋô fězó âmă drĩ rî drĩ âcă âkó yă?”

30 Ănyĩ vò rî 'dĩ lâgătĩ sí rî, ngbĩkpĩ ôtolô'bĩ rĩ'á ãyĩ ngă nyă'á gĩă nătĩ.

31 Gô'dá lĩndrĩ ônjĩ 'dĩ 'bá yî drí ngázó rû'bă lô'bălé Yésũ drĩ kĩ, “Ôzô nĩ ôlě trá âmă drólé volé rî, nĩ jô âmă nĩ'á filĩ ôtolô'bĩ ngbĩkpĩ nă 'bá yî kă 'á.”

* 8:28 8.28 *Gěrăgésă* Vò 'dĩ rû lâ âzâ kpă Gěrăsă gô'dá Gădără.

³² Gõ'dá Yésũ drí tã 'bãzó líndrí ònjí 'dĩ 'bá yí drí kǐ, “Dõvó, nĩ âfõ!” Gõ'dá drílíyí ngãzó âfõlé, nĩ'á kôro filí ngbíkpí 'dĩ 'bá yí 'á. Ítí rí, òtólõ'bĩ ngbíkpí 'dĩ 'bá yí kâ drí ngãzó ãyí ndrĩ rãlé ãlólẽ gólókõ ãmvû ândrê 'dĩ kâ 'á. Drílíyí lô'dézo ãmvû 'á ãmvúlí ôdrãlé ndrĩ.

³³ Gõ'dá 'dĩ vósí rí, òjílã rĩ 'bá ngbíkpí 'dĩ 'bá yí vó lâ yí ndrêlé rí 'bá yí drí ngãzó ãyí rãlé jãrĩbã 'álã, nĩ'á tã ndrĩ Yésũ drí 'êlé líndrí ònjí drõzó ãgõ 'dĩ 'bá yí 'ásí gólíyí drí ndrêlé rí tã lâ ngílí òjílã tólã nã 'bá yí drí.

³⁴ Gõ'dá òjílã jãrĩbã 'dĩ kâ 'dĩ 'bá yí ârí ãyí tã Yésũ drí 'êlé 'dĩ bê rí, gólíyí drí 'bãzó ãwã ró Yésũ rú. Tã 'dĩ tãsí rí, drílíyí ngãzó nílí Yésũ ngálã tã âtálé drílã rú'bã lô'bã-lô'bã sí kǐ, “Ní ngã fõlé vólé 'bãdrĩ ãmákã 'ásí.”

9

*Tã Yésũ drí tã â'dázó òjílã drí kǐ yí cú rĩ'á drí-
ãcê bê tã ònjí òjílã kâ âyézo rí
(Márãkõ 2.1-12; Lúkã 5.17-26)*

¹ Gõ'dá nĩngá sí rí, Yésũ yí drí mbãzó kólóngbõ 'á lãjó'bá íyíkã yí bê. Drílíyí ngãzó nílí kôro ãmvû ândrê Gãlílãýã kâ 'dĩ drĩ sí, nĩ'á gólé jãrĩbã ãyí nyãányã kã Kãpêrãnómã rí 'álã.

² Gõ'dá gólíyí câ bê Kãpêrãnómã 'álã rí, òjílã ãzã 'bá yí drí ãgõ ãzã gólã pá lâ yí drí drãzó trá rí âtrõzó gbãrãkã drĩ ãjílí Yésũ ngálã, gólã ãngã ró ãgõ 'dĩ bê. Gõ'dá Yésũ ndrê tã òjílã 'dĩ 'bá yí drí 'êlé ãgõ 'dĩ âtrõzó ãjízó yí ngálã 'dĩ bê rí, gólã drí nĩzó lâ kǐ, gólíyí lã tã trá mbãrãkã íyíkã rĩzó òjílã ãngálé ngã lãzé 'ásí rí 'á. Gõ'dá drílã ngãzó

tā âtalé âgô rî gógó 'dĩ drí kī, “Ámâ rû-lê-âziyā, ní 'ê ũrī kô. Áâyê ní trá tā ōnji áníkâ 'ásī.”

³ Gõ'dá lâ'bí ìmbá 'bá âzâ 'bá yî bê rĩ'á ìyî vō rî 'dĩ 'á tólâ. Gõ'dá gólīyî ârílí bê úlí Yésū kâ âtalé âgô rî 'dĩ drí rî, drílīyî ìtōzó rĩ'á tā âtalé ìyî lâfálé 'ásī kī, “Âgô 'dĩ rî úlí âtalé ìtí 'dĩ ã'dô tāsī yā? Gólâ ìsū ìyíkâ bê rî kī, yí ã'dô Ôvâri 'î yā? Ôvâri rî cé nī rĩ'á tā ōnji ôjílâ kâ âyéle.”

⁴ Gõ'dá Yésū nī tā ìsū gólīyíkâ ânyâ ró yí rú 'dĩ trá tō. Yésū drí gōzó tā âtalé drílīyî kī, “Nī rî tā ìsūlî má rú ânyâ ró ìtí ã'dô tāsī yā?

⁵⁻⁷ Mâ gólâ âjólé ũrú lésī rî cú rĩ'á drī-âcê bê ângó nō 'á tā ōnji âyézó. Â'dô 'bã'á cú ìtí lâŋō âkó má drí tā ōnji ôjílâ kâ âyézó cé úlí âtâ-âtâ sī. Gõ'dá ôzō má ìŋgâ âgô pá lâ drí drâlê nō trá ũrū âcī tólé cé úlí âtâ-âtâ sī rî, 'dĩ ã'dô â'dálâ kī, mâ cú rĩ'á drī-âcê bê tā ōnji gólâkâ âyézó.” Gõ'dá ìtí rî, Yésū drí ngâzó tā âtalé âgô pá lâ drí drâlê 'dĩ drí kī, “Ní ngâ ũrū!” Gõ'dá kôro âgô 'dĩ pá lâ drí âmbázó âcálé tândí ró, gõ'dá drílâ ngâzó âdrélê ũrū. Gõ'dá Yésū drí tā âtázó gólâ drí kī, “Ní nī gbārākâ áníkâ nīzó gólê 'bã 'álâ.” Nīngá sī, âgô 'dĩ drí gbārākâ ìyíkâ nīzó nīzó gólê yí drí 'bã 'álâ.

⁸ Gõ'dá ôjílâ ô'bí tólâ nã 'bá yî ndrê ìyî tā lâràkô Yésū drí 'êlé 'dĩ bê rî, gólīyî tî drí â'dízó ndrúndrú. Gõ'dá drílīyî ìtōzó rĩ'á Ôvâri rî lûyílî, tâlâ gólâ âfê mbârākâ trá âmbá Yésū drí.

Tā Yésū drí Mātáyō rî nīzó â'dólé lâjô'ba ìyíkâ ró rî

(Márākō 2.13-17; Lúkã 5.27-32)

⁹ Gõ'dá nĩngá sĩ, Yésũ yĩ âyê wõ 'dí bê rĩ, drĩlĩyĩ ngãzó nĩlí âçĩ ãyĩkâ 'á. Gõ'dá drĩlĩyĩ nĩzó ãgõ ãzâ bélé-bélé ù'dú 'bá ró rú bê Mātáyō* rĩ ùsúlĩ rĩ'á wõ ãyĩkâ bélé-bélé ù'dú kâ 'á. Gõ'dá Yésũ ndrê gólâ bê rĩ, Yésũ drĩ tã âtázó drĩlâ kĩ, “Nĩ ânĩ âmâ wó bélé lãjõ'bá âmákâ ró.” Gõ'dá kôró Mātáyō drĩ ngãzó ùrũ 'délé Yésũ wósĩ.

¹⁰ Kãyĩ ãzâ sĩ, Mātáyō drĩ Yésũ yĩ âzĩzó lãjõ'bá gólâkâ yĩ bê yĩ drĩ 'bã 'álâ ngá nyãlé yĩ bê. Gõ'dá gólâ drĩ kpá ãyĩ rũ-lẽ-ãzĩ yĩ bélé-bélé ù'dú 'bá ró rĩ 'bá yĩ gõ'dá kpá õjĩlã ãzâ 'bá yĩ gólĩyĩ Pãrúsĩ yĩ drĩ rĩ'á ndrêlâ tã õnjĩ 'bá ró rĩ yĩ bê âzĩzó ânĩlí ngá nyãlé Yésũ yĩ bê.

¹¹ Gõ'dá Pãrúsĩ* ãzâ 'bá yĩ nĩ ãyĩ bê tã Yésũ yĩ drĩ ngá nyãzó bélé-bélé ù'dú 'bá yĩ bê gõ'dá õjĩlã tĩbê gólĩyĩ drĩ rĩ'á ndrêlâ tã õnjĩ 'bá ró rĩ 'bá yĩ bê 'dĩ rĩ, drĩlĩyĩ ngãzó ânĩlí lãjõ'bá Yésũ kâ rĩ 'bá yĩ ngálâ tã âtálé Yésũ rú ăwă sĩ kĩ, “Tãlâ ã'dô 'ĩ tã ãmbá 'bá ãnĩkâ drĩ rĩzó ngá nyãlé wõ ãlô 'á õjĩlã õnjĩ ãtĩ 'dĩ 'bá yĩ bê yã?”

¹² Gõ'dá Yésũ ârĩ tã Pãrúsĩ 'dĩ 'bá yĩ drĩ âtálé 'dĩ bê rĩ, drĩlâ gõzó tã âtálé Pãrúsĩ 'dĩ 'bá yĩ drĩ kĩ, “Õjĩlã gólâ ngá lãzé ãkó rĩ nũ kô ãlókô 'bá ngálâ, cé gólĩyĩ ngá lãzé ró rĩ 'bá yĩ ã'dĩ.

¹³ Nĩ ârĩ drê gõ'dá nĩ ãsũ drê úlĩ gólâ Ôvãrĩ drĩ âtálé búkũ ãyĩkâ 'á rĩ, tã lâ kĩ'á nĩ rĩ, ‘Tã gólâ lãwũ 'bá gãřă tã kôřõnyã zã kâ ngá fêfê ró má drĩ rĩ drĩ rĩ sĩ ã'dĩ nõ, nĩ ã'dô ngá lãlê bê õjĩlã ãzĩ

* **9:9 9.9** Mātáyō rĩ rú ãzâ kpá Lãvĩ. Gólâ kpá búkũ nõ ãgĩ 'bá rĩ ã'dĩ. * **9:11 9.11** Tã ãsũ Pãrúsĩ yĩ kâ 'á rĩ, gólĩyĩ kĩ, ngá nyãnyã wõ ãlô 'á tã õnjĩ 'bá bê rĩ ã'dô ãyĩ 'bã'á ã'dólé õnjĩ ró Ôvãrĩ ãfĩ drĩ 'á.

drí.' Gõ'dá má ânĩ kô tâ mbî 'bá pãlé, má ânĩ tâ ònjí 'bá àzìlì, tãlá ópá ró gólìyî bê tâ ònjí gólìyíkã 'ásì."

Tã Yésũ drí tâ átázó tâ tì 'bì'bì kã tãsí gõ'dá kpá

lã'bì ãkũ rí tãsí rí

(Márãkô 2.18-22; Lúkã 5.33-39)

¹⁴ Nĩngá sĩ, tâ ârí 'bá Yõwãnĩ bãbãtízĩ 'ẽ 'bá ró rí kã ãzã 'bá yí drí ânĩzó ìyí Yésũ ngálã tâ ìjílí gólã tì kĩ, "Ãmã tâ ârí 'bá Yõwãnĩ bãbãtízĩ 'ẽ 'bá ró rí kã rí 'bá yí gõ'dá tâ ârí 'bá Pãrúsĩ kã rí 'bá yí bê, kãyî ãzã 'bá yí sĩ, mã rí tì 'bìlí rízó 'álé 'ã'í sĩ rãtãã 'élé Ôvãrí drí. Gõ'dá lãjó 'bá áníkã rí 'bá yí rí ìyí kô tì 'bìlí ã'dô tãsí yã?"

¹⁵ Nĩngá sĩ, Yésũ drí tâ-drĩ lôgõzó gólìyî drí úlí mãnĩgõ sĩ kĩ nĩ rí, "Ã'dô ã'dó'á íyíkã ángô tí ró ùmú drí tì 'bìzó ìzã ã'dalé võ kãrãmã kã 'á òdrógô drí 'bãrẽ drẽ bê gólìyî lãfálé 'á rí yã?* 'Dĩ ìcã kô. Gõ'dá ìzátú rí, kãyî ã'dô ãcã'á òdrógô drí ã'dózó yú gólìyî lãfálé. Gõ'dá kãyî rí 'dĩ sĩ, gólìyî drí gõzó rílí 'álé 'ã'í sĩ tì 'bìlí ìzã drí sĩ.

¹⁶ "Gõ'dá nĩ ìsũ drẽ kpá tâ ítã ãkũ gólã sĩ 'bá trá rí tâ lâ. Ôzõ òjílã ãzã òñõ ítã ó'dí lôsélé ùpĩ ítã ãkũ gólã sĩ 'bá trá 'dĩ kã rú gõzó jílã ìmvũ sĩ rí, ítã gólã ó'dí 'dĩ ã'dô íyĩngã òró'á ãnjólé volé ítã ãkũ 'dĩ rú sĩ, ùpĩ lâ drí rízó hõwéé ãvũ-ãvũ ró lãvũlì gãrã sísí rí drĩ sĩ.

9:13 9.13 Òsãyã 6.6. * **9:15 9.15** Òdrógô 'dĩ Yésũ ì'dĩ, gõ'dá ùmú 'dĩ 'bá yí rĩ'á ìyí lãjó 'bá Yésũ kã rí 'bá yí ì'dĩ. Lã'bì Yúdã yí kã vó ró rí, òrĩ ngã nyãlé òdrógô bê 'dó võ ãlô 'á.

17 Gõ'dá â'dó kô tãndí ró ôjílã äzâ drí ödrá ó'dí lôrózó mörá gólâ äkû mbârâkã äkó rî 'á. Gólâ ö'ê trá ítí rî, gõ'dá ödrá ötirĩ ângá rî, mörá äkû 'dĩ ä'dô pĩ'á, ödrá 'dĩ drí lâsózó vüdrĩ rû îzälé. Ítí rî, órî ödrá ó'dí lôrólâ mörá gólâ tãndí ró rî 'á. Tã 'dĩ tãsí rî, ä'dô rĩ'á dódó cú ítí rû îzã äkó. Gõ'dá tã ìmbâ ámakâ 'dĩ rĩ'á tã ìmbâ ó'dí gólâ ícá 'bá kô ônjalé lâ'bí äkû bê rî ì'dí, rĩ'á özô ítá ó'dí 'dĩ gõ'dá ödrá ó'dí 'dĩ bê rî kâtí."

Tã Yésũ drí ízámvá äzâ ìngázó ödrã 'ásĩ gõ'dá kpá ökó äzâ

*ngá lâzé párá ökó kâ rî kâ bê rî êdézó rî
(Márãkô 5.21-43; Lúkã 8.40-56)*

18 Gõ'dá nĩngá sî, Yésũ drẽ rĩ'á tã átá'á tã ârí 'bá Yöwãní kâ 'dĩ 'bá yî drí rî, gõ'dá ägô äzâ gólâ â'dó 'bá jó tã Ôvãrí kâ ârí kâ vó lâ ndrẽ 'bá ró rî drí ânízó Yésũ ngálâ 'ã'î tĩlĩ vüdrĩ gólâ ândrá rú'bá lô'bälé drílâ kî, "Óö kúmú, âmâ mvá änjó drã trá ngbãângbãñ. Gõ'dá özô ní äññĩ gólâ ngálâ drĩ 'bälé rú'bá lâ 'á rî, gólâ ä'dô lĩdrĩ'á ó'dí ödrã 'ásĩ rĩlĩ lédrẽ-lédrẽ ró."

19 Ítí rî, kôró Yésũ yî drí ngãzó nĩlĩ lâjó'bá íyíkã yí bê 'délé ägô 'dĩ vó lâ bêlé.

20 Gõ'dá gólĩyî ötirĩ 'bãã rĩ'á nĩ'á lâťî 'ásĩ rî, ökó äzâ drí ânízó. Ökó 'dĩ rĩ'á cú ngá lâzé párá kâ bê. Ngá lâzé rî 'dĩ 'ê ökó 'dĩ trá ndrô müdrĩ-drĩ-lâ-ngã-rĩ sî. Drílâ ânízó Yésũ ügúlĩ lésĩ ró, ânĩ'á ítá tĩ Yésũ kâ dölé kírĩ ró.

21 Gólâ ìsũ tã trá yí 'á kî, özô yí ödö kó cé ítá tĩ Yésũ kâ 'dĩ ì'dí rî, yí äã'dô rû êdé'á ngá lâzé íyíkã 'dĩ 'ásĩ.

22 Gõ'dá Yésũ ûsũ tâ ôkó 'dĩ drí 'ëlé 'dĩ võ lâ bê rî, drílâ gõzó iyî jâlê võ ndrêlé ôkó 'dĩ ngálâ, gõ'dá drílâ tâ âtázó kî, “Ámâ îzó, ânî pîpîsílî ââ'dî. Tâ lëlê ánikâ má 'á rî êdê ní trá ngá lâzé 'dĩ 'ásî.” Gõ'dá kôro ârí rî 'bá râlê ôkó 'dĩ rú sî rî drí âdrézó.

23 Gõ'dá Yésũ yî drí ngãzó lâvũlî nî'á cãlé ãgô drî-'bá ró 'dĩ drí 'bã 'álâ ãgô rî gógó 'dĩ yî bê. Gõ'dá gólîyî câ bê tólâ rî, gólîyî drí ôjílâ dũũ ûsúzó rî'á îyî kángá yî võ'á gûnîyá yî bê, gõ'dá âzâ 'bá yî rî'á îyîkâ ãwó ngõ'á. Võ trá bárábányá ró.

24 Nîngá sî, Yésũ drí gõzó tâ âtálé ôjílâ 'dî 'bá yî drí kî, gólîyî ôfô ndrî îví 'álâ jó mvá ãvõ bê 'dĩ 'ásî. Gólâ kî gólîyî drí rî, “Ízá 'dĩ drãá kô. Gólâ rî 'dĩ íyîngá â'dú kô'á.” Gõ'dá ôjílâ 'dî 'bá yî ârí bê úlî Yésũ kâ âtálé 'dĩ rî, drílîyî ngãzó rî'á Yésũ rî gũlî gbõ gũgũ.

25 Gõ'dá ôjílâ 'dî 'bá yî fõ îyî bê îví 'álâ rî, Yésũ drí ngãzó filí jó gólâ mvá ãvõ bê 'dĩ 'á. Gõ'dá drílâ ízâmvá 'dĩ drí lâ rüzó, gõ'dá kôro ízâmvá 'dĩ drí ngãzó ûrû lédrê-lédrê ró.

26 Gõ'dá nîngá sî rî, tâ lârákô Yésũ drí 'ëlé 'dĩ tâ lâ drí lâ'búzó ndrî 'bãdrî 'dĩ 'ásî.

Tâ Yésũ drí lîfî ãkó lé 'bá rî rî 'bá yî lîfî lâ yî êdézó gõ'dá kpá líndrî ònjí drõzó ãgô âzâ úlî átá 'bá kô rî 'ásî rî

27 Gõ'dá nîngá sî rî, Yésũ yî drí ngãzó võ 'dî âyéle nîzó zãâ âcî îyîkâ 'á âtî 'álâ. Gólîyî ôtírî rî nílî lâtî 'ásî rî, ãgô âzâ 'bá yî rî lîfî ãkó lé 'bá ró rî 'bá yî drí 'dêzó Yésũ yî vósî. Gõ'dá drílîyî

ngāzó trêlé ûrû lâzî zîzî bê kî nî rî, “Yésû Dăwúđî rî ózōwá, ní ndrê âmâ îzâ! Ní pâ âmâ!”

28 Gõ'dá Yésû yî drî ngāzó kŭlî āgô rî 'dî 'bá yî bê 'bã gólîyî drî rîzó 'alâ lâjô'bá íyíkâ bê rî 'á. Gõ'dá Yésû drî āgô lîfî ākó lé 'bá 'dî 'bá yî îjízó kî, “Nî lê tâ trá kî, má â'dô ícá'á ânî lîfî êdéle yã?” Gõ'dá drîlîyî tâ-drî lôgōzó Yésû drî kî, “Āwô kúmú, mã lê tâ trá.”

29 Ítí rî, Yésû drî gólîyî lîfî dōzó tâ âtâ-âtâ bê kî, “Dōvó ânî lîfî êédê rû tâlâ tâ lēlê âníkâ má 'á 'dî tāsî.”

30 Gõ'dá kôrô, gólîyî lîfî drî rû nîjózó vō ndrêlé ngbángbá. Nîngá sî rî, Yésû drî drî-mbílî sōzó gólîyî lîfî kî, “Tâ lâràkô gólâ rû 'ê 'bá ânî drî 'dî, nî âtâ tâ lâ kô ôjílâ āzākâ drî âlôwálâ.”

31 Gbô lé Yésû âtâ tâ bê ítí rî, āgô rî 'dî 'bá yî drî nîzó tâ Yésû drî gólîyî lîfî êédézó 'dî tâ lâ âtâ bê ôjílâ drî. Ítí rî, tâ rî 'dî drî lâ'búzó ndrî 'băđrî 'dî 'ásî.

32 Gõ'dá āgô gólîyî Yésû drî lîfî lâ yî êdéle trá 'dî 'bá yî lâvũ îyî bê rî, ôjílâ āzâ 'bá yî drî āgô āzâ línđrî ônjî drî rî'á ômbélé gõ'dá gólâ rî 'bã 'bá úlî âtálé kô rî âtrōzó âjílî Yésû ngálâ.

33 Gõ'dá Yésû drî línđrî ônjî 'dî drōzó volé āgô 'dî 'ásî, gõ'dá kôrô āgô 'dî drî ngāzó rî'á úlî âtálé. Ítí rî, ôjílâ dũû gólîyî tâ 'dî ndrê 'bá rî yî, tî lâ îyî drî â'dízó ndrúndrú. Gõ'dá drîlîyî ngāzó tâ âtálé kî, “Mã ndrê drê tâ lâràkô nōtî nō kó kô rû 'êrê 'á 'băđrî Ísîrâ'élê kâ 'á nōngá.”

34 Gõ'dá Părúsî āzâ 'bá yî kpá bê tólâ. Gõ'dá gólîyî ndrê bê āgô 'dî úlî âtárê 'á gõ'dá kpá ârî úlî ôjílâ 'dî 'bá yî kâ bê rî, drîlîyî ngāzó tâ âtálé

Yésū rú kī, “Mbârâkâ gólâ Yésū drí rīzō tā lâràkô 'êlé ĩ'dī sī lâ 'dī, drī-'bá líndrí ònjí kâ Sâtánâ fē mbârâkâ 'dī nī Yésū drí líndrí ònjí 'dī lôfōzō àgô 'dī 'ásī.”

Tā Yésū drí ĩzā òjílā dūū kâ ndrēzō gō'dá kpá tā átázō òjílā lôsī Ôvârí kâ 'ē 'bá rī tāsī rī

³⁵ Gō'dá nīngá sī rī, Yésū yī drí ngāzō nī'á lâmú bê lâjób'á íyíkâ yī bê jārībâ Gālíláyā kâ rī 'bá yī 'ásī ndrī gō'dá kpá vō mvá ònyíkō Gālíláyā 'á rī 'bá yī 'ásī ndrī. Vō rī 'dī 'bá yī 'ásī cé tītī, Yésū rī trá òjílā ĩfī ĩmbá bê jó tā Ôvârí kâ ârī kâ 'ásī. Gō'dá gólâ rī kpá trá nī'á tā âtī-âtī tândí pē bê òjílā drí, tálâ gólīyī òjâ ró ĩyī nyāányâ 'bâlē kūmū Ôvârí kâ zélé òjílâ gólâkâ ró. Gō'dá gólâ drí kpá rīzō òjílâ ndrī gólīyī ngá lâzé bê rī 'bá yī ĩngálé ngá lâzé gólīyíkâ 'ásī.

³⁶ Gō'dá Yésū ndrē bê ò'bí rú ê'bé 'bá yī lâgátī rī 'bá tā ĩmbâ íyíkâ ârílí 'dī 'bá yī rī, gólâ drí â'dózó tā ĩsū ró gólīyī tāsī, tálâ gólīyī rī'á lâņō bê âmbá, òjílâ âzâ yú gólīyī pâlē. Gólīyī rī'á nyé òzō kápīlīkī gólīyī â'dó 'bá lôkí 'bá âkó rī kâtí gólâ rī ĩfī drī 'á.

³⁷ Nīngá sī, Yésū drí gōzō tā âtálé lâjób'á íyíkâ yī drí òjílâ dūū gólīyī â'dó 'bá lâņō bê âmbá 'dī 'bá yī tāsī kī nī rī, “Nī ndrē drē, ngá-ĭyínyâ ámvú 'á rī rī'á âmbá, trá njāâ 'ē'á lôsī lâ 'êlé, gō'dá òjílâ gólīyī 'ē 'bá lôsī lâ 'êlé rī rī'á cé dā.

³⁸ Tā 'dī tāsī rī, nī 'ê rātāâ Ôvârí gólâ ámvú lípī ró rī drí, gólâ āājô ró bê òjílâ dūū ânílí lôsī 'êlé ámvú gólâkâ 'dī 'á.”

10

*Tā Yésū drí lājó'ba íyíkâ mûdrî-drî-lâ-ngâ-rî rî
'bá yî jôzó nĩ'á lôsĩ Ôvârí kâ 'ê bê rî
(Márâkô 3.13-19; Lúkã 6.12-16)*

¹ Gõ'dá nĩngá sĩ rî, Yésū drí lājó'ba íyíkâ mûdrî-drî-lâ-ngâ-rî rî 'bá yî âzízó yí ngálâ. Gõ'dá drílâ drî-âcê fêzó drílîyî, tâlá gólîyî ònĩ ró ìyî líndrî ònjí lâdro bê òjílâ 'ásĩ, gõ'dá kpá òjílâ gólîyî ngá lâzé bê rî 'bá yî ìngá bê ngá lâzé tî ngĩngî gólîyíkâ rî 'bá yî 'ásĩ ndrî.

² Lājó'ba Yésū kâ mûdrî-drî-lâ-ngâ-rî rî 'bá yî rú lâ ìyî ì'dí nō,

Sĩmónã gólâ kpá rĩ'á zĩlâ Pétērō rî, âdrúpî lâ

Ãndĩriyã, Zêbédáyō rî mvá yî

Yākóbã yî

Yōwãnĩ bê,

³ Fílípō,

Bâtōlōmékō,*

Tómã,

Mâtáyō bélé-bélé û'dú 'bá ró rî,

Yākóbã Ālōpáyã rî mvá,

Tādékō,*

⁴ Sĩmónã gólâ ãkũ ró âsĩ 'bá trá ãjú 'bũlî mĩrî

Rómã kâ bê rî, gõ'dá

Yúdã Īsíkãrĩyótã gólâ 'ê 'bá Yésū rî drî-bã fêlé

fũlî rî.

⁵ Gõ'dá Yésū drí gōzó tâ átálé lājó'ba íyíkâ mûdrî-drî-lâ-ngâ-rî 'dĩ 'bá yî drí âcî gólîyíkâ 'ê'á tōlã 'dĩ tãsí kĩ, “Mĩ nĩ kô òjílâ gólîyî â'dó 'bá kô

* **10:3 10.3** Bâtōlōmékō rî rú âzã kpá ì'dí Nātãnélê. * **10:3 10.3** Tādékō rî rú âzã kpá Yúdã gólâ rĩ'á Yākóbã âzã rî mvá lâ ì'dí.

ōjílā Yúdǎ yí kâ ró rî 'bá yí ngálâ gō'dá kpá ōjílā gólíyî â'dó 'bá Sāmáryā lé 'bá ró rî 'bá yí ngálâ.

⁶ Mī nī bê-rî cé ōjílā âmákâ Īsīrā'elē kâ gólíyî â'dó 'bá ōzō kábīlīkī gólíyî kũ 'bá trá lậtị mbị 'ásī rî 'bá yí kátí rî 'bá yí ngálâ, nī pē ró úlị Ôvârí kâ bê gólíyî drí.

⁷ Gō'dá vō cé tậtị ănī drí 'ēzō nīlị 'álâ sī rî 'bá yí 'ásī rî, nī pē tǎ ōjílā drí kī nī rî, 'Kậyị gólâ Ôvârí drí 'bălē ōjílā drí 'ēzō rīlị kũmũ íyíkâ zélé rî âbí 'ē'á âcálē 'wǎa ró.'

⁸ Ōzō nī ũsũ gólíyî ngá lâzé bê rî 'bá yí trá rî, nī ñngâ gólíyî ngá lâzé íyíkâ 'ásī. Gō'dá nī ñngâ gólíyî ôdrǎ 'bá trá rî yí ôdrǎ 'ásī. Gólíyî ngá lâzé ărí kâ bê rî 'bá yí, nī êdê gólíyî ngá lâzé gólíyíkâ 'dī 'ásī. Gō'dá gólíyî línđrị ōnịjị bê rî 'bá yí, nī lâđrô línđrị 'dī 'bá yí vólé gólíyî 'ásī. Nī 'ê tǎ 'dị 'bá yí tǎkó cú ỉtị ngá ăzǎkǎ zị ăkó gólíyî tị sī, tǎlâ má fê đrị-ăcê trá ănī drí tǎkó ỉtị tǎ lǎrǎkô 'dī 'bá yí 'ēzō.

⁹ Gō'dá ỉtị rî, nī trō ậđị ăzǎkǎ kô ănị bê ậcị ănị drí 'ē'á tǎlâ 'dī 'á.

¹⁰ Gō'dá nī trō jōrǎa ítá 'bǎ kâ kpá kô ănị bê. Gō'dá nī trō ítá, ngátá kǎ'bókǎ, ngátá pđđrịgũ ăzǎ kpá kô ănị bê. Nī ndrê đrê, rī'á mbị ōjílā drí ngá ănī drí â'dózó ỉzǎ lâ bê tǎ lâ tǎsī lôsī Ôvârí kâ 'ēzō rî 'bá yí fēzō ănī drí.

¹¹ “Ōzō nī ôcǎ trá jǎrịbǎ ăzǎ 'á ngátá vō mvá ăzǎ 'á yǎ rî, ōzō nī ũsũ ōjílā tǎndị gólâ nǎa 'ê 'bá ănị lậgủlị yí drí 'bǎ 'á ũmũ ró rî trá rî, nī rî 'bǎ rî 'dī 'á nĩngǎ cǎlê bũũũ kậyị gólâ ănī drí 'ēzō vō 'dị ậyélé lậvũzó ậtị 'álâ rị tú.

¹² Gō'dá ōzō nī ỗfị trá 'bǎ ăzǎ 'á rî, nī ătǎ tǎ kī,

Ôvârí ââ'dô ôjílã 'bã rî 'dĩ kâ rî 'bá yí bê.

¹³ Ôzō gólîyî ôlâgû ânî trá rî, Ôvârí â'dô â'dó'á gólîyî bê. Gõ'dá ôzō gólîyî ôgâ volé trá dó ânî lâgúlî rî, nĩ âyê 'bã rî 'dĩ, nĩ lâvũ volé nĩngá sî.

Ítí rî, Ôvârí ícá kô â'dólé gólîyî bê.

¹⁴ Gõ'dá ôzō ôjílã jãribã âzâ 'bá yí kâ ngätá ôjílã 'bã âzâ 'bá yí kâ ôlâgû ãyî ânî kô rî, gõ'dá gólîyî ôgâ volé trá dó úlî Ôvârí kâ ânî drí pélé rî ârílî rî, nĩ âyê vò rî 'dĩ. Nĩ ôtírî vò rî 'dĩ âyé rî, nĩ ãyâ tâpílîndrî vò rî 'dĩ kâ volé ânî pá ágálé 'ásî lâmbé lâtrî kâ ró gólîyî rú.

¹⁵ Má âtâ ânî drí tâ pãtĩ ró, kãyî gólâ Ôvârí drí 'êzó tâ-vó ôjílã ndrî kâ kílî rî tú rî, lâṅô gólâ Ôvârí drí 'ê'á fêlã ôjílã gólîyî volé gã 'bá tâ âníkâ ârílî 'dĩ 'bá yí drí rî, â'dô lâvũ'á gãrã lâṅô gólâ Ôvârí drí fêlé trá âkû ró ôjílã Gõmórã kâ gõ'dá Sôdómô kâ bê rî 'bá yí drí rî drĩ sî."

Tã Yésũ drí lĩfĩ lõmbã fêzó lâjó'bá íyíkã drí lâṅô gólâ 'ê 'bá 'dêlé gólîyî drĩ rî tã sî rî
(Márãkô 6.7-13; Lúkã 9.1-6)

¹⁶ Nĩngá sî, Yésũ drí tâ âtázó lâjó'bá íyíkã drí lâṅô gólîyî drí 'ê'á úsúlâ rî tã sî kî nĩ rî, "Nĩ ârí drê! Mã 'ê'á ânî jôlé úlî Ôvârí kâ pélé ôjílã gólîyî tâ âmákã lë 'bá kô rî 'bá yí drí. Ôjílã rî 'dĩ 'bá yí rí'á nyé ôzō ápápá gólâ rî 'bá 'ã'ú mvá lôkólé rî kâtí. Gólîyî â'dô 'ê'á lâṅô fêlé ânî drí. Ítí rî, ânî lĩfĩ õmbã ânî rú ôzô kákárã límú lĩfĩ drí mbãrê rî kâtí. Nĩ 'bã ânî â'dólé nyé ôzô âtú' bú kâtí, tâ õnjí âzâ 'ê âkó gólîyî drí.

¹⁷ Ânî lĩfĩ õmbã ânî rú, tâlã ôjílã Yúdã yí kâ âzâ 'bá yí â'dô ãyî 'ê'á ânî rülî cãlé õnjóró'bí sî jó

gólīyíkâ tâ Ôvârí kâ ârí kâ 'á. Gõ'dá òjílã â'dô ânî trõ'á âjílí tâ kî 'bá ândrá võ tâ kî kâ 'á tâ âníkâ kílí.

18 Òjílã â'dô ânî trõ'á kpá âjílí drî-'bá ángí 'bãdrî kâ rî 'bá yî ândrá tâ âníkâ kílí, tâlá ânî bê rî'á lâjõ'bá ámakâ ró rî drí sî. Òzõ gólīyî ââjî ânî trá tâ kî 'bá 'dî 'bá yî ândrá rî, 'dî trá ândrá-tândî gólá ânî drí 'èzõ tâ ámakâ â'dalé gólīyî drí, gõ'dá kpá òjílã äzâ 'bá yî gólīyî â'dó 'bá kô òjílã Yúdã yî kâ ró rî 'bá yî drí rî ï'dî.

19 Gõ'dá òzõ äââtrõ ânî trá âjílí tâ kî 'bá ândrá tâ-võ âníkâ kílí rî, nî 'è ùrî kô tâ gólīyî ânî drí 'è'á âtálâ gólīyî drí rî 'bá yî tāsî, tâlá äâ'dô tâ gólīyî ânî drí 'è'á âtálâ rî fê'á ânî drí.

20 Nî ndrê drê, Líndrí Tândí ânî átá Ôvârí kâ rî â'dô úlî gólīyî ânî drí 'è'á âtálâ rî 'bá yî â'dá'á nî ânî drí âtalé. Úlî 'dî 'bá yî â'dó kô ânî nyäányä kâ ï'dî.

21 “Òjílã â'dô rû jã'á tâ lë 'bá má 'á rî 'bá yî rú. Òjílã äzâ 'bá yî â'dô rû jã'á ïyî âdrúpî yî drî-bã fêlé fülî ùrî drí sî, gõ'dá mvá rî átá yî â'dô kpá rû jã'á äkpã mvá lâ yî drî-bã fêlé fülî, gõ'dá 'dīyīmvá yî â'dô kpá rû jã'á äkpã átá lâ yî gõ'dá ândrê lâ yî bê drî-bã lâ yî fêlé fülî.

22 Òjílã gólīyî tâ lë 'bá má 'á kô rî 'bá yî â'dô rû jã'á ânî rú. Gólīyî 'bãä ânî lôvó kô tâlá tâ lëlé âníkâ â'dózó òjílã ámakâ ró 'dî tāsî. Gólīyî ndrî tîbê tâ lëlé ïyíkâ má 'á rî âtî 'bá gágá rîzõ zãä ï'dî bê lâ rî, gólīyî â'dô ngá pãpã úsú'á.

23 Òzõ òjílã òfê ïyî lâņõ trá ânî drí jãrîbã älö rî 'á rî, nî äyê jãrîbã rî 'dî. Nî râ tâ ámakâ pêlé òjílã jãrîbã äzâ kâ rî 'bá yî drí. Má âtä ânî drí tâ pãtî

ró, nĩ ícá kô lôsĩ ãníkâ tâ pēpē kâ ndélé jǎrĩbǎ
 Īsĩrǎ'élē kâ dũũ rĩ 'bá yĩ 'ásĩ ndrĩ, drē ākpākā'dā
 mâ rĩ gógó Ôvǎrĩ drĩ ājólé úrú lésĩ nõ drĩ āgō
 ākó.*

24 “Má âtâ ãnĩ drĩ, ĩnǎĩĩ tâ ârĩ 'bá kô lâvũlĩ gǎrǎ
 tâ ĩmbá 'bá gólâkâ drĩĩ sĩ. Gō'dá ĩnǎĩĩ rǎgĩĩ kpá
 kô lâvũlĩ gǎrǎ gólâ rĩ lĩpĩ drĩĩ sĩ.

25 Gō'dá ãnĩ lâjó'bá ámakâ rĩ 'bá yĩ, õzõ õjĩlǎ
 õrĩ ĩyĩ tâ 'élé ãnĩ drĩ õzõ drĩlĩyĩ 'ērē lâ mâ tâ ĩmbá
 'bá ãníkâ ró rĩ drĩ rĩ tí rĩ, nĩ â'dô āyĩkō ró. Ānĩ
 gólĩyĩ rǎgĩĩ ró rĩ 'bá yĩ kpá rĩ'á ĩtĩ. Nĩ nũ trá kĩ,
 rĩ'á mbĩ õjĩlǎ drĩ rĩzõ tâ 'élé ãnĩ drĩ, õzõ drĩlĩyĩ
 'élé mâ ãnĩ lĩpĩ ró rĩ drĩ rĩ kátĩ. ĩtĩ rĩ, mâ gólâ
 â'dó 'bá drĩ-'bá 'bǎ-tĩ Ôvǎrĩ kâ rĩ kâ ró rĩ, áâtâ ulĩ
 'dásĩ kâ trá má rú kĩ, Sātánā* õrĩ nĩ rĩ'á mbârâkâ
 fēlé má drĩ. Ā'dô bê trá ĩtĩ rĩ, â'dô ícá'á íyĩkâ ulĩ
 'dásĩ kâ âtázõ ãnĩ gólĩyĩ â'dó 'bá 'bǎ-tĩ Ôvǎrĩ kâ
 rĩ 'bá yĩ rú õnjĩ ró lâvũlĩ gǎrǎ ulĩ 'dásĩ kâ gólâ
 õjĩlǎ drĩ âtálé má rú rĩ drĩĩ sĩ kô yǎ?

26 “Gō'dá nĩ 'ê ũrĩ kô õjĩlǎ gólĩyĩ 'ê 'bá lâṅõ fēlé
 ãnĩ drĩ rĩ 'bá yĩ drĩ sĩ. Tǎ ndrĩ gólĩyĩ lâpĩlĩ lâpĩ rĩ
 'bá yĩ, Ôvǎrĩ â'dô lôfõ'á lâ vō ngbángbá 'á. Gō'dá
 tâ gólĩyĩ õjĩlǎ drĩ rĩ'á 'élé kírĩ vō lâ ũsú ākó rĩ 'bá
 yĩ ââ'dô lôfõ'á lâ õjĩlǎ drĩ nĩlĩ ndrĩ.

27 Gō'dá kpá ĩtĩ, ngbāngbānõ rĩ, tâ ndrĩ gólĩyĩ
 má drĩ âtálé ãnĩ lâjó'bá drĩ ĩnĩnĩ ró rĩ 'bá yĩ, nĩ

* **10:23 10.23** Úlĩ gólâ Yésũ drĩ âtálé kĩ'á nĩ rĩ, lâjó'bá íyĩkâ ícá
 ĩyĩ kô lôsĩ gólĩyĩkâ ndélé cǎlé kǎyĩ yĩ drĩ 'ezõ āgólé tú rĩ, õjĩlǎ
 āzǎ 'bá yĩ ĩsũ tâ trá kĩ, 'dĩĩ kǎyĩ gólâ Yésũ rĩ lĩdrĩ-lĩdrĩ õdrǎ 'ásĩ
 rĩ vósĩ rĩ ĩ'dĩ. * **10:25 10.25** Véréšĩ 25 'á, Mátáyō zĩ Sātánā
 “ ‘Bēlĩzābābā’ ”. Tǎ ífĩ lâ kĩ, kúmú lĩndrĩ õnjĩ rĩ 'bá yĩ kâ.

lôfō ndrī ōjílā drí vō ngbángbá 'á. Gō'dá tã ndrī gólīyī má drí átálé ānī bí-'bálé 'á āyāyā sī rī 'bá yī, nī iyā tã rī 'dī 'bá yī ōfō ró kōrō jó-drī āpírī 'ásī ōjílā drí árílí.

28 Nī 'è ūrī kō ōjílā gólīyī 'è 'bá ānī fūlī tã ámákā tāsī rī 'bá yī drí sī. Nī rī tã ámákā 'èlé, tãlā gólīyī ícá kō ānī líndrī fūlī cé ānī rú'bá ĩ'dí. Nī ūrī cé Ôvârí gólâ 'è 'bá ōjílā líndrī ízâlê rú'bá ĩnyákú bê lãsí gólâ êdélê trá Sâtánã yī drí rī 'á rī ĩ'dí.

29 “Gō'dá nī ĩsũ tã ārívá mvá gólīyī njúwã ró rī 'bá ōjílā bê 'bã 'á rī 'bá yī tã lâ. Ôrī rī'á gólīyī ndrêlé ngá fínyáwá ró. Gbõ lé ĩtí rī, ãlô rī ícá kō â'délé vūdrī drâlê cú ĩtí Ôvârí drí vō lâ úsú ãkó. Ôvârí rī nī rī'á gólīyī vó ndrêlé.

30-31 Gō'dá ānī nyãányã nī ĩsũ tã kō. Ôvârí lē ānī trá rōô lãvũlī gãrã ārívá mvá 'dī 'bá yī drī sī. Gólâ nī tã āníkã trá ndrī dódó. Gbõ lé drī-'bí ānī drī 'dī, gólâ lâ trá ãlô-ãlô ndrī.

32 “Gō'dá ōjílā gólīyī ndrī âdré 'bá tã lëlê ĩyíkã má 'á rī sī ūrī ãkó ōjílā ãzī ândrá tã átálé kī, yī ã'dô ōjílâ ámákã ĩ'dí tã lëlê ĩyíkã má 'á rī âyé ãkó rī, má â'dô kpá tã átá'á ámã átá úrú 'álâ rī ândrá kī, gólīyī 'dī 'bá yī rī'á pãtī ōjílâ ámákã ĩ'dí.

33 Gō'dá ōjílâ gólīyī túbê tã lëlê ĩyíkã má 'á rī âyé 'bá ūrī drí kãyī lâŋõ kã sī gō'dá ámã tī gã 'bá dó ōjílâ ãzī ândrá gō'dá tã átá 'bá kī'á nī rī, yī â'dó kō ōjílâ ámákã ĩ'dí rī, má â'dô kpá gólīyī tī gã'á ámã átá úrú 'álâ rī ândrá kī, gólīyī â'dó kō ōjílâ ámákã ĩ'dí, má nī gólīyī kō.”

*Tã 'dê'dê Yésũ vósī rī drí â'dózó lâŋõ 'ásī rī
(Lúkã 12.51-53; 14.26-27)*

34 Gō'dá Yésū drí kpá tã âtázó kī, “Nī ìsū tã kô kī nī rī, má ãânī tã ǎ'dí ǎjílí òjílã ǎngó nō kã lãfálé. ǎnī-ǎnī á mákã sī rī, òjílã gólíyī tã lē 'bá drē má 'á kô rī 'bá yī â'dô ìyī 'bã'á ǎjú-'bá-ǎzí ró ǎnī gólíyī tã lē 'bá trá má 'á rī 'bá yī rú.

35-36 ǎnī-ǎnī á mákã òjílã ǎzílí má ngálã rī â'dô 'è'á lãfálé cãcã ǎjílí òjílã drí. Tã 'dí tãsī rī, gólíyī ǎjú-'bá-ǎzí yī â'dô 'bã'á ǎkpã òjílã 'bã-tì gólíyī nyãányã kã rī 'bá yī 'ásī.

“Dīyímvã â'dô ngã'á 'délé ǎwã bê á tá lâ yī drī tã lēlê á tá lâ yí kã má 'á rī tãsī.

Gō'dá òkó mvã â'dô kpá ngã'á 'délé ǎwã bê ǎndrê lâ yī drī tã lēlê ǎndrê lâ yí kã má 'á rī tãsī.

Gō'dá mvází yī â'dô ìyī kpá tã rī 'dī 'bá yī 'è'á ìtí ǎdrá lâ yī drí tã lēlê ǎdrá lâ yí kã má 'á rī tãsī.’

Míkã 7.6

37 “ǎnī gólíyī ǎnī á tá yī lē 'bá ǎnī ǎndrê yí bê ì'dí lãvũlì gǎrã á má lélé drī sī rī, nī ícã kô â'dólé tã ǎrī 'bá á mákã ró. Gō'dá ǎnī gólíyī â'dó 'bá mvã rī á tá yí ró rī 'bá yí kpá rí'á ìtí, òzō nī òrī ǎnī mvã yí lélé ì'dí lãvũlì gǎrã á má lélé drī sī rī, nī ícã kpá kô â'dólé tã ǎrī 'bá á mákã ró.

38 Òzō òjílã ǎzã òlê trá á má vó bélé â'dólé tã ǎrī 'bá á mákã ró rī, gólã ǎâ'dô njãã lãṅṅ ùsúlí tã lēlê gólãkã má 'á rī tãsī, òzō òjílã gólã 'è 'bá fê lãlì-lãlì íyíkã njílí gōzó nī'á gólã rī ípálé drí lâ, drílã lãṅṅ ùsúzó rí kátí. Gō'dá òzō òjílã rī 'dī ìcã kô tã rī 'dī 'élé ìtí rī, gólã ícã kô â'dólé tã ǎrī 'bá á mákã ró.

39 Òjílã gólã tìbê rī 'bá tã gólíyī íyí pã kã ǎngó nō 'á rī 'élé cé ì'dí gōzó lãtì á mákã áyélé rī, gólã

îcá kô lédrê-lédrê ãdũkũ ãkó rî ûsúlî. Gõ'dá gólâ tîbê â'dó 'bá njãã íyî nyãányã fêlé lâñõ ûsúlî amâ tãsî rî, gólâ â'dô lédrê-lédrê ãdũkũ ãkó rî ûsú'á."

Tã Yésũ drí tã âtázó tã 'ê'ê tãndí òjílã kã tã íyíkã pê 'bá yî drí rî tãsî rî

(Márãkõ 9.41)

⁴⁰ Nĩngá sî, Yésũ drí tã âtázó òjílã gólîyî lâjõ'bá íyíkã rî 'bá yî drí 'ê'á ûsúlâ âçî gólîyíkã 'á rî tãsî kî, "Õzõ òjílã ãzã òlãgũ ãnî trá ãmú ró yî drí 'bã 'á rî, òjílã rî 'dî lãgũ 'dî mã î'dî, gõ'dá kpá Ôvãrí gólâ amâ âjólé bê rî î'dî.

⁴¹ Gõ'dá õzõ òjílã ãzã òlãgũ ãnî gólîyî nî 'bá úlî Ôvãrí kã âtã bê tãlã ãnî rî'á úlî Ôvãrí kã âtã 'bã ró rî, Ôvãrí â'dô drí-'ã gólâ îcá 'bã rî fê'á òjílã rî 'dî drí, õzõ drílã 'ê'á fêlã ãnî drí rî kãtî. Gõ'dá õzõ òjílã ãzã òlãgũ ãnî trá tã tãndí 'ê 'bã ró rî, Ôvãrí â'dô kpá drí-'ã tîbê 'ê'á fêlã tã mbî 'bã drí rî fê'á î'dî gólâ drí.

⁴² Nî ãzã, õzõ ní õpã òjílã ãzî trá gbõ kó cé lîmvû ã'dî fêzó î'dî òjílã rî 'dî drí mvülî tãlã gólâ tã árí 'bã amákã î'dî, gbõ lé ndrêlé ngá tãkó ró rî, tã tãndí áníkã 'dî tãsî rî, Ôvãrí â'dô drí-'ã fê'á ní drí."

11

Tã võrã 'bã Yõwãnî bãbãtízî 'ê 'bã ró rî kã drí nîzó

Yésũ rî òjílî rî

(Lúkã 7.18-35)

¹ Gõ'dá nĩngá sî rî, Yésũ ndê bê tã ìmbã drílã â'dalé lâjõ'bá íyíkã 'dî 'bã yî drí 'êlé 'dî 'bã yî rî,

gõ'dá drílâ ngâzó nílí jâříbâ 'bădrĭ Gălĭláyâ kâ rĭ
'bá yĭ 'ásĭ, nĭ'á ôjĭlâ ĭřĭ ĭmbá bê tâ Ôvârí kâ sĭ,
gõ'dá kpá tâ pĕ bê.

² Gõ'dá ó'bă Yōwánĭ băbătízĭ 'ĕ 'bá ró rĭ bê
găñĭmă 'á rĭ, Yōwánĭ drĭ tâ lârâkô Yésũ drĭ rĭ'á
'ĕlâ rĭ 'bá yĭ tâ lâ ârízó. Ītĭ rĭ, drílâ ngâzó vōrâ
'bá iyĭkâ âzâ 'bá yĭ jōlé Yésũ ngálâ, nĭ'á Yésũ rĭ
ĭjĭlí, â'dô ró bê yĭ drĭ tâ gólâ rĭ nyăányâ tāsĭ rĭ
nĭzó.

³ Gõ'dá vōrâ 'bá 'dĭ 'bá yĭ câ ĭyĭ bê Yésũ rĭ ũsúlĭ
rĭ, drĭlĭyĭ Yésũ rĭ ĭjízó kĭ, "Nĭ ôjĭlâ gólâ 'ĕ'á âjólâ
'díyĭ pâ 'bá ró rĭ ĭ'dĭ, ngátá mă ôtĕ drĕ ôjĭlâ âzâ
ngŭ lâ ĭ'dĭ yâ?"

⁴ Gõ'dá Yésũ drĭ tâ-drĭ lôgōzó drĭlĭyĭ kĭ, "Nĭ gō
tâ gólĭyĭ ânĭ drĭ ndrĕlé trá gō'dá kpá ârĭlí trá âmâ
tāsĭ rĭ 'bá yĭ âtálé Yōwánĭ drĭ.

⁵ Má 'bă ôjĭlâ ĭřĭ âkó lé 'bá trá vō ndrĕlé
ngbángbá, ôjĭlâ gólĭyĭ ôŋō ró rĭ 'bá yĭ trá âcĭ tōlé
tândĭ ró, gō'dá ôjĭlâ ârĭ bê rĭ 'bá yĭ rú'bá lâ êdĕ
rŭ trá ngbángbá, ôjĭlâ bĭ-'bálé lâ drĭ âsĭlí rĭ trá tâ
ârĭ'á, ôjĭlâ drâ 'bá rĭ 'bá yĭ ngâ ĭyĭ trá ôdrâ 'ásĭ,
gõ'dá tâ âtĭ-âtĭ tândĭ Ôvârí kâ ââ'dô trá rĭ'á pĕ'á
lâ ôjĭlâ gólĭyĭ ĭzâ 'bá ró rĭ 'bá yĭ drĭ.

⁶ Nĭ ndrĕ drĕ, gbō lé tâ gólĭyĭ má drĭ 'ĕlé rĭ 'bá
yĭ ô'bă ôjĭlâ dŭŭ nĭ âmâ gálé dó rĭ, Ôvârí â'dô ôrĕ
fĕ'á ôjĭlâ gólĭyĭ âmâ gâ 'bá kô tâ 'dĭ 'bá yĭ tāsĭ rĭ
'bá yĭ drĭ. Ītĭ rĭ, nĭ âtâ tâ Yōwánĭ drĭ, gólâ ôrĭ zââ
tâ lĕlé má 'á."

*Tă Yésũ drĭ âtálé Yōwánĭ băbătízĭ 'ĕ 'bá ró rĭ
tāsĭ rĭ*

⁷ Gõ'dá vōrâ 'bá Yōwánĭ kâ 'dĭ 'bá yĭ lâvŭ ĭyĭ
bê nĭ'á gōlé rĭ, Yésũ drĭ ĭtōzó rĭ'á tâ âtálé ôjĭlâ

dũu gólĩyĩ rĩ 'bá yĩ bê rĩ 'bá yĩ drĩ Yōwánĩ rĩ tāsĩ kĩ, “Kâyĩ gólã ãnĩ drĩ nĩzō òmã 'alã tã Yōwánĩ kã ârĩlĩ rĩ 'á rĩ, nĩ ndrê ã'dô ngá 'ĩ tólã yã? Nĩ ndrê òjĩlã gólã mbârâkã ãkó òzō òmã ìlĩ drĩ 'ẽ'á bĩlã vũdrĩ rĩ kâtĩ rĩ ã'dĩ yã? 'É'ẽ, â'dó ãtĩ kô.

⁸ Ngátã nĩ ãsũ ãnĩkã bê-rĩ kĩ, nĩ ã'dô òjĩlã gólã ítã tãndĩ sũ 'bá rĩ ùsú'á ã'dĩ òmã 'á tólã yã? 'É'ẽ â'dó ãtĩ kô. Òjĩlã gólĩyĩ rĩ 'bá ítã tãndĩ sũlĩ rĩ 'bá yĩ, rĩ ãyĩ rĩlĩ jó ąngĩ ąngĩ 'á jãrĩbã 'ásĩ.

⁹ Nĩ â'dã drẽ ngá gólã ãnĩ drĩ nĩ'á ndrêlã kâyĩ ãnĩ drĩ nĩrĩ Yōwánĩ ngálã tólã rĩ sĩ rĩ má drĩ. Òzō nĩ ònĩ tã ąngũ 'bá ndrêlé rĩ, 'dĩ tã pătĩ 'ĩ. Yōwánĩ rĩ'á tã ąngũ 'bá 'ĩ, ãmbã gólãkã rĩ lãvũ gãrã tã ąngũ 'bá ãzã 'bá yĩ kã drĩ sĩ.

¹⁰ Yōwánĩ ã'dĩ òjĩlã gólã Ôvãrĩ drĩ tã âtázó gólã rĩ tāsĩ tã ãgĩ ãyĩkã 'á kĩ'á nĩ rĩ, yĩ ã'dô lãjó'bá ãyĩkã ąjó'á sĩsĩ, ããnĩ ró bê lãtĩ êdélé má drĩ ãnĩ-ãnĩ ãmãkã rĩ tāsĩ.

¹¹ “Má âtã nõ ãnĩ drĩ tã pătĩ ró, ãmbã Yōwánĩ bãbãtĩzĩ 'ẽ 'bá ró rĩ kã rĩ lãvũ gãrã ãmbã òjĩlã gólĩyĩ tĩlĩ ndrĩ ąngó nõ 'á bũũũ ãndrõ nõ rĩ 'bá yĩ kã drĩ sĩ. Gõ'dã òjĩlã ndrĩ gólĩyĩ ã'dó 'bá òjĩlã Ôvãrĩ kã ró tã lãlã gólĩyĩkã má 'á 'dĩyĩ pã 'bá ró rĩ tāsĩ rĩ 'bá yĩ lãfálã 'ásĩ rĩ, òjĩlã gólã ãmbã lã drĩ ã'dólã cé fĩnyáwã rĩ, ãmbã gólãkã lãvũ gãrã ãmbã Yōwánĩ kã drĩ sĩ.

¹² Ìtõlã kâyĩ gólã Yōwánĩ drĩ ãtõzó tã Ôvãrĩ kã pãlã rĩ sĩ, ãcálã bũũũ ãndrõ nõ, òjĩlã ąwãlãkã ró rĩ 'bá yĩ rĩ'á lãnõ fẽ'á òjĩlã Ôvãrĩ kã drĩ. Òjĩlã rĩ 'dĩ 'bá yĩ rĩ ãyĩ tã rĩ 'dĩ 'élé ònjĩ ró mbârâkã sĩ.

13 Drē ākpākā'dā Yōwánī bābātízī 'ē 'bá ró rí ájō ákō ácalé būúú kâyî gólá drí rízó tā Ôvârí kâ pélé rí sī, tā gólīyī 'ē 'bá rú 'ēlé rí, tā ạngũ 'bá yī ndrī tā ígī Músã kâ yí bê âtâ ìyī tā trá tá rí 'dī 'bá yī tāsī.

14 Ôzō nī òlē tá trá úlī tá ạngũ 'bá yí kâ 'dī 'á rí, nī â'dô nī'á lâ kī, Yōwánī bābātízī 'ē 'bá ró rí ì'dī tá ạngũ 'bá gólá Ôvârí drí tá lâ 'bǎlé trá 'ē'á ájólá òzō tá ạngũ 'bá Ēlīyā kátí rí.

15 Ôzō ãnī bī-'bálé ãârī tá bê rí, 'dôvó nī ârī drē úlī nō 'bá yī.

16-17 “Ôjílā kâyî nō 'bá yí kâ gólīyī volé gā 'bá dó tá lélé tá Ôvârí kâ 'á nō 'bá yī, áâ'dô gólīyī ì'bī'á òzō ã'dô kátí yā? Gólīyī rī'á nyé òzō 'dīyímvá gólīyī volé gā 'bá dó lâvílí âzī-âzī lâ yí bê vō ãlô 'á rí kátí. Ôzō 'dīyímvá òcâ ìyī lậị trá rízó ậndú tǒlé rí, gō'dá ãzâ 'bá yī ôgã trá dó ậndú tǒlé rí, drílīyī tá âtázó kī nī rí, 'Mā câ lậị ậndú tǒzó, gō'dá nī lếé ậndú tǒlé ãmá bê kô ã'dô tāsī yā?' Gō'dá òzō gólīyī ôngô gbō ãwó lôngó drílīyī ãwó ngōzó rí, gō'dá ãzâ 'bá yī ôgã kpá dó ãwó ngǒlé gólīyī bê rí, drílīyī tá âtázó kī nī rí 'Nī lếé kpá ãwó ngǒlé ãmá bê kô ã'dô tāsī yā?'

18 Nī ndrē drē, Yōwánī bābātízī 'ē 'bá ró rí âcâ bê rí, gólá nyá ngá nyānyā tǎndí kô, gō'dá gólá mvú ôdrá kpá kô. Tá rí 'dī tāsī rí, nī âtâ kī nī rí, gólá cú línđrī ònjí bê yí 'á.

19 Gō'dá má gólá Ôvârí drí ájólé úrú lésī rí âcâ bê rí, má nyā ngá nyānyā tǎndí trá, gō'dá má mvú kpá ôdrá trá. Tá 'dī tāsī rí, áâtâ tá ámá tāsī kī nī rí, 'Mī ndrē, nōô rī'á 'álé kô 'bá 'ì gō'dá kpá ôdrá mvũ 'bá 'ì. Gō'dá gólá trǒ ôjílā ònjí ãzâ 'bá

yî trá â'dólé gólâ rî rû-lě-âziyã yî ró.' Gõ'dá má kî nî rî tâ âzã ì'dî nõ, ânî õjílã gólîyî úlí Yõwánî kâ ârí 'bá úlí ámakâ rî bê rî â'dô ÿyî nî'á lâ tâ pătî-pătî ró. Úlí má drî rî'á âtálâ nõ rî Ôvârí kâ ì'dî."

Tã Yésũ drî tâ âtázó õjílã jãrîbã âzã 'bá yî kâ gólîyî tâ ÿyîkâ

*lě 'bá kô rî 'bá yî rú rî
(Lúkã 10.13-15)*

²⁰ Gõ'dá nîngá sî rî, Yésũ drî tâ âtázó õjílã gólîyî rî 'bá rîlí jãrîbã gólîyî gólâ drî rîzó tâ lârákô âmbá tî drî â'dízó tâ lâ sî rî 'bá yî 'élé 'álâ sî rî 'á rî 'bá yî rú, tâlá õjílã rî 'dî 'bá yî lěé ÿyî kô drî âdîlí tâ õnjí ÿyîkâ rî 'bá yî 'ásî tâ lězó gólâ 'á.

²¹ Gólâ kî, "Ânî õjílã jãrîbã Kõrázã kâ rî kâ rî 'bá yî gõ'dá ânî õjílã jãrîbã Bětásédã kâ rî kâ rî 'bá yî bê, lâñõ õnjí tětě â'dô 'ě'á 'délé ânî drî, tâlá nî gâ volé dó tâ lélé má 'á. Nî ÿsũ drě tâ jãrîbã Tírã kâ rî kâ gõ'dá Sîdónã kâ bê. Ôvârí îzã jãrîbã 'dî 'bá yî trá âkû ró tâ õnjí õjílã gólîyî rî 'bá tólâ nã 'bá yî kâ tâsî. Gõ'dá tí õjílã jãrîbã 'dî 'bá yî kâ 'dî 'bá yî òró ÿyî tâ lârákô gólîyî má drî rî'á 'ělâ ânî lâfálé 'á rî 'bá yî ndrêé cú ÿyî lîfî sî rî, tí gólîyî sô ítá lîrîkû îzã kâ trá ÿyî rú gõzó ófó fólé ÿyî drî, 'dîî ââ'dã ró bê kî, pătî gólîyî âdî drî trá 'wã tâ õnjí ÿyîkâ rî 'bá yî 'ásî.

²² Mã âtã ânî drî tâ pătî ró, ânî õjílã Kõrázã kâ gõ'dá Bětásédã kâ bê rî, kâyî gólâ Ôvârí drî 'ézó tâ-vó õjílã ndrî kâ kîlí rî tú rî, lâñõ gólâ 'ě'á fêlá ânî drî rî â'dô 'ě'á lâvũlí gãrã lâñõ gólâ Ôvârí drî

'ě'á fělá ōjílā Tírā yí kâ Sīdónā bê 'dĩ 'bá yí drí rí drĩ sī.

²³ “Gõ'dá ânî ōjílā Kāpērānómā kâ rí 'bá yí, nĩ ìsũ âníkâ bê-rí kī, Ôvârí ãâ'dô ânî lâgú'á yí ngálâ úrú 'álâ yā? Gólâ â'dô ânî vũ'á lẹsị gólâ êdéle Sātánā yí drí rí 'á. Gólâ ícá kô ânî lâgúlị, tálâ nĩ gâ volé trá dó tã lélé má 'á. Gõ'dá nĩ ìsũ drē tã Sōdómō kâ tíbê Ôvârí drí ìzálé trá ōjílā íyíkâ bê ãkú ró tã ōnjí góllyíkâ tāsī rí tã lâ. Gõ'dá tí tã lâ-râkô góllyi ânî ōjílā Kāpērānómā kâ drí ndrélé rí 'bá yí oóró 'ělâ Sōdómō 'álâ rí, tí ōjílâ lâ yí âdĩ drĩ trá tã ōnjí ìyíkâ rí 'bá yí 'ásī, gõ'dá tí Ôvârí ícá jārībā 'dĩ ìzálé kô, â'dô 'bā'á drē bê rí'á zã âcálé bũúũ ãndrō nô.

²⁴ Má âtâ ânî drí tã pătĩ ró, ânî ōjílā Kāpērānómā kâ rí 'bá yí, kạyị gólâ Ôvârí drí 'ězó tã-vó ōjílâ ndrĩ kâ kílí rí tú rí, lâṅō gólâ 'ě'á fělá ânî drí rí â'dô 'ě'á lâvũlị gặặ lâṅō gólâ Ôvârí drí 'ě'á fělá ōjílā Sōdómō kâ 'dĩ 'bá yí drí rí drĩ sī.”

Tã Ôvârí drí tã íyíkâ â'dázó ōjílâ góllyi ìyí nyãányâ lôgō 'bá ỏỏ 'dĩyĩmvá kátí rí 'bá yí drí rí

(Lúkã 10.21-22)

²⁵ Gõ'dá nĩngá sī rí, Yésũ drí ítōzó rí'á Ôvârí rí lùyịlị kī nĩ rí, “Tátá, ní rí trá vō úrú 'álâ rí 'á gõ'dá kpá ãngó nõ drĩlị kúmú ró, má lùyị nĩ, tálâ ní lâpị tã pătĩ âníkâ rí trá ōjílâ góllyi tã ìsũ 'bá kĩ'á nĩ rí, ìyí lịfị ỏỏ gõ'dá yí ùnị tã kpá rỏỏ rí 'bá yí drí sī. Ítí rí, ní â'dâ tã rí 'dĩ 'bá yí trá trậ ōjílâ góllyi ìyí nyãányâ lôgō 'bá ỏỏ 'dĩyĩmvá kátí rí 'bá yí drí.

26 Tátá, sù trá ní rú tã rî 'dĩ 'bá yî drí rû 'ëzó ìtí 'dĩ."

27 Gõ'dá Yésũ drí tã âtázó kî, "Ámâ átá âfê drí-âcê trá má drí â'dózó ngá ndrî drîlî. Ìtí rî, òjílã äzãkã ícá kô ámâ nîlî Ôvârí rî mvá ró, ámâ átá Ôvârí nî má cé nî. Gõ'dá òjílã äzãkã ícá kpá kô ámâ átá rî nîlî. Gõ'dá má rî gógó gólâ rî mvá ró rî nî gólâ cé nî, gõ'dá òjílã gólîyî má drí nîlî ámâ átá rî â'dázó drîlîyî rî 'bá yî bè."

Tã Yésũ drí tã âtázó òjílã gólîyî lâñõ bê rî 'bá yî drí rî

28 Gõ'dá Yésũ drí tã âtázó kî, "Ãnî gólîyî â'dó 'bá lâñõ ngá lâñjî kâ bê rî, nî ânî má ngálâ, tãlâ má fê ró mbârâkã bê ânî drí. Má â'dô ânî 'bã'á lôvólé pîpîsilî â'dî sî kâyî lâñõ kâ rî 'bá yî 'á.

29 Nî 'bã ânî nyãányã drí-âcê ámakã zélé rû ì'bũ 'bá ámakã ró. Nî ârî tã gólîyî má drí rî'á âtálâ ânî drí rî 'bá yî, nî gõ ró tã rî 'dĩ 'bá yî 'élé ì'dî, tãlâ má â'dó kô sí lômbâ 'bá 'î. Tã ámakã rî'á mánîsî, â'dó kô mbârâkã sí. Ôzõ nî ò'è tã rî 'dĩ 'bá yî trá ìtí rî, nî â'dô lôvô-lôvô úsú'á ânî nyãányã drí.

30 Tã gólîyî má drí lélé ânî drí 'élé rî 'bá yî, má â'dô mbârâkã fê'á ânî drí 'ëzó lâ lâñõ ãkó. Ìtí rî, ngá gólîyî má drí lélé ânî drí nîlî rî rî'á tēlēfē ìtí, â'dó kô ngá lâñjî-lâñjî 'î."

12

Tã Yésũ drí iyî â'dázó kâyî rãtãã kâ rî lîpî lâ ró rî

(Márãkõ 2.23-28; Lúkã 6.1-5)

¹ Kâÿî rătăã kâ* sî, Yésũ yî drí ngãzó nîlí lâjô' bá íyíkâ yî bê kô rô ámvú ãdrúgú lînjî 'bá trá rî kâ 'ásî. Gô'dá lâjô' bá gólâkâ 'dî 'bá yî trá rî'á lõfó ró. Ítî rî, gólîyî òtírî rîî lậvũlî ãdrúgú 'dî 'bá yî rú sî rî, drílîyî rîzó ãdrúgú ôsîlí nyãlé.

² Nĩngá sî, Pậrusî ãzâ 'bá yî òtírî lâjô' bá Yésũ kâ 'dî 'bá yî ndrêê tâ 'dî 'êrê 'á rî, drílîyî tâ âtázó Yésũ drí kî, "Lâjô' bá áníkâ 'dî 'bá yî rî ìyî tâ gólâ ãmâ drí âyé lé kô 'élé lâ' bí ãmákâ vó ró rî 'élé ítî kâÿî rătăã kâ sî ã' dô tāsî yã?"*

³ Gô'dá Yésũ drí tã-drî lógôzó drílîyî kî, "Nĩ zî tâ gólâ ãgîlí kúmú ángî Dậwúđî rî tāsî búkũ Ôvârí kâ 'á rî kô yã? Kâÿî gólîyî drí 'bãzó lõfó ró ãjú 'bũ 'bá íyíkâ yî bê rî 'á rî, gólîyî 'ê ã' dô 'î yã?"

⁴ Gólîyî fî trá jó Ôvârí kâ 'á ãmbâtã fêlé trá ngá fêfê ró Ôvârí drí rî nyãlé. Nĩ nĩ trá tãndí ró kî'á nĩ rî, cé drî-'bá lâ' bí 'ê kâ rî 'bá yî ááyê ì'dî ngá nyãnyã rî 'dî nyãlé. Gbô lé Dậwúđî yî nyã bê ngá nyãnyã rî 'dî rî, úzî gólîyî kô lâ' bí ãzã 'bá ró.

⁵ Gô'dá nĩ zî tâ 'bã' bã gólîyî ãgîlí búkũ Ôvârí kâ 'á drî-'bá lâ' bí 'ê kâ rî 'bá yî tāsî rî kô yã? Gólîyî rî lôsî 'élé jó ángî Ôvârí kâ 'á kâÿî rătăã kâ sî. Gô'dá úzî gólîyî kô lâ' bí ãzã 'bá ró.

⁶ Má âtã ãnî drí tã pậtî-pậtî ró, ngá ãzã bê nōngá,* ãmbã gólâkâ lậvũ gặặ ãmbã jó ángî Ôvârí kâ rî kâ drîî sî.

⁷ Gô'dá nĩ ìsũ drê tã gólâ ãgîlí búkũ Ôvârí kâ

* **12:1 12.1** 'Dîî Sábî sî, â' dó kô Gímã sî. * **12:2 12.2** Lã' bí Yúdã yî kâ vó ró rî, ááyê òjilã kô ãdrúgú drî ôsîlí kâÿî rătăã kâ sî, tãlá kâÿî rătăã kâ 'á rî, ó' é lôsî kô. * **12:6 12.6** Ngá 'dî rî'á Yésũ ì'dî.

'á kī'á nĩ rĩ, 'Tã gólâ má drí lələ lậvũ 'bá gặặặặ
tã kỡrỡnyã zặặặ kặặặ má drí rĩ drặặ sặặặ rặặặ rặặặ nặặặ, nặặặ
ndrặặ ỉặặặ ỗặặặ ặặặ kặặặ.' Úặặặ 'dặặặ 'bặặặ yặặặ, mặặặ nặặặ tặặặ ỉặặặ
lặặặ kặặặ. Tặặặ nặặặ ỗặặặ tặặặ ỉặặặ lặặặ nặặặ rặặặ, tặặặ nặặặ ỉặặặ kặặặ tặặặ kặặặ
ỗặặặ gặặặặ rặặặ 'bặặặ kặặặ tặặặ 'ếặặặ ặặặặ rặặặ rặặặ 'bặặặ yặặặ rặặặ.

⁸ Gặặặ 'dặặặ má gólặặ ặặặặ ừặặặ lặặặ rặặặ rặặặ 'á cú drặặ-ặặặ
bặặặ kặặặặ rặặặặ kặặặ drặặặ."

*Tặặặ Yếặặặ drặặ ặặặ ặặặ drặặ lặặ drặặ ỗặặặ ỗặặặ rặặặ
ếặặặ kặặặ*

kặặặ rặặặặ kặặặ 'dặặặ sặặặ rặặặ

(Mặặặặ 3.1-6; Lặặặặ 6.6-11)

⁹ Gặặặ 'dặặặ nặặặ sặặặ rặặặ, Yếặặặ yặặặ drặặ ngặặặ vặặặ 'dặặ
ặặặ nặặặ ỉặặặ ặặặ tặặặ ỗặặặ kặặặ ặặặ kặặặ rặặặ 'á lặặặ.

¹⁰ Gặặặ 'dặặặ ặặặ 'á tặặặ rặặặ, Yếặặặ drặặ ặặặ ặặặ drặặ
lặặ drặặ ỗặặặ ỗặặặ rặặặ ừặặặ. Gặặặ 'dặặặ Pặặặặ yặặặ lặặ 'bặặ
ỉặặặ 'bặặặ ặặặ 'bặặặ yặặặ bặặặ kặặặ bặặặ rặặặ 'á ỉặặặ tặặặ. Gặặặ
ndrặặ ặặặ gólặặ drặặ lặặ drặặ ỗặặặ ỗặặặ 'dặặặ bặặặ rặặặ, gặặặ
ỉặặặ tặặặ trá kặặặ, ngặặặ Yếặặặ ặặặ ặặặ 'dặặặ ếặặặ 'á yặặặ
rặặặ. Gặặặ 'dặặặ drặặặ ngặặặ Yếặặặ rặặặ ỉặặặ kặặặ, "Á 'dặặặ lặặ 'bặặ
ặặặ vặặặ rặặặ, rặặặ tặặặ rặặặ ỗặặặ ngặặặ lặặặ bặặặ rặặặ
ếặặặ kặặặặ rặặặặ kặặặ sặặặ yặặặ?" Gặặặ rặặặ 'dặặặ Yếặặặ rặặặ
mặặặ lặặ 'bặặ 'á, ỗặặ gólặặ ỗ 'ếặặ tặặặ ặặặ trá rặặặ, ỗặặ
rặặặ tặặặ gólặặ bặặặ ỗặặ rặặặ.

¹¹ Gặặặ 'dặặặ Yếặặặ drặặ tặặ-drặặ lặặặ drặặặ kặặặ, "ỗặặ
ỗặặ ặặặ ặặặ ặặặ lặặặ sặặặ ặặặ kặặặ ỉặặặ ặặặ bặặặ
ặặặ, gặặặ 'dặặặ kặặặ gólặặ kặặặ 'dặặặ ỗ 'dặặ trá 'bặặ ặặặ 'á
kặặặ rặặặ kặặặ 'á rặặặ, ặặặ gólặặ kặặặ lặặ lặặ vặặặ 'bặặ
'á sặặặ yặặặ? Gólặặ ặặặ kặặặ 'dặặặ ặặặ."

¹² Lặặ 'bặặ ặặặ ặặặ ặặặ tặặặ tặặặ 'ếặặặ kỡrỡnyã
'bặặ kặặặ pặặặ kặặặ rặặặ kặặặ sặặặ. Gặặặ nặặặ ỉặặặ drặặ tặặ

ōjílā mvá kâ. Ōjílā mvá tã lâzê gãrã kábĭlĭkĭ tã drĭĩ sĭ. Ītĭ rĭ, lã'bĭ âmákâ âyê âmâ tã tãndĭ 'êlé ōjílā âzĭ pâlê kâyĭ râtãã kâ sĭ.”

¹³ Gõ'dá Yésũ drĭ gōzó tã âtálé ãgô drĭ lâ drĭ ôgólé 'dĭ drĭ kĭ, “Nĭ ĩjō ânĭ drĭ.” Gõ'dá ãgô 'dĭ drĭ íyĭ drĭ ĩjōzó mbĭ. Gõ'dá gólâ rĭ drĭ drĭ rû êdézó â'dólé tãndĭ ró, ôzō drĭ lâ ãzâ rĭ kâtĭ.

¹⁴ Nĭngá sĭ, Pãrúsĭ 'dĭ 'bá yĭ drĭ ngãzó nĭlĭ vō 'dĭ âyéle tã ĩ'bĭlĭ Yésũ rú, tãlâ yĭ úsú ró lãtĭ bê gólâ rĭ fũzó.

Tã Yésũ gólâ Ôvârĭ drĭ njĭlĭ nĭ rû ĩ'bũ 'bá íyĭkâ ró rĭ tãsĭ

¹⁵ Gõ'dá Yésũ nĭ tã ĩsũ Pãrúsĭ 'dĭ 'bá yĭ kâ 'êzó íyĭ fũlĭ 'dĭ bê rĭ, drĭlâ ngãzó nĭlĭ volé vō 'dĭ 'ásĭ. Nĭngá sĭ, ô'bĭ dũũ vō ãzâ 'bá yĭ 'ásĭ drĭ ngãzó 'dêlé gólâ rĭ vó bêlé. Gõ'dá ōjílâ gólĭyĭ ndrĭ ngá lâzé tĭ ngũngĭ bê rĭ 'bá yĭ, gólâ drĭ gólĭyĭ êdézó ngá lâzé íyĭkâ 'ásĭ.

¹⁶ Gõ'dá Yésũ êdé ōjílâ gólĭyĭ ngá lâzé bê 'dĭ 'bá yĭ bê rĭ, gólâ drĭ drĭ-mbĭlĭ sōzó gólĭyĭ ĩfĭ tã âtâ-âtâ bê kĭ, “Nĭ lôfō âmâ tã kô kĭ má ââ'dô ã'dĭ ĩ'dĭ yã ōjílâ âzãkã drĭ.”

¹⁷ Tã 'dĭ 'ê rû trá ĩtĭ 'dĭ, tãlâ tã gólâ Ôvârĭ drĭ âtálé trá tã ângũ 'bá Īsáyã tĭ ãkũ ró nã rĭ ã'dô ró bê tã pãtĭĩ ró. Gólâ kĭ,

¹⁸ “Nōô gólâ tĭbê má drĭ njĭlĭ â'dólé rû ĩ'bũ 'bá âmákâ ró rĭ ĩ'dĭ.

Gólâ ĩ'dĭ tĭbê má drĭ lĕlé rōô rĭ.

Gõ'dá gólâ rĭ tã sũ trá má rú tákányĭ.

Má â'dô Líndrĭ Tãndĭ âmákâ âjô'á mbârãkã sōlé gólâ 'á,

tālâ gólâ òpě ró tã ngá pãpã kâ mbî rî bê òrî
ndrî òjílã kâ ãngó 'ásî rî drî.

19 Òzō gólâ òtírî rî tã ìmbálé rî, gólâ rí kô lâwâlê
ngátá òtrélê.

Ìtí rî, òjílã gólîyî rî 'bá látî drî rî 'bá yî ârí gólâ
kô òtrérê 'á.

20 Lómí gólâ tólé pá sî rî, gólâ ícá kô ñólâ,
gõ'dá gólâ ícá kpá kô lám̄bã gólâ rî 'bá kólê
òcîkã ró rî âdrãlé,*
cãlé bũũ kâyî gólâ drî 'èzô látî ngá pãpã kâ
n̄jílî òjílã pãzô rî tú.

21 Tã 'dî tãsî rî, òjílã 'bãsurú ndrî kâ â'dô ìyî ìfî
'bã'á gólâ drî 'dîyî pã 'bá ró."

Ìsáyã 42.1-4

*Tã Yésũ drî mbârãkã ìyíkã rîzô tã lâràkô 'èlé
rî tã lâ â'dázô kî, â'dô kô mbârãkã Sâtãnã kâ ì'dî
rî*

(Márãkô 3.20-30; Lúkã 11.14-23)

22 Gõ'dá ñngá sî, ãgô ãzã líndrî ònjí drî rî'á
òmbélé òmbê rî àtrözô àjílî Yésũ ngálã. Líndrî
ònjí rî 'dî 'bã ãgô 'dî trá úlî átã ãkó gõ'dá kpá
võ ndrê ãkó. Gõ'dá Yésũ drî líndrî ònjí 'dî drözô
vólé ãgô 'dî 'ásî. Gõ'dá gólâ lôfõ líndrî ònjí 'dî bê
rî, ãgô 'dî drî ngãzô rî'á úlî átãlé, gõ'dá kpá ìfî
lã drî rû ñjîzô võ ndrêlé dódó.

23 Ìtí rî, ò'bí 'dî 'bá yî ndrê ìyî tã Yésũ drî 'èlé 'dî
bê rî, tî lâ ìyî drî â'dízô ndrúndrú. Gõ'dá gólîyî
drî tã ìjîzô ìyî lâfálé 'ásî kî, "Ãgô nõ â'dô 'bã'á

* **12:20 12.20** Úlî m̄nîgõ 'dî 'bá yî, tã ìfî lâ kî, Yésũ ícá kô òjílã
gólîyî mbârãkã ãkó rî 'bá yî gálé dó.

Dăwúđĩ rĩ ózōwá gólâ Ôvârí drí 'ě'á âjólâ 'díyí pã 'bá ró rĩ ĩ'dĩ yã?"

24 Gõ'dá Părúsĩ äzâ 'bá yĩ ârĩ ĩyĩ úlí õ'bí 'dĩ 'bá yĩ drí âtálé 'dĩ bê rĩ, gólĩyĩ drí ngāzó tã âtálé Yésũ rú kĩ nĩ rĩ, "Mbârâkâ gólâ Yésũ drí rĩzó tã lâràkô 'ělé ĩ'dĩ sĩ lâ 'dĩ, drĩ-'bá líndrí õnjí kâ Sâtánâ õrĩ nĩ rĩ'á mbârâkâ 'dĩ fělé gólâ drí rĩzó tã 'dĩ 'bá yĩ 'ělé 'dĩ."

25 Gõ'dá Yésũ nĩ tã Părúsĩ 'dĩ 'bá yĩ drí rĩ'á ĩsũlâ 'dĩ trá. Gõ'dá drílâ gōzó tã âtálé gólĩyĩ drí úlí mănĩgõ sĩ kĩ nĩ rĩ, "Ōzō õjílâ 'bãdrĩ ãlô kâ õcâ ĩyĩ lâfâ trá âjú 'bũlí âkpã ĩyĩ vō 'ásĩ rĩ, 'bãdrĩ 'dĩ â'dô 'dě'á, drílâ rû ĩzâzó. Ōzō gõ'dá õjílâ jãrĩbã ãlô kâ ngátá 'bã-tĩ ãlô kâ õcâ ĩyĩ lâfâ rû fũlí âkpã ĩyĩ vō 'ásĩ rĩ, â'dô ĩyĩ 'dě'á drílâ rû lâpězó.

26 Gõ'dá õzō Sâtánâ õrĩ âkpã nĩ líndrí õnjí íyíkâ lâdrólé õjílâ gólĩyĩ líndrí õnjí bê rĩ 'ásĩ rĩ, 'dĩ gólĩyĩ câ lâfâ trá âkpã ĩyĩ vō 'ásĩ. Ītí rĩ, kũmũ gólâkâ â'dô 'ě'á 'bãlé âmbâ-âmbâ ró mbârâkâ bê rĩ íyíkâ ângô tí ró yã?

27 Gõ'dá õjílâ ãníkâ rĩ ĩyĩ bê líndrí õnjí lâdrólé õjílâ 'ásĩ rĩ, â'dĩ fě mbârâkâ 'dĩ nĩ gólĩyĩ drí yã? 'Dõvó nĩ ĩsũ drě tã 'dĩ vó lâ dódó, nĩ gō ró tã-vó ámakâ kílĩ mbĩmbĩ. Tã-vó gólĩyíkâ â'dô tã â'dá'á ãnĩ drí kĩ, ícá kô má drí líndrí õnjí lâdrólé õjílâ 'ásĩ mbârâkâ drĩ-'bá líndrí õnjí 'dĩ 'bá yĩ kâ rĩ kâ sĩ.

28 Gõ'dá õzō pãtĩĩ Líndrí Tândí Ôvârí kâ õfě mbârâkâ nĩ má drí rĩzó líndrí õnjí lâdrólé rĩ, Ôvârí â'dâ tã trá kĩ, yĩ âjô mâ trá 'díyí pã 'bá ró, tâlâ õjílâ ndrĩ õrĩ ró bê kũmũ íyíkâ zělé."

29 Gõ'dá Yésũ drí úlí mănĩgõ äzâ âtázó kĩ, "Ūgú

îcá kô filí òjílã gólâ fãfã bê rî drí 'bã 'á, nĩ'á ngá gólâkâ ùgùlì jó 'ásì. Îcâ trá ùgú rî 'dĩ fãfã lâ drí lậvũzô gặặ fãfã 'bã-lípì 'dĩ kâ drĩ sĩ* gólâ drí 'bã-lípì 'dĩ ômbézô zãlô sísì rî, gólâ ôró gô îcálê filí nĩ'á ngá 'bã-lípì 'dĩ kâ ùgùlì.

³⁰ Má âtâ ânî drí, òzô òjílã ãzâ ãâ'dô kô má bê ngá ãlô ró rî, òjílã rî 'dĩ rĩ'á áamá ãjú-'bá-ãzí 'î.

³¹⁻³² Má âtâ ânî drí tã pặặ rố, òzô òjílã ãzâ ô'ê tã ònjí ãzâ 'bá yĩ trá Ôvârí rú ngátá ãâtâ úlì ònjí Ôvârí rú rî, áâ'dô îcá'á tã ònjí gólâkâ âyéle. Gô'dá òzô òjílã ãzâ ãâtâ úlì ònjí mã rî gógó Ôvârí drí ájólê úrú lésì 'díyì pã 'bá ró nố rú rî, áâ'dô kpá tã ònjí òjílã rî 'dĩ kâ âyé'á. Gô'dá òzô òjílã ãzâ ãâtâ úlì ònjí trá Líndrí Tãndí Ôvârí kâ rú rî, Ôvârí îcá kô tã ònjí òjílã rî 'dĩ kâ âyéle, ngbãângbãnô cãlé bũúũ ịzátú."

Tã rĩzô òjílã pặặsìlì nặặ úlì gólĩyì drí rĩ'á âtálâ rî sĩ rî

(Lúkã 6.43-45)

³³ Gô'dá Yésũ drí kpá tã âtázó kĩ nĩ rî, "Ôzô nĩ ôrì úlì âtálê rî, nĩ ìsũ vó lâ dódó. Ôzô nĩ ôlê fê lố'wâ tãndí rî ùsùlì rî, ní â'dô ùsú'á lâ fê tãndí drĩ. Ôzô gô'dá fê rî 'dĩ ã'dô fê gólâ ònjí rî ì'dì rî, nĩ â'dô lố'wâ ònjí rî ùsú'á ì'dì fê rî 'dĩ drĩ. Tã 'dì tãsí rî, nĩ â'dô fê nặ'á lố'wâ lâ 'ásì.

³⁴ Gô'dá ânî Pặặsì yì, ânî rĩ'á nyé òzô ìnặ kátì, tã ìsũ ânî pặặsìlì 'á rî rĩ'á ònjí rố. Nĩ â'dô îcá'á tã tãndí âtálê íyìkâ ángô tí rố yã? Nĩ ndrê drê, òjílã rî íyìkâ fí té tã íyì pặặsìlì 'á rî âtálê ì'dì.

* **12:29 12.29** Úlì mănĩgô 'dì tã ìfì lâ kĩ, mbârâkã Yésũ kâ lậvũ trá gặặ líndrí ònjí drốzô òjílã 'ásì.

³⁵ Gõ'dá òjílã gólìyì tãndí ró rî, rî ìyíkâ tâ tãndí ìsùlì ì'dî. Tã 'dî tãsí rî, gólìyì rî úlì tãndí lôfôlé ì'dî ìyì pìpìsílì 'ásì. Gõ'dá ìtí rî, òjílã gólìyì ònjí rî 'bá yì, gólìyì rî ìyíkâ tâ ònjí ìsùlì ì'dî. Tã 'dî tãsí rî, gólìyì rî tâ ònjí lôfôlé ì'dî ìyì pìpìsílì 'ásì.

³⁶ Gõ'dá má âtâ ãnî drí, kâyì gólâ Ôvârí drí 'èzó tâ-vó òjílã ndrî kâ kílì rî tú rî, Ôvârí â'dô 'è'á tâ-vó ãníkâ kílì úlì gólìyì ndrî ãnî drí âtálé vó lâ ìsù ãkó rî vó ró.

³⁷ Ìtí rî, úlì ãníkâ ãzâ 'bá yì â'dô â'dálâ kî, nî 'è tâ mbî 'î, gõ'dá úlì ãzâ 'bá yì â'dô â'dálâ kî, nî 'è tâ ányâ 'î."

Tã Yésũ drí tâ âtázó drî-'bá ángì Yúdã yí kâ gólìyì gólâ rî ìjì 'bá tâ lâràkô 'èlé ìyì drí rî 'bá yì rú rî

(Márãkô 8.11-12; Lúkã 11.29-32)

³⁸ Gõ'dá nîngá sî rî, lâ'bí ìmbá 'bá ãzâ 'bá yì gõ'dá Pãrúsì yí bê drí Yésũ rî ùjüzó kî, "Tã ìmbá 'bá, ní 'è tâ lâràkô gólâ tî drí â'dízó rî ãmâ drí, tâlá mã nî ró bê kî, pãtîî Ôvârí âjô nî nî."

³⁹ Gõ'dá Yésũ drí ngãzó tâ lôgôlé òjílã 'dî 'bá yì drí tâ lê ãkô gólìyíkâ yí 'á rî drí kî, "Ãnî òjílã kâyì nõ 'bá yí kâ nõ rî'á òjílã ònjí 'î. Nî ró Ôvârí kô. Nî rî ámâ ìjílì tâ lâràkô 'èlé ãnî drí ndrêlé ã'dô tãsí yã? Tã lâràkô gólâ ãnî drí 'è'á ndrêlá má sî rî â'dô 'bã'á cé òzô tâ lâràkô gólâ Ôvârí drí 'èlé trá ãkú ró tâ ángũ 'bá Yónã drí rî kâtí rî ì'dî.

⁴⁰ Ạkú ró nã 'bá yì sî, ì'bì ândrê tê Yónã bê rî, gólâ rî trá ì'bì ândrê nã 'á ìtú nã gõ'dá ngácì kpá nã. Á'dô 'bã'á kpá ìtí ámâ tãsí. Mã gólâ Ôvârí

drí âjólé úrú lésĩ 'díyî pã 'bá ró rî â'dô 'ě'á rĩlí ãnyákú 'á ãtú nã gō'dá ngáčî kpá nã.

⁴¹ 'Dōvó nĩ ãsũ drě õjílã Nínĩvê kã tã lâ. Yónã pẽ úlí Ôvârí kã bê gólĩyî drí rî, drĩlĩyî tã lězó 'á lâ, gō'dá gólĩyî âdĩ drĩ trá tã õnjí ãyíkã 'ásĩ.* Āmbã ámákã lâvũ gãrã āmbã Yónã kã drĩĩ sĩ. Nĩ lěé tã kô úlí ámákã 'á ã'dô tãsĩ yã? Ānĩ õjílã kãyî nõ 'bá yí kã nõ, nĩ ndrě drě, kãyî gólã 'ězó tã-vó õjílã kã kĩlí rî tú rî, õjílã Nínĩvê kã â'dô ãyî ícícíyá 'ě'á ãnĩ rú Ôvârí ândrá, tãlã nĩ gã vólé trá dó tã lělé úlí ámákã 'á.

⁴² Gō'dá nĩ ãsũ drě kpá kúmú ángí gólã õkó ró â'dó 'bá 'bãdrĩ Sébã kã drĩlí rî tã lâ.* Gólã rĩ'á õkó tã nĩnĩ 'bá 'í. Gólã ângã trá ânĩlí 'bãdrĩ ãyíkã jējē ró nã lésĩ, nĩ'á kúmú ángí Sólõmõ rî ndrělé, tãlã gólã ârĩ tã nĩnĩ kúmú Sólõmõ kã rõõ 'dĩ tã lâ trá, ã'dĩ gólã drí ângázó ânĩlí, tãlã Sólõmõ ãmbã ró yí bê tã nĩnĩ ãyíkã 'dĩ sĩ. Āmbã ámákã lâvũ gãrã kúmú Sólõmõ kã drĩĩ sĩ. Má âtã ãnĩ drí, ãnĩ õjílã kãyî nõ 'bá yí kã nõ, kãyî gólã Ôvârí drí 'ězó tã-vó õjílã kã kĩlí rî tú rî, õkó 'dĩ â'dô ícícíyá 'ě'á ãnĩ rú Ôvârí ândrá, tãlã nĩ gã vólé dó tã lělé má 'á.”

Tã âgõ-âgõ lĩndrĩ õnjí kã flĩ kpá ó'dĩ õjílã 'á rĩ tãsĩ

(Lúkã 11.24-26)

⁴³ Gō'dá nĩngá sĩ, Yésũ drí kpá tã âtázó kĩ, “Õzõ óõdrõ lĩndrĩ õnjí trá õjílã 'ásĩ rĩ, lĩndrĩ õnjí 'dĩ â'dô nĩ'á lâmú bê võ âgãngbêlê 'ásĩ, nĩ'á võ

* **12:41 12.41** Nĩ zĩ tã õjílã Nínĩvê kã 'dĩ 'bá yí tãsĩ búkũ Yónã kã 'á kápĩtã 3. * **12:42 12.42** Nĩ zĩ tã õkó 'dĩ tãsĩ 1 Kúmú 10 'á.

lôndã bê rĩzó 'á lâ. Òzō gô'dá gólâ ùúsù vō kô rĩzó lôvólé 'á lâ rî,

⁴⁴ gólâ â'dô tã átá'á íyî nyãnyâ drí kî, 'Má â'dô nĩ'á gólé òjílã má drí áfözó 'álâ sî rî 'á.' Òzō òjílã 'dî ăâzî Líndrí Tãndí Ôvârí kâ kô rílí íyî pîpîsílí 'á rî, líndrí ònjí 'dî â'dô òjílã 'dî pîpîsílí lâ úsú'á drē zãã tãkó ítí. Úkũ 'â lâ trá ngbángbá, gô'dá éédê trá tãndí ró.

⁴⁵ Gô'dá líndrí ònjí 'dî â'dô nĩ'á líndrí ònjí ònjí lâ drí lâvũlí gãrã gólâkâ drĩ sî rî 'bá yî âdrĩlí nji-drĩ-lâ-rĩ, dríliyî ânĩzó fílí òjílã 'dî 'á. Ítí rî, líndrí ònjí 'dî 'bá yî â'dô òjílã 'dî 'ě'á ònjí tētē ró rōô lâvũlí gãrã gólâ sísí rî drĩ sî. Â'dô â'dó'á kpá ítí òjílã kâyî nō 'bá yî kâ gólíyî volé gã 'bá dó tã lēlé má 'á rî 'bá yî drí."

Tã Yésũ drí tã átázó íyî ândré yî tãsí íyî âdrúpĩ yí bê rî

(Márãkō 3.31-35; Lúkã 8.19-21)

⁴⁶ Gô'dá Yésũ òtírĩ rĩi drē zãã tã átálé ò'bí 'dî 'bá yî drí rî, ândré lâ yî âdrúpĩ lâ yí bê, dríliyî âcázó ânĩ'á gólâ rî lôndã bê. Dríliyî âdrézó âkpã ïví 'álâ.

⁴⁷ Gô'dá dríliyî òjílã ãlô jōzó fílí jó 'álâ, nĩ'á tã átálé Yésũ drí kî nĩ rî, "Ánî ândré yî ânî âdrúpĩ yí bê, gólíyî bê ïví 'álâ, gólíyî kî nĩ rî, ní ònĩ íyî ngálâ, tãlâ yí lē tã átálé ní bê."

⁴⁸ Gô'dá Yésũ drí tã-drĩ lôgōzó kî nĩ rî, "Ámâ ândré íyíkã ã'dí ï'dí âmâ âdrúpĩ yí bê yã?"

⁴⁹ Gô'dá Yésũ drí íyî drí ïjōzó tã árí 'bá íyíkã 'dî 'bá yî â'dalé, gô'dá drílã ngázó tã átálé kî nĩ rî, "Nĩ ndrē drē, nō 'bá yî rĩ'á âmâ ândré yî ï'dí âmâ âdrúpĩ yí bê.

50 Ítí rî, ôjílã gólîyî rî 'bá tâ gólâ áamá átá úrú 'álâ rî drí lélé ôjílã drí 'èlé rî 'bá yî 'èlé ì'dî rî, gólîyî ì'dî áamá âdrúpî yî, áamá îzó yî, gô'dá áamá ândré yí bê."

13

*Í'dígówá órî rî 'bá kâ úlî mǎnîgô sî rî
(Márãkô 4.1-9; Lúkã 8.4-8)*

1 Kâyî ãlô-ãlô 'dî sî rî, Yésû yî drí ngãzó 'bã 'dí áyéle nîzó ìmvû ândrê Gãlîláyã kâ tî 'álâ, tâlá yí nî ró bê rîlí tólâ ôjílã ìmbálé.

2 Gô'dá ôjílã drí ìtôzó rî'á ânîlí Yésû ngálâ. Gô'dá gólâ ndrê ôjílã 'dî 'bá yî bê rú ê'bé'á âcálé dũû yí lǎgátî rî, drílâ ngãzó mbálé kôlóngbô 'á rîlí vûdrî. Gô'dá ôjílã ô'bí 'dî 'bá yî drí âdrézó ìyíkã ìmvû ândrê 'dî gārã drî lâ 'á.

3 Gô'dá Yésû drí ìtôzó rî'á tâ ãmbá ãzâ 'bá yî ìmbálé ô'bí 'dî 'bá yî drí úlî mǎnîgô yî sî í'dígówá yí bê. Gólâ kî nî rî, "Kâyî ãzâ sî, ámvú 'wã 'bá ãzâ drí ngãzó nîlí yí drí ámvú 'álâ nî'á órî rîlí.

4 Gô'dá gólâ ôtîrî rîí órî rîlí rî, órî ãzâ 'bá yî lô'dê ìyíkã trá pávó tî 'á. Gô'dá ãríwá ânî trá û'dúlâ nyálé.

5 Gô'dá órî ãzâ 'bá yî lô'dê ìyíkã vô gólâ rövô bê ìnyákú lâ drí â'dózó cé fínyáwá rî 'á. Gô'dá ìtî rî, órî lâ drí âfôzó mbálé 'wãâ'wã, tâlá ìnyákú â'dó kô fîfî ró.

6 Gô'dá ìtú âfô bê kálé gbílî-gbílî rî, drílâ ngá-ãrú 'dî zázó, drílâ ândrázó 'ílî, gô'dá drílâ drázó, tâlá ìndrîgó lâ fí kô dódó ìnyákú 'á.

7 Gô'dá órî ãzâ 'bá yî lô'dê ìyíkã ãsôpá ngbũkpũ rî 'bá yî lǎfálé 'á. Ítí rî, drîlîyî âfôzó mbálé tândí

ró. Gõ'dá ãsõpá 'dĩ 'bá yí drí ngá-ãrú 'dĩ 'bá yí vۆzó, drĩlĩyĩ drãzó.

⁸ Gõ'dá órĩ ãzâ 'bá yí lô'dê ãyĩkâ ãnyákú tãndĩ 'á. Drĩlĩyĩ mbãzó tãndĩ ró lõ'wâ 'wãlé cõkpõ-cõkpõ. Gõ'dá ãzâ 'bá yí drí lõ'wâ 'wãzó kámá-ãlô, ãzâ 'bá yí 'wâ ãyĩkâ nyâ'dĩ-nâ, gõ'dá ãzâ 'bá yí 'wâ ãyĩkâ nyâ'dĩ-trá-drĩ-lâ-ngâ-mũdrĩ.

⁹ Gõ'dá õzõ nĩ ãârĩ tã bê rĩ, 'dõvó nĩ ârĩ úlĩ 'dĩ 'bá yí dódó 'bãlé ãnĩ drĩ.

Tã ifĩ Yésũ drí rĩzó tã ãmbálé úlĩ mãnĩgõ sĩ í'dígówá bê rĩ

(Márãkõ 4.10-12; Lúkã 8.9-10)

¹⁰ Nĩngá sĩ, tã ârĩ 'bá Yésũ kã rĩ 'bá yí drí ânĩzó ãyĩ gólã ngálã tã ãjĩlĩ gólã tĩ kĩ, “Tãlã ã'dô 'í nĩ drí rĩzó tã ãmbálé õjĩlã drí úlĩ mãnĩgõ sĩ yã?”

¹¹ Gõ'dá Yésũ drí tã-drĩ lõgõzõ drĩlĩyĩ kĩ, “Ónyĩ ãnĩ nyãányã trá, tãlã tã Ôvãrĩ kã gólã drí lãpĩlĩ õjĩlã ãzâ 'bá yí drí sĩ tã tĩbê gólã drí õjĩlã 'bãzó rĩlĩ kũmũ ãyĩkâ zélé rĩ tãsĩ rĩ ãâ'dã ró bê ãnĩ drí. Gõ'dá rĩ'á ãmbã-ãmbã ró õjĩlã ãzâ 'bá yí drí tã 'dĩ 'bá yí nۆzó.

¹² Nĩ ndrê drê, õjĩlã gólĩyĩ tã Ôvãrĩ kã drí fĩzó gólĩyĩ drĩ rĩ, ãâ'dô gólĩyĩ ãmbã'á rõô tã Ôvãrĩ kã sĩ. Gólĩyĩ ã'dô 'bã'á tã nĩnĩ bê ãmbã. Gõ'dá gólĩyĩ tã ámakã drí fĩzó gólĩyĩ drĩ kô'dává rĩ, tã Ôvãrĩ kã fĩnyává gólĩyĩ drí nĩlĩ 'dĩ ãcã kô gólĩyĩ pãlé, ã'dô 'bã'á cú ãtĩ lõsĩ ãkõ.

¹³ Mã rĩ tã ãmbálé úlĩ mãnĩgõ sĩ í'dígówá bê, tãlã tã gólĩyĩ mã drí rĩ'á 'ëlã rĩ, õjĩlã ãmbã gólĩyĩ rĩ 'bã ndrêlã rĩ 'bã yí ãmbê ãyĩ lĩfĩ kpãákũ, tãlã ãyĩ õzó kô ãcã ndrêlã. ãtĩ rĩ, gólĩyĩ ãcã kô tã ífĩ lã

n̄l̄l̄. Gõ'dá tã má drí rĩ'á âtalâ rî, ârî ÿyî bê rî, gól̄yî já ÿyî bí volé, tãlâ ÿyî ôzó kô ícá ârîlâ. Ítí rî, tã lâ fí kpá kô gól̄yî dr̄ñ. 'Dĩ tã ífí gólâ má drí rĩzó gól̄yî ìmbálé úl̄i mǎn̄gõ s̄i í'dígówá bê rî ÿ'di 'd̄i.

¹⁴ Ítí rî, tã gólâ tã ângũ 'bá ĩsáyã drí âtalé trá ãkû ró gól̄yî tãs̄i rî rĩ'á tã p̄t̄ñ 'í, k̄'á n̄i rî, 'Nĩ â'dô úl̄i ámakâ ârî'á, gõ'dá tã lâ ícá kô fil̄i ãn̄i dr̄ñ.

Nĩ â'dô tã gólâ má drí rĩ'á 'èlâ rî ndr̄é'á, gõ'dá n̄i ícá kô tã ífí lâ n̄l̄l̄.

¹⁵ Tí õjílâ 'd̄i 'bá yî dr̄ñ lâ yî õró 'bãã kô âmbâ-âmbâ ró, gõ'dá gól̄yî õró ÿyî bí-'balé âs̄ñ kô kp̄ãkũ, gõ'dá õró ÿyî kpá l̄f̄i âmbé kp̄ãkũ kô rî, tí l̄f̄i lâ yî ndr̄é tã nô trá, tí bí-'balé lâ yî ârî tã nô trá, tí tã ámakâ f̄i nô trá gól̄yî dr̄ñ.

Gõ'dá gól̄yî âjâ dr̄ñ nô trá âgõlé má ngálâ, má pâ ró gól̄yî bê.'

Īsáyã 6.9-10

¹⁶ "Ãn̄i tã ârî 'bá ámakâ rî 'bá yî, ãn̄i rĩ'á ândrã-tãndĩ bê, tãlâ n̄i n̄ñ ãn̄i l̄f̄i trá tã ámakâ ndr̄élé dódó, gõ'dá n̄i n̄ñ ãn̄i bí-'balé kpá trá tã ámakâ âríl̄i dódó gõzó 'èlâ tãndĩ ró.

¹⁷ Má âtã ãn̄i drí tã p̄t̄ñ ró, tã ângũ 'bá dũũ gól̄yî â'dó 'bá ãkû ró nã 'bá yî gõ'dá tã mb̄i 'bá dũũ Ôvãrî kã ãzã 'bá yî bê, gól̄yî l̄e ÿyî trá tákányĩ tã gól̄yî ãn̄i drí rĩ'á ndr̄élé ngbãangbãnõ ãn̄i l̄f̄i s̄i nõ 'bá yî ndr̄élé, gõ'dá gól̄yî ícá kô ndr̄elâ. Gól̄yî l̄e trá kpá tã gól̄yî ãn̄i drí rĩ'á ârîlâ

ngbãângbânō rî ârílí ÿî bí sî, gō'dá gólîyî îcá kpá kô ârílá.”

Tā Yésū drí í'dígówá órī rī 'bá kâ 'dī tā ífí lâ â'dázó rī

(Márākō 4.13-20; Lúkǎ 8.11-15)

¹⁸ Gō'dá Yésū drí îtōzó í'dígówá órī rī 'bá kâ 'dī tā ífí lâ â'dalé. Gólâ kí nī rī,

¹⁹ “Nī ârí drē, órī gólîyî 'dē 'bá látî 'á rî, 'dī òjílâ gólîyî tā âtî-âtî tândí kŭmŭ Ôvârí kâ rî tāsī rî ârí 'bá, gō'dá tā lâ fí gólîyî drī dódó kô. Ítí rî, Sātánâ drí ânīzó ulí gólîyî drí ârílí 'dī trólé volé gólîyî pīpīsilí 'ásí.

²⁰ Gō'dá órī gólîyî 'dē 'bá ñnyákú rövō bê rî 'á rî, 'dī rī'á òjílâ gólîyî tā âtî-âtî tândí 'dī ârí 'bá dódó, gō'dá drílîyî tā lészó 'á lâ äyîkō sī.

²¹ Gō'dá tā lëlē gólîyîkâ â'dó kô cú mbârâkâ bê rōô. Ítí rî, ulí gólîyî drí ârílí 'dī 'bá yî îcá kô rīlí zââ gólîyî pīpīsilí 'á. Gō'dá òzō kâyî ïzâ kâ ââcâ trá rî, ngátá òzō óôfē lânō ònjí tētē trá gólîyî drí tā lëlē gólîyîkâ tāsī rî, drílîyî tā lëlē ÿîyîkâ 'dī âyézó 'wââ ró.

²² Órī gólâ 'dē 'bá äsōpá ngbŭkpŭ lâfálé 'á rî, 'dī rī'á òjílâ gólîyî tā âtî-âtî tândí Ôvârí kâ 'dī ârí 'bá dódó gōzó tā lëlē 'á lâ. Gbō lé ítí rî, gólîyî rī'á tā ñsŭ bê rōô ngá gólîyî ängó nō 'á nō 'bá yî tāsī. Ítí rî, gólîyî lē â'dólé ngá-drī ämbá bê. Tā ñsŭ gólîyîkâ 'dī â'dô gólîyî âdó'á. Ítí rî, tā lëlē gólîyîkâ Ôvârí 'á 'dī drí â'dózó cú ítí lô'wâ äkó.

²³ Órī gólâ 'dē 'bá ñnyákú tândí 'á rî, 'dī rī'á òjílâ gólîyî tā âtî-âtî tândí Ôvârí kâ 'dī ârí 'bá drílîyî tā lészó 'á lâ pīpīsilí älo sī rî 'bá yî ï'dí. Ítí rî,

ãzâ 'bá yî drí lō'wâ 'wāzō âcálé kámá-âlô tâ 'è'ê tândí gólīyíkâ sī, ãzâ 'bá yî 'wâ ãyíkâ nyâ'dî-nâ, gō'dá ãzâ 'bá yî 'wâ ãyíkâ nyâ'dî-âlô-drī-lâ-ngâ-mùdrī."

Í'dígówá Yésū drí âtálé tâ írírí ôngî-ôngî kâ ífó 'ásì rî tāsī rî

²⁴ Gō'dá nīngá sī, Yésū drí ítōzō í'dígówá ãzâ âtálé ò'bí 'dī 'bá yî drí kī, "Tā gólá Ôvârí drí 'ézó òjílā gólīyī rī 'bá ãyī kŭmŭ íyíkâ zélé rī vó lâ yī ndrêlé rī rī'á nōtí. Āgô ãzâ drí ámvú íyíkâ 'wāzō, gō'dá drílā ífó órī tândí rīzō ámvú íyíkâ 'dī 'á.

²⁵ Gō'dá ngáčì ãzâ sī, òjílā òtírī 'bāā ãyī ndrī à'dú kō'á rī, àjù-'bá-ãzī ámvú lípì 'dī kâ drí ânīzō kírī ró írírí ífí rīlī dró ífó gólākâ rīlī 'dī 'bá yī lāfálé sī. Gō'dá drílā íyīngá ngāzō lāvŭlī.

²⁶ Gō'dá ífó 'dī 'bá yī òtírī 'bāā âfō'á mbālé lō'wâ 'wālé rī, gō'dá írírí 'dī 'bá yī drí kpá âfōzō mbālé 'dŭwā ífó 'dī 'bá yī bē.

²⁷ Gō'dá rŭ ì'bŭ 'bá ámvú lípì 'dī kâ 'dī 'bá yī ndrē ãyī írírí rī 'bá âfōlé ífó lāfálé sī 'dī 'bá yī bē rī, drílīyī ngāzō nīlī ámvú lípì 'dī ãjílí kī, 'Āmbá, ákī, ní rī fí cé ífó órī ã'dī ámvú áníkâ 'dī 'á kō yā? Gō'dá írírí âfō 'bá 'á lâ rōô 'dī 'bá yī ũsŭ rŭ ãyíkâ ángô lésí yā?'

²⁸ Gō'dá ámvú lípì 'dī drí tã-drī lôgōzō drílīyī kī, 'Ājù-'bá-ãzī rī ãyī írírí 'dī 'bá yī nī.' Ítí rī, rŭ ì'bŭ 'bá gólākâ 'dī 'bá yī drí gólá rī ãjízó kī, 'Ā'dô bē ítí rī, ní lē tã-drī trá āmâ drí nīzō írírí 'dī 'bá yī ôngílí volé yā?'

²⁹ Gō'dá ítí rī, ámvú lípì 'dī drí kpá tã-drī lôgōzō drílīyī kī, "É'è, nī ôngî drē kō

ngbãângbânõ, tãlã nĩ òzó gõ'dá kô ìfó òngí kpãã gólĩyí bẽ.

³⁰ Nĩ àyê drê írírí 'dĩ 'bá yí òmbâ ró ìyí 'dũwã ìfó 'dĩ 'bá yí bẽ cãlé bũúũ párá rízó ìfó òlélé rí 'á. 'Dĩ vósĩ rí, má â'dô tã â'tá'á lôsĩ 'ẽ 'bá ámakã rí 'bá yí drí, gólĩyí òngí ró ìyí drê írírí 'dĩ 'bá yí sísí, gólĩyí òombê ró tũ vò ãlô 'á zãlé lãsí sĩ, gõ'dá gólĩyí ògõ ró ìfó òlélé 'bãlé ẽrò 'á.' "

*Úlì mǎnĩgõ lǎtì gólã òjìlã Òvǎrì kã drì 'èzó lizólé àcálé dũũ rì tǎsì rì
(Márākō 4.30-32; Lúkǎ 13.20-21)*

³¹ Gõ'dá Yésũ drí úlì mǎnĩgõ àzã â'tázó rĩ òjìlã gólĩyí 'ẽ 'bá â'dólé òjìlã Òvǎrì kã ró rì 'bá yí tǎsì. Gólã kĩ, "Lǎtì gólã Òvǎrì drì 'èzó òjìlã dũũ 'bãlé lizólé â'dólé òjìlã íyíkã ró rì rĩ'á òzõ àgõ àzã gólã lí'bá ífí ì'dì 'bá àmvú íyíkã 'á rì kǎtí.

³² Gbõ lé lí'bá ífí 'dĩ rĩ'á fínýáwá ìtí rì, gõ'dá òtírí àfõò rì, â'dô mbã'á àcálé fê àngí ró. Ìtí rì, àrìwá â'dô ìyí rĩ'á gárá lâ 'dĩ 'bá yí drĩ. Â'dô â'dó'á kpá ìtí òjìlã dã gólĩyí rĩ 'bá àmã vó lóbélé rì 'bá yí drí, gólĩyí â'dô 'ẽ'á lizólé dũũ ìtí ìzátú."

³³ Gõ'dá nĩngá sĩ rì, Yésũ drí kpá úlì mǎnĩgõ àzã â'tázó tã ãlô-ãlô 'dĩ tǎsì. Gólã kĩ, "Lǎtì gólã Òvǎrì drì 'èzó òjìlã íyíkã 'bãlé lizólé dũũ rì kpá rĩ'á òzõ òkó àzã gólã lẽ 'bá àmbãtã íyíkã àkú sĩ rì 'bélé rì kǎtí. Gólã â'dô 'à'í-àrá àtrõ'á àmbã gõzó àkú àtrólé fínýáwá ìtí dǎlé 'á lâ. Ìtí rì, àkú fínýáwá 'dĩ drí 'à'í-àrá 'dĩ 'bãzó àpĩlì àmbã."

³⁴⁻³⁵ Yésũ rí kô ò'bí ìmbálé cú ìtí úlì mǎnĩgõ àkó í'dígówá bẽ. Gólã rì gólĩyí ìmbálé úlì mǎnĩgõ sĩ í'dígówá bẽ 'dĩ, tãlã úlì gólã tã àngũ 'bá Òvǎrì kã

drí átálé trá ãkù ró Yésũ rí tāsĩ rí nã 'bá yí ã'dô
 ró bê tâ pätĩ ró. Úlĩ rí 'dĩ 'bá yí kĩ,
 “Má â'dô tâ átá'á ãnĩ drí úlĩ mǎnĩgõ sĩ í'dígówá
 bê.
 Má â'dô tâ gólĩyĩ lậpĩlĩ kírĩ ítõ võ ãngó nõ kã
 'ásĩ rí 'bá yí â'dá'á ãnĩ drí úlĩ mǎnĩgõ sĩ
 í'dígówá bê.”

Lôngó 78.2

*Tã Yésũ drí í'dígówá írírĩ òngĩ-òngĩ kã ífó 'ásĩ
 ífĩ lâ â'dázó rí*

³⁶ Nĩngã sĩ, Yésũ yĩ drí ngãzó õ'bí 'dĩ 'bá yí
 áyéle tâ ârí 'bá íyíkã yí bê nĩzó gólé 'bã 'álã.
 Gõ'dá gólĩyĩ câ bê 'bã 'álã rĩ, tâ ârí 'bá gólãkã
 'dĩ 'bá yí drí ãnĩzó ãyĩ gólã rĩ ãjĩlĩ kĩ, “Nĩ â'dã drẽ
 í'dígówá ánikã írírĩ ífĩ kã rĩlĩ ạmvũ ífó kã 'á 'dĩ
 ítõ lâ ãmã drĩ.”

³⁷ Gõ'dá Yésũ drí ngãzó í'dígówá 'dĩ tâ ífĩ lâ
 â'dále drĩlĩyĩ. Gólã kĩ, “Ãgô gólã órĩ ífó kã rĩ 'bá
 ạmvũ íyíkã 'á 'dĩ mã gólã Ôvãrí drĩ ậjólé ùrũ lésĩ
 nõ ã'dĩ.

³⁸ Gõ'dá ạmvũ rĩ gógó íyíkã ãngó nõ ã'dĩ. Gõ'dã
 órĩ ífó kã 'dĩ íyíkã òjĩlã gólĩyĩ 'ẽ 'bã â'dólé òjĩlã
 Ôvãrí kã ró rĩ 'bá yí ã'dĩ. Gõ'dã órĩ írírĩ kã 'dĩ
 íyíkã òjĩlã gólĩyĩ Sătãnã kã ró rĩ 'bá yí ã'dĩ.

³⁹ Gõ'dã ậjũ-'bã-ãzĩ gólã órĩ ònjĩ írírĩ kã rĩ 'bã
 'dĩ íyíkã Sătãnã ã'dĩ. Kậyĩ ífó nõ kã 'dĩ íyíkã kậyĩ
 ậđũkũ ãngó nõ kã rĩ ã'dĩ. Gõ'dã lôsĩ 'ẽ 'bã ngã
 gólĩyĩ ạmvũ 'á rĩ ãjólé rĩ ãyíkã mǎlãyĩkã Ôvãrí kã
 rĩ 'bã yí ã'dĩ.

⁴⁰ “Ôzõ írírĩ ê'béré tũ võ ãlô 'á zãlé lậsĩ 'á rĩ
 kătĩ, â'dô rũ 'ẽ'á kpã ítĩ kậyĩ ậđũkũ ãngó nõ kã
 sĩ.

41 Gõ'dá má â'dô mälâyíkã ámakâ âjój'á. Gólīyī â'dô ânī'á òjílã gólīyī rī 'bá òjílã āzī 'bālé tā ònjí 'èlé rī 'bá yī ê'bélé ndrī āngó Ôvârí drí 'bālé nō 'ásī, gõ'dá kpá gólīyī ndrī rī 'bá tā ònjí āzā 'bá yī 'èlé rī 'bá yī bē.

42 Gõ'dá mälâyíkã 'dī 'bá yī â'dô gólīyī trō'á vūlī lāsī rā'dā êdélé Sātánā yī drí rī 'á vélé tólā ngbá. Gólīyī â'dô āwó ngō'á sị-gílí nyānyā bē, ngá lāzé-lāzé ònjí 'dī drí sī.

43 Gõ'dá òjílã gólīyī rī 'bá tā mbị Ôvârí kâ 'èlé rī 'bá yī, gólīyī â'dô lậgú'á lậgú òzō ìtú kâtí āngó ó'dí gólīyī átá Ôvârí kâ rī 'álá. Òzō nī ā'dô bị bē rī, 'dōvó nī ârī drē úlī ámakâ 'dī 'bá yī dódó."

Tā â'dô-â'dô òjílã Ôvârí kâ ró rī tā lâ drí â'dózó tā ạngí ró rī

44 Gõ'dá nīngá sī, Yésū drí úlī mănīgō āzā âtázó rī tā â'dô-â'dô òjílã Ôvârí kâ ró rī kâ tāsī. Gólá kī, "Tā â'dô-â'dô òjílã Ôvârí kâ ró rī kâ rī'á nyé òzō āgō āzā gólá nī 'bá ngá gólá lậgí lâ drí â'dózó rō òzō dáābō kâtí lậpílí trá vō ạmvú kâ 'á rī úsúlí rī kâtí. Gõ'dá gólá ndrē ngá rī 'dī bē rī, drílá lậpízó lâ kpá ó'dí vō rī 'dī 'á. Gõ'dá drílá ngāzō nī'á gólé yī drí 'bā 'álá, nī'á ngá íyíkâ 'bā kâ lậzílí gílí ndrī vólé, ā'dô ró yī drí â'dózó lặfâ bē dūu āgōzō ạmvú vō 'dī gílí, ā'dô ró bē íyí nyāányā kâ ró, gõ'dá ngá gólá òzō dáābō kâtí 'dī, yī trō ró bē yī drí.

45 "Gõ'dá â'dô-â'dô òjílã Ôvârí kâ ró rī kpá rī'á òzō ngá lặzí 'bá gólá nī 'bá ngá 'dīyī lô'í kâ sūsū ró zílí pérélē rī lônđā bē gílí rī kâtí.

46 Gõ'dá drílâ pérêlê âzâ sūsũ ró lâgî lâ drí lâvũlí gãrã rî úsúzó. Gõ'dá gólâ úsû pérêlê 'dî bê rî, drílâ nîzó ngá íyíkâ lâzílí gílí ndrî vólé, gõ'dá drílâ pérêlê 'dî gîzó yí drí.”

Tā Yésũ drí úlí mǎnġō âtázó tā Ôvârí drí ôjílâ íyíkâ êpêzó trólé úrú 'álâ rî tāsī rî

47 Gõ'dá nġngá sī, Yésũ drí kpá úlí mǎnġō âzâ âtázó kī, “Tā Ôvârí drí 'êzó ôjílâ íyíkâ êpêlé trólé úrú 'álâ rî rī'á nyé ôzō ĩ'bĭ 'bē 'bá âzâ 'bá yī nī 'bá ĩ'bĭ 'bēlé áyágá 'álâ ĩmbá sī gõ'dá drílġyī ĩ'bĭ tĭ úrúzó dũũ ĩmbá ĩyíkâ 'dī 'á rī kâtī.

48 Gõ'dá drílġyī gōzó ĩmbá 'dī âsélé ĩvī ángálángá drġ 'álâ. Gõ'dá drílġyī ĩ'bĭ gólġyī tândí rī yī êpêzó 'bālé bâgā 'á, gõ'dá ngá lédrē-lédrē ônjí rī 'bá yī êpêzó vũlí vólé.

49 Â'dô 'ē'á rû 'élé kpá ĩtī kâyġ ãdũkũ ângó nō kâ sī. Mǎlġyíkâ Ôvârí kâ â'dô ĩyī ânī'á ôjílâ gólġyī ônjí rī 'bá yī lâfálé lâ cǎlé ôjílâ gólġyī tândí rī 'bá yī rú sī.

50 Ĩtī rī, áâ'dô ôjílâ ônjí 'dī 'bá yī trō'á vũlí lâsġ 'á. Tólâ gólġyī â'dô ãwó ngō'á sġ-gílí nyānyā bê ngá lâzé-lâzé lâsġ kâ 'dī drí sī.”

51 Gõ'dá Yésũ drí tā ĩjízó tā ârī 'bá íyíkâ 'dī 'bá yī tġ kī, “Tā 'dī 'bá yī fġ trá ânī drġġ yā?” Gõ'dá drílġyī tā 'dī drġ lâ kōzó kī, “Ăwô, tā 'dī 'bá yī fġ trá âmâ drġġ.”

52 Gõ'dá Yésũ drí kpá tā âtázó drílġyī kī nī rī, “Rī'á tândí ró ôzō ã'dô trá ĩtī rī, tâlâ lâ'bī ĩmbá 'bá gólâ tā Ôvârí kâ ĩlġ 'bá gõ'dá drílâ gōzó rġlġ kũmũ Ôvârí kâ zélé rī, gólâ rī'á nyé ôzō 'bā-lġpġ gólâ ngá tândí ó'dí íyíkâ lôfō 'bá ngá tândí âkũ

bê vō gólâ drí lậpízó lâ rî 'ásĩ tã tãndí 'êzô ì'di sĩ lâ yĩ rĩ kátí. Gólâ â'dô tã Ôvârí drí â'dalé ăkũ ró rĩ 'bá yĩ ìl'á tã Ôvârí drí â'dalé ngbângbânõ rĩ 'bá yĩ bê."

⁵³ Nĩngá sĩ, Yésũ ndě bê tã ìmbâ íyíkâ úlĩ mănĩgõ sĩ 'dĩ 'bá yĩ rĩ, drílâ ngãzó nĩlĩ vólé nĩngá sĩ.

*Tã òjilã Yésũ rĩ nyãányã kã rĩ 'bá yĩ drí vólé gãzó dó tã lėlé gólâ 'á rĩ
(Mărākõ 6.1-6; Lúkã 4.16-30)*

⁵⁴ Gõ'dá nĩngá sĩ rĩ, Yésũ drí ngãzó nĩ'á gólé jãribã íyĩ nyãányã kã Nãzãrétã rĩ 'álã. Gõ'dá gólâ câ bê tólã rĩ, drílâ nĩzó filĩ jó tã Ôvârí kã ârĩ kã 'álã, rĩ'á òjilã ìmbálé. Ìtĩ rĩ, òjilã ârĩ ìyĩ tã gólâ drĩ rĩ'á ìmbálã 'dĩ 'bá yĩ bê rĩ, tũ lâ ìyĩ drĩ â'dizó. Gõ'dá drílĩyĩ ngãzó tã âtalé Yésũ rú kĩ, "Ăgõ nõ ùsũ íyíkã tã nĩnĩ rõõ mbârãkã bê rĩzó tã lãrãkõ 'ėlé nõ ã'dô 'ásĩ yã?

⁵⁵ Mã nĩ gólâ trá tãndí ró. Gólâ ì'di ãgõ gólã rĩ 'bá ngá êdelé fê 'ásĩ rĩ mvá lâ ì'di. Ândrê lâ Mãriyã ì'di. Gõ'dá âdrúpĩ lâ yĩ ì'di Yãkóbã, Yõsépã, Sĩmónã gõ'dá kpá Yúdã.

⁵⁶ Gõ'dá ìzó lâ yĩ ndrĩ 'dó rĩ'á ìyĩ ãmã bê nõngã. Gõ'dá gólâ â'dô rũ jã'á â'dólé tã nĩnĩ 'dĩ 'bá yĩ bê rõõ gõ'dá kpã mbârãkã bê rõõ 'dĩ íyíkã ángõ tí ró yã?"

⁵⁷ Ìtĩ rĩ, òjilã 'dĩ 'bá yĩ drĩ â'dózó ăwã ró Yésũ bê, Gõ'dá drílĩyĩ Yésũ rĩ gãzó dó lịfĩ ìmbã 'bá ró. Gõ'dá ìtĩ rĩ, Yésũ drĩ ngãzó tã âtalé drílĩyĩ kĩ, "Órĩ tã ângũ 'bã ìnjilĩ ìnjĩ võ 'ásĩ ndrĩ. Gõ'dá cé òjilã

'bădrî gólâ rî nyăányâ kê rî 'bá yî gō'dá ôjílâ 'bă-tî gólâkâ rî kê rî 'bá yî bê ìnjîjî ìyî gólâ kô."

⁵⁸ Tălâ tâ lê âkō ôjílâ 'dî 'bá yî kê tāsî rî, gólâ 'é tâ tî drî â'dízó rî 'bá yî kô âmbá 'bădrî ìyîkâ 'dî 'á nîngá.

14

Tă ôdră Yōwánî bābătízî 'ě 'bá ró rî kê tāsî rî (Márākō 6.14-29; Lúkă 9.7-9)

¹ Kăyî nă 'bá yî sî rî, Ęródě Ānītípă ĩ'dî kúmú ángî 'î 'bădrî Gălíláyă kê drîlî. Gō'dá drílâ rîzô tâ lârákô Yésũ drî rî'á 'ělâ rî 'bá yî tâ lâ yî ârílî.

² Gō'dá Ęródě ârî tâ lârákô 'dî 'bá yî tâ lâ bê rî, gólâ drî tâ âtázó Yésũ rî tāsî tâ lôgō 'bá ìyîkâ rî 'bá yî drî kî, Yésũ ââ'dô pătîjî Yōwánî bābătízî 'ě 'bá ró rî ĩ'dî. Gólâ ôlîdrî trá ó'dî ôdră 'ásî mbârákâ bê. ĩ'dî gólâ drî â'dózó cú mbârákâ bê rîzô tâ lârákô 'dî 'bá yî 'élé 'dî.

³⁻⁵ Nî ndrê drê, tâ gólâ ôdră pá âsé 'bá Yōwánî drîjî rî ĩ'dî nō. Sîsî rî, kúmú Ęródě drî âdrúpî lâ Fílîpō rî ôkó rú bê Ęrōdíyă rî drî îzázó. Gō'dá drílâ ôkó 'dî pázó âdrúpî lâ drîgá sî trólé yî drî ôkó ró. Gō'dá Yōwánî ndrê tâ Ęródě drî 'élé 'dî bê rî, gólâ drî gōzó tâ lôgōlé Ęródě drîjî kî, "Ā'dó kô tâ mbî ró ní drî ôkó pázó ânî âdrúpî drîgá sî." Gō'dá Ęródě ârî tâ Yōwánî drî âtálé yî drî 'dî bê rî, drílâ ngázó âwă ró Yōwánî bê 'ězó gólâ rî fúlî. Gō'dá Ęródě 'é bê Yōwánî rî fúlî rî, gólâ drî â'dózó ũrî ró tâ ìsũ ôjílâ Yúdă yî kê rî 'bá yî kê tāsî, tâlâ gólâ nî trá kî, ôjílâ Yúdă yî kê rî 'bá yî nî ìyî trá kî Yōwánî â'dô rî'á tâ ângũ 'bá 'î. Tă 'dî tāsî rî, gólâ 'băá tâ kô Yōwánî rî fúzó, gō'dá

gólâ drí tã 'bãzó Yōwánĩ rĩ ârúzó ômbélé 'bãlé gǎnimã 'á.

⁶ Nĩngá sĩ, kâyi Ēródē rĩ tĩzó 'á lâ rĩ âcâ bê rĩ, gólâ drí kãrãmã ąngí 'ēzó. Gõ'dá gólâ drí ọjĩlã ąngí ąngí ązízó dũũ ânĩlí kãrãmã 'dĩ 'á. Gõ'dá drílâ tã 'bãzó Ērōdíyã rĩ mvá ąnjó drí ąndú tōzó ũmú 'dĩ 'bá yi ąndrá. Gõ'dá ízámvá 'dĩ drí ąndú tōzó sũsũ ró lậvũlĩ kôrô gólĩyi ąndrá. ąndú gólâkâ tōlé 'dĩ tã lâ drí sũzó kúmú Ēródē rú rōô.

⁷ Tã rĩ 'dĩ tãsi rĩ, kúmú Ēródē drí lãtrĩtrĩ ãtrĩzó ízámvá 'dĩ drí kĩ, ngá tĩbê gólâ drí zĩlĩ yĩ tĩ sĩ rĩ, yĩ ą'dô ngá rĩ 'dĩ fē'á gólâ drí.

⁸ Gõ'dá Ēródē rĩ ôkó drí gōzó ngá íyi mvá drí 'ē'á zĩlã Ēródē tĩ 'dĩ ą'dalé íyi mvá drí. Gõ'dá ízámvá 'dĩ drí gōzó tã ątálé Ēródē drí kĩ, "Ónĩ nĩ'á Yōwánĩ bãbãtĩzĩ 'ē 'bá ró rĩ drĩ lâ ągálé njíyá 'bãlé tãbĩgá drĩ ąjĩlĩ má drí nōlé."

⁹ Gõ'dá Ēródē ąrĩ ulĩ 'dĩ 'bá yi bê rĩ, gólâ drí gōzó ą'dólé tã įsũ ró ulĩ 'dĩ 'bá yi tãsi. Gõ'dá lãtrĩtrĩ gólâ drí ãtrĩlí ũmú 'dĩ 'bá yi ąndrá 'dĩ tãsi rĩ, drílâ tã-drĩ lēzó ngá ízámvá 'dĩ drí lēlé 'dĩ fēzó drílâ.

¹⁰ Nĩngá sĩ rĩ, Ēródē drí ąjú 'bũ 'bá íyĩkã rĩ 'bá yi jōzó nĩ'á gǎnimã 'álã Yōwánĩ rĩ drĩ ągálé njíyá, drĩ lâ ątrōlé tãbĩgá drĩ.

¹¹ Gõ'dá gólĩyi ągã Yōwánĩ rĩ drĩ bê rĩ, drĩlĩyi ątrōzó lâ tãbĩgá drĩ, ąnĩ'á fēlã ízámvá 'dĩ drí. Gõ'dá ízámvá 'dĩ drí trōzó lâ nĩ'á fēlã ąndrê lâ drí.

¹² 'Dĩ vósĩ rĩ, tã ąrĩ 'bá Yōwánĩ kã rĩ 'bá yi drĩ ąnĩzó įyi Yōwánĩ rĩ ąvō ąlĩ 'dĩ trōlé nĩ'á 'bãlã 'bũ 'á. Gõ'dá drĩlĩyi nĩzó kpá nĩ'á tã lâ ątálé Yésũ drí.

*Tā Yésũ drí ngá nyānyā fězō òjílā dūũ drí rî
(Márākō 6.30-44; Lúkǎ 9.10-17; Yōwánĩ 6.1-14)*

¹³ Gõ'dá Yésũ ârî bê Yōwánĩ rî òdrā tā rî, drílâ ngāzō nílí mbālê kōlóngbō 'á nĩ'á ìmvũ ândrê Gâlíláyā kâ 'dĩ drĩ lâ mbālê, tãlâ yí nĩ ró bê vō gólâ òjílâ ãkó rî úsúlí rĩzō 'á lâ. Gõ'dá òjílâ ârî ìyí tã bê kĩ'á nĩ rî, Yésũ ngá trá 'ě'á nílí kōlóngbō sĩ rî, drílíyî ngāzō jãrĩbã ìyíkâ âyélé lãvũzō sísì 'álâ pá sĩ ìmvũ ândrê 'dĩ gārã drĩ lâ 'ásì, nĩ'á vō gólâ Yésũ drí 'ězō nílí 'á lâ rî 'á.

¹⁴ Gõ'dá Yésũ câ bê tólâ rî, drílâ âfōzō kōlóngbō 'ásì. Drílâ ò'bí tĩlĩlĩ ndrězō. Gõ'dá gólâ ndrê ò'bí 'dĩ 'bá yí bê rî, gólíyî ìzã drí gāzō gólâ rú, gõ'dá drílâ gólíyî ngá lãzé bê rî 'bá yí êdézō ngá lãzé ìyíkâ 'ásì.

¹⁵ Gõ'dá câ bê lãnjátúlí bê rî, lãjõ'bá Yésũ kâ drí ânĩzō Yésũ ngálâ tã ìjílí gólâ tĩ kĩ, “Nõõ gõ'dá trá vō ãgãngbêlê 'î nõ, ìtú gõ'dá trá 'ě'á fílí. Ní jô ò'bí nõ 'bá yí ãkpã nõtí, ònĩ ró ìyí bê, nĩ'á ngá nyānyā lōndãlé vō mvá ãzã 'bá yí òjílâ bê rî 'ásì ìyí drí nyãlé.”

¹⁶ Gõ'dá Yésũ drí gōzō tã-drĩ lôgõlé lãjõ'bá ìyíkâ 'dĩ 'bá yí drí kĩ nĩ rî, “Â'dó kô ìcã-ìcã ró drílíyî nĩzō ngá nyānyā lōndãlé ìyí drí nyãlé. Ânì nyãányã, nĩ fě ngá nyānyā gólíyî drí nyãlé.”

¹⁷ Gõ'dá lãjõ'bá 'dĩ 'bá yí drí tã-drĩ lôgõzō Yésũ drí kĩ, “Ãmã kó cé rĩ'á ãmbãtã bê nji gõ'dá ì'bì mvá bê kpá rĩ.”

¹⁸ Nĩngá sĩ, Yésũ drí tã âtázō drílíyî kĩ, “Nĩ âjì ngá nyānyā rî gógó 'dĩ 'bá yí má ngáá nõlé.” Gõ'dá drílíyî trözō lâ fêlé Yésũ drí.

19 Gõ'dá ìtí rî, Yésũ drí tã âtázó ò'bí 'dĩ 'bá yí drí kî nî rî, gólíyí òrî vũdrí òmã drĩ. Gólíyí rî bê vũdrí rî, gólâ drí âmbâtã n̄jî 'dĩ trözó ì'bî rî 'dí bê yí drígá gõ'dá vò ndrèzó 'bũû 'álâ, drílâ rãtãã 'èzó Ôvârí drí ngá nyãnyã 'dí 'bá yí tãsí. Gõ'dá drílâ âmbâtã 'dí 'â lâ p̄ízó ì'bî 'dĩ 'bá yí bê. Nĩngá sî, drílâ trözó lâ fêlé lãjó' 'bá íyíkã 'dí 'bá yí drígá, gõ'dá lãjó' 'bá 'dĩ 'bá yí drí trözó lâ lânjílí ò'bí 'dĩ 'bá yí drí.

20 Drílíyí nyázó lâ, ngá nyãnyã 'dí drí gólíyí ícázó. Gõ'dá lãjó' 'bá 'dĩ 'bá yí drí ngá nyãnyã âmbúkũ lâkí 'bá rî è'bèzó ívò 'ásí dũúdú zãlô mùdrí-drí-lâ-ngã-rĩ.

21 Ítí rî, òjílã gólíyí ngá 'dĩ 'bá yí nyã 'bá rî rĩ'á íyí kútũ-njî. 'Dĩ òlã cé ãgò ì'dí. Gõ'dá òlãã òkó 'dìyímvã bê kò.

*Tã Yésũ drí âcì tözó ìmvú ândrê drĩ sî rî
(Márãkò 6.45-52; Yòwãní 6.15-21)*

22 Gõ'dá kòrò tã 'dí vòsî rî, Yésũ drí tã âtázó lãjó' 'bá íyíkã 'dĩ 'bá yí drí kî nî rî, gólíyí òmbã kòlóngbò 'á lãvũlî sîsî 'álâ, nĩ'á gólé 'á'á lé drí ìmvú ândrê 'dĩ kã âzã lésî rî 'á. Yí drê rĩ'á tãkò, tãlã yí lè ò'bí 'dĩ 'bá yí jòlé zãlô sîsî, gólíyí ònî ró bê gólé ìyí drí 'bã 'ásí.

23 Gõ'dá Yésũ jò ò'bí 'dĩ 'bá yí bê ndrî, nĩ'á gólé ìyí drí 'bã 'ásí rî, drílâ gòzó mbãlé únî drí 'álâ, nĩ'á rãtãã 'èlé. Gólâ drí rìzó élê únî drí 'á tólã rãtãã 'èlé ngácî 'dĩ sî.

24 Gõ'dá lãjó' 'bá Yésũ kã 'dĩ 'bá yí òtírî nĩ jèjè ró ìmvú ândrê 'dĩ ító 'â lâ 'á rî, kãgũmãã ândrê drí ítözó rĩ'á âsîlî ònjí ró. Ítí rî, kãgũmãã 'dĩ drí rìzó ìmvú ândrê 'dĩ drí lâ íyálé kãgbã-kãgbã.

Lïmvû rî 'bá rû îyálé 'dĩ drí rîzó rû şılı kôlóngbô rú. Drílâ rîzó kôlóngbô îyálé ònjí têtê ró.

²⁵ Gõ'dá òtírĩ cãâ 'bôlôwá áwó sî rî, Yésû drí ngãzó rî'á nîlí lâjô'bá íyíkâ 'dĩ 'bá yî ngálâ lïmvû drî sî.

²⁶ Gõ'dá lâjô'bá gólâkâ 'dĩ 'bá yî ndrê îyî gólâ bê rî'á ânî'á lïmvû drî sî rî, ùrî drí gãzó gólîyî rú. Gõ'dá drílîyî ngãzó trêlé tâ âtá bê kî, “Wúúwú, 'dĩ ávô línđrî 'î rî 'bá ânîlí 'dĩ!”

²⁷ Yésû ârî tâ gólîyíkâ âtálé 'dĩ bê rî, gõ'dá kôrô drílâ ngãzó tâ âtálé drílîyî kî nî rî, “Nî 'ê ùrî kô. Nôô mâ Yésû î'dî.”

²⁸ Gõ'dá Pétêrô drí gôzó tâ-drî lôgôlé Yésû drí kî nî rî, “Kúmú, ôzô 'dĩ ã'dô fî pătî nî î'dî rî, 'dôvó ní zî mâ nîlí ní ngálâ lïmvû drî sî.”

²⁹ Gõ'dá Yésû drí tâ âtázó Pétêrô drí kî nî rî, “'Dôvó ní ânî.” Gõ'dá Pétêrô drí ârízó kôlóngbô 'ásî nîlí Yésû ngálâ lïmvû drî sî.

³⁰ Gõ'dá Pétêrô òtírĩ rî nîlí rî, gólâ drí lîfî jãzó vô ndrêlé gārã drî. Ítî rî, gólâ úsú kăgũmăă rî 'bá lïmvû drî îyálé 'dĩ vô lâ bê rî, kôrô ùrî drí gãzó gólâ rú. Gõ'dá drílâ îtôzó rî'á lêtélé nî'á lïmvû zê 'alâ. Gõ'dá drílâ ngãzó trêlé kî, “Kúmú, ní pâ mâ!”

³¹ Gõ'dá kôrô Yésû drí íyî drî îjôzó 'wãâ Pétêrô rî lôkózó âsélé gólâ ôzó lêté kô. Gõ'dá drílâ ngãzó tâ âtálé Pétêrô drí kî, “Tâ lêlê áníkâ má 'á rî cé fínyáwá ítî ã'dô tāsî yã? Nî rî tâ îsũlî rî rî ã'dô tāsî yã?”

³² Gõ'dá Pétêrô yî Yésû bê drí ngãzó îyî mbâlê kôlóngbô 'á. Ítî rî, gólîyî fî bê kôlóngbô 'á rî, kôrô kăgũmăă 'dĩ drí âdrézó.

³³ Gô'dá lâjô'ba gólîyî ndrî kôlóngbô 'dî 'á 'dî 'ba yî ndrê ÿyî tâ gólîyî rû 'ê 'ba 'dî 'ba yî bê rî, drîlîyî ngâzó Yésû rî ïnjîlî úlî âtâ-âtâ bê kî, “Pâtî nôô rî'á Ôvârî rî mvá î'dî.”

Tâ Yésû drî ngá lâzé 'ba êdézó ngá lâzé ÿyîkâ 'ásî 'bâdrî zîlî Gēnēsārētē rî 'álâ rî (Márākō 6.53-56)

³⁴ Nîngá sî, Yésû yî mbâ bê ìmvû ândrê 'dî drî lâ rî, drîlîyî nîzó câlê 'bâdrî gólâ zîlî Gēnēsārētē rî 'álâ.

³⁵ Gô'dá ôjîlâ tólâ nâ 'ba yî ârî ÿyî tâ bê kî'á nî rî, Yésû âacâ trá rî, drîlîyî ngâzó tâ lâ 'bâlê ôjîlâ gólîyî vô 'dî kâ 'dî 'ba yî drî ârîlî ndrî, gólîyî ââjî ró ôjîlâ gólîyîkâ ngá lâzé bê rî 'ba yî Yésû ngálâ.

³⁶ Gô'dá áâjîlî bê ôjîlâ gólîyî ngá lâzé bê 'dî 'ba yî Yésû ngálâ rî, ôjîlâ gólîyî ôjîlâ ngá lâzé bê 'dî 'ba yî âjî 'ba rî yî drî gôzó rû'ba lô'bâlê Yésû rû kî, “Ní âyê ôjîlâ ngá lâzé bê 'dî 'ba yî ôdô ÿyî cé ítá tî ânîkâ î'dî, ngá lâzé gólîyîkâ â'dô rû ndê'á.” Gô'dá Yésû drî tâ gólîyîkâ 'dî drî lâ lëzó. Ítî rî, gólîyî ndrî ítá tî Yésû kâ dô 'ba rî yî, ngá lâzé gólîyîkâ drî rû ndëzó.

15

Tâ Yésû drî tâ âtázó lâ'bí Yúdâ yî kâ tāsî rî (Márākō 7.1-13)

¹ Gô'dá nîngá sî rî, Pârusî âzâ 'ba yî gô'dá lâ'bí Yúdâ yî kâ ìmbá 'ba âzâ 'ba yî bê drî ânîzó Yērôsâlémâ lésî, ânî'á ícícíyá 'èlé Yésû rû. Gô'dá drîlîyî tâ ïjízó Yésû tî kî,

² “Lâjô'ba ânîkâ rî 'ba yî rî ÿyî kô lâ'bí âmâ á'bíyá yî kâ 'èlé ndrî ã'dô tāsî yã? Ní ndrê drê,

gólīyī ōlē trá ngá nyālé rī, gólīyī rī kō īyī drī jīlī lậậ mbị sī lā'bí âmákā rī vó ró.”

³ Gō'dá Yēsū drī tā-drị lōgōzō drīlīyī kī, “Tālā ã'dô 'ī ãnī drī rīzō tā 'bā'bā Ôvârí kâ 'êlé kō tā lā'bí ãnīkâ rī 'bá yī kâ 'ê'ê lā sī yā?

⁴ Nī ndrê drê, Ôvârí 'bā tā trá kī nī rī, 'Ní ãnị ãnī átá yī ãnī ândré bê. Gō'dá ôzō ôjílā ãzâ ô'ê 'dásí átá lā rú ngátá ândré lā rú yā rī, áâ'dô ôjílā rī 'dī fũ'á volé.’

⁵⁻⁶ Gō'dá nī rī tā ãmbálé kī nī rī, ôzō ôjílā ãzâ ãâ'dô ngá ãzâ 'bá yī bê ícálé fêlé íyī átá rī pázó íyī ândré bê gō'dá sịsị gólā âtā tā trá ngá 'dī 'bá yī â'dô trá fêlé ngá fêfê ró Ôvârí drī rī, ítí rī, ícá gō'dá kō gólā drī ngá rī 'dī fêzō íyī átá yī drī íyī ândré bê. Ítí rī, lā'bí 'dī 'ê'ê lā sī rī, nī nị lậậ trá gólā drī átá lā rī ãnịzō kō ândré lā bê. Tā 'dī tāsī rī, nī nậ tā 'bā'bā Ôvârí kâ rī trá ãnī drī gōzō tā lā'bí ãnī nyáányā kâ rī kâ 'êlé ì'dí.

⁷ ãnī gólīyī â'dó 'bá tā ãsū bê rị nô 'bá yī, úlị gólā Ôvârí drī âtálé tā ậngũ 'bá Ísáyā sī ãnī tāsī rī, rĩ'á mbị.

⁸ Gólā kī,

Ôjílā nô 'bá yī rī íyī âmā ãnịlị cé íyī tị sī,
gō'dá gólīyī lếé kō tā âmákā 'êlé íyī pịpịsịlị sī.

⁹ Gólīyī rī âmā ãnịlị tā ífí ãkó,
tālā gólīyī rī lā'bí íyíkā ôjílā mvá kâ rī ãmbálé
ì'dī tā 'bā'bā âmákā Ôvârí kâ rī vō lā 'á.' ”
Ísáyā 29.13

*Ngá gólīyī rī 'bá ōjīlā 'bālē â'dólé ōnjī ró Ôvârī
rī līfī drī 'á rī*

(Márākō 7.14-23)

¹⁰ Gō'dá nīngá sī rī, Yésū drī ō'bí gólīyī rū ê'bé 'bá gólâ lăgátī rī 'bá yī âzízó ânīlí yí ngálâ. Gō'dá drílâ tâ âtázó gólīyī drī kī, “Nī ârī úlí má drī 'è'á âtálâ ânī drī nō, gō'dá tâ lâ ōfi ânī drī dódó.

¹¹ Ngá gólâ fī 'bá ōjīlâ sī-'bálé 'ásī rī, rī kō ōjīlâ 'bālē â'dólé ōnjī ró Ôvârī rī līfī drī 'á. Gō'dá ngá gólâ rī 'bá zââ lăpî-lăpî ró ōjīlâ pîpîsīlí 'á rī, rī nī rī'á ōjīlâ 'bālē â'dólé ōnjī ró Ôvârī rī līfī drī 'á.”

¹² Nīngá sī, lăjô'bá Yésū kâ rī 'bá yī drī rū êsézó ânyī gólâ lăgátī. Gō'dá drīlīyī tâ ijízó gólâ tī kī, “Ní nī trá kī'á nī rī, úlí ní drī âtálé 'dī 'bá yī 'bâ Părúsī yī trá â'dólé âwă ró ní bê yă?”

¹³ Gō'dá Yésū drī tâ-drī lôgōzó drīlīyī úlí mănīgō sī kī, “Ngá-ărú ndrī gólīyī âmâ átá úrú 'álâ rī drī î'dīlí nī kō'dáwá rī, ââ'dô ângí'á lâ volé ōmvóre lâ 'ásī.

¹⁴ Nī âyê drē Părúsī 'dī 'bá yī. Gólīyī rī'á ōzō ōjīlâ gólīyī līfī âkó lé 'bá tībê rī 'bá iyī âzī-âzī yī līfī âkó lé 'bá ró rī 'bá yī sélé rī kâtī. Â'dô ícá'á fī trá ōjīlâ gólâ līfī âkó rī drī íyī âzī-âzī rī sézó yă? Ícá kō. Ōzō gólâ ōsê íyī âzī-âzī trá rī, gólīyī kpărătī â'dô 'dē'á iyī 'bú ândrē fīfī ró rī 'á.”

¹⁵ Gō'dá Pétērō drī gōzó tâ âtálé Yésū drī kī nī rī, “Ní â'dâ drē úlí mănīgō ngá gólâ rī 'bá ōjīlâ 'bālē â'dólé ōnjī ró Ôvârī rī līfī drī 'á rī tāsī rī tâ ífī lâ âmâ drī.”

¹⁶ Ítī rī, Yésū drī tâ lôgōzó âmbâ-âmbâ ró lăjô'bá íyíkâ 'dī 'bá yī drī kī, “Tâ nô fī drē zââ ânī drī kō yă?

17 Nĩ nĩĩ kô kĩ'á nĩ rĩ, ngá gólâ fĩ 'bá òjílâ tĩ 'ásĩ rĩ, rĩ íyíkâ nĩlĩ òjílâ 'â 'á, gō'dá drílâ âfōzó volé rú'bá 'ásĩ yā? Ngá gólâ òjílâ drĩ nyälé rĩ ícá kô gólâ rĩ ízälé Ôvârí rĩ lĩfĩ drĩ 'á.

18 Gō'dá ngá gólâ âfō 'bá òjílâ tĩ 'ásĩ rĩ, 'dĩĩ ngá gólâ âfō 'bá tã ìsũ gólâkâ 'ásĩ rĩ ì'dĩ. 'Dĩĩ ngá gólâ rĩ 'bá òjílâ ízälé Ôvârí rĩ lĩfĩ drĩ 'á rĩ ì'dĩ.

19 Nĩ ndrê drê, tã ìsũ ònjĩ gólâ rĩ 'bá òjílâ ãzâ 'bälé òjílâ äzí fũlĩ, ngätá gólâ rĩ 'bälé âyílĩ 'dãzí rĩ òkó bê ngätá 'dãzí rĩ ágó bê, ngätá gólâ rĩ 'bälé ävê 'êlé, ngätá gólâ rĩ 'bälé ngá òjílâ äzí kâ ùgũlĩ, ngätá gólâ rĩ 'bälé ònjõ âdólé òjílâ äzí rú, ngätá gólâ rĩ 'bälé ùlĩ ònjĩ âtálé òjílâ äzí rú yā rĩ, tã ìsũ ònjĩ 'dĩ 'bá yĩ rĩ âfōlé òjílâ rĩ 'dĩ pĩpĩsũlĩ lâ 'ásĩ.

20 'Dĩĩ ngá gólĩyĩ rĩ 'bá òjílâ 'bälé â'dólé ònjĩ ró Ôvârí rĩ lĩfĩ drĩ 'á rĩ 'bá yĩ ì'dĩ. Ítĩ rĩ, ngá nyānyā drĩ jĩjĩ lätĩ mbĩ 'ásĩ rĩ âkó rĩ 'bää òjílâ kô â'dólé ònjĩ ró Ôvârí rĩ lĩfĩ drĩ 'á."

Tã Yésũ drĩ mvá ãnjó òkó äzâ òjílâ lídí ró rĩ kâ êdézó rĩ

(Márãkō 7.24-30)

21 Gō'dá nĩngá sĩ rĩ, Yésũ yĩ drĩ ngãzó vō 'dí âyéle lājó'bá íyíkâ 'dĩ 'bá yĩ bê nĩzó 'bãdrĩ gólâ ãnyĩ jãrĩbã Tírã kã Sídónã kã bê rĩ lãgátĩ rĩ 'álâ.

22 Gō'dá gólĩyĩ câ bê tólâ rĩ, òkó äzâ òrĩ Kãnãnã kã 'ásĩ gólâ rĩ 'bá 'bãdrĩ 'dí 'á rĩ drĩ ânĩzó äwó ngölé Yésũ drĩ rú'bá lô'bã-lô'bã sĩ kĩ, "Kúmú Yésũ, Dãwúđĩ rĩ ózōwá, ní ndrê ámâ ìzã! Mvã ãnjó ámákã, gólâ cú rĩ'á líndrĩ ònjĩ bê. Líndrĩ ònjĩ 'dĩ rĩ gólâ rĩ ìkpókpólólé rōô. Nĩ pâ gólâ!"

23 Gõ'dá Yésũ lôgõó tã òkó 'dĩ kâ 'dĩ drĩ lâ kô. Gólâ drí íyîngá rĩzó tĩtĩ. Nĩngá sĩ, lăj'óbá Yésũ kâ 'dĩ 'bá yĩ drí ânĩzó tã átálé gólâ drí rú'bạ lô'bâ-lô'bâ sĩ kĩ, "Nĩ drô òkó lídí 'dĩ vólé âmâ lặgátĩ sĩ, gólâ òzó rĩĩ kô âmâ ìkpókpolôlé ôtrê-ôtrê sĩ."

24 Ītĩ rĩ, Yésũ drí ngăzó tã-drĩ lôgôlé kĩ, "Ôvâri âjô mâ ânĩlí nôngá nô cé ôjílă Yúdă yĩ kâ gólĩyĩ âvĩ 'bá trá òzô kạbĩlĩkĩ kâtĩ rĩ 'bá yĩ lônďălé."

25 Gõ'dá òkó 'dĩ drĩ ngăzó ânĩlí Yésũ rĩ ìnjĩlí. Gõ'dá drílâ ngăzó tã átálé kĩ, "Kúmú, ní pâ má!"

26 Gõ'dá Yésũ drĩ kpá tã-drĩ lôgôzó gólâ drí úlĩ mănĩgô sĩ kĩ, "Â'dó kô tândĩ ró ngá nyănyă trôzó 'dĩyĩmvá* drĩgạ sĩ fêlé òké drĩ nyălé."

27 Ītĩ rĩ, òkó 'dĩ drĩ ngăzó tã átálé Yésũ drĩ kĩ nĩ rĩ, "Ăwô kúmú, 'dĩĩ rĩ'á tã pătĩĩ 'ĩ. Gõ'dá òké rĩ ngá ìdíkô rĩ 'bá lô'délé iyĩ lĩpĩ drĩgạ sĩ rĩ 'bá yĩ ù'dúlĩ ĩ'dĩ nyălé."

28 Gõ'dá Yésũ drĩ tã-drĩ lôgôzó òkó 'dĩ drĩ kĩ, "Nĩ rĩ'á òkó gólâ â'dó 'bá tã lələ bē gặặ má 'á rĩ ĩ'dĩ. Tã gólâ ní drĩ lələ rĩ â'dô rú 'è'á ní drĩ." Gõ'dá kôrô líndrĩ ònjĩ rĩ 'bá mvá ănjó lâ 'dĩ ìkpókpolôlé 'dĩ drĩ âfôzó vólé. Ītĩ rĩ, mvá ănjó gólâkâ 'dĩ rú'bạ lâ drĩ rú êďézó.

Tã gólâ Yésũ drĩ ôjílă dũũ êďézó ngá lăzế ĩyĩkâ 'ásĩ rĩ

29 Gõ'dá nĩngá sĩ rĩ, Yésũ yĩ drĩ 'bặdrĩ 'dĩ âyézó lăj'óbá ĩyĩkâ 'dĩ 'bá yĩ bē. Drĩlĩyĩ ngăzó nĩlí, nĩ'á călế lĩmvũ ândrê Gălĩláyă kâ tĩ. Gõ'dá drĩlĩyĩ nĩzó zăă lĩmvũ ândrê 'dĩ gặặ drĩ lâ 'ásĩ, nĩ'á călế únĩ

* 15:26 15.26 'Dĩyĩmvá 'Dĩyĩmvá nô 'bá yĩ gólĩyĩ 'bặsúrú Yúdă yĩ kâ rĩ ĩ'dĩ. Ôjílă Yúdă yĩ kâ ndrê ôjílă âtră òzó òké kâtĩ.

ãzâ rú. Gõ'dá drílîyî mbãzó únî gārã drî lâ 'á rîlí vûdrî.

³⁰ Nĩngá sî, õ'bí dũû drí ngãzó ãyî rî'á ânîlí Yésũ ngálâ. Gólîyî drí ngá lâzé 'bá gólîyî òṅṅó ró âcí tō 'bá kô rî 'bá yî, gólîyî ãfî ãkó lé 'bá ró rî 'bá yî, gólîyî kōrōkpó ró rî 'bá yî, gólîyî úlí âtá 'bá kô rî 'bá yî, gõ'dá gólîyî ngá lâzé tî ngĩngî bê rî 'bá yî âtrōzó âjílí Yésũ ngálâ. Gõ'dá drílîyî òjílâ gólîyî ngá lâzé ró 'dĩ 'bá yî lô'bãzó Yésũ ândrá. Gõ'dá Yésũ drí gólîyî êdézó ngá lâzé gólîyíkâ 'dĩ 'bá yî 'ásî.

³¹ Ítí rî, õ'bí 'dĩ 'bá yî ndrê ãyî òjílâ gólîyî úlí âtá 'bá kô rî 'bá yî bê trá rî'á úlí âtá'á, gólîyî kōrōkpó ró rî 'bá yî pá lâ yî lôtô rú bê trá âcálé mbîmbî, gólîyî òṅṅó ró rî 'bá yî gõ'dá bê trá âcí tō'á, gólîyî ãfî lâ yî drí vō ndrêlé kô rî 'bá yî bê trá vō ndrê'á dódó rî, tî lâ ãyî drí â'dízó ndrúndrú. Ítí rî, drílîyî ngãzó ãyî rî'á Ôvârí gólâ òjílâ Ísîrâ'êlé kâ drí rî'á ãnjílâ rî lûyílí tâ gólâ rú 'ê 'bá 'dĩ tãsî.

Tã Yésũ drí ngá nyãnyã fêzó kpá ó'dí òjílâ dũû drí rî

(Márãkô 8.1-10)

³² Gõ'dá nĩngá sî rî, Yésũ drí lâjóbá íyíkâ 'dĩ 'bá yî âzízó ânîlí yí ngálâ. Gõ'dá drílâ tâ âtázó drílîyî kí, "Mã rî'á tâ ãsũ ró õ'bí nõ 'bá yî tãsî, tãlá gólîyî rî trá má bê nõngá kâyî nâ, gõ'dá ngbãângbãno rî, gólîyî trá rî'á ngá ãzâ ãkó nyâlê. Má lée kô gólîyî jólé nî'á gólé ãyî drí 'bã 'alâ lõfó sî, gólîyî ãfî òzó ânî kô látî 'á lõfó drí sî."

³³ Gõ'dá lâjóbá Yésũ kâ 'dĩ 'bá yî drí tâ-drî lôgõzó gólâ drí kí, "Mã â'dô ngá nyãnyã úsú'á vō 'bã ãkó nõ 'á õ'bí nõ 'bá yî ãcálé ã'dô 'ásî yã?"

34 Gõ'dá Yésũ drí tã ãjízó gólĩyĩ tĩ kĩ, “Ãnĩ rĩ'á ãmbãtã bê nõngá tãşĩ yã?” Drĩlĩyĩ tã-drĩ lógõzó kĩ, “Ãmã cé rĩ'á ãmbãtã bê nĩ-drĩ-lã-rĩ gõ'dá kpá ĩ'bĩ bê dã.”

35 Nĩngá sĩ, Yésũ drí gõzó tã átálé õ'bĩ 'dĩ 'bá yĩ drĩ kĩ, gólĩyĩ õrĩ vũdrĩ ĩnyákú drĩ.

36 Gõ'dá drĩlã ãmbãtã nĩ-drĩ-lã-rĩ 'dĩ 'bá yĩ trõzó yĩ drĩgá ĩ'bĩ dã 'dĩ bê. Drĩlã ãwõ-ĩtĩ 'ẽzó Ôvãrĩ drĩ ngá 'dĩ 'bá yĩ tãşĩ. Gõ'dá drĩlã 'ã lâ yĩ ùpĩzó, gõ'dá trõzó lâ fêlé lãjõ'bá íyĩkã 'dĩ 'bá yĩ drĩgá. Gõ'dá drĩlĩyĩ trõzó lâ lãnĩlĩ õ'bĩ 'dĩ 'bá yĩ drĩ nyãlé.

37 Ĩtĩ rĩ, õ'bĩ 'dĩ 'bá yĩ ndrĩ drĩ ngá nyãzó. Ngá nyãnyã drĩ gólĩyĩ ĩcázó. Gõ'dá lãjõ'bá Yésũ kã 'dĩ 'bá yĩ drĩ ngá nyãnyã ãmbúkũ lãkĩ 'bá rĩ ù'dúzó è'bélé ívõ 'ásĩ dũũdũ nĩ-drĩ-lã-rĩ.

38 Ôjĩlã ndrĩ gólĩyĩ ngá 'dĩ nyã 'bá rĩ yĩ rĩ'á kútũ-sũ. 'Dĩĩ ólã cé ãgõ ĩ'dĩ. Gõ'dá ólãã õkó 'dĩyĩmvã bê kô.

39 Gõ'dá 'dĩĩ vósĩ rĩ, Yésũ drĩ õ'bĩ 'dĩ 'bá yĩ jõzó, nĩ'á gólé ĩyĩ drĩ 'bã 'ásĩ. Gõ'dá gólã jô õ'bĩ 'dĩ 'bá yĩ bê vólé rĩ, drĩlĩyĩ ngãzó mbãlé kólõngbõ 'á lãjõ'bá íyĩkã yĩ bê nĩlĩ 'bãdrĩ mvã gólã zĩlĩ Mãgãdãnrĩ rĩ 'álã.

16

Tã drĩ-'bã ángĩ Yúdã yĩ kã rĩ 'bã yĩ drĩ Yésũ rĩ ĩjízó tã lânrãkõ 'èlé rĩ

(Márãkõ 8.11-13; Lúkã 12.54-56)

1 Kãyĩ ãzã sĩ, Pãrúsĩ ãzã 'bã yĩ gõ'dá Sãdúsĩ ãzã 'bã yĩ bê drĩ ânĩzó ĩyĩ Yésũ rĩ ùjũlĩ. Ĩtĩ rĩ, drĩlĩyĩ

Yésü rî ìjízó kî, “Ní 'ê tâ lâràkô tî drí â'dízó rî 'bá yî, tâ â'dalé kî, pätîî Ôvârí âjô nî nî úrú lésî.”

² Gõ'dá Yésü drí tâ-drî lôgözó drílîyî ngá gólîyî drí rî'á ndrêlâ rî 'bá rû â'dalé lâmbé sî rî 'bá yî tāsî kî, “Ôzô ìtú òtírî 'èè nî'á filí rî, vò ìfî òlíká trá líká kâákâ ró rî, nî rî tâ átálé kî nî rî, ìdrú 'bû ìfî â'dô 'bâ'á ngbángbá.

³ Ôzô gõ'dá nî òndrê 'bû ìfî â'dô trá mûkûkû ró cîjínó rî, nî rî tâ átálé kî nî rî, ôzê âbí 'è'á 'dîlí. Nî rî lâmbé ngá gólîyî rî 'bá rû 'élé 'bû 'álâ rî 'bá yî kâ ndrêlé ânî drí tâ ífí lâ â'dázó. Gõ'dá lâmbé kâyî nò 'bá yî kâ gólâ â'dó 'bá tâ má drí rî'á 'èlâ rî ró nò, nî ícá kò tâ ífí lâ â'dalé.*

⁴ Ôjílâ kâyî nò 'bá yî kâ nò rî'á ôjílâ ònjí 'î. Gólîyî ró Ôvârí kô. Gólîyî rî rî'á âmâ ìjílî lâmbé tâ lâràkô tî drí â'dízó rî 'bá yî kâ 'élé ìyî drí ndrêlé â'dô tāsî yâ? Tâ lâràkô gólâ gólîyî drí 'è'á ndrêlâ má sî rî â'dô 'bâ'á cé ôzô tâ lâràkô gólâ Ôvârí drí 'élé tâ ângû 'bá Yónâ drí rî kâtí rî ì'dî.”* Nîngá sî, Yésü drí ngázó gólîyî âyéle nîzó volé.

*Tâ Yésü drí ìfî lômbâ fězó lâjô'bá íyíkâ drí tâ ìmbâ anyâ Pârusî yî kâ Sâdúsî yî bê rî tāsî rî
(Márākō 8.14-21)*

⁵ Nîngá sî rî, Yésü yî drí mbázó lâjô'bá íyíkâ 'dî 'bá yî bê 'á'á lé drî ìmvû ândrê 'dî kâ âzâ lésî rî 'á. Gõ'dá gólîyî mbâ bê ìmvû 'dî drî lâ rî, lâjô'bá

* **16:3 16.3** Úlí 'dî tâ ífí lâ kî, drî-'bá ángí Yúdâ yî kâ 'dî 'bá yî nî ìyî Yésü kò 'dîyî pâ 'bá ró. * **16:4 16.4** Tâ Yésü kâ ôzô Yónâ kâtí rî ì'dî nò, Yónâ rî ì'bî 'á kâyî ná gõ'dá ì'bî drí gólâ rî lò'dézó lédrê-lédrê ró, gõ'dá kpá ìtî Yésü â'dô 'è'á rîlí 'bú 'á kâyî ná. Nî zî búkû Yónâ kâ, kápîtâ 1-2.

gólâkâ 'dĩ 'bá yí drí vō lâ ûsúzó kĩ, ãmbâtã tâ jã trá ãyĩ drĩĩ sĩ trōlé kpãã ãyĩ bê.

⁶ Gõ'dá Yésũ drí ľĩľĩ lõmbã fëzó ľãjó'bã íyĩkã 'dĩ 'bá yí drí kĩ, “Ănĩ ľĩľĩ õmbã ãnĩ rú ăkú Pãrusĩ yí kã Sădúsĩ yí bê rĩ tãĩ.”

⁷ Gõ'dá ľãjó'bã Yésũ kã 'dĩ 'bá yí ârĩ ãyĩ úľĩ gólâkã 'dĩ bê rĩ, tâ ífĩ lâ fĩ gólĩyĩ drĩĩ dódó kô. Gõ'dá drĩľĩyĩ ngãzó rĩ'á tâ âtálé ãyĩ ľãfálé 'ásĩ kĩ, “Yésũ âtã úľĩ ítĩ 'dĩ, tãlã ãmbâtã tâ drí jãzó ãmã drĩĩ sĩ âtrōlé kpãã ãmã bê rĩ drí sĩ yã?”

⁸ Gõ'dá Yésũ nĩ tâ gólĩyĩ drí rĩ'á ãsũlã 'dĩ bê rĩ, drĩlã gōzó tâ âtálé kĩ, “Nĩ rĩ ãmbâtã ãnĩ drí 'è'á nyãlã rĩ tâ lâ ãsũľĩ ã'dô tãĩ yã? Tã ľělë ãnikã má 'á rĩ rĩ'á cé fĩnyáwã ítĩ ã'dô tãĩ yã?”

⁹ Tã gólã má drí ngã nyãnyã fëzó õ'bí kútũ-njĩ drí nyãlé ãmbâtã njĩ sĩ rĩ, tâ lâ fĩ ãnĩ drĩĩ kô yã? Gõ'dá ngã nyãnyã ămbúkũ ľãkĩ 'bã ãnĩ drí ù'dúlĩ ê'bélé dũũdũ ívõ 'ásĩ rĩ tãşĩ yã? Tã 'dĩ âgã ãnĩ drĩĩ kô yã?

¹⁰ Gõ'dá nĩ ãsũ drë tâ má drí ngã nyãnyã fëzó õ'bí kútũ-sũ drí ãmbâtã njĩ-drĩ-lã-rĩ sĩ rĩ tâ lâ, ngã nyãnyã ămbúkũ ľãkĩ 'bã rĩ nĩ ù'dũ ê'bélé ívõ 'ásĩ dũũdũ tãşĩ yã?

¹¹ Nĩ rĩ tâ ãsũľĩ kĩ'á nĩ rĩ, má rĩ drĩ-mbĩľĩ sōlé ãnĩ ľĩľĩ ngã nyãnyã tãĩ rĩ ã'dô tãĩ yã? Má rĩ kô tâ ngã nyãnyã kã tâ lâ âtálé ãnĩ drí, ãnĩ ľĩľĩ õmbã ãnĩ rú ăkú Pãrusĩ yí kã Sădúsĩ yí bê rĩ tãĩ.”

¹² Nĩngã sĩ, úľĩ Yésũ kã 'dĩ tâ ífĩ lâ drí gōzó fĩľĩ ľãjó'bã gólâkã 'dĩ 'bã yí drĩĩ dódó. Gólĩyĩ nĩ trá kĩ nĩ rĩ, Yésũ rĩ kô ľĩľĩ lõmbã fëlé ãyĩ drí 'dĩ ăkú gólã rĩzó ãmbâtã 'bêlé rĩ tãĩ. Gólã rĩ ľĩľĩ lõmbã

fêlé ÿî drí 'dĩ tâ ãmbâ ányâ Pãrusĩ yí kâ Sãdúsĩ yí bê gólâ ícá 'bá tâ ãsũ õjlã kâ ãzãlé rĩ tãsi.

Tã Pétêrõ drí Yésũ rĩ â'dázó 'díyî pã 'bá ró rĩ (Márãkõ 8.27-9.1; Lúkã 9.18-27)

¹³ Gõ'dá nĩngá sĩ, Yésũ yí drí nĩzó lãjó'bán íyíkã 'dĩ 'bá yí bê cãlé võ gólâ ãnyî jãribã zĩlĩ Sësãréyã Fĩlĩpĩ rú rĩ 'álã. Gõ'dá gólĩyî cã bê tólã rĩ, Yésũ drí lãjó'bán íyíkã 'dĩ 'bá yí ãjízó kĩ, “Mã gólã ãjólé úrú lésĩ nõ, õjlã ãsũ ÿî tâ bê ámã tãsi rĩ, gólĩyî kĩ nĩ rĩ, mã ã'dĩ ã'dĩ yã?”

¹⁴ Gõ'dá drĩlĩyî tâ-drĩ lógõzó Yésũ drí kĩ, “Õjlã ãzã 'bá yí ãsũ ÿíkã kĩ nĩ rĩ, ní ã'dõ Yõwãní bãbãtĩzĩ 'ẽ 'bá ró gólã drã 'bá trá rĩ ã'dĩ. Gõ'dá õjlã ãzã 'bá yí ãsũ ÿíkã kĩ nĩ rĩ, ní ã'dõ tâ ãngũ 'bá Êlĩyã gólã ã'dõ 'bá bê ãkũ ró gõ'dá 'ẽ 'bá ãgõlé ãngó nõ 'á rĩ ã'dĩ. Gõ'dá ãzã 'bá yí ãsũ ÿíkã kĩ nĩ rĩ, ní ã'dõ tâ ãngũ 'bá Yêrêmĩyã ã'dõ 'bá kpã bê ãkũ ró rĩ ã'dĩ. Gõ'dá ãzã 'bá yí ãsũ ÿíkã tâ kĩ nĩ rĩ, ngãtã ní ã'dõ 'bã'á ãlõ tâ ãngũ 'bá ãzi yí lãfãlé sĩ rĩ ã'dĩ yã rĩ.”

¹⁵ Nĩngá sĩ, Yésũ drí gõzó tâ ãjĩlĩ lãjó'bán íyíkã 'dĩ 'bá yí tĩ kĩ nĩ rĩ, “Ãnĩ nyãányã nĩ ãsũ ãnĩkã bê rĩ, mã ã'dĩ ã'dĩ yã?”

¹⁶ Gõ'dá Sĩmõnã Pétêrõ drí ngãzó tâ-drĩ lógõlé kĩ, “Nĩ rĩ'á 'díyî pã 'bá gólã ãjólé úrú lésĩ rĩ ã'dĩ, nĩ Ôvãrí gólã lédrẽ-lédrẽ ró rĩ mvã lâ ã'dĩ.”

¹⁷ Ìtĩ rĩ, Yésũ drí tâ-drĩ lógõzó Pétêrõ drí kĩ nĩ rĩ, “Sĩmõnã Yõnã rĩ mvã, Ôvãrí fê õrẽ tâ nĩnĩ kã trá ní drí. Úlĩ 'dĩ ámã átã gólã úrú 'álã rĩ ã'dã nĩ ní drí.”

18 Gõ'dá Yésũ drí tã âtázó Pétêrõ drí tã 'bã'bã ró kî nî rî, "Nî Pétêrõ, má âtã tã ní drí, nî rî'á òzõ kúní kâtí. Má â'dô kãñisã ámakã 'dî'á kúní nõ drî. Gõ'dá mbârãkã òdrã kã ícã kô kãñisã 'dî pélé.*

19 Tã 'dî tãsí rî, má â'dô drí-âcê vò úrú 'álã rî kã fê'á ní drí. Òzõ ní òlôgã tã ãzã trá dó â'dólé ãnyákú drî nõngá rî, 'dî rî tã â'dalé kî, Ôvãrí lôgã tã 'dî kpá trá dó úrú 'álã. Gõ'dá òzõ ní òlê tã-drí trá tã drí rú 'èzó ãnyákú drî nõngá rî, 'dî rî tã â'dalé kî, Ôvãrí lã tã 'dî kpá trá drílã rú 'èzó úrú 'álã."

20 Nĩngá sî, Yésũ drí ngãzó drí-mbílí sòlé lãjõ'bã íyíkã 'dî 'bã yî lĩfí kî nî rî, gólĩyî ãã'dã ãyî tã kô òjílã ãzãkã drí kî, yí â'dô 'díyî pã 'bã gólã Ôvãrí drí ãjólé úrú lésí rî ã'dî.

Tã Yésũ drí òdrã íyíkã tã lâ â'dázó lãjõ'bã íyíkã rî 'bã yî drí rî

21 Gõ'dá tã 'dî 'bã yî vósí rî, Yésũ drí ãtõzó tã gólĩyî 'è 'bã rú 'èlé yí drí rî ngílí ngbálí-ngbálí lãjõ'bã íyíkã rî 'bã yî drí. Gólã kî, "Ícã trá má drí nĩzó Yêrõsãlemã 'álã. Tólã má â'dô lãñõ úsú'á rõõ drí-'bã ãngí Yúdã yí kã rî 'bã yî gõ'dã gólĩyî sísí-lésí rî 'bã yî drígã sî, gõ'dã kpá gólĩyî lã'bí ãmbã 'bã ró rî 'bã yí bẽ. Áã'dô ámã fũ'á. Gõ'dã kãyî nã sî, má â'dô lĩdrí'á òdrã 'ásí."

* **16:18 16.18 Pétêrõ** Rú 'dî tã ífí lâ kî nî rî, " 'kúní'"". Gólã â'dô 'bã'ã drí-'bã kãñisã kã ró. Úlĩ mbârãkã òdrã kã tãsí 'dî 'bã yî, tã ífí lâ kî, mbârãkã Sãtãnã kã ícã kô krístõ 'bã yî 'bãlé ndrĩ tã lèlê íyíkã Yésũ 'á rî áyélé kãñisã drí drãzó.

22 Gō'dá Pétērō ârî úlî Yésũ drî âtálé 'dî bê rî, drîlâ Yésũ rî drî rûzó sélé gbíyá gārã drîî âzî-âzî lâ yî rú sî. Gō'dá drîlâ tâ lôgōzó Yésũ drîî kî nî rî, “Kúmú, tâ 'dî 'bá yî ô'é rû kô ní drî, Ôvârí ôpâ nî tâ 'dî 'bá yî 'ásî.”

23 Gō'dá Yésũ drî rû jázó tâ âtálé Pétērō drî âmbâ-âmbâ ró kî, “Pétērō, ní âyê mâ tâ ïsũ áníkâ Sātánã kâ 'dî 'ásî. Látî Ôvârí drî 'bálé trá má drî rî, ní lē â'bălâ ã'dô tāsî yã? Tã ïsũ áníkâ 'dî rî'á tâ ïsũ ânî nyãányâ kâ 'î, 'dîî ã'dô kô tâ ïsũ tândí Ôvârí kâ rî î'dî.”

24 Gō'dá Yésũ drî tâ âtázó lājó'bá íyíkâ 'dî 'bá yî drî kî, “Nî ârî drē, ôzō ôjílã âzâ ôlê trá 'dêlé má vósî tâ ârî 'bá ámákâ ró rî, gólâ ãâyê tâ gólâ drî lélé íyî nyãányâ drî rî 'bá yî, gō'dá gólâ ã'dô njãã fê lậlậ-lậlậ íyíkâ njílí, ânîzó 'dêlé má vósî tâ ârî 'bá ámákâ ró.

25 Nî ndrê drē, ôzō ôjílã âzâ ôlê trá íyî nyãányâ pâlê ôdrã 'ásî ámâ gãgã dó rî sî rî, gólâ ícá kô lédrê-lédrê ãdũkũ ãkó rî ùsúlí. Gō'dá ôjílã gólâ íyî nyãányâ fê 'bá rû izâlê gō'dá kpá drâlê ámâ tāsî rî, gólâ ã'dô lédrê-lédrê ãdũkũ ãkó rî ùsú'á.

26 Æ'dô ã'dó'á ángô tí ôzō ôjílã ã'dô cú ngá-drî ãmbá ãngó nō 'á nō bê ndrî rî, gō'dá ôzō gólâ ïvî látî lédrê-lédrê ãdũkũ ãkó rî kâ trá rî yã? Ítî rî, gólâ ã'dô ícá'á ngá ãzâ gílí lédrê-lédrê ãdũkũ ãkó rî vō lâ lôgōzó yã?

27 Tã 'dî tāsî rî, mâ gólâ âjólé úrú lésî nô ã'dô 'ê'á ágölê kpá ó'dí mbârâkã ámâ átá kâ bê gō'dá kpá mālâyíkã ámákâ yí bê. Gō'dá má ã'dô 'ê'á tâ-vô ôjílã ndrî kâ kílí ã'dô tâ gólíyî drî 'êlé rî vó ró.

28 Má âtä ânî drí nõ tâ pätĩ ró, ânî gólĩyî â'dó 'bá ngbãângbânõ nõngá nõ 'bá yî lâfálé sî rî, õjĩlã äzâ 'bá yî ícá kô drälé cälé búúũ kâyî gólĩyî drí 'ëzó âmâ ndrêlé âgõrê 'á rĩlí kúmú ạngí ró ăngó nõ drĩlí rî tú."

17

Tã Yésũ rî rú'bü drí rú jãzó â'dólé lâgũ-lâgũ ró rî

(Márãkõ 9.2-13; Lúkã 9.28-36)

¹ Gõ'dá kâyî ñjî-kázíyá vósî rî, Yésũ drí Yãkóbã yî drĩzó âdrúpĩ lâ Yõwánĩ bê, gõ'dá kpá Pétêrõ bê ñızó mbälé únî äzâ drĩ lâ 'á rĩlí cé gólĩyî bê ñyî drĩ sî tólã.

² Gõ'dá Yésũ õtírĩ 'bãâ lâjõ'bá íyíkã 'dĩ 'bá yî bê únî 'dĩ drĩ 'á tólã rî, nyĩ ró, Yésũ rî lârákô drí rú jãzó â'dólé lâgũ-lâgũ ró, ñĩlí lâ drí gõzó lâgúlı kã'dã-kã'dã õzõ ãtú kátí. Gõ'dá ítá gólãkã drí rú jãzó kpá â'dólé lâgũ-lâgũ ró rõõ õzõ ngá ãĩ kátí.

³ Gõ'dá nyĩ ró, Músã yî drí âgázó Êlıyã bê gólĩyî ândrá, rĩ'á ñyî úlı âtálé Yésũ bê.

⁴ Nĩngá sî, Pétêrõ drí ngãzó tâ âtálé Yésũ drí kĩ ñĩ rî, "Kúmú, rĩ'á tâ tãndí 'ĩ âmã drí â'dózó ânî bê nõngá. Õzõ ní õlê rî, má â'dô gãgũ gã'á nõngá nã, ãlô ní drí, ãlô Músã drí, gõ'dá ãlô Êlıyã drí."

⁵ Gõ'dá Pétêrõ õtírĩ 'bãâ drê zãã rĩ'á úlı âtã'á rî, 'wãã ró, mbãrãsãsã mvêêmvê drí ânızó úrú lésî ânĩ'á gólĩyî rú'bü lĩmólé. Gõ'dá gbórókõ drí â'úzó úlı âtä-âtä bê mbãrãsãsã 'dĩ 'ásĩ kĩ, "Nõõ âmã mvã gólã má drí lêlé rõõ rî ã'dĩ. Nĩ ârĩ tâ gólãkã."

⁶ Ítí rî, lājó'bán Yésū kâ nâ 'dĩ 'bá yî ârí ãyî úlì 'dĩ bê rî, gólìyî drí â'dózó ùrî ró, gō'dá drílìyî ngázó 'dèlè ãyî Ìfì ãkólé vūdrì ãnyákú drì.

⁷ Gō'dá Yésū drí ânizó drì dólé gólìyî rú, gō'dá drílâ ngázó tã âtalé gólìyî drí kî nî rî, “Nî 'è ùrî kô'dáwá. Nî ngâ ùrú!”

⁸ Gō'dá gólìyî òtírì ãyî drì ãngá vō ndrèlé rî, gólìyî ndrè gbō cé Yésū ì'dì élé.

⁹ Níngá sî rî, Yésū yî òtírì 'bãâ ârí'á únì drì lésì rî, gólâ drì ngázó tã âtalé ngbálì-ngbálì lājó'bán íyíkâ nâ 'dĩ 'bá yî drì kî nî rî, “Tã lâràkô gólâ ânì drì ndrèlé 'dĩ, nî âtâ tã lâ kô òjílâ ãzãkã drì ãlôwálâ cãlé búúú kâyî gólâ mâ gólâ âjólé ùrú lésì rî drì 'èzó Ìdrìlì òdrã 'ásì rî tú.”

¹⁰ Gō'dá lājó'bán gólâkâ 'dĩ 'bá yî drì gólâ rî ãjízó kî, “Tãlâ ã'dô 'ì lã'bí ãmbá 'bá rî 'bá yî drì tã âtázó kî nî rî, rî'á ãcã-ãcã ró Ëlìyã drì ãgòzó zãlô sísì ãngó 'á nōngá 'dìyî pã 'bá drì gòzó ãcálé yã?”*

¹¹ Gō'dá Yésū drì tã-drì lôgòzó kî nî rî, “Úlì gólìyî drì âtalé 'dĩ rî'á tã mbì 'ì. Rî'á ãcã-ãcã ró Ëlìyã drì ãcázó sísì lãtì èdélé njãâ 'dìyî pã 'bá drì ânizó 'álâ sî.

¹² Gō'dá má âtã ânì drì kî, Ëlìyã ãcã trá nōngá. Gō'dá drì-'bán Yúdã yî kâ 'dĩ 'bá yî nñì ãyî gólâ kô. Gō'dá gólìyî lô'è gólâ rî lâràkô trá ònjì ró, òzô gólìyî drì lèlé rî kâtì. Gō'dá kpá rî'á ãtì, mâ gólâ âjólé ùrú lésì rî, gólìyî ã'dô 'è'á lãngô fèlé má drì rōô.”

¹³ Ítí rî, lājó'bán Yésū kâ 'dĩ 'bá yî ârí ãyî úlì Yésū drì âtalé 'dĩ bê rî, úlì Ëlìyã rî tãsì 'dĩ tã ãfì lâ drì

* **17:10 17.10** Úlì Ëlìyã rî tãsì 'dì, ãgì trá Málákì 4.5 'á.

gōzó filí gólīyī drīī dódó. Gō'dá gólīyī drí nīzó lâ kī, Yésū ōrī 'dī tā Yōwánī bābātīzī 'ē 'bá ró rī ká tā lâ átálé ī' dī īyī drí 'dī.

Tā Yésū drí líndrī ōnjí tībē lājó' bá gólâkâ rī 'bá yī drí ícálé drōlâ kô rī drōzó ágámvá āzâ 'ásī rī (Márākō 9.14-29; Lúkã 9.37-43)

¹⁴ Gō'dá Yésū yī âcâ īyī bê únī 'dī pálé lâ 'á lājó' bá íyíkâ nâ 'dī 'bá yī bê rī, gólīyī drí ō' bí dūū úsúzó, rī'á īyī gólīyī tē'á. Nīngá sī, āgô āzâ drí ânīzó nī'á 'ā' ī tīlī Yésū ândrá.

¹⁵ Gō'dá gólâ drí ngāzó tā átálé Yésū drí kī, “Kúmú, âmâ mvá āgô ró rī rī'á cú líndrī ōnjí tībē rī 'bá gólâ rī 'élé ōnjí ró rī bê. Líndrī ōnjí 'dī rī gólâ rī âsélé âsê. Kâyī āzâ 'bá yī sī rī, líndrī ōnjí 'dī rī gólâ rī vūlī lāsī 'á, gō'dá kâyī āzâ 'bá yī sī rī, rī gólâ rī vūlī līmvū 'á. Ní ndrê gólâ rī īzā! Ní pâ gólâ!

¹⁶ Má âjī gólâ bê lājó' bá áníkâ rī 'bá yī ngálâ rī, gō'dá gólīyī ícá kô gólâ rī édélé.”

¹⁷ Gō'dá Yésū ârī ulī āgô 'dī drí átálé 'dī bê rī, drílâ ngāzó tā átálé kī, “Ānī ōjílâ kâyī nō 'bá yī kâ nō, ānī rī'á tā lēlē ākó Ôvârī 'á. Tā īsū āníkâ rī'á anyâ ró. Má â'dô 'ē'á rīlī ānī bê ītī 'dī būúū ángô tú yā? Má â'dô fīī âtū'á rīzó ānī bê ītī 'dī būúū ángô tú yā? Áâjī mvá líndrī ōnjí bê 'dī má ngáá nōlé.”

¹⁸ Gō'dá áâjī mvá 'dī bê Yésū ngálâ rī, gólâ drí tā 'bázó drī-âcê sī líndrī ōnjí 'dī drí kī, “Ní âfō!” Gō'dá kôrô líndrī ōnjí 'dī drí âfōzó vólé. Ītī rī, kôrô mvá 'dī drí rú édézó ĩtú-pá ālô-ālô 'dī sī.

¹⁹ Gō'dá tā rī 'dī vósī rī, lājó' bá Yésū kâ 'dī 'bá yī drí ngāzó nī'á Yésū rī ĩjílī gólīyī drí 'bārē īyī

drĩĩ sī rī 'á. Gólĩyĩ kī, “Mā ícá kô líndrí ōnjí 'dĩ drölé ágámvá 'dĩ 'ásĩ ã'dô tāsĩ yã?”

²⁰ Gõ'dá Yésũ drí tã-drĩ lógõzó drĩlĩyĩ kī, “Nĩ ícá kô líndrí ōnjí 'dĩ drölé, tãlã tã lëlê ãníkã Ôvãrí 'á rī rī'á cé fínyáwá ítí. Má ãtã ãnĩ drí tã pãtĩĩ ró, tí nĩ ōró 'bãã tã lëlê bê Ôvãrí 'á cé fínyáwá õzõ ánú ífí rĩ kãtí rĩ, nĩ ã'dô ícá'á cú tã ãtálé únĩ nõ drí kī, gólã êêsê rũ võ íyíkã 'dĩ 'ásĩ rĩ, únĩ 'dĩ ã'dô rũ êsé'á. Ngá ãzã ícá kô ãnĩ ndëlé.”

²¹ (Gõ'dá Yésũ drí tã ãtázó kī, “Líndrí ōnjí lãrãkô bê ítí 'dĩ ícá kô ãfõlé, õzõ nĩ õ'bĩ tĩ kô rĩzó rãtãã 'ëlé Ôvãrí drí tã lâ tāsĩ rĩ.”)*

*Tã Yésũ drí íyĩ õdrã tã ãtázó kpá ó'dí rĩ
(Márãkõ 9.30-32; Lúkã 9.43-45)*

²² Yésũ yĩ ãgõ bê lãjõ'bánĩ íyíkã 'dĩ 'bã yĩ bê ãcálé 'bãdrĩ Gãlĩlãyã kã 'á rĩ, kãyĩ ãzã sĩ, gólã drí ngãzó tã ãtálé gólĩyĩ drí kī, “Áã'dô trá 'ẽ'á mã gólã ãjólé úrú lésĩ rĩ drĩ-bã lâ fëlé õjílã drĩgã.

²³ Ítĩ rĩ, áã'dô ámã fũ'á. Gõ'dá kpálé ítĩ rĩ, kãyĩ nã sĩ, mã ã'dô líndrí'á õdrã 'ásĩ.” Gõ'dá lãjõ'bánĩ gólãkã 'dĩ 'bã yĩ ãrĩ ãyĩ úlĩ gólã drí ãtálé 'dĩ bê rĩ, gólĩyĩ drí gõzó ã'dólé ãzã ró rõõ.

*Tã Yésũ drí tã ãtázó tã bélé-bélé fëfë kã jó ąngĩ
Ôvãrí kã 'á rĩ*

tāsĩ rĩ

²⁴ Gõ'dá nĩngã sĩ, Yésũ yĩ drí nĩzó lãjõ'bánĩ íyíkã 'dĩ 'bã yĩ bê cãlé jãrĩbã Kãpëranómã kã rĩ 'álã. Tólã rĩ, bélé-bélé ù'dú 'bã gólĩyĩ rĩ 'bã bélé-bélé ù'dúlĩ jó ąngĩ Ôvãrí kã 'á rĩ ãzã 'bã yĩ drí ãnĩzó

* 17:21 17.21 Sįsį rĩ, úlĩ vérësi 21 kã nõ 'bã yĩ fĩgĩĩ kô.

ÿî Pétěrō rî ïjílî kî, “Tă ìmbá 'bá ãníkâ, Yésũ rî bê bélé-bélé rî'á fêlâ jó ąngí Ôvârî kâ 'á rî fêlé yã?”*

²⁵ Gõ'dá Pétěrō drî tă-drĭ lôgõzó gólĭyî drî kî nî rî, “Ăwô, gólâ rî bê fêlâ.”

Nĭngá sĭ, Pétěrō drî ngăzó gólé 'bă 'álâ, nĭ'á tă 'dĭ âtalé Yésũ drĭ. Drĕ âkpăkă'dă Pétěrō ïtôó drĕ tă 'dĭ ngĭlĭ sĭsĭ Yésũ drĭ kô rî, kôrô Yésũ drĭ Pétěrō rî ïjízó kĭ, “Sĭmónă, ní â'dâ drĕ tă ïsũ ánĭkâ tă bélé-bélé fĕ kâ tăsĭ rî má drĭ. Tă ïsũ ánĭkâ 'á rî, ôzô kúmú 'bădrĭ kâ rî 'bá yĭ ôlĕ trá bélé-bélé û'dúlĭ rî, gólĭyĭ rî û'dúlâ ã'dĭ yĭ drĭgá sĭ yã? Gólĭyĭ rî û'dúlâ âkpă mvá ÿĭkâ rî 'bá yĭ drĭgá sĭ ngătá ôjlĭlă âzâ 'bá yĭ drĭgá sĭ yã?”

²⁶ Gõ'dá Pétěrō drĭ tă-drĭ lôgõzó kĭ nî rî, “Ôjlĭlă âzâ 'bá yĭ rĭ ÿĭ nĭ fêlâ.” Gõ'dá Yésũ drĭ tă âtázó kĭ, “'Dĭ rĭ'á mbĭ. Ītĭ rĭ, ĭcá kô mvá kúmú 'dĭ 'bá yĭ kâ drĭ bélé-bélé fĕzó.*

²⁷ Gõ'dá ĩtĭ rĭ, mă 'bă bélé-bélé û'dú 'bá 'dĭ 'bá yĭ kô â'dólé ăwă ró ămá bê. Nĭ ngă nĭlĭ ĭ'bĭ 'bélé ĩmvú ândrĕ 'álâ. Ôzô ní ââsĕ ĭ'bĭ drĭ-káká trá rĭ, ní nĭ ĭ'bĭ rĭ 'dĭ sĭ-'bálé lâ. Nĭ â'dô âđĭ ûsú'á sĭ-'bálé lâ 'dĭ 'á, gõ'dá ní trô ró âđĭ rĭ 'dĭ nĭ'á fêlâ bélé-bélé û'dú 'bá 'dĭ 'bá yĭ drĭ ămâ ômbĕ gĭzó ní bê.” Gõ'dá Pétěrō drĭ tă 'dĭ 'ĕzó té ôzô Yésũ drĭ âtalé 'dĭ kătĭ. Ītĭ rĭ, drĭlă âđĭ ûsúzó, drĭlă nĭzó âjlĭlă bélé-bélé û'dú 'bá 'dĭ 'bá yĭ drĭ ÿĭ ômbĕ gĭzó Yésũ bê.

* **17:24 17.24** Ôjlĭlă Yúdă yĭ kâ ągô ró rĭ 'bá yĭ rĭ ÿĭ rĭ'á âđĭ lôsĭ kăyĭ rĭ kâ rĭ kâ fêlé ndrô vósĭ cé jó ąngí Ôvârĭ kâ 'á. * **17:26 17.26** Úĭ Yésũ kâ 'dĭ 'bá yĭ, tă ĩfĭ lâ kĭ, ĭcá kô Yésũ Ôvârĭ rĭ mvá ró rĭ drĭ bélé-bélé fĕzó jó ąngí Ôvârĭ kâ 'á.

18

*Tā Yésū drí âtálé tã â'dô-â'dô kã ãmbã ró
Ôvârí rî lîfî drî 'á rî tãsí rî
(Márākō 9.33-37; Lúkã 9.46-48)*

¹ Gõ'dá nĩngá sî rî, lãjó'bán Yésū kã rî 'bã yî drí ânĩzô ãyî tã ãjílî gólã tî kî nî rî, “Ôjílã gólĩyî rî 'bã kũmũ Ôvârí kã zélé rî 'bã yî lâfálé sî rî, ôjílã gólã ãmbã gólãkã drí lâvũlí gãřã äzí-äzí drî sî rî iyíkã ã'dî ã'dî yã?”

² Gõ'dá Yésū ârí bê tã ãjî lãjó'bán iyíkã 'dî 'bã yî kã 'dî rî, gólã drí mvá fĩnyáwã äzã äzízó 'bãlé âdrélé lãjó'bán iyíkã 'dî 'bã yî ândrá.

³ Gõ'dá Yésū drí gõzó tã âtálé drílĩyî kî, “Má âtã ânî drí tã pãtĩ ró, õzõ nî õlõgõ ânî nyãányã kô â'dólé õzõ mvá fĩnyáwã nõ kâtí rî, nî ícã kô cãlé ãngó Ôvârí kã võ ùrú 'álã rî 'á.

⁴ Tã 'dî tãsí rî, ôjílã gólã ãmbã lâ drí â'dólé gãřã ôjílã rî 'bã kũmũ Ôvârí kã zélé rî 'bã yî lâfálé sî rî, rî'á ôjílã gólã tíbê iyî nyãányã lôgõ 'bã áyábálã ró õzõ mvá fĩnyáwã nõ kâtí rî ã'dî.

⁵ Gõ'dá õzõ ôjílã äzã õlãgũ gbõ cé mvá fĩnyáwã nõtí nõ ã'dî tã lëlê gólãkã má 'á rî tãsí rî, ôjílã rî 'dî lâgũ kpã mã ã'dî.”

*Ngã gólĩyî rî 'bã ôjílã 'bãlé tã õnjí 'ëlé rî 'bã yî
(Márākō 9.42-48; Lúkã 17.1-2)*

⁶ Gõ'dá Yésū drí kpã tã âtázó tã ôjílã äzí âdô-âdô kã tãsí. Gólã kî, “Õzõ ôjílã äzã ãâdô ôjílã gólĩyî â'dó 'bã tã lëlê bê õzõ 'dĩyĩmvã fĩnyáwã kâtí rî trá, ã'dô ró bê drílĩyî tã lëlê ãyíkã má 'á rî âyézó rî, lâgõ gólã Ôvârí drí 'ë'á fêlã ôjílã rî 'dî drí rî â'dô 'ë'á 'bãlé õnjí têtê ró lâvũlí gãřã lâgõ

ōjlā gólâ kúnĭ úngû kŭlŭtŭtŭ rĭ ômbézó ômbê lâ 'á trólé vŭlĭ gálĭ 'á drălé vólé rĭ kâ drĭĭ sĭ.

⁷ Gō'dá kpá ĭtĭ, lâŋō bê rĭ'á āmbá ōjlā āngó nō kâ rĭ 'bá yĭ drĭ, tālâ ngá gólĭyĭ rĭ 'bá ōjlā âdólé tã ōnjĭ 'êlé rĭ 'bá yĭ bê dŭŭ. Ngá 'dĭ 'bá yĭ â'dô rĭ'á rŭ 'êlé zāā ĭtĭ. Gō'dá gólĭyĭ rĭ 'bá ōjlā āzĭ âdólé 'dĭ 'bá yĭ, lâŋō gólâ Ôvârí drĭ 'ē'á fêlâ gólĭyĭ drĭ rĭ â'dô 'ē'á 'bâlê ōnjĭ têtē ró.

⁸ “Gō'dá nĭ āzâ ōzō ánĭ drĭ ngātá ánĭ pá ōrĭ nĭ ánĭ 'bâlê tã ōnjĭ 'êlé rĭ, ní gâ ánĭ drĭ rĭ 'dĭ njĭyá vólé ngātá ánĭ pá 'dĭ vólé. Rĭ'á tândĭ ró ní drĭ cāzó vō ũrŭ 'álâ rĭ 'á cé drĭ bê ālô ngātá pá bê ālô, ní drĭ cāzó drĭ bê rĭ ngātá pá bê rĭ, nĭ'á vêlé lășĭ gólâ Ôvârí drĭ êdêlé Sātánâ yĭ drĭ rĭ 'á rĭ drĭĭ sĭ.

⁹ Gō'dá ōzō ánĭ lĭfĭ ō'bâ ní nĭ tã ōnjĭ 'êlé rĭ, ní āngĭ gólâ vólé. Rĭ'á tândĭ ró ní drĭ cāzó ũrŭ 'álâ vō lédrē-lédrē âdŭkŭ ākó rĭ kâ 'á cé lĭfĭ bê ālô, ní drĭ cāzó lĭfĭ bê rĭ, nĭ'á vêlé lășĭ gólâ Ôvârí drĭ êdêlé Sātánâ yĭ drĭ rĭ 'á rĭ drĭĭ sĭ.”

*Tã Yésŭ drĭ í' dĭgówá âtázó kăbĭlĭkĭ gólâ âvĭ 'bá trá rĭ tāsĭ rĭ
(Lúkă 15.3-7)*

¹⁰ Gō'dá nĭngá sĭ, Yésŭ drĭ tã âtázó lâjô'bá íyĭkâ rĭ 'bá yĭ drĭ kĭ nĭ rĭ, “Nĭ ndrê ōjlā gólĭyĭ rĭ 'bá 'dêlé má vósĭ ōzō 'dĭyĭmvá kâtĭ rĭ 'bá yĭ kô ōzō ngá tākó kâtĭ. Má âtâ ānĭ drĭ, tã lâ yĭ lâzê rōō Ôvârí rŭ. ĭtĭ rĭ, mālăyĭkâ gólĭyĭ rĭ 'bá gólĭyĭ vó ndrêlé rĭ 'bá yĭ bê âmâ átá ũrŭ 'álâ rĭ ândrá gólĭyĭ tã â'dalé gólâ drĭ.

11 (Nĩ ndrê drê, mâ rĩ gógó ânĩ 'bá úrú lésĩ nô, Ôvârĩ âjô mâ ãngó nõ 'á nõ òjílã gólĩyĩ âvĩ 'bá trá rĩ 'bá yĩ lônďálé, tãlã má pâ ró gólĩyĩ bê.)*

12 "'Dõvó nĩ ãsũ drê tã kábĩlĩkĩ lókĩ 'bá kã. Ôzõ gólã ã'dô kábĩlĩkĩ iyĩkã bê nyã'dĩ-njĩ rĩ, gõ'dá õzõ kábĩlĩkĩ ãlô kábĩlĩkĩ gólãkã 'dĩ 'bá yĩ lãfálé 'ásĩ ãvĩ trá rĩ, gólã ã'dô ã'dô 'ẽ'á ã'dĩ yã? Gólã ã'dô kábĩlĩkĩ lãkĩ 'bá nyã'dĩ-sũ-drĩ-lã-gã-mũdrĩ-drĩ-lã-gã-njĩ-drĩ-lã-sũ 'dĩ 'bá yĩ âyé'á ngã nyãrê 'á lütú pálé nĩngã, gõzó nĩlĩ gólã ãlô âvĩ 'bá trá rĩ lônďálé.

13 Má átã ânĩ drĩ tã pãtĩĩ ró, õzõ gólã ãsũ kábĩlĩkĩ iyĩkã ãlô âvĩ 'bá 'dĩ trá rĩ, gólã ã'dô 'bã'á ãyĩkõ ró rõõ lãvũlĩ gãrã ãyĩkõ gólã drĩ ã'dózó ã'dĩ bê lã kábĩlĩkĩ gólãkã nyã'dĩ-sũ-drĩ-lã-gã-mũdrĩ-drĩ-lã-gã-njĩ-drĩ-lã-sũ âvĩ 'bá kõ 'dĩ 'bá yĩ tãsí rĩ drĩĩ sĩ.

14 Gõ'dá kpã rĩ'á ãtĩ, ânĩ átã úrú 'alã rĩ lëe òjílã gólĩyĩ rĩ 'bá 'dëlé má vósĩ õzõ 'dĩyĩmvã õnyĩkõ kãtĩ nõ 'bá yĩ ãlô rĩ drĩ âvĩlĩ kõ'dãwã lãtĩ iyĩkã 'ásĩ."

Tã Yésũ drĩ ãmbálé tã lãfálé êdê-êdê kã òjílã gólã tã õnjĩ 'ẽ 'bá trá òjílã ãzĩ drĩ rĩ tãsí rĩ

15 Gõ'dá Yésũ drĩ kpã tã ãmbázó lãjõ'bã iyĩkã rĩ 'bá yĩ drĩ kĩ nĩ rĩ, "Nĩ ãzã, õzõ tã lë 'bã ãzĩ ãzã õ'ê tã õnjĩ trá ní drĩ rĩ, ní nĩ gólã ngálã nĩ'á tã õnjĩ gólãkã 'dĩ ã'dálé gólã drĩ. Nĩ 'ê tã rĩ 'dĩ cé rĩ ânĩ lãfálé 'ásĩ gólã bê. Ôzõ gólã ããrĩ tã ánĩkã trá rĩ, ní pâ gólã trá tã õnjĩ gólãkã 'dĩ âyéle.

* **18:11 18.11** Úlĩ gólĩyĩ vérẽsí 11 'á 'dĩ ãgĩĩ kõ tã ãgĩ Mătáyõ kã ãzã 'bã yĩ 'á.

16 Gõ'dá òzō òjílã rî 'dĩ ògâ volé trá dó tã áníkâ ârílí rî, ní drĩ òjílã àzâ àlô ngátá rĩ yã rî nĩzó kpá ó'dí òjílã 'dí ngálâ, tãlâ ááatâ ró tã 'dĩ bê òjílã 'dí 'bá yí ìfí drĩ lâ 'á, tãlâ tã ndrĩ ànî drí átálé gólâ bê rî, òjílã 'dí 'bá yí àârî ró ìyî bê dódó.

17 Gõ'dá òzō òjílã rî 'dĩ ògâ volé kpá trá dó tã òjílã 'dí 'bá yí kâ ârílí rî, nĩ âtâ tã lâ òjílã kãńsã kâ drí. Gõ'dá òzō gólâ ògâ volé kpá trá dó tã òjílã kãńsã kâ kâ ârílí rî, nĩ 'ê gólâ òzō òjílã tã lã 'bá Ôvârí 'á kô rî kâtí, gõ'dá kpá tã ònjí 'bá ró òzō bélé-bélé ù'dú 'bá gólìyî rî 'bá àđì nyalé rî kâtí.

18 “Má âtâ ànî drí tã pătĩ ró, òzō nĩ ògâ tã àzâ trá dó rù 'élé àngó nō 'á nōngá rî, 'dĩ kpá tã gólâ Ôvârí drí gálé trá dó rù 'élé ùrú 'álâ rî ì'dí. Gõ'dá òzō nĩ àâyê tã àzâ trá rù 'élé àngó nō 'á nōngá rî, 'dĩ kpá tã gólâ Ôvârí drí àyéle trá rù 'élé ùrú 'álâ rî ì'dí.

19 Gõ'dá má âtâ kpá ànî drí nōtí, òzō òjílã rĩ òlã ìyî tã-drĩ trá ngá àzâ 'ézó àngó nō 'á nōngá rî, nĩ 'ê rãtã Ôvârí àmâ átá ùrú 'álâ rî drí ngá rî 'dĩ tãsí. Gólâ â'dô ngá rî 'dĩ 'ê'á ànî drí.

20 Ìtí rî, òzō òjílã êê'bê ìyî rù trá rĩ ngátá nâ vō àlô 'á àmâ rú sî rî, má â'dô â'dó'á gólìyî lãfálé 'á.”

Tã Yésũ drí lògòlé Pétērō drí tã tã ònjí òjílã àzì kâ àyê-àyê kâ

tãsí rî

21 Gõ'dá nīngá sî rî, Pétērō drí ànĩzó tã ìjílí Yésũ tí kî nî rî, “Kúmú, òzō àmâ àzì-àzì àzâ òrî trá zãã rî'á tã ònjí 'élé má drí àndalé àndalé rî, má àâyê gólâ tã ònjí gólâkâ 'dĩ 'bá yí 'ásì àndâlâ

tăşî yă? Rî'á tândí ró má drí gólâ rî âyézó ândâlâ nĵi-drĵi-lâ-rĵi yă?"

22 Gõ'dá Yésũ drí tâ-drĵi lôgõzó Pétērō drí kĵi, "É'ě, ní âyé gólâ kô cé ândâlâ nĵi-drĵi-lâ-rĵi. Ní âyé gólâ nyâ'di-nâ-drĵi-lâ-mũdrĵi ândâlâ nĵi-drĵi-lâ-rĵi."

23 Gõ'dá Yésũ drí tâ âtázó tâ kũmũ Ôvârí kâ rĵi kâ tāsĵi. Gólâ kĵi, "Á'dô-â'dô kũmũ Ôvârí kâ rĵi kâ rĵi rĵi'á ôzō kúmú ângĵi âzâ gólâ â'dó 'bá lôsĵi 'ě 'bá iyĵkâ bê rĵi kâtĵi. Lôsĵi 'ě 'bá gólâkâ 'dĵi 'bá yĵi, âzâ 'bá yĵi trō iyĵi âđĵi trá gólâ drĵgá sĵi 'ě'á lôgõlâ âđĵi 'á tólâ. Gõ'dá kâđĵi âzâ sĵi, gólâ drĵi lôsĵi 'ě 'bá gólâkâ 'dĵi 'bá yĵi âđĵi ânĵlĵi âđĵi iyĵkâ 'dĵi 'bá yĵi lôgõlé.

24 Ītĵi rĵi, lôsĵi 'ě 'bá âlô kúmú 'dĵi kâ tĵbê âđĵi trō 'bá gólâ drĵgá sĵi rĵi âđĵi lâ kúmú 'dĵi ândrá. Âđĵi rĵi 'dĵi rĵi'á âđĵi ôđĵlâ dũũ lôsĵi ndrô dũũ kâ rĵi kâ 'ĵi.

25 Nĵngá sĵi, lôsĵi 'ě 'bá kúmú 'dĵi kâ 'dĵi ĵcá kô âđĵi 'dĵi vō lâ lôgõlé, tâlâ âđĵi 'dĵi rĵi'á âđĵi âmbá 'ĵi. Tâ 'dĵi tāsĵi rĵi, kúmú 'dĵi drĵi tâ 'bâzó óôđĵi ró gólĵyĵi bê vólé rĵgĵĵi ró ôkó lâ bê mvá lâ yĵi bê gõ'dá kpá ngá gólâkâ 'bâ kâ rĵi yĵi bê ndrĵi vólé, gólâ ĵcâ ró bê âđĵi iyĵkâ 'dĵi vō lâ lôgõlé.

26 "Gõ'dá lôsĵi 'ě 'bá 'dĵi ârĵi tâ 'dĵi bê ĵtĵi rĵi, drĵlâ â'dózó tâ ĵsũ ró, gõ'dá drĵlâ ngăzó 'ă'ĵi tĵĵĵi vũdrĵi kúmú 'dĵi ândrá rũ lô'bălê gólâ drĵi kĵi, 'Óô kúmú, ní ndrê âmâ ĵzâ, ânĵi 'â âđĵi má rũ. Ní êsê kâđĵi gbĵyá má drĵi sĵsĵi 'álâ, má â'dô âđĵi ânĵkâ 'dĵi vō lâ lônđâ'á ânĵzó lôgõlâ ndrĵi ní drĵi.'

27 Gõ'dá lôsĵi 'ě 'bá kúmú 'dĵi kâ 'dĵi, ĵzâ lâ drĵi găzó gólâ rũ. Ītĵi rĵi, drĵlâ âđĵi 'dĵi âyézó drĵlâ, gõ'dá gólâ drĵi lôsĵi 'ě 'bá gólâkâ 'dĵi âyézó nĵlĵi drĵi-bălâđĵi ró.

28 “Nĩngá sĩ, lōsĩ 'ě 'bá gólâ âyéle nõ drí nĩzó ìyĩ rù ùsúlí àzĩ-àzĩ lâ àzâ âđđĩ fĩnyáwá trõ 'bá gólâ drĩgá sĩ kpá 'ě'á lōgōlá àtĩ 'álâ rĩ bê.* Gõ'dá gólĩyĩ ùsù rù bê àzĩ-àzĩ lâ 'dĩ bê rĩ, gõ'dá kôro drĩlâ ngãzó 'dêlé ômbê lâ rũlĩ ãngbũ rĩ'á ìzálâ. Gõ'dá drĩlâ ngãzó tã átálé àzĩ-àzĩ lâ 'dĩ drĩ kí, 'Nĩ âfê âđđĩ ámákâ tĩbê ní drĩ trõlé má drĩgá sĩ rĩ ngbãangbãno!' ”

29 Gõ'dá àzĩ-àzĩ lâ 'dĩ drĩ ngãzó 'ã'ĩ tĩlĩ vũdrĩ lōsĩ 'ě 'bá àzĩ lâ 'dĩ àndrá rù lô'bálé gólâ drĩ kí, 'Óo àmâ àzĩ-àzĩ, ní ndrê àmâ ìzã, àní 'â ãđ'đĩ má rù! Nĩ êsê kãyĩ gbíyá má drĩ sĩsĩ 'álâ. Má â'dô âđđĩ àníkâ 'dĩ vò lâ lônđã'á ànĩzó fêlâ ndrĩ ní drĩ.' ”

30 Gõ'dá lōsĩ 'ě 'bá gólâ sĩsĩ kúmú drĩ gólâ rĩ âyéle âđđĩ ìyĩkâ tãsĩ nõ rĩ, gâ volé trá dó àzĩ-àzĩ lâ âđđĩ fĩnyáwá trõ 'bá gólâ drĩgá sĩ rĩ âyéle. Bê-rĩ, gólâ drĩ lōsĩ 'ě 'bá àzĩ gólâkâ 'dĩ trõzó 'bálé gãñĩmã 'á rĩlĩ tólâ, té gólâ àáfê ró âđđĩ ìyĩkâ 'dĩ bê zãlô.

31 Ìtĩ rĩ, lōsĩ 'ě 'bá kúmú 'dĩ kâ àzâ 'bá yĩ ndrê tã rù 'ě 'bá 'dĩ bê rĩ, gólĩyĩ drĩ â'dózó tã ìsũ ró rõô. Gõ'dá drĩlĩyĩ ngãzó nĩlĩ tã 'dĩ átálé kúmú ìyĩkâ 'dĩ drĩ.

32 “Gõ'dá kúmú 'dĩ àrĩ bê tã 'dĩ ìtĩ rĩ, drĩlâ lōsĩ 'ě 'bá ìyĩkâ gólâ àzĩ-àzĩ lâ rĩ 'bã 'bá gãñĩmã 'á 'dĩ àzĩzó. Gõ'dá gólâ àcã bê rĩ, kúmú drĩ ngãzó tã átálé drĩlâ kí, 'Nĩ rĩ'á lōsĩ 'ě 'bá ònjĩ 'ì! Nĩ lô'bã rù'bã bê má drĩ âđđĩ ní drĩ trõlé má drĩgá sĩ rĩ tãsĩ rĩ, má âyê ní té òzõ ní drĩ ìjĩlĩ rĩ kãtĩ.

33 Gõ'dá ní 'ê tã àní àzĩ-àzĩ drĩ ìtĩ â'dô tãsĩ yã? Tĩ ní â'dô àní àzĩ-àzĩ rĩ ìzã ndrê'á kpá òzõ má drĩ

* 18:28 18.28 Àđđĩ 'dĩ rĩ'á âđđĩ kãyĩ kámá-âlô kã 'ì.

ánî ìzã ndrērē rî kâtí!'

³⁴ Gõ'dá kúmú 'dĩ drí 'bãzó ăwã ró tã 'dĩ tãsĩ. Drílâ lôsĩ 'ê 'bá 'dĩ jôzó 'bãlé gănĩmã 'á, tãlâ oófě ró lâņô bê gólâ drí, té âdĩ íyíkâ gólâ drí trôlé rî, gólâ ôlôgô ró bê ndrĩ zâlô."

³⁵ Gõ'dá Yésũ ngĩ bê í'dígówá 'dĩ ndélé rî, gólâ kĩ, "Ôzô nĩ ââyê tã ônjĩ ânĩ âzĩ-âzĩ kâ kô ânĩ pĩpĩsílĩ 'ásĩ rî, ânĩ ãlô-ãlô ndrĩ, ámâ átá úrú 'álâ rî â'dô kpá 'ê'á ânĩ 'élé té ôzô 'dĩ rî kâtí."

19

*Tã Yésũ drí ãmbálé tã ôkó ãngâ kâ tãsĩ rî
(Márãkô 10.1-12)*

¹ Gõ'dá Yésũ ndélé bê tã ãmbâ íyíkâ tã ônjĩ âyê-âyê tãsĩ rî, drílĩyĩ ngãzó 'bãdrĩ Gãlĩláyã kâ âyéle lãj'óbá íyíkâ bê. Drílĩyĩ nĩzó mbãlé 'á'á lé drĩ áyágá Jõrõdénĩ kâ ãzã lésĩ rî 'á. Drílĩyĩ nĩzó zãã áyágá Jõrõdénĩ kâ 'dĩ 'á'á lé drĩ lâ lésĩ. Gõ'dá drílĩyĩ mbãzó kpá gólé 'á'á lé drĩ ãzã rî lésĩ cãlé 'bãdrĩ Yũdáyã kâ rî 'á.

² Gõ'dá gólĩyĩ câ bê 'bãdrĩ Yũdáyã kâ 'dĩ 'á tólâ rî, ôjĩlã õ'bĩ dũũ drí ítõzó 'délé gólĩyĩ vósĩ. Ôjĩlã gólĩyĩ ngá lãzé bê rî 'bá yĩ, Yésũ drí gólĩyĩ êdézó ndrĩ ngá lãzé ãyíkâ 'dĩ 'bá yĩ 'ásĩ.

³ Nĩngá sĩ, Pãrúsĩ ãzã 'bá yĩ drí ânĩzó ãyĩ Yésũ rî újũlí, ngátá gólâ â'dô úlí ányã átá'á yã rî. Drílĩyĩ tã ãjízó gólâ tĩ kĩ nĩ rî, "Tã 'bã'bã Ôvãrí drí félé ãmã drí 'élé Músã sĩ rî vó ró rî, rĩ'á tãndĩ ró ôjĩlã ãzã drí ôkó lâ rî ãngázó, ôzô ôkó rî 'dĩ õ'ê tã ányã ãzã trá rî yã?"

⁴ Gõ'dá Yésũ drí tã-drĩ lôgõzó Pãrúsĩ 'dĩ 'bá yĩ drí kĩ nĩ rî, "Nĩ zĩ tã gólâ ãgĩlí búkũ Ôvãrí kâ 'á

rî kô kĩ'á nĩ rî, ítõ vō āngó kâ 'ásĩ rî, Ôvârí 'bã òjílã mvá bê rî, gólã 'bã āgô yî trá òkó yî bê yã?

⁵ Tã 'dĩ tāsĩ rî, Ôvârí âtã tã trá kĩ nĩ rî,
'Āgô â'dô átã lâ rî âyé'á ândré lâ bê â'dózó òkó lâ bê ngá ãlô ró.

⁶ Gólĩyî rĩ 'dĩ â'dó ngá ngĩngĩ 'ĩ kô. Ítĩ rî, āgô yî òkó bê gólĩyî rĩ'á ngá ãlô 'ĩ.

'Dõvó ngá gólã Ôvârí drĩ êbêlé trá ngá ãlô ró rî, òjílã āzã òcã gólĩyî lãfálé kô.' ”

Tã Ómvó Ngá 2.24

⁷ Gõ'dá Pãrúsĩ 'dĩ 'bã yî drĩ Yésũ rî ìjízó kpá ó'dí kĩ, “Ní kĩ nĩ rî, â'dó kô tãndí ró ãmã drĩ òkó ìngázó rî, gõ'dá tãlã ã'dô 'ĩ Músã drĩ tã 'bãzó ãmã drĩ kĩ, òzõ mã òlẽ trá òkó ìngálé rî, mã ìngĩ wárãgã òkó ìngá kâ fêlé òkó rî 'dĩ drĩ yã?”

⁸ Gõ'dá Yésũ drĩ tã-drĩ lògõzó gólĩyî drĩ kĩ, “Músã ìgĩ tã 'dĩ ãnĩ drĩ ítĩ 'dĩ, tãlã ãnĩ drĩ rĩ'á ãmbã-ãmbã ró, tãlã tã ã'dô trá ãnĩ lãfálé 'ásĩ ãnĩ òkó yî bê rî nĩ ìcã kô tã rî 'dĩ êdélé. Gõ'dá tã 'bã'bã Ôvârí kâ â'dó kô ítĩ ítõ vō āngó kâ 'ásĩ. Sísĩ rî, Ôvârí 'bãã tã 'bã'bã òkó ìngá kâ kô.

⁹ Má âtã ãnĩ drĩ, â'dó kô tãndí ró òjílã āzã drĩ òkó lâ rî ìngázó cú ítĩ tã ífĩ āzã ãkó, òzõ òkó rî 'dĩ ò'è tã ònjĩ āzã kô gõ'dá āgô rî 'dĩ drĩ nĩzó òkó āzã trólé âyízó ì'dí bê lâ rî, gólã 'è 'dĩ tã ònjĩ 'ĩ Ôvârí rî lĩfĩ drĩ 'á, âyé fĩ ãlô, òzõ òjílã rî 'dĩ ũúsú òkó lâ trá âyĩrĩ 'á ìyĩ āgô āzã bê rî ì'dĩ, gólã òró gõ òkó lâ 'dĩ ìngálé.”

¹⁰ Gõ'dá lãjõ'bã Yésũ kâ 'dĩ 'bã yî ârĩ ìyĩ úlĩ Yésũ drĩ âtálé 'dĩ bê rî, gõ'dá drĩlĩyĩ gõzó tã âtálé gólã drĩ kĩ nĩ rî, “Òzõ tã āgô yî lãfálé 'á òkó bê rî ãã'dô

âmbâ-âmbâ ró ìtí rî, rî'á tândí ró ãgô drí rîzó cú ìtí òkó trô ãkó.”

11 Gõ'dá Yésũ drí tã-drî lôgôzó drílîyî kî nî rî, “Ôjílã dũu ícá ìyî kô tã ìsũ ãníkâ òkó tãsí 'dî 'èlé. Â'dô 'bã'á cé ôjílã ícá 'bá rîlí òkó trô ãkó rî 'bá yî ì'dî.

12 Tã 'dî tãsí rî, tã ífí bê rî'á ngĩngî ôjílã ãzã 'bá yî drí òkó trôzó kô 'á lâ rî. Útî ôjílã ãzã 'bá yî trá ìtí 'báná ró, gõ'dá ôjílã ãzã 'bá yî ôjílã ãzî lîsî gólîyî nî, gõ'dá ôjílã ãzã 'bá yî lée ìyî òkó gílí kô, tãlã gólîyî fê ìyî nyãanyã trá cé lôsî Ôvãrî kã 'èlé ì'dî. Ôjílã gólã ícá 'bá trá tã rî 'dî 'èlé rî, 'dôvó gólã ô'è.”

*Tã Yésũ drí òrê fêzó 'dîyímvá ònyíkô drí rî
(Márãkô 10.13-16; Lúkã 18.15-17)*

13 Gõ'dá nĩngá sî, ôjílã ãzã 'bá yî drí 'dîyímvá ònyíkô âtrôzó âjílí Yésũ ngálã, tãlã Yésũ ô'bã ró drí bê gólîyî drî òrê fêzó drílîyî, gõ'dá kpá rãtãã 'èzó bê gólîyî tãsí. Gõ'dá lãjô'bá gólãkã 'dî 'bá yî drí ôjílã 'dî 'bá yî lôgázó dó ânílí 'dîyímvá 'dî 'bá yî bê Yésũ ngálã.

14 Gõ'dá Yésũ drí ngãzó tã âtálé kî nî rî, “Nî âyê 'dîyímvá 'dî 'bá yî ããnî ró ìyî má ngálã, nî lôgã gólîyî kô, tãlã ôjílã rî 'bá kũmũ Ôvãrî kã zélé rî 'bá yî rî'á ôjílã gólîyî ìyî nyãanyã lôgô 'bá ôzô 'dîyímvá ònyíkô nõtí nũ 'bá yî kãtí rî ì'dî.”

15 Nĩngá sî rî, drílã íyî drí 'bãzó 'dîyímvá 'dî 'bá yî drî sî ãlô-ãlô, gõ'dá drílã òrê fêzó drílîyî. Gõ'dá drílîyî ngãzó nílí vũ 'dî âyéle lãjô'bá 'dî 'bá yî bê.

*Tā Yésũ drí âtalé ágámvá gólâ ngá-tî âmbá bê
rî drí lédrê-lédrê âdũkũ âkó rî tāsī rî
(Márākō 10.17-31; Lúkã 18.18-30)*

¹⁶ Gõ'dá nĩngá sī rī, ágámvá âzâ ngá-tî âmbá bê rī drī ânĩzó tã ãjilí Yésũ tí kī nĩ rī, “Tã ãmbá 'bá, õzõ má õlẽ lédrê-lédrê âdũkũ âkó rī ûsúlí rī, má â'dô tã tãndí ángô rī 'ê'á ã'dí sũlĩ Ôvãrí rī lĩfĩ drĩ 'á ûsúzó lâ yã?”

¹⁷ Gõ'dá Yésũ drí tã-drĩ lôgõzó drílâ kī, “Tãlã â'dô 'í ní drí áamá ãjízó tã gólâ â'dó 'bá tãndí ró rī tāsī yã? Ôvãrí cé ã'dí rĩ'á tãndí ró. Ôzõ ní õlẽ trá lédrê-lédrê âdũkũ âkó rī ûsúlí rī, ní ãnjĩ tã 'bã'bã Ôvãrí kã rī ã'dí ndrĩ.”

¹⁸ Ítí rī, ágámvá 'dĩ drí Yésũ rī ãjízó kī, “Má â'dô tã 'bã'bã ángô rī 'ê'á ã'dí yã?”

Ítí rī, Yésũ drí gõzó tã-drĩ lôgõlé drílâ kī, “Ní fũ õjilã ázĩ kô. Ní 'bã õkó gólâ â'dó 'bá kô ání õkó ró rī kô ní ûgúlí âyízó ã'dí bê lâ. Ní ûgũ ngá kô. Ní âdô õnjõ kô õjilã ázĩ rú.

¹⁹ Ní ârĩ ání átá yĩ tĩ-võ ání ândré bê, tãlã ní ãnjĩ ró gólĩyĩ bê. Ní lẽ õjilã ázĩ õzõ ní drí ání nyãányã lèrẽ kãtĩ.”

²⁰ Nĩngá sī, ágámvá 'dĩ drí tã-drĩ lôgõzó Yésũ drí kī, “Tã 'bã'bã 'dĩ 'bá yĩ, má 'ê trá ndrĩ. Gõ'dá tã âzâ kpá bê drẽ zãâ má drí 'èlẽ yã?”

²¹ Gõ'dá Yésũ drí tã-drĩ lôgõzó drílâ kī, “Õzõ ní õlẽ trá â'dólé tã mbĩ 'ê 'bá ró Ôvãrí rī lĩfĩ drĩ 'á rī, ní gõ nĩlí ngá-tî âmbá ánikã 'dĩ 'bá yĩ lâzílí gĩlí ndrĩ vólé, ní fẽ ró âdĩ lâ õjilã gólĩyĩ ãzã bê rī 'bá yĩ drí, gõ'dá ní gõ ró bê ánílí 'dèlẽ áamá vó bêlẽ tã ârĩ 'bá ámakã ró. Ôzõ ní õ'ê tã 'dĩ trá ãtĩ rī, ní â'dô 'bã'á ngá-tî tãndí bê dũũ úrú 'álã.”

22 Gõ'dá ágámvá 'dĩ ârílí bê úlí Yésũ drí âátalé ítí 'dĩ rí, kôrô rú'bán lá drí âdázó. Gõ'dá drílâ â'dózó tâ įsũ ró rôo, tâlá gólâ lée kô ngá íyíkâ âmbá 'dĩ 'bá yí lâzılı gılı vólé. Gõ'dá drílâ ngázó nılı vólé.

23 Nĩngá sĩ, Yésũ drí gôzó tâ âátalé tâ ârí 'bá íyíkâ rí 'bá yí drí kĩ, “Má âtâ ânĩ drí tâ pătĩ ró, rĩ'á âmbâ-âmbâ ró ôjilâ gólĩyĩ ngá-tĩ âmbâ bê rí 'bá yí drí â'dózó ôjilâ Ôvârí kâ ró gólĩyĩ drí îcázó rılı kũmũ gólâkâ zélé tâ gólâkâ rí 'élé.

24 Â'dô 'bã'á âmbâ-âmbâ ró gólĩyĩ drí lâvũlí gãřã tâ âmbâ-âmbâ įnjígó drí 'ẽ'á úsúlâ ûjũřĩ filí kôrô libĩřã 'bú 'asĩ rí drĩ sĩ.”

25 Gõ'dá tâ ârí 'bá Yésũ kâ 'dĩ 'bá yí ârí iyĩ úlí gólâ drí âátalé 'dĩ bê rí, tĩ lâ yí drí â'dızó rôo úlí 'dĩ 'bá yí drí sĩ. Gõ'dá drílĩyĩ Yésũ rí įjızó kĩ, “Ôzô â'dô trá ítí rí, ôjilâ gólĩyĩ Ôvârí drí 'ẽ'á pâlâ rí â'dô 'bã'á íyíkâ ôjilâ ángô rí 'bá yí ĩ'dĩ yã?”*

26 Yésũ drí lĩřĩ jázó vô ndrélé gólĩyĩ ngálâ ró, gõ'dá drílâ gôzó tâ âátalé kĩ, “Ngá gólĩyĩ ôjilâ mvá drí îcálé kô 'êlâ rí, Ôvârí îcâ trá 'êlâ ndrĩ.”

27 Nĩngá sĩ rí, Pétěrô drí ngázó tâ âátalé Yésũ drí kĩ nĩ rí, “Nĩ ndrê drê, âmá lâjô'bán âníkâ rí 'bá yí, mã âyê ngá âmâ nyáányâ kâ rí 'bá yí trá ndrĩ ânĩzó 'dêlé ní vósĩ tâ ârí 'bá âníkâ ró. Ítĩ rí, tâ tândĩ gólâ âmâ drí 'ẽ'á úsúlâ Ôvârí drĩgá sĩ įzátú rí íyíkâ â'dô 'ĩ yã?”

28 Gõ'dá Yésũ drí tâ-drĩ lôgôzó lâjô'bán íyíkâ 'dĩ 'bá yí drí kĩ, “Má âtâ ânĩ drí tâ pătĩ ró, mã gólâ

* 19:25 19.25 Tã ârí 'bá Yésũ kâ 'dĩ 'bá yí įjĩ tâ 'dĩ ítĩ 'dĩ rí, tâlá tâ įsũ gólĩyíkâ 'á rí, ngá-tĩ âmbâ 'dĩ ââ'dô lâmbê ôrê Ôvârí drí felé ôjilâ drí rí ĩ'dĩ. Ítĩ rí, ôjilâ ngá-tĩ bê dũũ rí â'dô iyĩ ôjilâ tândĩ 'ĩ.

Ôvârí drí âjólé trá úrú lésĩ nô, kâyî gólâ má drí 'ëzó ngá ndrĩ 'bãlé ó'dí ìzátú rí sĩ rí, má â'dô 'ë'á rĩlí kítĩ ámakâ drĩĩ kúmú ąngí ró drĩ-âcê bê. Gõ'dá ânĩ lăjó'bán ámakâ mũdrĩ-drĩ-lâ-gâ-rĩ rí 'bán yĩ â'dô 'ë'á rĩlí má bê kítĩ mũdrĩ-drĩ-lâ-gâ-rĩ rí 'bán yĩ drĩĩ kúmú ró tã-vó ôrĩ ôjĩlă Īsĩră'élě kâ rí kâ mũdrĩ-drĩ-lâ-gâ-rĩ rí 'bán yĩ kâ kĩlí.

²⁹ Gõ'dá ôjĩlă ndrĩ gólĩyĩ 'bă ĩyĩkâ âyé 'bán, átá lâ yĩ, ândrê lâ yĩ, mvá lâ yĩ, âdrúpĩ lâ yĩ, îzó lâ yĩ, ngátá ąmvú yĩ bê âyé 'bán 'dézó má vósĩ tã ârí 'bán ámakâ ró rí, ngá gólĩyĩ drí 'ë'á úsulă ámâ átá Ôvârí drĩgá sĩ ìzátú rí â'dô 'ë'á lâvũlí găřă ândălă kámă-ălô ngá gólĩyĩ drí âyéłé rí drĩĩ sĩ. Gõ'dá gólĩyĩ â'dô kpá lédrê-lédrê ăđũkũ âkó rí úsú'á.

³⁰ Gõ'dá ĩtĩ rí, ôjĩlă dũũ tĩbê ngbăąngbănô ndrêłé ĩyĩ ôjĩlă ămbă-ămbă ró rí 'bán yĩ, ìzátú rí, gólĩyĩ â'dô â'dó'á ôjĩlă tăkó ró Ôvârí rí ĩfĩ drĩ 'á, gólĩyĩ â'dô gõ'á volé 'álă. Gõ'dá ôjĩlă gólĩyĩ dũũ gólĩyĩ ngbăąngbănô rĩ'á ndrêłă ĩyĩ ôjĩlă tăkó ró rí 'bán yĩ, ìzátú rí, gólĩyĩ â'dô â'dó'á ôjĩlă ămbă-ămbă ró Ôvârí rí ĩfĩ drĩ 'á, gólĩyĩ â'dô 'bă'á sĩsĩ 'álă."

20

Úlí mănĩgô látĩ gólâ Ôvârí drí 'ëzó drĩ-'â fěłé ôjĩlă drí ìzátú rí

tăsĩ rí

¹ Gõ'dá nĩngá sĩ rí, Yésũ drí ĩtôzó tã ĩmbálé úlí mănĩgô sĩ tã ârí 'bán ĩyĩkâ rí 'bán yĩ drí látĩ gólâ Ôvârí drí 'ëzó drĩ-'â fěłé ôjĩlă ĩyĩkâ drí ìzátú rí

tāsī. Gólâ kī, “Lätî gólâ Ôvârí drí 'èzó drí-'â félé òjílâ íyíkâ drí rí rĩ'á nyé òzō āgō āzâ ámvú lípî ró rí kâtí. Kâyî āzâ sī, ākpā cĭjínó, gólâ drí ngāzó nĩlí vō ngá lâzî kâ gĩlí rí 'álâ, nĩ'á òjílâ lōndālê āānĩ ró ĩyî lôsĩ 'élé ámvú íyíkâ 'dĩ 'á âđđĩ sī.

² Gõ'dá ámvú lípî úsû òjílâ bê lôsĩ 'élé ámvú íyíkâ 'dĩ 'á rí, gólâ drí tã ĩ'bĭzô gólĩyĩ bê âđđĩ tãndĩ kâyî ãlô kâ félé drĩlĩyĩ ndrĩ ĩcâ-ĩcâ ró. Gõ'dá drĩlĩyĩ tã-drĩ lâ lēzó. Nĩngá sī rí, ámvú lípî drí gólĩyĩ jōzó nĩ'á lôsĩ 'élé ámvú íyíkâ 'dĩ 'álâ.

³ “Nĩngá sī, ĩtú-pá nĭ-drĩ-lâ-sû cĭjínó 'dĩ kâ rí sī, ámvú lípî 'dĩ drí nĩzó gólê kpá ó'dí vō ngá lâzî kâ gĩlí 'dĩ 'álâ. Gõ'dá drĩlâ nĩzó òjílâ āzâ 'bá yĩ úsúlĭ, rĩ'á ĩyĩ âdré'á tólâ tãkó ĩtĩ.

⁴ Gõ'dá drĩlâ tã âtázô drĩlĩyĩ kī nĩ rí, ‘Nĩ nĩ kpá nĩ'á lôsĩ 'élé má drí ámvú 'álâ, má â'dô âđđĩ mbĩ lôsĩ ānĩ drí 'élé má drí kâyî āndrō nô kâ sī rí fê'á ānĩ drí.’ Gõ'dá drĩlĩyĩ ngāzó nĩlí lôsĩ 'élé.

⁵ “Gõ'dá ĩtú-pá câ bê múdrĩ-drĩ-lâ-gâ-rĩ ĩtú-âyĩ sī rí gõ'dá kpá ĩtú-pá nâ lãnjátúlĭ bê rí, ámvú lípî 'dĩ drí kpá tã ãlô-ãlô 'dĩ 'èzó. Drĩlâ nĩzó kpá ó'dí vō ngá lâzî kâ gĩlí rí 'álâ, nĩ'á òjílâ lōndālê ānĩ'á lôsĩ 'élé ámvú íyíkâ 'dĩ 'á.

⁶ Gõ'dá câ bê lãnjátúlĭ bê ĩtú drí 'bãrê 'ê'á nĩ'á filĩ rí 'á rí, ámvú lípî 'dĩ drí nĩzó gólê kpá ó'dí vō ngá lâzî kâ gĩlí rí 'álâ. Drĩlâ nĩzó òjílâ āzâ 'bá yĩ úsúlĭ rĩ'á âdré'á ĩyĩ tãkó tólâ vō ngá lâzî kâ 'dĩ 'á. Gõ'dá drĩlâ tã ĩjízô gólĩyĩ tĭ kī, ‘Nĩ rí âdrélé nōngá ĩtú kãlũ tãkó lôsĩ 'ê ãkó ã'dô tāsĩ yã?’

⁷ Gõ'dá drĩlĩyĩ tã-drĩ lôgōzó kī nĩ rí, ‘Òjílâ āzākã yũ lôsĩ fê 'bá āmã drí 'élé.’ Gõ'dá ámvú lípî drí gōzó tã âtálê drĩlĩyĩ kī nĩ rí, “Dōvó nĩ nĩ

kpá lōsī 'ēlé má drí ́ámvú 'álâ.' Gõ'dá drílīyī nīzó kpá lōsī 'ēlé.

8 “Gõ'dá câ bê vō drí 'ērē ânīlī rī 'á rī, ́ámvú līpī drí tã átázó drī-'bá íyíkâ lōsī kâ drí kī, 'Ní âzī lōsī 'ē 'bá 'dī 'bá yī, ní fē ró âđđī gólīyī drí. Ní ítō âđđī fēlé ôjílã gólīyī lōsī ítō 'bá 'ēlé lãnjátúlī bê rī 'bá yī rú sī, cãlé gólīyī lōsī ítō 'bá 'ēlé âkpã cīnó rī 'bá yī rú.’

9 Gõ'dá ôjílã gólīyī lōsī ítō 'bá 'ēlé lãnjátúlī 'ásī rī 'bá yī ânī íyī bê âđđī íyíkâ trólé rī, drī-'bá lōsī kâ fē gólīyī drí âđđī lōsī kâ yī ãlô kâ rī kâ ĩ'dī. Kpá ítí, ôjílã gólīyī ndrī ́ámvú līpī drí âzīlī ânī'á lōsī 'ēlé rī 'bá yī, drī-'bá lōsī kâ fē kpá âđđī lōsī kâ yī ãlô kâ rī kâ ĩ'dī gólīyī drí ndrī.

10 Gõ'dá ôjílã gólīyī lōsī ítō 'bá 'ēlé âkpã cīnó rī lésī rī 'bá yī ânī íyī bê âđđī íyíkâ trólé rī, gólīyī ãsū tã trá kī nī rī, áá'dô âđđī fē'á íyī drí lãvũlī gãrã âđđī fēlé ôjílã gólīyī lōsī ítō 'bá 'ēlé lãnjátúlī bê rī 'bá yī drí rī drī sī. Gõ'dá ófē kpá âđđī lōsī kâ yī ãlô kâ rī kâ ĩ'dī gólīyī drí.

11 “Gõ'dá gólīyī trô âđđī íyíkâ bê rī, drílīyī ítōzó rī'á lōzólé úlī ngūrū-ngūrū bê ́ámvú līpī 'dī rú.

12 Gõ'dá drílīyī ngázó tã átálé ́ámvú līpī drí kī, 'Ôjílã gólīyī lōsī ítō 'bá 'ēlé lãnjátúlī 'ásī rī 'bá yī 'ê íyī lōsī cé dã ítí. Gõ'dá âmã rī gógó âmákâ lōsī 'ē 'bá ítú kãlũ ítú âmé drī sī nô rī 'bá yī, áá'dô âđđī fē'á âmã drí ícã-ícã ró ôjílã gólīyī lōsī ítō 'bá 'ēlé volé lésī rī 'bá yī bê ángô tí ró yã?’

13 Gõ'dá ́ámvú līpī drí gōzó tã átálé lōsī 'ē 'bá ãlô gólīyī lãfálé 'ásī rī drí kī, 'Ámã rú-lē-ãzīyã, nī lē tã-drī trá âđđī kâ yī ãlô kâ 'ē'á fēlã ânī drí rī tã sī. Má âdó ânī kô.

14 Nĩ trō âđĩ âníkâ, nĩ nĩ gôlé ânĩ drí 'bã 'ásĩ. Má lě kpá âđĩ fělé îcâ-îcâ ró ôjílã gólĩyĩ lôsĩ ãtō 'bá vólé lésĩ rĩ 'bá yĩ drí ôzō má drí fělé ânĩ drí 'dĩ kâtĩ.

15 Nĩ ãsũ âníkâ bê-rĩ, â'dó kô rĩ'á mbĩ má drí tã gólã má drí lělé 'élé rĩ 'ězó âđĩ ámákâ sĩ ôzō má drí lělé rĩ kâtĩ yã? Gõ'dá tãlã ã'dô 'ĩ ânĩ drí â'dózó ăwă ró má bê yã? Ânĩ rĩ'á ăwă ró má bê tãlã tã gólã má drí 'élé tãndĩ ró ôjílã pãlé rĩ tãsĩ yã? Má â'dô îcá'á tã gólã má drí lělé 'élé rĩ 'élé ôzō má drí lělé rĩ kâtĩ âđĩ ámákâ sĩ.' "

16 Gõ'dá Yésũ ndělé bê úlĩ mănĩgõ lătĩ gólã Ôvãrĩ drí 'ězó drĩ-'â fělé ôjílã íyíkã drí rĩ tãsĩ rĩ, drílã gôzó tã âtalé kĩ nĩ rĩ, "Ôjílã dũũ tíbê ngbãangbãnõ ndrělé ãyĩ ôjílã âmbã-âmbã ró rĩ 'bá yĩ â'dô ãyĩ â'dó'á ãzátú ôjílã tãkó ró Ôvãrĩ rĩ lĩfĩ drĩ 'á, gólĩyĩ â'dô gõ'á vólé 'álã. Gõ'dá ôjílã dũũ gólĩyĩ ngbãangbãnõ rĩ'á ndrělã ãyĩ ôjílã tãkó ró rĩ 'bá yĩ, ãzátú rĩ, gólĩyĩ â'dô â'dó'á ôjílã âmbã-âmbã ró Ôvãrĩ rĩ lĩfĩ drĩ 'á, gólĩyĩ â'dô 'bã'á sísĩ 'álã."

Tã Yésũ drí ãyĩ ôdrã tã âtázó kpá ó'dĩ lãjóbã íyíkã

rĩ 'bá yĩ drí rĩ

(Márãkõ 10.32-34; Lúkã 18.31-34)

17 Gõ'dá nĩngã sĩ, Yésũ yĩ drí ngãzó nĩlĩ Yērõsãlemã 'álã tã ârĩ 'bá íyíkã rĩ 'bá yĩ bê. Gõ'dá gólĩyĩ ôtirĩ rĩ nĩlĩ lătĩ 'ásĩ rĩ, drílã ngãzó lãjóbã íyíkã mũdrĩ-drĩ-lã-gã-rĩ rĩ 'bá yĩ drĩlĩ gbíyã lătĩ gãrã drĩ 'á tã ârĩ 'bá 'dĩ 'bá yĩ lãfálé sĩ, tãlã yĩ ã'dô ró bê cé ãyĩ drĩ sĩ. Gõ'dá Yésũ drí tã gólĩyĩ

'ě 'bá rû 'élé yí drí Yērōsālémā 'álâ rî tã lâ âtázó gólīyī drí.

¹⁸ Gólâ kī, “Nī ârī drē, âmâ trá 'ě'á nīlī Yērōsālémā 'álâ nō. Mâ gólâ âjólé úrú lesī nō, áâ'dô 'ě'á âmâ drī-bã félé drī-'bá ạngí Yúdã yí kã rî 'bá yī drīgá gō'dá kpá lâ'bí ìmbá 'bá rî 'bá yí bē. Gólīyī â'dô 'ě'á tã-vó âmákâ kīlī anyã ró, tâlã úfû ró mâ bē.

¹⁹ Gō'dá gólīyī â'dô ãyī âmâ drī-bã fē'á òjīlã âtrã Rómã kã rî 'bá yī drīgá. Ítí rî, gólīyī â'dô âmâ lâràkô lô'é'á. Gólīyī â'dô âmâ cã'á ònjóró'bí sī, gō'dá gólīyī â'dô âmâ ìpá'á fê lậlậ-lậlậ drīl má drí drãzó. Gō'dá kậyī nã sī, má â'dô lídri'á kpá ó'dí òdrã 'ásí.” Gō'dá Yésũ âtã úlị 'dĩ 'bá yī bē lậj'ố'ố'á íyikã 'dĩ 'bá yī drí rí, dríllyī ngãzó gólé tã ârī 'bá íyikã 'dĩ 'bá yī lâfálé.

Tã Yãkóbã yí Yōwãnĩ bē ândrê lâ yí drí tã ãjızó Yésũ tị

*íyí mvá yí tãsĩ rí
(Márãkõ 10.35-45)*

²⁰ Gō'dá nĩngã sī rí, Zēbēdáyō rí òkó drí ngãzó mvá lâ yí rị Yãkóbã yí Yōwãnĩ bē drīlị âfōzó góllyī bē lậj'ố'ố'á 'dĩ 'bá yí lâfálé sī. Dríllyī nızó cãlê Yésũ lậgátị. Gō'dá cã ãyī bē Yésũ lậgátị rí, òkó rí gógó drí ngãzó 'ã'í tặlặ vữdrị Yésũ ândrã tã ãnị sī. Gō'dá drílã tã ãjızó Yésũ tị íyí mvá 'dĩ 'bá yí tãsĩ.

²¹ Gō'dá Yésũ ârī úlị gólâkã 'dĩ bē rí, drílã tã ãjızó òkó 'dĩ tị kĩ nĩ rí, “Ní lế má ò'ê ã'dô ã'dĩ ní drí yã?” Gō'dá òkó 'dĩ drí ngãzó tã âtálé Yésũ drí rú'ố'ố'á lậ'ố'ố'á sī kĩ nĩ rí, “Ìzátú kậyí gólã ní drí 'ếzó rịlị kúmú ạngí ró ãngó nō drīlị rí tú

rî, ní 'bã ámâ mvá nō 'bá yî rîlí ní bê, âlô rî ôrí íyíkâ ání drî-ágó drî lésî ró gō'dá äzâ rî ôrí íyíkâ ání drî-lîjî drî lésî rî 'á."

²² Gō'dá Yésû drî tã âtázó Yâkóbã yî drî Yōwánî bê kî, "Tã gólâ ânî drî tã lâ îjílî má tî sî 'dî rî, nî nîjî tã ífî lâ kô. Nî â'dô ícá'á cú ngá mvülî îgã mvá lâŋô kâ gólâ má drî 'ëzó ngá mvülî 'á lâ sî rî 'ásî má bê yã?" Gō'dá drîlîyî tã-drî lôgôzó Yésû drî kî nî rî, "Äwô, âmâ rî'á njââ ngá mvülî îgã mvá lâŋô kâ 'dî 'ásî."

²³ Gō'dá Yésû drî tã-drî lôgôzó drîlîyî kî nî rî, "Nî â'dô ngá mvü'á trá cú îgã mvá lâŋô kâ 'dî 'ásî. Gō'dá mâ rî'á drî-âcê äkó ôjîlâ gólîyî 'ë 'bá rîlí âmâ gârã drî 'á rî 'bá yî nîjîzó. Âmâ átá êdê vö 'dî 'bá yî trá ôjîlâ gólîyî gólâ drî 'ë'á njîlâ nî rîlí 'á lâ rî 'bá yî drî."

²⁴ Gō'dá lâjô'á ämbükü Yésû kâ müdrî 'dî 'bá yî ârî îyî tã Yâkóbã yî Yōwánî bê ândré lâ yî drî îjílî Yésû tî gólîyî tãsî 'dî tã lâ bê rî, drîlîyî â'dózó äwä ró Yâkóbã yî rú Yōwánî bê.

²⁵ Tã 'dî tãsî rî, Yésû drî lâjô'á íyíkâ 'dî 'bá yî âzîzó ndrî ânîlí yî lâgätî. Gō'dá drîlâ tã âtázó gólîyî drî kî, "Mî nî trá kî nî rî, kúmú 'bâsúru kâ rî 'bá yî rî rîlí 'bâsúru íyíkâ rî 'bá yî drîlî mbârâkã sî.

²⁶ Gō'dá ânî lâjô'á âmákâ rî 'bá yî lâfálé 'á rî, nî 'é îtî kô. Gólâ tîbê lê 'bá â'dólé ämbá ró ânî lâfálé 'ásî Ôvâri rî lîfî drî 'á rî, gólâ îî'bü rü íyî äzî-âzî yî drî ndrî.

²⁷ Ôjîlâ ânî lâfálé sî gólâ tîbê lê 'bá â'dólé ämbá ró sîsî íyî äzî-âzî yî drî sî Ôvâri rî lîfî drî 'á rî, gólâ äâ'dô rãgî ró rü î'bülî äzî-âzî lâ yî drî ndrî.

28 Tã 'dî tãsi rî, mâ rî gógó âjólé úrú lésî nô, má ânîi kô ââ'dô ró bê rû ì'büzó má drí. Má ânî rû ì'bülü äzi-äzi yî drí gô'dá kpá âmâ nyáányâ félé drälé ôjílâ düü tãsi, tâlá má ìnjî ró gólîyî bê tâ ònjî ìyíkâ 'ásî."

Tã Yésù drí ìfî ãkó lé 'bá rî rî 'bá yî ìfî lâ yî êdézó rî

(Márãkô 10.46-52; Lúkã 18.35-43)

29 Gô'dá nîngá sî rî, Yésù yî drí ngázó nîli zãâ âcî ìyíkâ 'á lâjô'bá ìyíkâ rî bê, nî'á Yêrôsâlemã 'álâ. Gô'dá drílîyî ânîzó âcálé jãribã gólâ zîlî Yêrîkô rî 'á. Gô'dá gólîyî ôtîrî jãribã 'dî âyé rî, ôjílâ ô'bí düü drí ngázó 'délé gólîyî vósî.

30 Gô'dá tólâ rî, Yésù yî ôtîrî 'bãâ lâvũ'á lâtî 'ásî rî, ägô ìfî ãkó lé 'bá ró äzã 'bá yî bê rî'á rî lâtî gãrã drî 'á. Gô'dá gólîyî ârî ìyî tâ bê kí'á nî rî, 'düü ã'dô Yésù ì'dî rî'á lâvũ'á rî, drílîyî ngázó trélé lâzî bê kí nî rî, "Yésù, ní 'bã âmã ìzã ôgã ní drî, nî ì'dî tîbê Ôvâri drí tâ lâ âtálé kí'á nî rî, â'dô ânî'á âmã pâlé nô, ní pâ âmã."

31 Nîngá sî, ô'bí 'dî 'bá yî ârî ìyî bê ôtrê-ôtrê ìfî ãkó lé 'bá 'dî 'bá yî kã rî, drílîyî tâ lôgözó gólîyî drî mbârãkã sî kí, "Nî ôtrê kô, nî rî tîtî." Gô'dá gbô lé ìtî rî, ìfî ãkó lé 'bá 'dî 'bá yî drí ngázó rî'á ôtrélé lâvülü gãrã sísí rî drî sî kí nî rî, "Nî ì'dî tîbê Ôvâri drí tâ lâ âtálé kí'á nî rî, â'dô ânî'á âmã pâlé nô, ní ndrê âmã ìzã! Ânî 'â äâ'dî âmã rú! Ní pâ âmã!"

32 Gô'dá Yésù drí âdrézó ìfî ãkó lé 'bá 'dî 'bá yî âzîlî ânîlî yî ngálâ. Gô'dá gólîyî âcã bê Yésù lâgátî rî, Yésù drí tâ ìjízó gólîyî tî kí nî rî, "Nî lã má drí ã'dô 'élé ânî drí yã?"

³³ Gõ'dá drílīyī tā-drī lōgōzó Yésū drí kī nī rī, “Kúmú, ní nǐ ãmâ lǐfī, tãlã mã ndrê ró vō bê!”

³⁴ Ítí rī, gólīyī ãzã drí gãzó Yésū rú. Gõ'dá Yésū drí gólīyī lǐfī dōzó. Gõ'dá gólã dōlé bê gólīyī lǐfī rī, kôô gólīyī lǐfī drí rú nǐzô vō ndrêlé dódó. Nĩngá sī rī, drílīyī ngãzó 'dêlé Yésū vósī.

21

*Tã Yésū rī lûyízó fīrī 'á Yērōsãlémã 'álã rī
(Márãkō 11.1-11; Lúkã 19.28-40; Yōwãní
12.12-19)*

¹ Gõ'dá nĩngá sī, Yésū yī nī ãyī bê tã árí 'bá íyíkã 'dī 'bá yí bê ãnyī 'ẽ'á cãlé Yērōsãlémã rú rī, drílīyī cãzó 'bãdrī mvã zǐlī Bêtēfágē rī 'álã úní gólã fê dō kã zǐlī òlívī rī bê yí drī rī lãgátí. Gõ'dá nĩngá sī rī, Yésū drí tã árí 'bá íyíkã rī rī 'bá yí âzízó jölê nīlī sīsí 'álã.

² Gõ'dá Yésū drí tã âtázó drílīyī kī, “Nĩ nī fīlī 'bãdrī mvã Bêtēfágē ãmâ ágã 'álã nã 'á. Õzō nī òcã trá tólã rī, nī â'dô dōngí ândrê ùsú'á mvã lâ bê ólô'ĩ trá. Ítí rī, nī âtī gólīyī âjílí má drí nölê.

³ Gõ'dá õzō òjílã ãzã ãjī ãní trá kī'á nī rī, nī rī dōngí 'dī 'bá yí âtílí ã'dô tãsī yã rī, nī âtã kī nī rī, 'Kúmú ãmãkã lē nī, gólã â'dô lōgõ'á lâ 'wãã vólê.' ”

⁴ Yésū âtã tã tã árí 'bá gólãkã 'dī 'bá yí drí ítí 'dī, tãlã úlī gólã tã ângũ 'bá Zêkãriyã drí âtálé trá âkú ró nã rī â'dô rú 'ẽ'á té õzō drílã ângũlī trá rī kãtí kī'á nī rī,

⁵ “Nĩ âtã tã òjílã Yērōsãlémã kã drí kī, 'Nĩ ndrê drê, kúmú ãníkã rī'á ânī'á ãní ngálã.

Gólâ lôgō iyî nyãányâ trá vüdrî, gólâ mbâ trá
dôngí drî, gólâ rî'á ânî'á dôngí mvá drî.
”

Zêkãriyã 9.9

⁶ Ítî rî, tâ ârí 'bá rî 'dî 'bá yî drî nîzó tâ 'dî 'élé té
õzõ Yésũ drî âtalé 'dî kâtí.

⁷ Gólîyî drî dôngí ândrê 'dî âtrözó mvá lâ bê âjílî
Yésũ drî. Gõ'dá drílîyî ítá îyîkâ âtrözó, ânî'á
'bâlâ dôngí 'dî 'bá yî drî. Gõ'dá Yésũ drî mbâzó
rílî dôngí mvá 'dî drî, tâlâ yî nî ró bê filî drî lâ
Yêrôsâlemã 'álâ.

⁸ Nîngá sî rî, õ'bí dũũ drî ítá îyîkâ âtrözó 'bélé
vüdrî lätî drî sî. Gõ'dá õjílã äzâ 'bá yî gólîyî
lãfálé sî rî õņõ îyîkâ mbîrã bí î'dî lô'bélé vüdrî
lätî drî sî, tâlâ Yésũ õnî ró dôngí 'dî bê drî lâ
'ásî. Gólîyî 'è tâ 'dî ítî 'dî Yésũ rî ñnjîzó.

⁹ Gólîyî õtirî 'bãâ rî'á nî'á rî, õjílã õ'bí gólîyî rî
'bá nílî Yésũ yî bê 'dî 'bá yî, gólîyî 'dê 'bá sîsî rî
'bá yî gõ'dá gólîyî 'dê 'bá volé lésî rî 'bá yî bê,
drílîyî ngãzó rî'á Yésũ rî lûyîlî kî nî rî, “Mã lûyî
nî kúmú gólâ 'bälé trá 'diyî pã 'bá ró rî. Ôvârí
õfê õrê ní drî, nî tîbê ânî 'bá mbârâkã gólâkã bê
rî. Ôvârí 'bũũ 'álâ rî, rú lâ ã'dô lûyîlî lûyî rõ.”

¹⁰ Gõ'dá Yésũ yî câ bê Yêrôsâlemã 'álâ rî, õjílã
ndrî jãrîbã Yêrôsâlemã kã 'á 'dî 'bá yî drî â'dózó
lârõ-lârõ ró. Gõ'dá drílîyî tâ ñjîzó iyî võ 'ásî kî nî
rî, “Ãgô nõ îyîkâ ã'dî î'dî yã?”

¹¹ Gõ'dá õ'bí gólîyî ânî 'bá Yésũ yî bê 'dî 'bá
yî drî tâ-drî lôgõzó drílîyî kî nî rî, “Nõô Yésũ
Nãzãretã 'bãdrî Gãlîláyã kã rî lésî, gólâ Ôvârí drî
tã lâ 'bälé 'è'á âjólâ tâ ângũ 'bá ró rî î'dî.”

Tā gólīyī Yésū drī 'ēlé ă'đi-drī jó ąngí Ôvârí kâ rî kâ 'álâ

rî 'bá yī

(Márākō 11.15-19; Lúkă 19.45-48; Yōwánī 2.13-22)

¹² Gō'dá nĩngá sī rî, Yésū drī ngăzó nĩlí filí ă'đi-drī jó ąngí Ôvârí kâ rî kâ 'álâ. Gō'dá gólâ fī bê tólâ rî, drílâ ngá lâzī 'bá gō'dá kpá ămámō lâzī 'bá ngá fēfē ró Ôvârí drī rî 'bá yī úsúzó ngá ĩyíkâ lâzī'á lâgī ōnjī sī. Gō'dá gólâ drī kpá ōjílâ gólīyī rī 'bá âđī ōrī ngĩngī ĩkúrălé âđī ōrī ăzâ 'bá yī kâ sī rî úsúzó. Gō'dá Yésū úsú tâ 'đi bê ĩtí rî, gólâ drī ngăzó ōmbâ ró ōjílâ 'đi 'bá yī bê. Gólâ drī ngăzó tărăbízâ rīzó âđī ĩkúrălé drī lâ 'á rî drī lâ âkólé ndrī vūdrī. Gō'dá Yésū drī kpá gbá'dá ōjílâ gólīyī rī 'bá ămámō 'đi 'bá yī lâzilī gīlī rī 'bá yī kâ drī lâ âkózó vūdrī. Nĩngá sī, Yésū drī ngăzó ōjílâ 'đi 'bá yī lâdrólé ndrī volé ă'đi-drī jó ąngí Ôvârí kâ rî kâ 'đi 'ásī ulí âtâ-âtâ bê kī,

¹³ “Īgī trá bŭkŭ Ôvârí kâ 'á kī nī rī, 'Jó ámakâ rī'á vō gólâ rīzó rătăā 'ēlé má drī 'á lâ rī ĩ'dī.’

Īsáyā 56.7

Gō'dá nī jâ jó ámakâ 'đi trá â'dólé vō ũgú yī drī rīzó ngá ĩyíkâ lâpílī 'á lâ rî kâ ró.”

¹⁴ Nĩngá sī rî, ōjílâ gólīyī lĩfī ăkó lé 'bá ró rî 'bá yī gō'dá gólīyī ōŋō ró rî 'bá yī bê, drīlīyī ânīzó Yésū ngálâ ă'đi-drī jó ąngí Ôvârí kâ rî kâ 'đi 'á. Gō'dá Yésū drī ōjílâ 'đi 'bá yī êdézó âcálé dódó ngá lâzé gólīyíkâ 'đi 'bá yī 'ásī.

15 Gõ'dá drĩ-'bá ąngí Yúdă yí kâ rî 'bá yî gõ'dá kpá lâ'bí îmbá 'bá rî 'bá yí bê, ndrê ãyî tã lâràkô Yésũ drí 'èlé 'dĩ 'bá yí bê, gõ'dá gólĩyî ârî 'dĩyĩmvá bê rĩ'á ãyî ôtré'á Yésũ rî lùyî-lùyî bê kĩ nĩ rî, "Mã lùyî nĩ gólâ kúmú, Dăwúdĩ rî ózõwá ró" rî, drĩlĩyî â'dózó ąwă ró Yésũ rú.

16 Ítí rî, drĩlĩyî Yésũ rî ãjízó kĩ, "Ní ârî tã 'dĩyĩmvá 'dĩ 'bá yí drí rĩ'á âtalá 'dĩ trá yă? Gólĩyî rî rĩ'á ânî lùyĩlí ítí 'dĩ â'dô tāsĩ yă?" Gõ'dá Yésũ drí tã-drĩ lôgõzó drĩlĩyî kĩ nĩ rî, "Ăwô, má ârî tã gólĩyĩkâ 'dĩ trá. Nĩ zĩ tã gólâ Dăwúdĩ drí âtalé Ôvârí drí kĩ'á nĩ rî, 'Ní 'bã 'dĩyĩmvá ônyĩkô trá 'dĩyĩmvá ôdé bê ânî lùyĩlí ãyî tĩ sĩ' rî kô yă?"

17 Nĩngá sĩ, Yésũ drí ngăzó drĩ-'bá 'dĩ 'bá yí âyélé. Drĩlâ fõzó volé Yërõsălémă 'álâ. Drĩlâ nĩzó jâřĩbă Bětánĩ kâ rî 'álâ. Gõ'dá drĩlâ â'dú kõzó âkpă tólâ.

Tă Yésũ drí mbârâkă tă lělě kâ â'dázó kănágõwá fê rú rî

(Mărâkõ 11.12-14, 20-24)

18 Gõ'dá nĩngá sĩ, kăyî drĩzõ lâ âzâ rî sĩ âkpăkă'dă cĩnó, Yésũ yí drí ngăzó nĩ'á gólé lâjõ'bá íyĩkâ yí bê Yërõsălémă 'álâ. Gõ'dá lâtĩ drĩ sĩ rî, gólâ gõ'dá trá lõfó ró.

19 Gõ'dá gólâ drí kănágõwá fê ndrêzó lâtĩ gără drĩ 'á bĩ bê ngbũkpũ. Gõ'dá drĩlâ nĩzó kănágõwá fê 'dĩ lõ'wâ lâ ndrêlé, â'dô ró bê yí drí nyălé lõfó drí. Gõ'dá gólâ ûsú lõ'wâ lâ kô. Gólâ ûsú cé bĩ lâ ĩ'dĩ. Tă 'dĩ tāsĩ rî, Yésũ drí kănágõwá fê 'dĩ trĩzó kĩ, "Ní ĩcâ ánĩkâ lõ'wâ âzăkă 'wălé kó kô." Gõ'dá kôrô fê 'dĩ drí ândrăzó drălé.

20 Ítí rî, lăjô'bán Yésũ kâ 'dĩ 'bá yî ndrê ãyî bê tâ gólâ rû 'ê 'bá 'dĩ ítí rî, tî lâ ãyî drí â'dízó ndrúndrú. Gõ'dá drílîyî tâ ãjízó Yésũ tî kî nî rî, "Fê 'dĩ ândrâ 'wââ drâlê ítí 'dĩ ângô tí ró yâ?"

21 Gõ'dá Yésũ drí tâ-drî lôgôzó lăjô'bán íyîkâ 'dĩ 'bá yî drí kî, "Má âtâ ânî drí tâ pătî ró, ôzô nî â'dô cú tâ lělê bê Ôvârí 'á gõ'dá tâ ãsũ ânî pîpîsílî 'á rî â'dô kô rî rî, nî â'dô ícá'á cú tâ gólâ má drí 'êlé fê nõ drí nõ 'êlé, gõ'dá nî â'dô ícá'á cú tâ âzâ 'bá yî 'êlé gârâ nõ drî sî. Ôzô nî ââtâ tâ únî ângî drí kî, 'Ní ngâ nî'á 'dêlé ãmvû ândrê 'á' rî, tâ rî 'dĩ â'dô rû 'ê'á, ôzô ânî drí âtálê 'dĩ kâtî.

22 Ôzô nî â'dô cú tâ lělê bê ítí rî, ngá gólâ ânî drí tâ lâ ãjílî Ôvârí tî râtââ sî rî, nî â'dô úsú'á lâ."

Tâ drî-'bá ângî Yúdâ yî kâ rî 'bá yî drí Yésũ rî ãjízó

drî-âcê gólâkâ tâsî rî

(Márâkô 11.27-33; Lúkâ 20.1-8)

23 Gõ'dá nîngá sî rî, Yésũ drí nîzó gólê kpá ó'dí â'dí-drî jó ângî Ôvârí kâ rî kâ 'dĩ 'á Yêrôsâlemâ 'álâ. Drílâ ítôzó rî'á ôjílâ ãmbálê. Gólâ ôtírî 'bââ tâ ãmbá'á rî, drî-'bá ângî Yúdâ yî kâ rî 'bá yî gõ'dá gólîyî â'dó 'bá sîsî-lésî ró rî 'bá yî bê rî drí ânîzó ãyî tâ ãjílî Yésũ tî kî, "Ní úsú ânîkâ drî-âcê tâ nõ 'bá yî 'êzó â'dô 'ásî yâ? ã'dî fê drî-âcê nî ní drí rîzó tâ gólîyî ní drí rî'á 'êlá 'dĩ 'bá yî 'êlé yâ?"

24 Ítí rî, Yésũ drí tâ-drî lôgôzó drílîyî kî nî rî, "Ôzô nî ôlê trá nîlâ kî'á nî, â'dî fê drî-âcê nî má drí tâ 'dĩ 'bá yî 'êzó yâ rî, má lê ânî ãjílî tâ ãjî âzâ sî, ôzô nî ôlôgô tâ ãjî ámakâ 'dĩ drî lâ trá rî, má

drí gōzó gólâ tîbê drî-âcê fê 'bá má drí rî â'dalé ãnî drí.

²⁵ Nî â'dâ drê tã má drí, tã Yōwánî bābātízî 'ê 'bá ró rî kâ tāsî, ã'dî fê drî-âcê gólâ drí rîzó bābātízî 'élé òjílâ drí rî nî, Ôvârí fê nî ngátá òjílâ mvá fê nî yã?" Gõ'dá drî-'bá ąngí Yúdâ yí kâ 'dî 'bá yî ârî ãyî tã Yésũ drí ãjílî 'dî bē rî, drílîyî ngāzó rî'á tã òjálé ãyî vō 'ásî kî, "Ōzō mǎ āātâ tã kî nî rî, Ôvârí òfē drî-âcê nî Yōwánî drí rî, Yésũ â'dô ãmâ ãjî'á kî, mǎ lēé tã kô tã Yōwánî drí pēlé rî 'á ã'dô tāsî yã?"

²⁶ Gõ'dá òzō mǎ āātâ kî nî rî, òjílâ mvá òfē drî-âcê nî Yōwánî drí rî, ãmâ rî'á ũrî ró tã òjílâ drí 'ê'á 'êlâ ãmâ drí rî tāsî, tǎlâ gólîyî â'dô ngǎ'á ąwǎ ró ãmá bē. Gólîyî ndrî nî ãyî trá kî nî rî, Yōwánî rî'á tã ąngũ 'bá 'î."

²⁷ Gõ'dá drílîyî tã-drî lōgōzó Yésũ drí kî, "Mǎ nńî kô ã'dî fê drî-âcê nî Yōwánî drí yã rî." Gõ'dá Yésũ drí kpá tã âtázó drî-'bá ąngí Yúdâ yí kâ 'dî 'bá yî drí kî nî rî, "Mǎ ícá kpá kô â'dalâ ãnî drí ngátá ã'dî fê drî-âcê nî má drí yã rî."

Tã mvá gólâ tã ãyî átá kâ 'ê 'bá rî kâ

²⁸ Gõ'dá nńngá sî rî, Yésũ drí ngāzó í'dígówá ągô ązâ mvá bē rî rî kâ ngílî drî-'bá ąngí Yúdâ yí kâ 'dî 'bá yî drí. Gólâ kî, "Ągô ązâ bē rî'á mvá ágó bē rî. Drílâ ngāzó tã âtálé ãyî mvá sîsî rî drí kî, 'Ámâ mvá, ní nî ąndrō nî'á ngá 'wǎlé má drí ąmvú 'álâ.'

²⁹ Gõ'dá mvá 'dî drí tã-drî lōgōzó ãyî átá drí kî nî rî, "É'ê, má lēé kô." Gõ'dá tã 'dî vósî rî, drílâ gōzó tã ãsũ ãyîkâ jǎlé, drílâ gōzó nńlí ngá 'wǎlé.

³⁰ Gõ'dá ãgô 'dĩ drí kpá tã ãlô-ãlô 'dĩ âtázó íyî mvá ãdũ rî drí. Gõ'dá mvá ãdũ rî drí tã-drĩ lôgôzó átá lâ drí kî, 'Áwô, tátá, má â'dô nĩ'á ngá 'wãlé.' Gõ'dá gólâ nĩ kô."

³¹ Gõ'dá Yésũ drí drĩ-'bá ąngí Yúdă yí kâ 'dĩ 'bá yî íjízó kî, "'Dĩyímvá rĩ 'dĩ 'bá yî lâfálé sî rî, mvá gólâ ąngó rî 'è tã átá lâ drí lélé rî nĩ yã?" Gõ'dá drílĩyî tã-drĩ lôgôzó Yésũ drí kî, "Mvá gólâ sîsî rî 'dĩ."

Gõ'dá Yésũ drí tã âtázó drílĩyî kî, "Má âtâ ãnî drí tã pãtĩ ró, bélé-bélé û'dú 'bá õnjí rî 'bá yî gõ'dá ôkó gólĩyî ągô kpã 'bá ró rî 'bá yí bê, gólĩyî ãnî drí ndrélé tã õnjí 'bá ró rî â'dô ãyî rû jã'á nĩ sîsî ãnî drí sî tã lélé Ôvârí 'á â'dózó õjlã Ôvârí kâ ró.

³² Gõ'dá tã â'dálâ 'dĩ nō, Yōwánĩ bābātízĩ 'è 'bá ró rî ãnî bê lãtĩ mbî â'dálé ãnî drí â'dózó tã mbî 'è 'bá ró Ôvârí rî lĩfĩ drĩ 'á rî, nĩ gâ vólé trá dó tã lélé úlĩ Ôvârí kâ gólâ drí pélé rî 'á. Gõ'dá bélé-bélé û'dú 'bá yî gõ'dá ôkó gólĩyî ągô kpã 'bá ró rî yí bê, gólĩyî lē tã trá tã Yōwánĩ drí pélé 'dĩ 'á. Gõ'dá nĩ ndrê tã gólĩyî drí 'élé 'dĩ bê rî, nĩ gâ vólé trá dó drĩ ąjálé tã õnjí ãníkâ 'ásĩ tã lēzó úlĩ Ôvârí kâ Yōwánĩ drí pélé ãnî drí 'dĩ 'á."

Tã Yésũ drí úlĩ mǎnĩgō ąmvú 'wã 'bá õnjí rî 'bá yí kâ rî âtázó drĩ-'bá ąngí Yúdă yí kâ rî 'bá yî rú rî

(Márãkō 12.1-12; Lúkă 20.9-19)

³³ Gõ'dá nĩngá sî rî, Yésũ drí úlĩ mǎnĩgō ãzâ âtázó drĩ-'bá ąngí Yúdă yí kâ 'dĩ 'bá yî drí. Gólâ kî, "Nĩ ârî drē, ągô ãzâ bê rĩ'á ąmvú ąngí íyíkâ bê. Gólâ drí fê õzō ãlâ'bâ kâtí gólâ rĩzó õdrá

'ēlé lō'wâ lâ 'ásī rī ì 'dìzó dūû ámvú íyíkâ 'dī 'ásī. Gō'dá drílâ ndōgō gāzō dīrī gbāâ ámvú íyíkâ 'dī rú sī, tālâ ūgú gō'dá kōrōnyā bē ōzō lẹ̀tì úsú áfízó ámvú íyíkâ 'dī 'á kō. Gō'dá ámvú lípì 'dī drí vō āzā édézó gūǎlì-gūǎlì kúnì 'á, tālâ rīzō ōdrá 'dī zālé 'á lâ. Gō'dá drílâ kpārá édézó ācē ūrū, tālâ ōjílā gólā rī 'bá ámvú íyíkâ 'dī vó lâ ndrélé rī drí mbāzō rīlì drì lâ 'á rī'á vō lōndrélé. Nīngá sī, ámvú lípì 'dī drí ámvú 'wā 'bá āzā 'bá yī âzízó ânī'á lōsī 'ēlé ámvú íyíkâ 'dī 'á nīngá. Gō'dá drílīyī tā ì 'bìzō ámvú 'wā 'bá 'dī 'bá yī bē fē ámvú íyíkâ 'á 'dī 'bá yī lō'wâ lâ yī lāfálé lâ cālé gólīyī bē. Nīngá sī, ámvú lípì 'dī drí ngāzō nīlì àcì íyíkâ 'á jējē ró 'bādrī āzā 'á.

³⁴ Gō'dá kàyì fē lō'wâ 'dī 'bá yī drí kāzō rīzō ôkílā rī ācā bē rī, ámvú lípì drí lājó'bá íyíkâ āzā 'bá yī jōzō ámvú 'wā 'bá íyíkâ 'dī 'bá yī ngálā, nī'á fē lō'wâ gólā íyíkâ ró rī àtrōlé àjílì yī drí.

³⁵ “Gō'dá lājó'bá 'dī 'bá yī cā ìyī bē ámvú 'wā 'bá 'dī 'bá yī ngálā rī, ámvú 'wā 'bá 'dī 'bá yī drí ngāzō 'dēlé lājó'bá 'dī 'bá yī drī. Drílīyī lājó'bá ālō rī rüzó cālé, gō'dá drílīyī lājó'bá āzā rī füzó, gō'dá drílīyī lājó'bá āzā nā lâ ró rī lúvüzó kúnì mvá sī.

³⁶ “Gō'dá ámvú lípì 'dī ârī tā ōnjí ámvú 'wā 'bá 'dī 'bá yī drí 'ēlé 'dī bē rī, drílâ gōzō kpá ó'dí lājó'bá íyíkâ āzā 'bá yī jōlé lāvūlì gārē lājó'bá gólā drí jōlé sísì rī 'bá yī drī sī. Gō'dá lājó'bá 'dī 'bá yī cā ìyī bē ámvú 'wā 'bá 'dī 'bá yī ngálā rī, ámvú 'wā 'bá 'dī 'bá yī drí tā gólīyī drí 'ēlé lājó'bá ámvú lípì ká àjólé sísì rī 'bá yī drí rī 'ēzō kpá lājó'bá àjólé 'dī 'bá yī drí.

37 Gõ'dá ąmvú lįpį 'dĩ ârį tã gólâ rų 'ě 'bá ląjń' 'bá íyıkâ jńlě 'dĩ 'bá yį drį rį bē rį, gólâ drį tã įsũzń kį nį rį, 'Má â'dń amâ mvá nyāányâ rį jń'á ąmvú 'wâ 'bá 'dĩ 'bá yį ngálâ. Āzāngá sį, gólįyį â'dń gólâ rį įnjį'á.' Gõ'dá ąđũkũ lâ rń, ąmvú lįpį drį gńzń íyį mvá rį jńlě gólįyį ngálâ.

38 Gõ'dá ąmvú 'wâ 'bá 'dĩ 'bá yį ndrē įyį ąmvú lįpį rį mvá bē rį'á ânį'á įyį ngálâ rį, drįlįyį tã į'bjńzń įyį vń 'ásį kį, "Dį ąmvú lįpį rį mvá į'dį 'ě 'bá ngá nń 'bá yį trńlě ndrį drį-vń rń yį drį rį. Ā'dń įtį rį, mâ fũ gólâ vńlě, tãlâ mâ trń rń bē ąmvú 'ě 'bá â'dńlě drį-vń gólâkâ rń nń ngá ndrį 'á lâ nń 'bá yį bē amâ nyāányâ drį.'

39 Gõ'dá ąmvú lįpį 'dĩ mvá lâ âcâ bē gólįyį ngálâ rį, drįlįyį gólâ rį rųzń sělě lńfńlě vńlě ąmvú 'ásį. Gõ'dá drįlįyį gólâ rį fũzń."

40 Nįngá sį, Yésũ drį tã įjįzń drį-'bá ąngį Yúdą yį kâ 'dĩ 'bá yį tį kį nį rį, "Tã įsũ ânįkâ 'á rį, ńzń ąmvú lįpį āągń trá âcálě rį, gólâ â'dń ā'dń tã 'ě'á į'dį ąmvú 'wâ 'bá 'dĩ 'bá yį drį yā?"

41 Gõ'dá drį-'bá ąngį Yúdą yį kâ 'dĩ 'bá yį drį tã-drį lńgńzń Yésũ drį kį nį rį, "Ąmvú lįpį 'dĩ â'dń ńjįlâ ńnjį tětě 'dį 'bá yį ũfũ'á. Gõ'dá drįlâ gńzń ąmvú 'wâ 'bá tāndį gólįyį 'ě 'bá lń'wâ íyıkâ rń rį fělě yį drį mbį kęyį fē lń'wâ 'dį ńkį-ńkį kâ sį āzâ 'bá yį ązįlį, ânį'á lńsį 'ělě ąmvú íyıkâ 'dį 'á nįngá."

42 Gõ'dá Yésũ drį tã atázń drį-'bá ąngį Yúdą yį kâ 'dĩ 'bá yį drį kį nį rį, "Tã ânį drį lńgńlě má drį 'dį rį'á tã mbį 'į. 'Dńvń nį įsũ drē ânį nyāányâ tã." Gõ'dá Yésũ drį gńzń tã įjįlį gólįyį tį kį, "Nį zį

tã gólâ îgílí búkũ Ôvârí kâ 'á âmâ tãsĩ rî kô kí'á
nĩ rî,

'Jó ãjũ gólâ jó 'dĩ 'bá yî drí gálé trá dó rî,
gólâ trá ì'dĩ ãjũ tãndí jó kâ tã lâ drí lâzélé
gãrã rî ró,
tãlã gólâ ì'dĩ mbârâkã jó-drĩ kâ 'î.

Ôvârí 'è tã rî 'dĩ nĩ â'dólé ìtí.

Tã rî 'dĩ rĩ'á tã gólâ âmâ tĩ drí ã'dízó tã lâ tãsĩ rî
ì'dĩ.' "

Lôngó 118.22-23

⁴³ Gõ'dá Yésũ drí tã átázó drĩ-'bá ąngí Yúdã yí
kâ 'dĩ 'bá yî drí kí, "Tãlã nĩ gã volé trá dô tã lélé
má 'á rî drí sĩ rî, ândrã-tãndĩ gólâ Ôvârí drí 'è'á
fêlã ãnĩ drí â'dózó õjílã íyíkã ró rî, Ôvârí â'dô 'è'á
trõlã volé ãnĩ drígã sĩ fêlé õjílã ãzã 'bá yî gólĩyî
tíbê 'è 'bá ìyî tã gólâ Ôvârí drí lélé 'èlé rî 'bá yî
drí, ã'dô ró bê drĩlĩyî lõ'wã tãndí 'wãzó Ôvârí drí.

⁴⁴ Ìtí rî, õzõ õjílã ãzã ùsĩ íyî pá trá jó ãjũ 'dĩ rú
rî, gólâ rî pá â'dô ñõ'á. Gõ'dá õzõ jó ãjũ 'dĩ ãã'dê
õjílã rî 'dĩ drĩ rî, â'dô gólâ rî õñõ'á cĩnyí-cĩnyí.'"

⁴⁵ Gõ'dá drĩ-'bá ąngí Yúdã yí kâ ârĩ ìyî úlĩ
mãñgõ gólĩyî Yésũ drí átálé 'dĩ 'bá yî bê rî, gólĩyî
nĩ trá kí nĩ rî, Yésũ rî úlĩ 'dĩ 'bá yî átálé 'dĩ ìyî rú.

⁴⁶ Ìtí rî, drĩlĩyî rĩzó lãtĩ lõndálé 'èzó Yésũ rî rũlĩ.
Gõ'dá gólĩyî ìcã kô tã rî 'dĩ 'èlé 'wãã ró, tãlã gólĩyî
rĩ'á ùrĩ ró õ'bí 'dĩ 'bá yî drí sĩ, tãlã õ'bí 'dĩ 'bá yî
nĩ ìyî trá kí nĩ rî, Yésũ rĩ'á tã ąngũ 'bá Ôvârí kâ
'î.

* **21:44 21.44** Úlĩ 'dĩ 'bá yî, tã ífí lâ kí, õjílã gólĩyî Yésũ rî gã 'bá
dó rî, lãñõ õñjĩ tètê â'dô 'dê'á gólĩyî drĩ.

22

Tā Yésū drí í'dígówá kārámā lāgī kâ rî kâ ngĩzó tâ òjílā drí 'èzó rīlí kũmũ Ôvârí kâ zélé rî tāsī rî

(Lúkã 14.15-24)

¹ Gõ'dá nĩngá sī rî, Yésū drí kpá í'dígówá ãzâ ngĩzó òjílā Yúdâ yí kâ 'dī 'bá yí drí tâ òjílā drí 'èzó rīlí kũmũ Ôvârí kâ zélé rî tāsī.

² Gólâ kī, “Tā rīrī kâ kũmũ Ôvârí kâ zélé rî rī'á òzō kúmú ąngí ãzâ kārámā lāgī kâ êdé 'bá mvá lâ drí rî kâtí. Gõ'dá kúmú 'dī êdé kārámā lāgī kâ 'dī bê njāâ rí, gólâ âtâ tâ trá òjílā dũũ ąnĩ ró íyí kārámā rî 'dī 'á ũmú ró.

³ Gõ'dá kâyî gólâ 'èzó kārámā lāgī kâ 'dī 'élé rî âcâ bê rî, kúmú 'dī drí rû ì'bũ 'bá íyíkâ jōzó nĩ'á tâ âtálé òjílā gólīyí yí drí âzílí rî 'bá yí drí, gólīyí ąnĩ ró íyí kārámā 'dī 'á. Gõ'dá òjílā gólīyí âzílí 'dī 'bá yí lēé íyí kô ąnĩlí kārámā rî 'dī 'á.

⁴ “Gõ'dá òjílā âzílí 'dī 'bá yí lēé íyí bê kô ąnĩlí rî, gõ'dá kúmú 'dī drí rû ì'bũ 'bá íyíkâ ãzâ 'bá yí jōzó kpá ó'dí vōrā bê tâ âtálé òjílā gólīyí gólâ drí âzílí sísí 'dī 'bá yí drí ąlô-ąlô kī, ‘Nĩ ndrê drē, má fũ ítí trá dũũ. Má êdé ngá trá ndrī njāâ, nĩ ąnĩ 'wāâ kārámā nyālé.’

⁵ Gõ'dá òjílā vōrā jōzó gólīyí vó 'dī 'bá yí drí vólé gāzó dó tâ rû ì'bũ 'bá jōlé 'dī 'bá yí kâ ąrílí, tálâ gólīyí rî íyĩngá trá lōsī íyí nyāányâ kâ 'élé í'dī. Ẃzâ 'bá yí nĩ íyĩngá trá ngá 'wālé í'dī íyí drí ąmvú 'álâ. Gõ'dá ązâ 'bá yí nĩ íyĩngá trá vō íyíkâ lōsī kâ ązâ 'bá yí 'ásí.

⁶ Gõ'dá òjílā gólīyí âzílí 'dī 'bá yí lāfálé 'ásí rî, ązâ 'bá yí drí ngāzó 'dēlé rû ì'bũ 'bá 'dī 'bá yí drī

gólīyī rūlī cālē ōnjī tētē ró, gō'dá drílīyī rū ì'bū 'bá 'dī 'bá yī ūrūkâ 'bá yī ūfúzó.

7 Gō'dá kúmú 'dī árī tā rū 'ē 'bá 'dī bē ĩtī rī, gólâ drí â'dózó ăwă ró rōō. Gō'dá drílâ ngāzó ăjú 'bū 'bá íyíkâ rī 'bá yī jōlé, nī'á ōjílâ 'dī 'bá yī ūfúlí gō'dá kpá jăřibă gólīyíkâ lôzâlē vólé.

8 “Dī vósī rī, kúmú 'dī drí rū ì'bū 'bá gólâkâ ūrūkâ lâ ágō 'bá 'dī 'bá yī ăzízó ânīlí yí ngálâ, gō'dá drílâ tā âtázó drílīyī kī, 'Nī ndrê drē, ōjílâ gólīyī má drí ăzílí sīsī rī 'bá yī rī'á ōjílâ ōnjī 'î. Gólīyī â'dó kô ōjílâ tândí îcálē ăzílí rī yí ĩ'dī.

9 Tâ 'dī tāsī rī, nī ngâ nīlí lăťî rū ūsúmâ 'ásī, ōjílâ gólīyī tībē ânī drí ūsúlí rī, nī ăzî gólīyī ăânī ró ĩyī bē kărámă ámákâ nō 'á.'

10 Gō'dá rū ì'bū 'bá 'dī 'bá yī drí nīzó ĩyī tā 'dī 'ēlé ōzō kúmú 'dī drí âtálē trá gólīyī drí 'dī kâtí. Drílīyī nīzó ōjílâ gólīyī drí ūsúlí tândí ró rī 'bá yī, gō'dá kpá ōnjī ró rī 'bá yī bē è'belé ădrĭlī ânīzó gólīyī bē vō kărámă kâ 'á. ĩtī rī, jó gólâ kărámă kâ 'dī drí â'dózó ūmú bē dūū.

11 “Gō'dá nīngá sī rī, kúmú kărámă lĭpĭ ró 'dī drí ngāzó fĭlí jó kărámă kâ 'dī 'á, nī'á nĭ-bē-yă 'ēlé ūmú íyíkâ 'dī 'bá yī drí. Gólâ fĭ bē tólâ rī, gólâ drí ūmú ăzâ gólâ ítá lăgĭ kâ sō 'bá kô rī ūsúzó ūmú 'dī 'bá yī lăfálē 'á.*

12 Nīngá sī, kúmú kărámă lĭpĭ ró 'dī drí tā ĭjízó ūmú rī gógó 'dī tĭ kī nī rī, 'Ămâ rŭ-lĕ-ăzĭyă, ní ăfĭ nōngá cú ĩtī ítá lăgĭ kâ ăkó nō ángô tí ró yă?'

* 22:11 22.11 Úlí ūmú gólâ ítá lăgĭ kâ sō 'bá kô rī tāsī 'dī, tā ĩfĭ lâ kī, ōjílâ gólâ ânī 'bá Yésŭ ngálâ tā ōnjī íyíkâ ăyé 'bá kô rī ĩ'dī.

Gõ'dá ãgô 'dĩ îcá kô tã lôgôlé kâramã lîpî 'dĩ drî.
Gólâ rî trá títî ró.

¹³ Gõ'dá kúmú 'dĩ drî tã 'bãzó rû î'bũ 'bá íyíkâ
'dĩ 'bá yî drî kî, 'Nĩ ômbê pá lâ yî drî lâ yî bê,
nĩ vũ ró gólâ ìví 'álâ ìnîrîkúwá 'á. Tólâ gólâ â'dô
ãwó ngô'á sî-gílî nyãnyã bê.' "

¹⁴ Gõ'dá ãdũkũ lâ ró, Yésũ drî tã âtázó kî nĩ rî,
"Nĩ ndrê drê, Ôvârí âzî òjílâ trá dũũ â'dólé òjílâ
íyíkâ ró. Gõ'dá gólâ nji òjílâ trá cé dã â'dólé òjílâ
íyíkâ ró. 'Dĩ òjílâ gólîyî 'ê 'bá tã gólâkâ 'êlé rî
'bá yî ì'dî."

*Tã Pãrusî yî drî Yésũ rî ûjũzó tã ômbê gî kâ
kúmú ąngî*

*Rómã kâ drî rî tãsî rî
(Márãkô 12.13-17; Lúkã 20.20-26)*

¹⁵ Gõ'dá nĩngá sî rî, Pãrusî yî drî nîzó rû ê'bélé
vô ãlô 'á tã î'bîlî, â'dô ró bê íyî drî lâtî lônãzó
Yésũ rî ûjũlî ngátá gólâ â'dô úlî ányâ âtá'á yã rî.

¹⁶ Nĩngá sî, Pãrusî 'dĩ 'bá yî drî òjílâ íyíkâ ãzâ
'bá yî jôzó òjílâ kúmú Êródê kâ ãzâ 'bá yî bê,
nĩ'á Yésũ rî ûjũlî tã îjî sî. Gõ'dá gólîyî cá bê Yésũ
ngálâ rî, drîlîyî tã îjízó Yésũ tî kî nĩ rî, "Tã ìmbá
'bá, mã nî trá, ìjnî nî trá tã mbî 'ê 'bá ró. Ní rî
tã gólîyî mbî Ôvârí kâ rî ìmbálé ì'dî òjílâ drî 'êlé.
Ní â'dó kô ùrî ró tã îsũ òjílâ kâ ányâ ró tã ìmbâ
áníkâ rú rî tãsî. Ní rî kô lîfî 'bãlé ãmbã gólîyíkâ
drî.

¹⁷ Ní â'dâ drê tã îsũ áníkâ rî ãmã drî. Rî'á
mbî ãmã drî ômbê gîzó kúmú ąngî Rómã kâ drî,
ngátá â'dó kô rî'á mbî yã?"

18 Gõ'dá Yésũ nĩ tã ãsũ Pãrusĩ 'dĩ 'bá yí kã gõ'dá òjilã Ēródē kã rĩ 'bá yí bē drílĩyĩ 'èzó íyĩ mǎndĩkã lô'bǎlé 'dĩ bē rĩ,* gólã drĩ ngǎzó tã átálé drílĩyĩ mbârâkã sĩ kĩ nĩ rĩ, “Ănĩ gólĩyĩ â'dó 'bá tã ănjú 'bá ró nō 'bá yĩ, nĩ lē ámâ ùjũlĩ ámâ mǎndĩkã lô'bã-lô'bã 'dĩ sĩ ă'dô tāsĩ yã?

19 Nĩ â'dâ drē âđĩ tĩbē ănĩ drĩ 'èzó òmbē gĩlĩ ĩ'dĩ sĩ lâ 'dĩ ălô rĩ má ndrē ró bē.” Gõ'dá drílĩyĩ âđĩ rĩ 'dĩ ălô rĩ âtrözó fēlé Yésũ drĩ ndrēlé.

20 Gõ'dá Yésũ drĩ gólĩyĩ ùjízó kĩ, “Nōô ă'dĩ rĩ líndrĩ 'ĩ âđĩ ífĩ nō rú, gõ'dá rú ìgĩlĩ rú lâ 'á nō bē yã?”

21 Gõ'dá drílĩyĩ tã-drĩ lôgǒzó Yésũ drĩ kĩ nĩ rĩ, “Dĩ rĩ'á kúmú ăngĩ Rómã kã Sízã rĩ líndrĩ 'ĩ gõ'dá rú lâ bē 'dĩ.”

Gõ'dá Yésũ drĩ tã átázó gólĩyĩ drĩ kĩ, “Ōzō ă'dô ĩtĩ rĩ, gólã ĩ'dĩ lǎfã 'dĩ lípĩ lâ 'ĩ, nĩ lôgō lǎfã 'dĩ volé gólã drĩ òmbē gĩgĩ sĩ. Gõ'dá ănĩ rĩ gógó ífĩfĩ lâ ănĩ lípĩ rĩ'á Ôvârĩ ĩ'dĩ, nĩ fē ănĩ nyăanyã gólã drĩ tã gólã drĩ lēlé ănĩ drĩ 'ēlé rĩ 'èzó.”

22 Gõ'dá gólĩyĩ ărĩ ĩyĩ tã Yésũ drĩ átálé 'dĩ bē rĩ, gólĩyĩ tĩ drĩ â'dízó ndrúndrú, gõ'dá drílĩyĩ ngǎzó lâ'búlĩ Yésũ rĩ ăyélé.

*Tã Sădúsĩ yĩ drĩ Yésũ rĩ ùjũzó tã ùjĩ sĩ tã òjilã drĩ 'èzó lídrĩlĩ òdrã 'ásĩ rĩ tāsĩ rĩ
(Márãkō 12.18-27; Lúkã 20.27-40)*

* **22:18 22.18** Pãrusĩ yĩ âđĩ òjilã Ēródē kã trá 'èzó Yésũ rĩ mǎndĩkã lô'bǎlé tã 'dĩ tāsĩ, tǎlã tã ãsũ gólĩyĩkã tã 'dĩ tāsĩ rĩ rĩ'á ngĩngĩ. Pãrusĩ lēé ĩyĩ tã òjilã ĩyĩkã drĩ òmbē gĩzó kúmú Rómã kã drĩ 'dĩ kō, gõ'dá òjilã Ēródē kã rĩ 'bá yĩ lē nĩ.

23 Gõ'dá kâyî ãlô-ãlô 'dĩ sĩ rî, Sãdúsĩ ãzâ 'bá yî drí kpá ânĩzó ãyî Yésũ rî ùjũlĩ tã ãjĩ sĩ tã lĩdrĩ-lĩdrĩ kã òdrã 'ásĩ rî tãsí. Sãdúsĩ 'dĩ 'bá yî tã ãsũ gólĩyĩkã 'á rî, gólĩyĩ kĩ nĩ rî, òzõ òjĩlã òdrã trá rî, gólã ãcã kô lĩdrĩlĩ kpá ó'dĩ òdrã 'ásĩ.

24 Gõ'dá drĩlĩyĩ tã ãjĩzó Yésũ tĩ kĩ, "Tã ãmbã 'bá, tã ãmbã Músã kã 'bãlé ãmã drí rî rĩ'á nõtĩ, 'Òzõ nĩ ãzã ání ãdrúpĩ òdrã trá òkó lâ rî ãyélé cú ãtĩ mvã ãkó rî, nĩ ãdrúpĩ lâ 'dĩ ã'dô ãyĩzĩ 'dĩ trõ'á, ã'dô ró bê mvã tĩzó ání ãdrúpĩ ã'dĩ ró 'dĩ võ lâ 'á.'

25 ã'dô ãtĩ rî, mã lã tã ãsũ áníkã nĩlĩ tã nô tãsí. Òjĩlã ãzã 'bá yî bê rĩ'á ãyĩ nĩ-drĩ-lã-rĩ 'dô ãdrúpĩ ró òjĩlã ãmãkã lãfãlé sĩ. Gõ'dá gólĩyĩ ãdrúpĩ sĩsĩ rî drí òkó trõzó, gõ'dá drĩlã drãzó drẽ ãkpãkã'dã tĩ ãyĩ mvã kô òkó lâ 'dĩ bê. Gõ'dá ãdrúpĩ gólã 'dẽ 'bá sĩsĩ rî vó rî drí ãyĩzĩ 'dĩ trõzó ã'dô ró bê mvã tĩzó ãdrúpĩ lâ 'dĩ võ lâ 'á.

26 Gõ'dá drĩlã kpá drãzó drẽ ãkpãkã'dã tĩ ãyĩ mvã kô ãyĩzĩ 'dĩ bê. Gõ'dá tã ãlô-ãlô 'dĩ drí kpá rũ 'ẽzó ãdrúpĩ gólã nã lâ ró rî drí, gõ'dá kpá ãdrúpĩ ãmbúkũ 'dĩ 'bá yî drí ndrĩ ãtĩ, gólĩyĩ drí ãyĩzĩ 'dĩ trõzó gõ'dá gólĩyĩ tĩ mvã ã'dĩ bê lâ kpá kô.

27 Gõ'dá ãdũkũ lâ ró, òkó ãyĩzĩ ró 'dĩ drí kpá drãzó.

28 ãtĩ rî, òjĩlã gólĩyĩ ã'dó 'bá nĩ-drĩ-lã-rĩ ãdrúpĩ ró 'dĩ 'bá yî trõ ãyĩ òkó 'dĩ trá ndrĩ ãyĩ drí òkó ró. Òzõ ã'dô bê trá ãtĩ rî, kâyĩ gólã òjĩlã drí 'ẽzó lĩdrĩlĩ òdrã 'ásĩ rî tú rî, òkó 'dĩ ã'dô 'bã'á ãdrúpĩ ángõ rî òkó lâ 'ĩ ãdrúpĩ gólĩyĩ nĩ-drĩ-lã-rĩ 'dĩ 'bá yĩ lãfãlé sĩ yã?"

29 Gõ'dá Yésũ drí tã-drĩ lógõzó drĩlĩyĩ kĩ nĩ rî,

“Nĩ rĩ ãnĩ nyãányã ádólé tã lídrĩ-lídrĩ kã òdrã 'ásĩ rĩ tãsí, tãlá mĩ n̄jĩ tã gólá ígĩlí búkũ Ôvãrí kã 'á rĩ kô, gô'dá mĩ n̄jĩ mbârâkã Ôvãrí kã kpá kô.

³⁰ Tã ìjĩ ãnĩ drĩ ìjĩlí 'dĩ tãsí rĩ, kâyĩ gólá òjílã drĩ 'èzò lídrĩlí òdrã 'ásĩ rĩ tú rĩ, òjílã trõó òkó kô. Gólĩyĩ â'dô 'bã'á òzõ mālāyíkã úrú 'álã rĩ 'bá yĩ kâtí.

³¹ “Tã lídrĩ-lídrĩ kã òdrã 'ásĩ rĩ tãsí rĩ, nĩ zĩ tã gólá Ôvãrí drĩ átálé ãnĩ drĩ búkũ íyíkã 'á rĩ kô yã?

³² Gólá kĩ,

'Mã Ôvãrí tíbê Ābārāyāmã drĩ rĩ'á rōlá rĩ, mã kpá ì'dĩ Ôvãrí tíbê Īsákã drĩ rĩ'á rōlá rĩ, kpá Ôvãrí Yākóbã drĩ rōlé rĩ ì'dĩ.'

Áfõ-áfõ 3.6

Rĩ'á òjílã lédrẽ-lédrẽ ró gólĩyĩ ícã 'bá Ôvãrí rĩ rōlé. Ícã kô ãvõ drĩ Ôvãrí rĩ rōzó. Ítĩ rĩ, gbõ lé Ābārāyāmã yĩ òdrã bê trá ãkũ ró nã rĩ, gólĩyĩ líndrĩ bê rĩ'á lédrẽ-lédrẽ ró Ôvãrí ngálã úrú 'álã.”

³³ Ítĩ rĩ, òjílã gólĩyĩ rú ê'bé 'bá tã Yésũ drĩ rĩ'á átálã Sãdúsĩ yĩ drĩ 'dĩ árĩlí rĩ 'bá yĩ árĩ tã Yésũ drĩ átálé 'dĩ bê rĩ, tĩ lâ ìyĩ drĩ â'dízó úlĩ gólãkã 'dĩ 'bá yĩ tãsí.

Tã Pãrúsĩ yĩ drĩ Yésũ rĩ ìjízó tã 'bã'bã Ôvãrí kã gólã lãvũ 'bá gãrã rĩ tãsí rĩ

(Márãkõ 12.28-34; Lúkã 10.25-28)

³⁴ Gô'dá nĩngá sĩ, Pãrúsĩ yĩ árĩ tã bê kĩ'á nĩ rĩ, Yésũ òpê Sãdúsĩ 'dĩ 'bá yĩ trá rĩ, drĩlĩyĩ ngãzó rú ê'bélé tã ì'bĩlí, ã'dô ró lãtĩ ãzã lônãzó, tãlá ìyĩ drĩ Yésũ rĩ ùjũzó bê kpá ó'dí.

35 'Dĩi vósĩ rĩ, Pǎrúsĩ 'dĩ 'bá yĩ drĩ ânĩzó Yésũ ngálá. Gõ'dá ãlô gólĩyĩ lǎfálé sĩ gólá tĩbê tã 'bã'bã Ôvârí kâ nũ 'bá trá dódó rĩ, gólá drĩ Yésũ rĩ ùjũzó tã ìjĩ ãzã sĩ.

36 Gólá kĩ, "Tã ìmbá 'bá, tã 'bã'bã gólĩyĩ ndrĩ Ôvârí drĩ áfêlé ãmâ drĩ 'êlé Músã sĩ rĩ 'bá yĩ lǎfálé sĩ rĩ, tã 'bã'bã gólá lậvũ 'bá gặặ rĩ íyíkã ángô rĩ 'dĩ yã?"

37 Gõ'dá Yésũ drĩ tã-drĩ lôgõzó drilá kĩ,
 " 'Nĩ lẹ Yǎkóvã Ôvârí áníkã ání pĩpĩsĩlĩ sĩ ndrĩ, ání lĩndrĩ sĩ ndrĩ, gõ'dá kpá tã ìsũ áníkã sĩ ndrĩ.'

Tã 'Bã'bã Ándã 6.5

38 'Dĩi rĩ'á tã 'bã'bã sĩsĩ gólá lậvũ 'bá gặặ tã 'bã'bã ãzĩ drĩ sĩ rĩ 'dĩ.

39 Gõ'dá tã 'bã'bã ãzã rĩ lâ ró gólá lậvũ 'bá kpá gặặ rĩ rĩ'á 'dĩ nũ.

'Nĩ lẹ òjĩlã ãzĩ òzõ ní drĩ ání nyãnyã lẹrẹ kátĩ.'

Lặặ 'bá yĩ 19.18

40 Tã 'bã'bã gólĩyĩ ndrĩ Ôvârí drĩ áfêlé ãmâ drĩ 'êlé Músã sĩ rĩ 'bá yĩ gõ'dá tã ìmbã tã ậngũ 'bá yĩ kâ bê rĩ, ólôgõ trá cé 'dĩ rĩ 'dĩ."

Tã Yésũ drĩ ìjĩlĩ 'dĩyĩ pã 'bá tã sĩ rĩ

(Mǎrãkõ 12.35-37; Lúkã 20.41-44)

41 Gõ'dá nĩngã sĩ rĩ, Pǎrúsĩ yĩ drẽ bê rĩ'á ìyĩ zãã vũ ãlô 'á Yésũ yĩ bê rĩ, Yésũ drĩ tã ìjĩzó gólĩyĩ tĩ kĩ,

42 "Tã ìsũ áníkã 'á rĩ, 'dĩyĩ pã 'bá gólá Ôvârí drĩ tã lâ 'bãlé ậjólé rĩ íyíkã ã'dĩ 'dĩ yã? Gólá rĩ'á ã'dĩ rĩ ózõwá 'dĩ yã?" Gõ'dá drilĩyĩ tã-drĩ lôgõzó Yésũ drĩ kĩ nĩ rĩ, "Gólá rĩ'á kúmú Dặwủdặ rĩ ózõwá 'dĩ."

43 Gõ'dá Yésũ drí tã ìjízó gólìyì tì kǐ, “Òzõ 'díyì pã 'bá ã'dô Dãwúđĩ rí ózõwá 'ì rí, gõ'dá tãlã ã'dô 'ì Dãwúđĩ drí gólã rí zìzó kúmú ró yã? Nĩ ndrê drê, Dãwúđĩ âtã úlì Ôvârí kã nõ 'bá yì trá 'díyì pã 'bá tãsĩ mbârãkã Líndrì Tãndì Ôvârí kã rí kã sĩ.

44 Gólã kǐ, 'Kúmú Ôvârí âtã tã trá kúmú ámakã drí kǐ nĩ rí,

“Ní rí ámã drì-ágó drì lésĩ ró drì-ãcê bê. Má ã'dô ání ãjú-'bá-ãzí yì 'bã'á ání pá zélé.” ' ' "

Lôngó 110.1

45 Gõ'dá Yésũ drí tã ìjízó gólìyì tì kǐ, “Òzõ Dãwúđĩ ùzì 'díyì pã 'bá trá kúmú íyíkã ró rí, ìtí rí, ã'dô ã'dó'á íyíkã ángô tí ró 'díyì pã 'bá drì ã'dózó gólã rí ózõwá ró yã?”*

46 Nĩngá sĩ rí, Pãrúsĩ 'dĩ 'bá yì ârĩ ìyì úlì Yésũ drí lôgõlê gólìyì drì 'dĩ bê rí, òjílã ãzãkã yù gólìyì lâfálê sĩ gólã ícã 'bá tã ìjì Yésũ kã 'dĩ 'bá yì tã-drì lâ lôgõlê rí. Ìtí rí, ìtõlê kâyì 'dĩ sĩ nĩ'á ãtì 'álã òjílã ãzãkã yù lã 'bá Yésũ rí ìjílì tã ìjì ãzã 'bá yì sĩ, tãlã gólìyì trá ndrì ùrì ró.

23

Tã Yésũ drí tã âtázó drì-'bá ángì Yúdã yì kã rí 'bá yì rú rí

¹ Gõ'dá nĩngá sĩ rí, Yésũ drí tã âtázó lâjò'bá íyíkã rí 'bá yì drì òjílã gólìyì rú ê'bé 'bá úlì gólãkã ârílì rí 'bá yì bê.

* 22:45 22.45 Yésũ âtã tã 'dĩ ìtí, tãlã gólã lã gólìyì drì nìlì dódó, 'díyì pã 'bá 'dĩ rí ã'dô 'bã'á òjílã mvã ró, kpá òzõ Ôvârí rí íffí tí.

² Gólâ kî, “Lã'bí ìmbá 'bá yî gô'dá Pãrusî yí bê, gólîyî cú rî'á drî-âcê bê tâ 'bã'bã Ôvârí drí âfêlê Músâ sî rî 'bá yî â'dázó òjílâ drí.

³ Gô'dá nî ìsũ tâ kî nî rî, rî'á mbî ãnî drí tâ ndrî gólîyî drí âtálé rî 'bá yî 'èzó yã? Nî ndrê tâ gólîyî drí rî'á 'èlâ rî 'bá yî! Gô'dá nî 'è tâ kô òzô gólîyî drí rî'á 'èlâ rî kâtí, tâlâ tâ gólîyî drí rî'á ìmbálâ ãnî drí 'èlê 'dî 'bá yî, gólîyî nyãányâ rí ìyî kô tâ rî 'dî 'bá yî 'èlê té ìtí.

⁴ Nî ndrê drê, gólîyî âtrô tâ 'bã'bã ìyî nyãányâ kâ âzâ 'bá yî trá dró 'bálé tâ 'bã'bã Ôvârí kâ drî. Tã 'bã'bã rî 'dî 'bá yî ndrî gô'dá trá rî'á ngá lãnî ró òjílâ drí 'èlé. Gô'dá drîlîyî gôzó òjílâ 'bálé rî'á tâ rî 'dî 'bá yî 'èlê mbârâkâ sî. Gbô lè ìtí rî, gólîyî nyãányâ lèé kô òjílâ pâlê ngá lãnî rî 'dî 'bá yî 'ásî.

⁵ “Gô'dá gólîyî rî úlî Ôvârí kâ ìgílî ìnyírîkó âvû-âvû ró rî drî, tâlâ òlêndrê ró bê dódó. Gô'dá drîlîyî gôzó òmbélâ ìyî ándrá-gá-sílî 'ásî, gô'dá drîlîyî sôzó lâ kpá ìyî drí 'ásî. Gólîyî 'è 'dî rîzó râtáâ 'èlê ì'dî sî lâ. Gô'dá gólîyî cú rî'á ítá âzâ rî'á âkólâ ìyî ùwû 'á rî bê. Gólîyî drí kèlêlê lôsézó dũú ítá rî 'dî tî sî âcê-âcê ìtí. Gólîyî rî tâ 'bã'bã Ôvârí kâ lâlê kèlêlê rî 'dî 'bá yî sî, gólîyî òtírî rî râtáâ 'èlê rî. Gólîyî rî tâ 'dî 'bá yî 'èlê ìtí 'dî, tâlâ òjílâ ùnî ró bê kî'á nî rî, yî rî tâ 'bã'bã Ôvârí kâ 'èlê ndrî dódó.

⁶ Gô'dá gólîyî ònî trá vò kãrãmã kâ 'ásî gô'dá jó tâ Ôvârí kâ ârî kâ 'ásî rî, gólîyî lè ìyî nyãányâ 'bálé rîlî rî-vò òjílâ âmbâ-âmbâ kâ drî sî.

⁷ Gô'dá òzô gólîyî òtírî nî vò ngá lâzî kâ gílî rî 'bá yî 'ásî rî, gólîyî lè òjílâ drí nî-bê-yã 'èlê ìyî drí

tã rōrō sī, gō'dá gólīyī lē ōjílã ññjĩ ró ÿyī bê ññjĩ, gō'dá úzĩ ró ÿyī bê “ ‘ãmbá” ’ ró.

⁸ “Nĩ 'bã ōjílã ãzí kô ãnĩ zĩlĩ “ ‘ãmbá” ’, ãnĩ rĩ'á tã ãmbá 'bá bê cé ãlô, tãlã ãmbã ãníkã rĩ'á 'dó ãlô, ãnĩ ndrĩ rĩ'á ãdrúpĩ ãzí ró.

⁹ Gō'dá kpá ĩtí, nĩ zĩ ōjílã ãzí ãngó nō 'á nōngá nō kô “ ‘átá” ’, tãlã ãnĩ átá rĩ'á cé ãlô Ôvârí ĩ'dĩ 'bũũ 'álã.

¹⁰ Nĩ 'bã ōjílã kô ãnĩ zĩlĩ “ ‘kúmú” ’ ró, tãlã Kúmú ãníkã cé Krístō 'díyĩ pã 'bá ró rĩ ĩ'dĩ.

¹¹ Gō'dá ōjílã ãnĩ lãfálé sĩ gólã lē 'bá â'dólé ãmbá ró rĩ, gólã ãã'dô rû ĩ'bũ 'bá ró iyĩ ãzí-ãzí yĩ drĩ.

¹² Gō'dá ōjílã tībê iyĩ nyãányã 'bã 'bá â'dólé ãmbá ró rĩ, Ôvârí â'dô gólã rĩ lôgō'á vũdrĩ. Gō'dá ōjílã gólã tībê iyĩ nyãányã lôgō 'bá â'dólé ngá tãkó ró rĩ, Ôvârí â'dô gólã rĩ 'bã'á â'dólé ōjílã ãmbá ró.”

Tã Yésũ drĩ lãñō 'ē 'bá 'délé drĩ-'bá Yúdã yĩ kã rĩ 'bá yĩ drĩ rĩ

tã lã átázó rĩ

¹³ Gō'dá nĩngá sī, Yésũ drĩ ngãzó tã átálé drĩ-'bá Yúdã yĩ kã 'dĩ 'bá yĩ drĩ lãñō gólã Ôvârí drĩ 'ē'á fēlã gólīyī drĩ rĩ tãsĩ. Gólã kĩ, “ ãnĩ lã'bí ãmbá 'bá yĩ Pãrúsĩ yĩ bê, nĩ rĩ trá ãnĩ nyãányã âdólé. Ôvârí â'dô lãñō ònjĩ tētē fē'á ãnĩ drĩ, tãlã nĩ â'bã áfĩ fĩzó vō úrú 'álã rĩ 'á rĩ trá kpãákũ ōjílã drĩ, tã 'bã'bã dũũ ãnĩ drĩ 'bãlé ōjílã drĩ 'élé rĩ 'bá yĩ sī. Gō'dá ãnĩ nyãányã ícã kô filí, tãlã nĩ rĩ kô tã 'bã'bã ãnĩ drĩ rĩ'á ãmbálã ōjílã drĩ rĩ 'bá yĩ 'élé.

Gō'dá òjílā gólīyī lē 'bá fīlí rī, nī njī ątī kō gólīyī drí fīzō.

¹⁴ (Ānī drī-'bá ąngí Yúdā yí kâ nō 'bá yī, ānī rī'á mǎnī 'bá 'í. Nī rī ąyízí ádólé rīzō áđđ gólīyī drí 'è'á fēlá jó drīlīyī rīzō 'á lâ rī līpī lâ yī drí rī trólé drīgá lâ yī nyǎlé volé. Gō'dá nī rī kpá rātáā 'èlé ácê, tǎlá Ôvârí ā'dô ró bê ąyīkō ró ānī bê. Tā 'đi tāsī rī, Ôvârí ā'dô lâņō ōnjí tētē fē'á ānī drí.)*

¹⁵ “Ānī drī-'bá ąngí Yúdā yí kâ rī 'bá ānī nyāányā ádólé nō 'bá yī, Ôvârí ā'dô lâņō ōnjí tētē fē'á ānī drí, tǎlá nī rī nī'á 'bādrī āzâ 'bá yī 'ásí jējē ró òjílā lōndā bê ā'dólé tǎ árí 'bá āníkâ ró, gō'dá nī rī kpá nī'á līm vū āndrê drī mbā bê, nī'á òjílā lōndā bê ā'dólé kpá tǎ árí 'bá āníkâ ró. Gō'dá òzō nī ūūsū gólīyī trá rī, tǎ ĩmbâ āníkâ lâ'bí ndrī 'è'è tāsī 'đi ā'dô gólīyī 'bā'á ā'dólé ōnjí ró lâvūlī gārā ānī nyāányā drī sī. Ītí rī, nī 'bā gólīyī trá 'è'á nī'á vélé lāsí gólâ Ôvârí drí êdélé Sātánā yī drí rī 'á.

¹⁶ “Ānī drī-'bá ąngí Yúdā yí kâ, ānī rī'á līfī ákó lé 'bá gólīyī rī 'bá ĩyī āzī-āzī yī sélé rī 'bá yī ĩ'dí, tǎlá nī rī tǎ ányā ĩmbálé ĩ'dí òjílā drí. Nī rī trá tǎ ĩmbálé kī nī rī, òzō òjílā āzâ ĩtrī lâtrítrí trá ngá āzâ 'ézó jó ąngí Ôvârí kâ rú lâ sī rī, gō'dá òzō gólâ ō'è ngá rī 'đī kō rī, 'đī ā'dó kō tǎ ōnjí 'í. Gō'dá òzō òjílā rī 'đī ĩtrī lâtrítrí trá ngá āzâ 'ézó dáābō jó ąngí Ôvârí kâ 'á 'đī rú lâ sī rī, gō'dá ĩcā trá gólâ drí tǎ rī 'đī 'èlé. 'Đī rī'á tǎ ĩmbâ ányā 'í. Tǎ 'đi tāsī rī, Ôvârí ā'dô lâņō ōnjí tētē fē'á ānī drí.

* **23:14 23.14** Sįsį rī, ĩgį ĩlį vērēsį 14 kâ nō 'bá yī kō búkū Mátáyō kâ 'á.

17 ãnî rî'á lîfî ãkó lé 'bá gólîyî tã nîñî ãkó rî 'bá yî ì'dî. Ítí rî, tã ìsũ ãníkâ 'á rî, ngá ángô rî ì'dî tã lâ drí lậvũlị gặặ rî, dáábõ jó ạngị Ôvârí kâ 'á 'dĩ ì'dî ngátá jó ạngị Ôvârí kâ gólâ dáábõ 'dĩ 'bã 'bá â'dólé tãndí ró Ôvârí drí 'dĩ ì'dî yã?

18 Gõ'dá nî rî kpá tã ìmbálé kî, òzõ òjílã ãzâ ìîtrí lâtrítrí trá võ rîzõ kôrõnyã zãlé fêlé Ôvârí drí ngá fêfê ró rî rú lâ sî ngá ãzâ 'êzõ rî, gõ'dá òzõ gólâ ò'ê ngá rî 'dĩ kô rî, 'dĩ ã'dó kô tã ònjí 'í. Gõ'dá òzõ òjílã ãzâ ìîtrí lâtrítrí trá ngá gólîyî fêlé Ôvârí drí ngá fêfê ró 'dĩ rú lâ sî ngá ãzâ 'êzõ rî, ìcâ trá gólâ drí ngá rî 'dĩ 'êlé.

19 ãnî rî'á òjílã gólîyî lîfî ãkó lé 'bá ró rî yî ì'dî. Tã ìmbã ãníkâ 'dĩ rî'á ányã ró. Gõ'dá tã ìsũ ãníkâ 'á rî, ngá ángô rî ì'dî tã lâ drí lậvũlị gặặ rî, ngá gólîyî fêlé trá Ôvârí drí ngá fêfê ró 'dĩ 'bá yî ì'dî ngátá võ gólâ ngá 'dĩ 'bá yî 'bãzõ drị lâ 'á túbê ngá fêfê 'dĩ 'bá yî 'bã 'bá â'dólé tãndí ró Ôvârí drí rî ì'dî yã?

20 Tã 'dĩ tãsî rî, òjílã gólâ túbê lâtrítrí îtrí 'bá trá võ rîzõ kôrõnyã zãlé fêlé Ôvârí drí ngá fêfê ró rî rú lâ sî rî, gólâ îtrí lâtrítrí kpá trá ngá fêfê gólîyî drị lâ 'á 'dĩ 'bá yî rú lâ sî ndrî.

21 Gõ'dá òzõ òjílã ãzâ ìîtrí lâtrítrí trá jó ạngị Ôvârí kâ rú lâ sî rî, gólâ îtrí lâtrítrí 'dĩ kpá trá Ôvârí gólâ rî 'bá jó 'dĩ 'á 'dĩ rú lâ sî.

22 Gõ'dá òzõ òjílã ãzâ ìîtrí lâtrítrí 'bũũ rú sî rî, gólâ îtrí lâtrítrí trá kịặ Ôvârí drí rîzõ rîlị drị lâ 'á kúmú ró rî rú lâ sî gõ'dá kpá Ôvârí gólâ túbê rî 'bá kịặ rî 'dĩ drị rî bê.

23 “Gõ'dá nĩ rĩ trá ãlô mùdrĩ 'ásĩ trólé ngá gólĩyĩ ãtó drĩ ásózó drĩ lâ sĩ, òzō 'ậ'ị-nyá yĩ kátĩ, dõ yĩ kátĩ, gõ'dá kpá òzō 'ậ'ị-tĩtĩ kátĩ rĩ 'bá yĩ bê, fêlé Ôvârí drĩ ngá fêfê ró. Tã 'dĩ 'bá yĩ, nĩ rĩ 'êlâ ndrĩ tãndĩ ró, gõ'dá nĩ rĩ kô tã 'bã'bã Ôvârí kã lậvũ 'bá gặặ rĩ 'bá yĩ 'êlé. Nĩ rĩ kô tã-vó òjĩlã kã kĩlĩ mbị, gõ'dá nĩ rĩ kpá kô òjĩlã gólĩyĩ ìzã bê rĩ 'bá yĩ pặlé, gõ'dá nĩ rĩ kpá kô rĩlĩ zãã tã gólĩyĩ mbị Ôvârí drĩ lếlé ãnĩ drĩ 'êlé rĩ 'bá yĩ 'êlé. Tã 'dĩ tãsĩ rĩ, Ôvârí â'dô lậõ ònjĩ tặặ fặ'á ãnĩ drĩ.”

24 Gõ'dá Yésũ drĩ úlĩ mặnặõ ặzã áttázó tã 'dĩ tãsĩ drặ-'bá ặngặ Yúdặ yĩ kã 'dĩ 'bá yĩ drĩ kĩ, “Ánĩ rặ'á òzō lặặ ặkó lé 'bá yĩ kátĩ. Ánĩ rặ'á nyé òzō òjĩlã gólĩyĩ nyặặmứứwặ drĩ 'dặzó ngá mvũmvũ gólĩyĩkã 'á ndrếlé tồ drặlặyặ ặpặzó lâ vólé gõ'dá ìnjĩgó ặndrặ gólặ 'dặ 'bá ngá mvũmvũ 'dặ 'á 'dặ ndrặzó lâ kô gõ'dá drặlặyặ gặzó ìnjĩgó 'dặ mvặlặ tặlé nyé ìyặ 'ặ 'á rặ kátĩ.

25 “Ánĩ drặ-'bá Yúdặ yĩ kã nồ 'bá yặ, tã 'ặ'ặ ặnặkã rặ 'bá yặ rặ'á rặ rặ. Nĩ rặ ìgặ mvá ặnặkã gõ'dá tặbặgặ ặnặkã bê rặ 'bá yặ rứ'bặ lâ ìvặ lếsặ rặ jặlặ cé ì'dặ nặbặngặ, gõ'dá ặnặ drặ 'álé lâ yặ ặyếzó ìyặkã ìndặ ró, tặlặ ngá gólặyặ ặnặ drặ rặ'á úsúlặ rặ 'bá yặ, nặ rặ rặ'á úsúlặ òjặlặ ặdồ-ặdồ sặ, gõ'dá nặ lặ ngá dặũ ndrặ ặnặ nyặặnyặ drặ. Nặ 'bặ ặnặ nyặặnyặ ặ'dólé òjặlặ tặndặ ró, gõ'dá ặnặ pặpặsặlặ rặ'á ònjặ ró. Tã 'dặ tặsặ rặ, Ôvặrí â'dồ lậõ ònjặ tặặ fặ'á ặnặ drặ.

26 Ánĩ rặ'á òjặlặ gólặyặ lặặ ặkó lé 'bá ró rặ yặ ì'dặ. 'Dồvồ nặ jặ drặ ìgặ mvá ặnặkã 'ặ lâ zặlồ sặsặ, gõ'dá nặ gồ ró bê rứ'bặ lâ ìvặ lếsặ rặ jặlặ, tặlặ ặ'dồ ró bê nặbặngặ.

27 “Ítí rî, ãnî drî-'bá Yúdã yí kâ 'dĩ 'bá yî, ãnî kpá rî'á nyé òzō ló'dé gólíyí rú'bá lâ bélé dódó òlèndrê ró bē ívî lésî sūsū ró rî kátí. Gõ'dá ló'dé rî 'dĩ 'alé lâ 'á tólâ rî, áâ'dô òjílâ ávô fã úsú'á ì'dî, gõ'dá kpá ngá ònjî-ònjî äzâ 'bá yí bē dũú. Tã 'dí tãsí rî, Ôvârí â'dô lânõ ònjí tètê fê'á ãnî drí.

28 Gõ'dá ãnî kpá rî'á ítí. Nî 'bã ãnî nyãányã trá â'dólé òjílâ äzí ìfî drî 'á tã mbî 'ê 'bá ró. Gõ'dá ãnî pîpîsílî rî'á ònjí ró tã ìsũ bē rî rî.

29 “Änî drî-'bá Yúdã yí kâ 'dĩ 'bá yî, ãnî rî'á tã òjá 'bá 'î. Ôvârí â'dô lânõ ònjí tètê fê'á ãnî drí tã nô 'bá yî tãsí. Nî rî trá ló'dé tã ângũ 'bá Ôvârí kâ ôdrã 'bá trá rî yí kâ rú'bá lâ êdéle dódó, gõ'dá nî rî kpá trá rî'á ló'dé tã mbî 'bá Ôvârí kâ ôdrã 'bá trá rî yí kâ rú'bá lâ êdéle sūsū ró njörókô bē, tãlã ä'dô ró bē ãnî drí rîzô gólíyî ìnjîlî.

30 Nî rî tã átálé kî nî rî, ‘Tí mã öró 'bãâ bē kâyî äkú ró gólâ ämã á'bíyá yí drí rîzô tã ângũ 'bá Ôvârí kâ úfúlî nã 'bá yí sî rî, tí mã ícá kô tã-drî lélé rû ê'bélé gólíyî bē tã ângũ 'bá 'dĩ 'bá yí úfúzó.’

31 Úlî gólâ ãnî drí átálé ãnî tî sî 'dí rî â'dã tã trá kî nî rî, òjílâ tã ângũ 'bá Ôvârí kâ úfú 'bá nã 'bá yî, ãnî rî'á gólíyî ózõwá yí ì'dî.

32 Bē trá ítí rî, tã ònjí ãnî á'bíyá yí drí ítölé 'élé rî, nî trô kpá ì'dî 'élé cãzó bē búúú ädükú lâ 'á, tãlã ãnî rî'á nyé òzō gólíyî kátí.

33 Änî rî'á ìnjî cú gîi bē rî 'bá yí ì'dî, nî â'dô ícá'á ãnî pãlé lânõ lãşî kâ Ôvârí drí 'ê'á fêlã ãnî drí rî 'ásî ángô tí ró yã?

34 “Tã gólâ 'ê 'bá tã 'dî 'bá yî â'dálé ãnî tãsí rî

ĩ'dĩ nõ. Má â'dô tâ Ôvârí kâ âtá 'bá âzâ 'bá yĩ tâ
 nĩ 'bá âzâ 'bá yĩ bê gō'dá kpá tâ ãmbá 'bá âzâ 'bá
 yĩ bê âjó'á ãnĩ ngálá. Nĩ â'dô ùrûkâ 'bá yĩ ãpá'á fê
 lâlî-lâlî drĩ, gō'dá nĩ â'dô 'ê'á ùrûkâ 'bá yĩ ùfúlí
 lätĩ ngĩngĩ 'ásĩ. Gō'dá nĩ â'dô 'ê'á âzâ 'bá yĩ cãlé
 ònjóró'bí sĩ jó tâ Ôvârí kâ ârí kâ 'ásĩ. Gō'dá nĩ
 â'dô nĩ'á lârá bê jãribã 'ásĩ, nĩ'á âzâ 'bá yĩ gólíyĩ
 lâfálé 'ásĩ rĩ lônďã bê lâņō fëzó drĩlĩyĩ.

³⁵ Tã ònjĩ ãnĩ drĩ 'ê'á 'êlã 'ďĩ 'bá yĩ tãsí rĩ, tâ
 mbĩ 'bá Ôvârí kâ ãnĩ á'bíyã yĩ drĩ ùfúlí trá ãkũ
 ró nã 'bá yĩ, lâņō lâ â'dô âgō'á ãkpã ãnĩ drĩ, ãtölé
 òďrã tâ mbĩ 'bá Ôvârí kâ Ábêlê rú sĩ bũũũ ácálé
 òďrã tâ âņgũ 'bá rú bê Zêkãriyã kâ rĩ rú gólã tĩbê
 â'dó 'bá Bêrêkiyã rĩ mvá ró ãnĩ á'bíyã yĩ drĩ fũlĩ
 jó áņgĩ Ôvârí kâ 'á,* vō tĩbê Ôvârí drĩ rĩzó 'á lâ rĩ
 lâfálé 'á vō rĩzó kōrōnyã zãlé fêlé Ôvârí drĩ ngá
 fêfê ró rĩ bê.

³⁶ Má âtã ãnĩ drĩ tâ pätĩ rō, tâ ònjĩ gólíyĩ 'êlé
 tâ mbĩ 'bá Ôvârí kâ ùfúzó ãkũ ró nã 'bá yĩ, lâņō
 lâ â'dô 'ďê'á ãnĩ òjĩlã kãyĩ nõ 'bá yĩ kã nõ drĩ."

*Tã lâzé 'bá Yésũ rú òjĩlã Yúdã yĩ kã Yêrōsãlémã
 'á rĩ 'bá yĩ*

*tãsí rĩ
 (Lúkã 13.34-35)*

³⁷ Gō'dá nĩngã sĩ rĩ, Yésũ drĩ tâ âtázó òjĩlã Yúdã
 yĩ kã Yêrōsãlémã 'álã rĩ 'bá yĩ drĩ kĩ, "Ãnĩ òjĩlã
 Yêrōsãlémã kã, nĩ ùfũ tâ âņgũ 'bá Ôvârí kâ âjólé

* 23:35 23.35 Ábêlê rĩ'á tâ mbĩ 'bá Ôvârí kã gólã fũlĩ sĩsĩ ãtō vō
 âņgō kã sĩ rĩ ĩ'dĩ. Gō'dá Zêkãriyã iyíkã tâ mbĩ 'bá Ôvârí kã gólã
 fũlĩ ãďũkũ lâ ró drê ãkpãkã'dã útĩ Yésũ kō.

ãnî ngálâ rî 'bá yî trá, gō'dá nî lûvũ lăjô'bá gólîyî Ôvârí drí âjólé ãnî ngálâ rî 'bá yî kpá trá kúnî mvá sî. Gbô lé ítí rî, mâ rî'á zăâ ngá lělê bê ãnî tāsî. Gō'dá má ûjũ trá kpî ãnî ê'bélé vō ãlô 'á sũzó ãnî rú, ôzô 'ă'ú ândrê drí mvá lâ yî ê'béré íyî úfú zélé sũzó gólîyî rú rî kâtí. Gō'dá nî gâ lōvō ámakâ ãnî drí 'dî trá dó.

³⁸ Nî ndrê drê, jăribă ânîkâ gō'dá jó ángí ãnî drí rîzó Ôvârí rî ïnjîlí 'á lâ rî bê â'dô rú îză'á, gō'dá drílâ rîzó cú ítí ôjílâ äzākâ äkó, tälâ Ôvârí âyê trá.

³⁹ Má âtâ ãnî drí tã pătîí ró, nî ícá kô ámâ ndrêlé ó'dí nōngá cälé búúú kâyî gólâ má drí 'ézó ägölê rîlí kúmú ró ängó nō drîlí rî tú. Kâyî 'dî 'á rî, ôzô ôjílâ öndrê íyî mâ trá rî, gólîyî â'dô 'ê'á tã âtálé kî nî rî, Ôvârí öfê örê mâ gólâ ãnî 'bá drî-äcê gólâkâ bê kúmú ró rî drí."

24

Tã Yésũ drí tã gólîyî 'ê 'bá rú 'élé tã â'dâ ró ïzátú drê äkpăkă'dă yî drí ägô äkó ängó nō 'á rî tú rî â'dázó lăjô'bá íyîkâ

rî 'bá yî drí rî

(Mărăkô 13.1-23; Lúkă 21.5-24)

¹ Gō'dá nîngá sî rî, Yésũ yî drí ngăzó jó ángí Ôvârí kâ 'dî âyéle lăjô'bá íyîkâ rî 'bá yî bê. Gō'dá gólîyî ôtírî 'băâ lâvũ'á jó ángí 'dî rú sî rî, lăjô'bá gólâkâ 'dî 'bá yî drí ngăzó jó ángí 'dî 'bá yî bêbê lâ sũsũ lâ 'dî 'bá yî bê â'dálé gólâ drí.

² Gō'dá Yésũ drí tã âtázó gólîyî drí kî, "Nî ndrê jó ángí Ôvârí kâ 'dî trá yă? Tã pătîí ró, jó ãnî drí

ndrêlé sūsū ró 'dĩ áâ'dô úfú'á lâ ndrĩ, gō'dá kúní mvá ãlô ícá kô lâkílí jó 'dĩ drĩ, â'dô lô'dé'á ndrĩ vūdrĩ.”

³ Gō'dá nīngá sī rĩ, Yésū yī drí nīzó cālê úní gólâ fê dō kâ bê rĩ drĩ 'álâ lâjóbá íyíkâ 'dĩ 'bá yī bê. Gō'dá drílīyī mbázó úní 'dĩ drĩ, gólīyī cé īyī drĩ sī. Gō'dá Yésū drí ngázó rīlí vūdrĩ. Nīngá sī, lâjóbá gólâkâ 'dĩ 'bá yī drí rú êsézó ānyī gólâ lâgátí. Drílīyī tā ījízó gólâ tī kī, “Kúmú, tā jó ąngí Ôvârí kâ úfú kâ 'dĩ â'dô 'ě'á rú 'élé ąngô tú yā? Tā gólīyī 'ě 'bá rú 'élé tā â'dâ ró kâyī āgō-āgō áníkâ āngó nō 'á rī kâ â'dálé āmâ drí rī â'dô 'bā'á ā'dô 'ī yā? Gō'dá kpá tā gólīyī 'ě 'bá kâyī ādūkū āngó nō kâ â'dálé āmâ drí rī â'dô 'bā'á ā'dô 'ī yā?”

⁴ Gō'dá Yésū drí tā-drĩ lôgōzó lâjóbá íyíkâ 'dĩ 'bá yī drí kī, “Ānī līfī ōmbâ ānī rú, nī āyê ōjílâ āzākâ kô ānī ādólé āgō-āgō ámákâ tāsī.

⁵ Tālâ ōjílâ dūū â'dô īyī ānī'á tā āmālê kī, yī āâ'dô 'díyī pā 'bá gólâ Ôvârí drí ājólé úrú lésī rī ī'dī. Tā 'dī tāsī rī, gólīyī â'dô 'ě'á ōjílâ dūū ādólé, drílīyī tā lēlē īyíkâ má 'á rī āyézó.

⁶ “Gō'dá nī â'dô kpá ąjú ąyī árí'á ānyī, gō'dá nī â'dô kpá ąjú gólīyī jējē ró rī 'bá yī tā lâ árí'á. Tā 'dī 'bá yī â'dô rú 'ě'á ndrĩ sīsī tā Ôvârí drí lēlé rī vó ró. Ítí rī, nī 'ě ūrī kô, tálâ 'dīlī â'dá tā kô kī nī rī, 'dīlī trá ādūkū āngó nō kâ 'ī.

⁷ Gō'dá ōjílâ 'bădrĩ ãlô kâ â'dô ngā'á 'dēlé ąjú bê ōjílâ 'bădrĩ āzâ kâ rī drĩ. Gō'dá ąjú 'bū 'bá kúmú āzâ rī kâ â'dô ngā'á nīlí 'dēlé ąjú bê ąjú 'bū 'bá kúmú āzâ kâ rī drĩ. Gō'dá lõfó ōnjí tētē â'dô 'ě'á 'dēlé ōjílâ drĩ, gō'dá ągbĩgbĩ â'dô ĩnyákú drĩ ĩyá'á vō 'ásī ndrĩ.

8 Tā 'dī 'bá yī â'dô 'bã'á, nyé òzō mvá lâzê-lâzê â'dó 'bá sísí òkó gólâ 'ě 'bá mvá t̄l̄l̄ rī drī rī kâtí.

9 “Ōjílā â'dô ìyī ãnī rũ'á fēlé ãnī ǎjú-'bá-ǎzí gólīyī 'ě 'bá lâṅō fēlé ãnī drī rī 'bá yī drīgá. Gólīyī â'dô ãnī 'bã'á g̃n̄m̄ 'á. Gõ'dá gólīyī â'dô lâṅō ònjí tētē fē'á ãnī drí. Gõ'dá gólīyī drí kpá ãnī úfúzó. Ítí rí, òjílā cé t̄t̄t̄ 'bãá ìyī ãnī lôvó kô, t̄l̄l̄ ãnī rī'á t̄á ârī 'bá ámaká ì'dí rí drí sī.

10 Tā rí 'dī 'bá yī òtírí rũ rú 'élé rí, òjílā dũú â'dô ìyī t̄á lēlē ìyíká má 'á rí áyé'á, gõ'dá gólīyī â'dô ìyī ǎzí-ǎzí yī drí-bã fē'á ǎjú-'bá-ǎzí lâ yī drīgá.

11 Tā ǎṅũ 'bá dũú t̄á âmã 'bá kí'á nī rí, ìyī â'dô t̄á ǎṅũ 'bá Ôvârí ká ì'dí rí, â'dô ìyī ãnī'á òjílā dũú ádólé ònjō sī.

12 Tā ònjí gólīyī 'ě 'bá rú 'élé ǎṅó nō 'á rí 'bá yī â'dô l̄t̄l̄'á rōô lâvũl̄í g̃r̄r̄ sísí rí dr̄t̄ sī. Tā 'dī t̄āsī rí, 'd̄t̄ trá k̄ȳl̄í gólâ òjílā ǎmbá drí 'ézó â'dólé ngá lēlē ǎkó ìyī ǎzí-ǎzí yī drí rí trá ì'dí.

13 Gbō lé ítí rí, òjílā gólâ t̄á lēlē ìyíká má 'á rí ǎt̄l̄ 'bá g̃g̃á áyé 'bá lâ kô c̄z̄ó bũúú ǎdũkũ lâ 'á rí, gólâ â'dô lédrē-lédrē ǎdũkũ ǎkó rí úsú'á.

14 Gõ'dá áâ'dô t̄á ât̄l̄-ât̄l̄ t̄ândí kũmũ Ôvârí ká t̄āsī nō rí p̄é'á z̄âlô sísí òjílā òr̄l̄ ndr̄l̄ ká ǎṅó nō 'ásī rí 'bá yī drí, t̄l̄l̄ gólīyī ǎârī ró ìyī t̄á p̄ǎt̄t̄l̄ 'd̄l̄ bē. Gõ'dá 'd̄t̄ vósī, ǎdũkũ ǎṅó nō ká òrô gô ácalé.

15 “Tā gólâ 'ézó Yērōsālēmã rí ìzālé rí t̄āsī, k̄ȳl̄í â'dô 'ě'á ácalé ãnī drí ngá t̄á ǎṅũ 'bá Dãñiyēl̄é drí t̄á lâ âtálé trá ǎkũ ró nã rí ndr̄z̄ó. Nī âr̄l̄ dr̄é úl̄ ngb̄ṅḡ nō. Gólâ kí,

Ìz̄átú nī â'dô ngá ònjí gólâ 'ě 'bá ǎnyī ǎjílí rí ndr̄é'á.

Gõ'dá áâ'dô ngá rî 'dĩ âtrô'á 'bãlé jó ạngí Ôvârí
kâ 'á.

Ngá rî 'dĩ â'dô jó Ôvârí kâ 'dĩ 'bã'á â'dólé ãndị ró
Ôvârí rî lịfị drị 'á.' "

Dănĩyélê 9.27; 11.31

¹⁶ Gõ'dá Yésũ drí kpá tã âtázó lājó'bá íyíkâ drí
kĩ, “Ôjílã Yũdáyã kâ rî 'bá yî, òzō góllyî òndrê
tã ãnyĩ kâ 'dĩ trá rû 'ěrê 'á rî, góllyî òrâ volé
'wãâ'wã, nĩ'á ãyî lậpịlị únị lãfálé 'á.

¹⁷ Ôjílã gólã rĩ 'bá lôsĩ 'êlé jó íyíkâ drị rî, gólã
ãârĩ rãlé volé 'wãâ'wã, gólã òlípì kô kpá filí jó
'álã nĩ'á ngá íyíkâ jó kã rĩ 'bá yî âtrôlé.

¹⁸ Gõ'dá ôjílã gólã rĩ 'bá lôsĩ 'êlé yí drí ạmvú 'á
kậyì rî 'dĩ sĩ rî, gólã ògô kô 'bã 'álã nĩ'á ítã íyíkâ
âtrôlé. Gólã òlípì kô, gólã òrã nĩ'á íyî lậpịlị.

¹⁹ Gõ'dá kậyì 'dĩ sĩ rî, òkó góllyî rû 'bã 'bá mvá bê
rî 'bá yî â'dô ãyî 'ê'á 'bãlé lãnô ònjí têtê bê gõ'dá
kpá òkó góllyî mvá òdé bê ãyî drịgá rî 'bá yí bê,
tãlã rãrã 'dĩ tã sĩ.

²⁰ Ôzô kậyì lãnô rî 'dĩ kã ãâcã trá rî, ãcã trá ãnị
drí rãlé 'wãâ'wã. Tã 'dĩ tã sĩ rî, nĩ 'ê rãtãã Ôvârí
drí kậyì rî 'dĩ òzô ácã kô òzê lịmvú sĩ gõ'dá kậyì
lôvô-lôvô kã sĩ.

²¹ Lãnô gólã 'ê 'bã â'dólé kậyì 'dĩ 'á rî, â'dô lậvũ'á
gặrặ lãnô góllyî rû 'ê 'bã ítô vồ ãngó nồ 'bãrê kã
'ásĩ ácalé bũũũ ãndrô nô rî kã drị sĩ. Gõ'dá ặtị
'álã rî, lãnô ãzã ícã kô lậvũlị gặrặ lãnô 'dĩ drị sĩ.

²² Gólã lôgô kậyì rî 'dĩ trá ngbã kútúwá, tãlã yí
pã ró ôjílã yí drí njílí trá â'dólé ôjílã íyíkâ ró rî
'bá yí bê. Tí gólã òró gõ kậyì rî 'dĩ 'bãlé ãcê rî,
ôjílã â'dô ãyî òdrã'á ndrĩ. Góllyî ícã kô ngá pãlé.

²³ “Gõ'dá kậyì 'dĩ 'bá yí sĩ, òzô ôjílã ãzã ãâtã tã

trá ānī drí kī, 'Nī ndrē drē, 'díyī pā 'bá rī'á nō',
ngātá 'gólá rī'á nā' yā rī, ní lē tā gólākā 'dī kō.

²⁴ Tālā ōjílā dūū rī'á gólīyī 'ē 'bá īyī tā āmālē
kī'á nī rī, īyī ā'dō 'díyī pā 'bá Ôvârí drí âjólé rī
'bá yī ī'dī. Gō'dá tā ângū 'bá ōjílā âdó 'bá āzâ
'bá yī bê, gólīyī â'dô kpá ânī'á īyī tā lârakô āmbá
ōjílā tī drí â'dızó drílâ sī rī 'bá yī 'élé, tálâ ā'dô ró
bê īyī drí lâťī lōndázó ōjílā gólīyī Ôvârí drí nĵīlī
â'dólé ōjílâ íyikâ ró rī 'bá yī âdózó, tí ōzō yī ūūsú
lâťī lâ trá rī.

²⁵ Nī ârī drē, má âtâ tā 'dī 'bá yī ānī drí sīsī,
tālâ ānī lĵīfī ōmbâ ró bê ānī rú drē âkpākâ'dâ tā
'dī 'bá yī drí rú 'ē âkó.

²⁶ "Gō'dá ōzō ōjílâ āzâ ââtâ tā trá ānī drí kī
nī rī, 'Nī ndrē drē, 'díyī pā 'bá â'dô bê rī'á vō
âgângbêlē 'á' rī, nī nī kō tólâ gólâ rī lōndâlē.
Ngātá ōzō áââtâ tā trá kī'á nī rī, gólâ ōlâpī yī trá
rī'á jó 'á nō rī, ní lē tā gólākâ 'dī kpá kō.

²⁷ Kâyī gólâ má âjólé úrú lésī 'díyī pā 'bá ró rī
drí 'ēzó âgōlé kpá ó'dí ângó nō 'á rī tú rī, ōjílâ
ndrī â'dô īyī âmâ ndrē'á ōzō ngá ī'ī gólâ vō ī'ī 'bá
kâ'dâ-kâ'dâ ómvóre lésī būūū lănjī 'álâ rī kâtī.

²⁸ Kâyī gólâ má drí 'ēzó âgōlé ângó nō 'á rī
tú rī, ōjílâ ndrī â'dô ndrē'á lâ ōzō drīlĵīyī lōgónō
ndrērē lô'déré kōrōnyā ävō drĵī rī kâtī."

*Tā Yēsū drí âgō-âgō íyikâ ângó nō 'á rī tā lâ
â'dázó rī*

(Márākō 13.24-31; Lúkâ 21.25-33)

²⁹ Gō'dá Yēsū drí kpá tā âtázó kī nī rī, "Gō'dá
kôró lâņō kâyī 'dī 'bá yī kâ vósī rī, ngá gólīyī â'dó
'bá 'būū 'álâ rī 'bá yī â'dô īyī rú īyá'á ndrī, ícá
īyī kō lôsī 'élé dódó. Gō'dá ĵítú lĵīfī â'dô íkánágō'á

íníríkúwá ró, ícá kô vō íwálé. Gõ'dá párá ícá kpá kô vō íwálé. Gõ'dá ǐ'bì'bìwá â'dô ÿyî lô'dé'á ndrî vūdrî 'būû lésî.

³⁰ Dǐi vósî rî, ngá gólâ 'ê 'bá âgō-âgō mâ gólâ âjólé úrú lésî nô kâ â'dalé rî, â'dô rû â'dá'á 'būû 'álâ. Ítí rî, ôjílâ ôrî ndrî kâ â'dô ÿyî 'ê'á âmâ ndrêlé ânîrî 'á mbârāsāsâ bê. Ôzō gólîyî ôndrê mâ trá rî, ôjílâ âmbá â'dô ÿyî âwó ngô'á ũrî drî sî, tâlâ má â'dô 'ê'á ânîlí cú mbârâkâ ạngí bê gõ'dá kpá âmbâ Ôvârí kâ bê.

³¹ Má â'dô 'ê'á mālâyíkâ yî âzîlí gûnîyâ sî. Áâ'dô 'ê'á gûnîyâ vólé, gõ'dá mālâyíkâ yî â'dô ÿyî rû ê'bé'á ndrî vō âlô 'á. Ôvârí â'dô gólîyî jô'á ângó 'ásî ndrî, nî'á ôjílâ ndrî gólîyî yî drî nǐlí ôjílâ íyíkâ ró rî 'bá yî ê'bélé vō 'ásî ndrî.

³² “Nî ârî drê úlí mǎnǐgō gólâ fê bí tâsî nō, ïmbâ ró ânî bê. Ôzō nî ôndrê gárâ lâ 'dǐ 'bá yî trá ârô'á bí bê cārō rî, nî â'dô nǐ'á lâ kǐ nǐ rî, ôzê ìmvû trá ânyî 'ê'á âcálé.

³³ Á'dô 'ê'á â'dólé kpá ítí âgō-âgō âmákâ tâsî. Ôzō nî ôndrê tâ gólîyî ndrî má drî âtálé 'dǐ 'bá yî trá rû 'êrê 'á rî, nî â'dô nǐ'á lâ kǐ nǐ rî, kâyî má drî 'êzô âgōlé rî trá ânyî.

³⁴ Má âtâ ânî drî tâ pǎtǐjî ró, tâ 'dǐ 'bá yî â'dô 'ê'á rû 'êlé sísî drê âkpâkâ'dâ ôjílâ kâyî nō 'bá yî kâ ôdrâá ÿyî kô ndrî.

³⁵ Ôzō ângó nō ôndê gbō lé 'būû bê rî, úlí âmákâ ícá kô rû ndêlé.”

Tā Yésū drî âtálé kâyî âgō-âgō íyíkâ kâ rî tâsî

rî

(Márākō 13.32-37; Lúkǎ 17.26-30, 34-36)

³⁶ Gõ'dá Yésũ drí kpá tǎ âtázó lǎjǒ'bán íyíkâ 'dĩ 'bán yí drí tǎ âgõ-âgõ íyíkâ ãngó nõ 'á rî kâ tǎsĩ. Gólâ kĩ, “Kâyî má drí 'èzó âgõlé ãngó nõ 'á rî, òjilǎ âzākâ ícá kò nĩlǎ, gbõ lé mǎlâyíkâ gólĩyî úrú 'álâ rî 'bán yí (gõ'dá mâ rî gógó Ôvǎrĩ rî mvá ró nõ bê)* nĩ ãyĩ kâyî rî 'dĩ kpá kò. Âmá átá nĩ kâyî rî 'dĩ cé nĩ.

³⁷ Kâyî gólâ má drí 'èzó âgõlé tǎ-vó òjilǎ kâ kĩlĩ ãngó nõ 'á rî tú rî, â'dô 'bǎ'á nyé òzõ kâyî gólâ Nówǎ kâ ǎkũ ró nǎ sĩ rî kâtĩ.

³⁸⁻³⁹ Gõ'dá drě ǎkpākǎ'dǎ Ôvǎrĩ ájǒ lĩmvú tĩtĩ kò ânĩ'á òjilǎ úfúlĩ tǎ ònjĩ íyíkâ tǎsĩ rî, òjilǎ nǎ 'bán yí rî ãyĩngá drĩ-bǎláyĩ ró tǎ ãsũ ǎkó kĩ'á nĩ rî, lâjõ ǎ'dô 'è'á ânĩlĩ 'délé ãyĩ drĩ. Gólĩyî rî trá ngá nyǎlé, ngá mvũlĩ, gõ'dá âgõ rĩ ãyĩ trá òkó gĩlĩ cǎlé bũúũ kâyî gólâ Nówǎ yí drí fĩzǒ kǒlóngbõ ândrě 'á ãyĩ nyǎányǎ pǎlé rĩ tú. Gõ'dá gólĩyĩ nĩ ãyĩ kĩ'á nĩ rĩ, ôzê trá ânĩ'á 'dĩlĩ rĩ kò, cǎlé bũúũ kâyî gólâ lĩmvú tĩtĩ drĩ ânĩzǒ gólĩyĩ úfúlĩ rĩ tú. Â'dô rú 'è'á kpá ítĩ kâyĩ mâ gólâ ájólé úrú lésĩ rĩ drĩ 'èrě âgõlé ãngó nõ 'á rĩ tú. Âgõ-âgõ âmákâ â'dô 'è'á gólĩyĩ ãrǒlé ãrǒ.

⁴⁰ Gõ'dá kâyĩ rĩ 'dĩ tú rĩ, òzõ âgõ rĩ ǎ'dô ãyĩ trá rĩ'á ngá 'wǎ'á ǎmvú 'á rĩ, ǎâ'dô ǎlǒ rĩ trǒ'á, gǒzǒ ǎzǎ rĩ ǎyélé.

⁴¹ Gõ'dá òzõ òkó ǎ'dô ãyĩ rĩ rĩ'á ngá rĩ'á kúnĩ ngá rĩ kâ drĩ rĩ, ǎâ'dô kpá ǎlǒ rĩ trǒ'á rĩ'dĩ, gǒzǒ ǎzǎ rĩ ǎyélé.

* **24:36 24.36** Úlĩ gólâ Ôvǎrĩ rĩ mvá kâ 'dĩ ãgũ kò wǎrǎgǎ bĩ Mătáyō kâ ǎzǎ 'bán yí 'á.

42 “Nĩ rĩ rĩlĩ tã mbĩmbĩ rĩ 'ě'ě lâ sĩ âgō-âgō ámakâ tēlé, tãlã mĩ nĩĩ kạyị gólã má drĩ 'ězó âgōlé rĩ kô. Ítĩ rĩ, nĩ rĩ ngiyá ró.

43 Gō'dá nĩ ìsũ drē tã nô, tí 'bã-lípị òró gō ãtũ-pá ngạcị kã gólã ùgũ drĩ 'ězó ânĩlĩ ngá gólãkã ùgũlị 'á lâ rĩ nĩĩ rĩ, tí gólã â'dô rĩ'á ngiyá ró, gólã ícã kô ùgũ 'dĩ âyélé âfilĩ ngá gólãkã ùgũlị gólã drĩ jọ 'ásĩ.

44 Gō'dá kpá rĩ'á ìtĩ âgō-âgō ámakâ tãsĩ. Nĩ rĩ rĩlĩ ngiyá ró, tãlã mĩ nĩĩ kạyị gólã má drĩ 'ězó âgōlé 'á lâ rĩ kô. Má â'dô âgō'á nyĩĩ ró.”

Tã Yésũ drĩ ìmbálé tã rũ ì'bũ 'bá gólã rĩ 'bá tã gólãkã

*'élé mbĩ rĩ kã tãsĩ rĩ
(Lúkã 12.41-48)*

45 Gō'dá nĩngá sĩ rĩ, Yésũ drĩ kpá tã ìmbázó lãjó'bá íyíkã 'dĩ 'bá yĩ drĩ tã rũ ì'bũ 'bá tãndĩ rĩ kã tãsĩ. Gólã kĩ, “'Bã-lípị â'dô ã'dô 'ě'á ì'dĩ rũ ì'bũ 'bá gólã tã nĩnĩ bē lĩfị 'bãzó drĩ lâ 'á rĩ drĩ yã? Òzō gólã òtĩrĩ 'ě'ě nĩlĩ âcị íyíkã 'á rĩ, gólã â'dô 'ě'á rũ ì'bũ 'bá 'dĩ 'bãlé ãzĩ-ãzĩ lâ yĩ vó ndrēlé mbĩmbĩ lôsĩ lãnjĩ-lãnjĩ sĩ.

46 Gō'dá òzō 'bã-lípị rĩ 'dĩ ãâgō trá âcálé rũ ì'bũ 'bá gólãkã 'dĩ ùsúlị tã 'dĩ 'ěrē 'á tãndĩ ró ìtĩ rĩ, gólã â'dô 'bã'á âyĩkō ró rũ ì'bũ 'bá 'dĩ bē.

47 Má âtã ânĩ drĩ tã pãtĩĩ ró, 'bã-lípị 'dĩ â'dô rũ ì'bũ 'bá 'dĩ 'bã'á ngá íyíkã 'bã kã ndrĩ rĩ 'bá yĩ vó lâ ndrēlé.

48 Gō'dá òzō rũ ì'bũ 'bá gólã 'bãlé ãzĩ-ãzĩ lâ yĩ vó ndrēlé 'dĩ ã'dô rũ ì'bũ 'bá ònjĩ 'ĩ rĩ, òzō 'bã-lípị 'dĩ ònjã trá âcị gólãkã 'dĩ 'á rĩ, rũ ì'bũ 'bá 'dĩ â'dô

tã îsũ'á kī nĩ rĩ, 'bã-lípî íyíkâ 'dĩ njã trá rõô, gólâ ícá kô âgõlé 'wãâ.

⁴⁹ Gõ'dá rû î'bũ 'bá 'dĩ drí ngãzó rĩ'á rû î'bũ 'bá âzí 'dĩ 'bá yĩ 'ëlé ònjí ró, rĩ'á gólĩyĩ cãlé, gõ'dá drílâ rĩzó cé ngá nyãlé ì'dĩ gõ'dá kpá òdrá mvũlĩ òdrá mvũ 'bá âzí lâ yĩ bê.

⁵⁰ Gõ'dá òzõ 'bã-lípî rû î'bũ 'bá 'dĩ kã òtírĩ âgõô âcálé rĩ, gólâ â'dô âcá'á nyĩ ró, ãtú gólâ rû î'bũ 'bá 'dĩ drí nĩlĩ kô'dáwá rĩ sĩ.

⁵¹ 'Bã-lípî â'dô lâṅõ ònjí tětē fē'á drílâ, òzõ lâṅõ 'ē'á fēlâ tã ònjí 'ē 'bá drí rĩ kâtí, gõ'dá â'dô gólâ rĩ vũ'á vō lâṅõ kã rĩ 'á, tólâ gólâ â'dô ãwó ngõ'á sị-gílí nyãnyã bê ngá lâzê-lâzê drí sĩ."

25

Tã Yésũ drí í'dígówá òkó mvá mûdrĩ rĩ 'bá yĩ kã ngĩzó

âgõ-âgõ íyíkâ tãsĩ rĩ

¹ Gõ'dá nĩngá sĩ rĩ, Yésũ drí ìtõzó lâjõ'bá íyíkâ 'dĩ 'bá yĩ ìmbálé âgõ-âgõ íyíkâ ãngó nõ 'á kúmú ró rĩ tãsĩ. Gólâ kĩ, "Âgõ-âgõ ámakâ kúmú ró ãngó nõ 'á rĩ â'dô gõ'dá â'dó'á òzõ òkó mvá mûdrĩ gólĩyĩ rĩ 'bá òdrógô drĩ tēlé rĩ kâtí. Gólĩyĩ trõ lâmbã íyíkâ trá nĩzó òdrógô drĩ tēlé.

² Òkó mvá n̄jĩ rĩ 'bá yĩ rĩ'á tã n̄jĩ 'bá 'î, gõ'dá gólĩyĩ ãzã n̄jĩ rĩ 'bá yĩ rĩ'á tã n̄jĩ ãkó lé 'bá 'î.

³ Gõ'dá òkó mvá gólĩyĩ n̄jĩ tã n̄jĩ ãkó lé 'bá ró rĩ 'bá yĩ trõ lâmbã íyíkâ bê rĩ, gólĩyĩ trõó dõ ãlípî kpãã kô ìyĩ bê.

4 Gõ'dá òkó mvá gólīyī tā nī 'bá rī yī trō lāmbā ìyíkā bē rī, gólīyī trō dō ǎlípì kpāā ìyī bē mālāngī 'á.

5 Gõ'dá òdrógô drílīyī rī'á tēlā rī ácá kô 'wāā, gõ'dá â'dú drí ìtōzó rī'á gólīyī 'ēlé, gólīyī trá lūsû-lūsû ró â'dú drí sī, gõ'dá drílīyī ngāzó â'dú kōlé.

6 “Gõ'dá cā bē ā'bí ító 'á rī, òkó mvá gólīyī mûdrī 'dī 'bá yī drí ôtrê-ôtrê ârízó kī nī rī, ‘Nī ndrê drē, òdrógô bí ânī'á! Nī âfō 'wāā'wā gólā rī lậgúlí!’

7 Gõ'dá òkó mvá mûdrī 'dī 'bá yī drí lịfị nịzọ â'dú 'ásī, gõ'dá drílīyī ìtōzó rī'á lāmbā ìyíkā 'dī 'bá yī bāgô lâ êdélé.

8 Gõ'dá òkó mvá gólīyī nī tā nī ãkó lé 'bá ró rī 'bá yī ùsû ìyī vō lâ bē trá kī, dō lāmbā ìyíkā 'á rī bē trá 'ē'á rû ndélé rī, òkó mvá nī 'dī 'bá yī drí tā âtázó òkó mvá gólīyī tā nī 'bá ró rī yī drí kī nī rī, ‘Nī âfē dō ǎlípì âmā drí, tālā dō âmákā trá 'ē'á rû ndélé.’

9 Gõ'dá òkó mvá tā nī 'bá 'dī 'bá yī drí tã-drị lậgỗzọ òkó mvá gólīyī tā nī ãkó lé 'bá ró rī 'dī 'bá yī drí kī, ‘Dō nô ícá âmā drí âní bē kô, nī nī dō gīlị dō lậzị 'bá ngálá.’

10 “Gõ'dá òkó mvá gólīyī tā nī ãkó lé 'bá ró 'dī 'bá yī drí ngāzó nīlị vō dō gī ká 'álā. Gõ'dá gólīyī òtírī lậvũu rī, òdrógô drí íyíngá âcázó. Òkó mvá gólīyī nī lāmbā ìyíkā êdé 'bá njāā rī 'bá yī drí fizó òdrógô bē jó kārāmā ká 'álā, gõ'dá ódrị ậtị â'bāzọ.

11 'Dīlị vósị rī, òkó mvá gólīyī tā nī ãkó lé 'bá ró 'dī 'bá yī drí âgỗzọ âcálé vō dō gī ká rī lésị. Gõ'dá gólīyī âgỗ bē âcálé rī, áâ'bã ậtị trá kpặákũ.

Gõ'dá drílīyī lăzī zīzō kī nī rī, 'Kúmú, kúmú, ní nī ątī āmā drí!'

¹² Gõ'dá ôdrógô drí tã-drī lôgōzó drílīyī kī nī rī, 'Má âtâ ānī drí tã pătī ró, má nī ānī kô.' "

¹³ Ạđūkū lâ ró, Yésũ drí tã âtázó lăjó' bá íyíkâ 'dī 'bá yī drí kī nī rī, "Nī rī njââ âgō-âgō ámákâ tēlé, tãlâ mī nī kăyī gólâ má drí 'ězó âgōlé 'á lâ rī kô. Má â'dô âgō'á âcálé nyī ró."

Í'dígówá rú ì'bũ 'bá nâ kúmú āzâ kâ rī 'bá yī tāsī

(Lúkă 19.11-27)

¹⁴ Gõ'dá nīngá sī rī, Yésũ drí í'dígówá āzâ ngīzó drī-â drílâ 'ē'á fēlâ ôjílâ íyíkâ drí lôsī íyíkâ 'ězó rī tāsī kăyī drílâ 'ězó âgōlé kúmú ró rī sī. Gólâ kī, "Tã drī-â Ôvârí drí 'ē'á fēlâ ôjílâ íyíkâ drí lôsī íyíkâ 'ězó rī tāsī rī rī'á ôzō kúmú āzâ 'ē 'bá nīlí âcī íyíkâ 'á jējē ró rī kâtí. Gõ'dá drē âkpākâ'dă gólâ nī kô âcī íyíkâ 'dī 'á rī, gólâ drí rú ì'bũ 'bá íyíkâ nâ rī 'bá yī âzízó, gõ'dá drílâ tã âtázó drílīyī kī nī rī, 'Nī ndrē ngá ámákâ nō 'bá yī vó lâ dódó.'

¹⁵ Gõ'dá kúmú 'dī drí âđđ fēzó drílīyī, â'dô mbârâkâ gólīyíkâ sūzó ngá rú rī vó ró, tãlâ gólīyī ũlīpī ró âđđ íyíkâ 'dī bē. Gõ'dá rú ì'bũ 'bá sīsī rī drí rī, gólâ drí âđđ fēzó kīsī nī, gõ'dá rú ì'bũ 'bá rī lâ ró rī drí, gólâ drí âđđ fēzó kīsī rī, gõ'dá rú ì'bũ 'bá nâ ró rī drí, gólâ drí âđđ fēzó kīsī âlô. Nīngá sī, kúmú 'dī drí ngāzó nīlí âcī íyíkâ 'á.

¹⁶ Gõ'dá rú ì'bũ 'bá gólâ sīsī âđđ fēzó drílâ kīsī nī rī, gólâ drí nīzó lôsī āzâ 'ēlé âđđ 'dī sī, tãlâ âđđ 'dī ũlīpī ró bē. Gõ'dá drílâ âđđ āzâ ũsúzó kpá kīsī

njì lōsī 'ě'ě sī. Ậđị gólâkâ 'dĩ drí lịpịzọ âcálé kısı mũdrí.

17 Gõ'dá rû ì'bũ 'bá gólâ ậđị fězọ drílâ kısı rị rí drí kpá nĩzọ lōsī 'élé ậđị fêlâ gólâ drí 'dĩ sī. Gõ'dá drílâ ậđị ẫzâ ùsúzọ kpá kısı rị lōsī 'ě'ě sī.

Ậđị gólâkâ drí lịpịzọ âcálé kısı sũ.

18 Gõ'dá rû ì'bũ 'bá gólâ ậđị fězọ drílâ kısı ãlô rí drí nĩzọ 'bũ 'dịlị ậđị kúmú gólâkâ 'dĩ kâ lậpịzọ 'á lâ, tãlâ yí drí sũzọ bê ậđị 'dĩ rú kúmú drí.

19 “Gõ'dá kậỵ ðũũ vósĩ, kúmú 'dĩ drí âcázọ âgõlé yí drí 'bã 'á. Gólâ âgõ bê rí, gólâ drí rû ì'bũ 'bá iyíkâ 'dĩ 'bá yí ậzịzọ yí ngálâ, tãlâ gólịyị â'dâ ró lōsĩ gólịyị drí 'élé ậđị iyíkâ 'dĩ sī rí bê yí drí.

20 Gõ'dá rû ì'bũ 'bá gólâ ậđị fězọ drílâ kısı njì rí drí ậđị gólâ drí ùsúlị ndrĩ rí âtrõzọ ậjílị kúmú drí. Gõ'dá drílâ ngãzọ tã âtálé kĩ nĩ rí, ‘Ămbá, ní ndrê drê, ậđị ní drí fêlé má drí kısı njì sịsị rí ì'dĩ rĩ'á nũ. Gõ'dá má ùsũ ậđị ẫzâ kpá kısı njì ậđị rí 'dĩ drịị, ậđị lâ ì'dĩ rĩ'á nũ!’

21 “Gõ'dá kúmú drí rû ì'bũ 'bá 'dĩ lụyịzọ kĩ nĩ rí, ‘Ní rĩ'á rû ì'bũ 'bá ámakâ tãndí ró má drí lịfị 'bãzọ drị lâ 'á rí ì'dĩ. Tãlâ ní ndrê ậđị fínyáwá má drí fêlé ní drí rí vó lâ trá tãndí ró, má â'dô ánị 'bã'á ngá ámakâ ẫmbá rí 'bá yí vó lâ ndrêlé. Ní ânĩ, mã 'ê ró ẫyịkõ ní bê.’

22 “Gõ'dá rû ì'bũ 'bá gólâ ậđị fězọ drí lâ kısı rị rí drí kpá ậđị gólâ drí ùsúlị rí âtrõzọ ậjílị kúmú drí. Gõ'dá drílâ tã âtázọ kĩ nĩ rí, ‘Ămbá, ní ndrê drê, ậđị ní drí fêlé má drí kısı rị rí rĩ'á nũ. Má ùsũ ậđị ẫzâ kpá kısı rị ậđị rí 'dĩ drịị, ậđị lâ ì'dĩ rĩ'á nũ!’

23 “Gõ'dá kúmú drí kpá rû ì'bũ 'bá íyíkâ 'dĩ lûyízó kī nī rī, ‘Nī rī'á rû ì'bũ 'bá ámakâ tândí ró má drí ìfìfì 'bázó drī lâ 'á rī ì'dĩ. Tālâ ní ndrê âđđ ffinyáwá má drí fêlé ní drí rī vó lâ trá tândí ró, má â'dô ânî 'bã'á ngá ámakâ âmbá rī 'bá yī vó lâ ndrêlé. Ní ânî, mã 'ê ró ãyĩkô ní bê.’

24 “Gõ'dá rû ì'bũ 'bá gólâ âđđ fêzó drílâ kīsĩ ãlô rī drí ngázó âđđ fêlé gólâ drí rī lôgôlé kúmú drí. Gõ'dá drílâ tâ ìsũ íyī nyãányâ kâ âtázó kúmú drí kī nī rī, ‘Ãmbá, má nī trá kī nī rī, nī rī'á sị lõmbâ 'bá 'ì, tãlâ âđđ ânî nyãányâ kâ rī âpĩlì lôsĩ rû ì'bũ 'bá ánikâ rī 'bá yī kâ sī, gõ'dá ní rī kpá ngá ìyínyâ tībê ânî nyãányâ drí ì'dìlì nī kô'dáwá rī 'bá yī ê'bélé ânî nyãányâ drí.

25 Ìtí rī, mã rī'á ùrĩ ró âđđ ánikâ 'dĩ ìzâlê. Tã 'dĩ tãsĩ rī, ì'dĩ má drí nĩzó 'bú 'đìlì âđđ 'dĩ lậpízó 'á lâ. Ní ndrê, âđđ rī ì'dĩ rī'á nũ.’

26 “Gõ'dá kúmú drí tâ-drī lôgôzó rû ì'bũ 'bá 'dĩ drí kī nī rī, ‘Nī rī'á rû ì'bũ 'bá ònjí 'ì, rû ì'bũ 'bá gólâ òvó ró rī ì'dĩ. Mí nī trá kī nī rī, má rī âđđ ùsúlì rû ì'bũ 'bá ámakâ rī 'bá yī drìgá sī. Gõ'dá má rī kpá ngá ìyínyâ tībê âmâ nyãányâ drí ì'dìlì nī kô'dáwá rī 'bá yī ê'bélé má drí.

27 Ní lậpì âđđ ámakâ ã'dô tãsĩ yã? Tí â'dô â'dó'á tândí ró ní drí âđđ 'dĩ fêzó òjìlã ãzâ drí lôsĩ 'êzó ì'dĩ sī lâ, ã'dô ró bê gólâ drí âđđ ãzâ ùsúzó ffinyáwá gá drī lâ 'á, tãlâ mã òtírĩ âgôô rī, mã ùsú ró bê âđđ rī 'dĩ cú drī bê.’

28 “Nĩngá sī, kúmú drí tâ 'bázó rû ì'bũ 'bá íyíkâ ãlô rī drí kī, ‘Ní trô âđđ 'dĩ vólê rû ì'bũ 'bá ònjí 'dĩ drìgá sī, fêlé rû ì'bũ 'bá gólâ âđđ ùsú 'bá kīsĩ mùdrì rī drí.’

29 Gō'dá kúmú drí tã âtázó kī nĩ rĩ, 'Ōjílã gólã â'dó 'bá ngá bê rĩ, áâ'dô 'ě'á ngá fêlé gólã drí ãmbá lậvũlị gặặ ngá gólã drí ùsúlị rĩ drị sĩ. Gō'dá ỏjílã gólã â'dó 'bá ngá ãkó rĩ, gbõ lé ngá fínyáwá gólã drí ùsúlị rĩ, áâ'dô trõ'á lâ vólé gólã drịgá sĩ.'*

30 Gō'dá kúmú drí tã âtázó kī nĩ rĩ, 'Rủ ỉ'bũ 'bá gólã lỏsĩ 'ě 'bá kỏ nỏ, ỏtrỏ gólã vủlị ỉvỉ 'á'á ỉnỉrỉkủwá 'á, vỏ gólã Ỏvỏrỉ drỉ êdélé Sỏtỏnỏ yỉ drỉ rỉ 'á, vỏ gólã ỏjílã drỉ 'ẻzỏ ỏwỏ ngỏlé sỉ-gỉlỉ nyỏnyỏ bê rỉ 'á.' "

Tã Yẻsủ drỉ 'ẻzỏ tỏ-vỏ ỏjílã ndrỉ kỏ kỉlỉ á'dỏ tỏ 'ẻ'ẻ gỏlỉyỉkỏ

vỏ rỏ rỉ

31 Gō'dá nỉngá sỉ rỉ, Yẻsủ drỉ tã âtázó ỏgỏ-ỏgỏ ỉyỉkỏ ỏngỏ 'á nỏngỏ tỏ-vỏ ỏjílã kỏ kỉlỉ rỉ tỏsỉ. Gólã kỉ, "Kặyỉ tỉbẻ mỏ gólã ỏjỏlé ùrủ lẻsỉ rỉ drỉ 'ẻzỏ ỏgỏlé ỏngỏ nỏ 'á rỉ sỉ, má á'dỏ ỏgỏ'á mbỏrỏkỏ ỏkỉ bê, mỏlỏyỉkỏ ỏmỏkỏ rỉ 'bỏ yỉ á'dỏ ỉyỉ 'bỏ'á ndrỉ má bê. Má á'dỏ rỉ'á kúmú rỏ kỉtỉ ỏmỏkỏ drỉ drỉ-ỏcẻ bê tỏ-vỏ ỏjílã kỏ kỉlỉ.

32 Gō'dá ỏjílã ỏrỉ ndrỉ kỏ ỏngỏ 'ỏsỉ rỉ 'bỏ yỉ á'dỏ ỉyỉ rủẻ 'ẻ'ẻ ndrỉ má ỏndrỏ. Má á'dỏ gỏlỉyỉ lỏfỏ cỏ'á rỉ, ỏzỏ kỏbỉlỉkỉ lỏfỏ cỏrẻ ỉndrỉ rủ sỉ rỉ kỏtỉ.

33 Má á'dỏ ỏjílã tỏ mbỉ 'bỏ rỉ 'bỏ yỉ 'bỏ'á ỏmỏ drỉ-ỏgỏ drỉ lẻsỉ rỏ, gỏ'dỏ má á'dỏ ỏjílã tỏ ỏnỏjỉ 'bỏ rỏ rỉ 'bỏ yỉ 'bỏ'á ỉyỉkỏ ỏmỏ drỉ-ỉjỉ lẻsỉ rỉ 'á.

* 25:29 25.29 Úlị gólã ỏjílã ngá bê 'dỉ, tỏ ỉfỉ lâ kỉ nỉ rỉ, 'dỉ ỏjílã gólã lỏsỉ 'ẻ 'bỏ tỏndỉ rỏ Ỏvỏrỉ drỉ á'dỏ mbỏrỏkỏ Ỏvỏrỉ drỉ fẻlé gólã drỉ rỉ vỏ rỏ rỉ ỉ'dỉ. Gỏ'dỏ ỏjílã gólã á'dỏ 'bỏ ngá ãkỏ rỉ, 'dỉ ỏjílã gólã lỏsỉ 'ẻ 'bỏ kỏ tỏndỉ rỏ Ỏvỏrỉ drỉ mbỏrỏkỏ Ỏvỏrỉ drỉ fẻlé gólã drỉ rỉ sỉ ỉ'dỉ.

34 “Gõ'dá má gólâ rî 'bá kúmú ró rî â'dô tâ âtá'á òjílâ gólîyî áamá drî-ágó drî lésî rî 'bá yî drî kí nî rî, 'Ănî òjílâ gólîyî áamá átá drî òrê fêzó drílîyî rî ì'dî, nî ânî ngá tândí gólîyî Ôvârí drî êdéle ânî òjílâ íyíkâ ró rî 'bá yî drî ítô vò ãngó nõ kê sî rî trôlé ânî drî drî-'â ró.

35 Tâlâ má â'dô bê lõfó ró rî, nî âfê ngá nyãnyã trá má drî nyãlé. Gõ'dá ìmvû lôvó 'ê má bê rî, nî âfê ìmvû trá má drî mvûlí. Gõ'dá nî ndrê má bê òjílâ lídí ró rî, nî lậgû má trá ânî drî 'bã 'á ùmú ró.

36 Gõ'dá nî ndrê má bê ítá ìzã bê rî, nî âfê ítá trá má drî sôlé. Gõ'dá má â'dô bê ngá lâzé ró rî, nî ndrê áamá vó trá tândí ró. Gõ'dá ó'bã má bê gặnimặ 'á rî, nî ânî trá áamá lômilí.'

37 “Gõ'dá òjílâ tâ mbị 'bá â'dô ìyî tâ-drî lôgõ'á má drî kí nî rî, 'Kúmú, mã ndrê nî lõfó ró ãmâ drî ngá nyãnyã fêzó ní drî nyãlé rî ángô tú yã? Mã ndrê nî ìmvû lôvó bê ãmâ drî ìmvû fêzó ní drî mvûlí rî ángô tú yã?

38 Mã ndrê nî òjílâ lídí ró ãmâ drî ânî lậgúzó ãmâ drî 'bã 'á ùmú ró rî ángô tú yã? Gõ'dá mã ndrê nî ítá ìzã bê ãmâ drî ítá fêzó ní drî sôlé rî ángô tú yã?

39 Gõ'dá mã ndrê nî ngá lâzé ró ngátá gặnimặ 'á ãmâ drî nîzô ânî ndrêlé rî ángô tú yã?’

40 Gõ'dá má kúmú ró rî â'dô tâ-drî lôgõ'á drílîyî kí nî rî, 'Má âtâ ânî drî tâ pặtị ró, òzô nî òpâ òjílâ ámakâ ãlô rî trá rî, gbô lé óõndrê òjílâ rî 'dî ngá tắkó ró rî, nî pậ 'dị kpá má ì'dî.'

41 “Gõ'dá má â'dô rû jã'á tâ âtálé òjílâ gólîyî áamá drî-ìjị drî lésî rî 'bá yî drî kí nî rî, 'Ănî gólîyî Ôvârí drî trílí nõ 'bá yî, nî nî vólé má lậgặtị sî,

nĩ'á lǎsí gólâ rĩ 'bá vélé ǎdũkũ ǎkó tíbê Ôvârí drí êdéle Sâtánã yĩ drí mǎlâyíkã gólâkâ rĩ 'bá yí bê rĩ 'álâ.

42 Tǎlá nĩ ndrê mâ bê lõfó ró rĩ, nĩ âfêé ngá nyānyā kô má drí nyǎlé, gō'dá nĩ ndrê mâ bê lõmvũ lõvó bê rĩ, nĩ âfêé lõmvũ kô má drí mvũlĩ.

43 Gō'dá nĩ ndrê mâ bê õjílã lídí ró rĩ, nĩ lǎgú mâ kô ǎnĩ drí 'bã 'á. Gō'dá nĩ ndrê mâ bê ítá ãzã bê rĩ, nĩ âfêé ítá kô má drí sǒlé. Gō'dá má â'dô bê ngá lǎzé ró rĩ, nĩ ndrê ǎmã vó kô. Gō'dá ó'bã mâ bê gǎnimã 'á rĩ, nĩ ǎnĩ kô ǎmã ndrêlé.'

44 "Gō'dá õjílã rĩ 'dĩ 'bá yí â'dô ãyĩ tǎ-drĩ lõgõ'á kĩ nĩ rĩ, 'Kúmú, mã ndrê nĩ lõfó ró rĩ ǎngô tú yã, ngǎtá lõmvũ lõvó bê rĩ ǎngô tú yã, ngǎtá õjílã lídí ró rĩ ǎngô tú yã, ngǎtá ítá ãzã bê rĩ ǎngô tú yã, ngǎtá ngá lǎzé ró rĩ ǎngô tú yã, ngǎtá gǎnimã 'á rĩ ǎngô tú ǎmã drí ǎnĩ pǎzó kô rĩ yã?'

45 Gō'dá má â'dô tǎ-drĩ lõgõ'á drĩlĩyĩ kĩ, 'Má ǎtã ǎnĩ drí tǎ pǎtĩ ró, õzõ nĩ õgã volé trá dó õjílã ǎmákã ǎlô rĩ pǎlé rĩ, gbõ lé õõndrê õjílã rĩ 'dĩ ngá tǎkó ró rĩ, nĩ gã volé 'dĩ kpá trá dó ǎmã pǎlé.'

46 Gō'dá Ôvârí â'dô õjílã õnjĩ 'dĩ 'bá yí jõ'á võ gólâ lǎnjõ ǎdũkũ ǎkó rĩ kã rĩ 'á. Gō'dá tǎ mbĩ 'bá â'dô ãyĩ nĩ'á cé nĩ rĩlĩ Ôvârí bê zãã gbádú ǎdũkũ ǎkó."

26

Tã drĩ-'bá ǎngĩ Yúdã yĩ kã rĩ 'bá yí drí tã ã'bzó 'ézó

Yésũ rĩ fũlĩ rĩ

(Márãkõ 14.1-2; Lúkã 22.1-2; Yõwánĩ 11.45-53)

¹ Gõ'dá nĩngá sĩ rĩ, Yésũ ndèlé bê tâ ìmbâ íyíkâ 'dĩ 'bá yĩ ndrĩ rĩ, drílâ gōzó tâ átálé lājó'bá íyíkâ 'dĩ 'bá yĩ drí kĩ,

² “Nĩ nĩ trá kĩ, kạyị 'èzó kārámã lậvũ-lậvũ kôrô kâ 'êlé rĩ â'dô 'ẽ'á ìtôlé kạyị rĩ vósĩ.* Mâ rĩ gógó ậjólé úrú lésĩ nō, áâ'dô áamá drị-bã fẽ'á áamá ậjủ-bã-ảzi yĩ drịgạ. Gólĩyị â'dô áamá ìpá'á fê lậlị-lậlị drịlị.”

³ Gõ'dá kạyị Yésũ drị tâ átázó lājó'bá íyíkâ 'dĩ 'bá yĩ drí 'dĩ sĩ, drị-'bá ạngị Yúdạ yí kâ rĩ 'bá yĩ gõ'dá ộjilã sịsị-lésĩ rĩ 'bá yĩ bê, gólĩyị ê'bê ìyị rủ trá drị-'bá drị-'bá ảzi rĩ 'bá yĩ drịlị rủ bê Kãyifã rĩ drí 'bã 'álâ.

⁴ Gólĩyị ê'bê rủ tólâ 'dĩ, tãlâ tâ ì'bịlị ìyị vō 'ásĩ Yésũ rĩ rửzó bê kírĩ ró gólâ rĩ fũzó vólé.

⁵ Gõ'dá gólĩyị ậsũ tâ trá kĩ nĩ rĩ, â'dó kô tãndị ró ìyị drí Yésũ rĩ rửzó kạyị kārámã lậvũ-lậvũ kôrô kâ 'dĩ sĩ, tãlâ ộjilã dũũ â'dô ngã'á ậwạ 'êlé ìyị bê.

Tã òkó ảzã drị dõ ùtúzó Yésũ drịlị Bếtãní 'álã rĩ

(Márãkô 14.3-9; Yõwãnĩ 12.1-8)

⁶ Kạyị 'dĩ 'bá yĩ sĩ rĩ, Yésũ yĩ rĩ rĩlị jạrịbạ zịlị Bếtãní rĩ 'álâ, ậgô ảzã gólâ drí êdélé ngá lãzê ảrị kâ 'ásĩ rủ bê Sịmónã rĩ drí 'bã 'á.

⁷ Gõ'dá Yésũ yĩ ộtĩrị 'bãã ngá nyã'á Sịmónã drí 'bã 'á tólâ rĩ, òkó ảzã drí dõ gólâ ậjị bê tữrũ-tữrũ rĩ ậtrốzó mẫlẫngị gólâ êdélé kúnị zịlị ảlẫbãsetã rĩ 'ásĩ rĩ 'á, ảnị'á ùtúlã Yésũ drịlị. Lậgị dõ rĩ 'dĩ

* **26:2 26.2** Úfũ Yésũ kôrô kārámã 'dĩ vósĩ tâ â'dã ró kĩ, Yésũ rĩ'á ộzô kạbịlịkị gólã fũlị ảrị lã lỏbẻlẻ jó tịlị sị ộjilã ộpã ró ngá bê rĩ kậtị.

kâ lâvũ gãrã dô âzí dr̃ĩ s̃ĩ. Ōkó 'dĩ 'ê tâ 'dĩ ãtĩ 'dĩ tãlã Yésũ rĩ ãnjĩzõ.

⁸ Gõ'dá lâjõ'bá Yésũ kâ 'dĩ 'bá yĩ ndrê ãyĩ tã òkó 'dĩ drĩ 'êlé 'dĩ bê rĩ, tã 'dĩ 'bãá gólĩyĩ gõ'dá kô â'dólé ãyĩkô ró. Drĩlĩyĩ rĩzõ tã âtálé ãyĩ lâfálé 'ásĩ kĩ, “Dĩ rĩ'á tã ngá ãzã-ãzã kâ 'ĩ.

⁹ Tĩ â'dô â'dó'á tãndĩ ró õzõ óõ'bã dô 'dĩ gĩlĩ vólé âđĩ ãmbá s̃ĩ, gõzõ âđĩ lâ fêlé ngá ãkó lé 'bá rĩ 'bá yĩ pãzõ rĩ.”

¹⁰ Gõ'dá Yésũ ãĩ tã ãsũ lâjõ'bá 'dĩ 'bá yĩ kâ 'dĩ bê rĩ, gólã drĩ ngãzõ tã âtálé drĩlĩyĩ kĩ ãĩ rĩ, “Nĩ rĩ òkó 'dĩ ãkópólólé ãtĩ ã'dô tãsĩ yã? Gólã 'ê 'dĩ tã tãndĩ 'ĩ má drĩ. Tã gólãkã 'dĩ sũ trá má rú tãkãnyĩ.

¹¹ Ngá ãkó lé 'bá ró rĩ 'bá yĩ â'dô ãyĩ 'bã'á ãnĩ bê ãngã kãpĩ vósĩ cé. Gõ'dá má ãcã kô rĩlĩ zãã ãnĩ bê ãngã.

¹² Dõ òkó 'dĩ drĩ ãtũlĩ má dr̃ĩ 'dĩ, tã ãfĩ lâ kĩ, gólã êdê 'dĩ ãmã rú'bã ãvõ 'ĩ 'bãlé 'bú 'á.

¹³ Má âtã ãnĩ drĩ tã pãtũ ró, õzõ óõtĩrĩ tã âtĩ-âtĩ tãndĩ Ôvãrĩ kã pẽê ãngó 'ásĩ õjĩlã 'bãsúrũ ndrĩ kã rĩ drĩ rĩ, ãâ'dô tã tãndĩ òkó 'dĩ drĩ 'êlé 'dĩ tã lâ âtã'á õjĩlã drĩ, tãlã gólã rĩ tã ãsũzõ bê.”

Tã Yúdã drĩ tã 'bãzõ Yésũ rĩ drĩ-bã fẽzõ drĩ-'bã ángĩ Yúdã yĩ kã rĩ 'bá yĩ drĩ rĩ

(Márãkõ 14.10-11; Lúkã 22.3-6)

¹⁴ Gõ'dá ãngã s̃ĩ rĩ, lâjõ'bã ãlõ Yésũ kã rú bê Yúdã ãsĩkãrĩyõtã rĩ drĩ ngãzõ ãnĩlĩ drĩ-'bã ángĩ Yúdã yĩ kã rĩ 'bá yĩ ngálã, tãlã Yésũ rĩ drĩ-bã fẽzõ gólĩyĩ drĩ.

¹⁵ Gõ'dá Yúdã drĩ tã ãjĩzõ gólĩyĩ tĩ kĩ ãĩ rĩ, “Õzõ ãĩ òlẽ tã-drĩ trá má drĩ Yésũ rĩ drĩ-bã fẽzõ ãnĩ

drí rí, nĩ â'dô âđđĩ fẽ'á má drí tặsị yã?" Gõ'dá drílĩyĩ tã ìjĩ Yúdặ kã 'dĩ đrĩ lâ lôgỗzó. Gólĩyĩ drí âđđĩ ífĩ lặzó nyã'dĩ-trá-drĩ-lầ-ngã-mủdrĩ sílĩvã 'ásĩ fẽlẽ Yúdặ drí.

¹⁶ Gõ'dá ítõlẽ kặyĩ rí 'dĩ 'ásĩ rí, Yúdặ drí ítõzó rĩ'á lặtị lờndặlẽ, tầlầ yí fẽ ró Yếsu rí đrĩ-bầ bẽ gólĩyĩ drí.

Tầ Yếsu đrí ngá nyãnyã ặđũkũ nyặzó lặjố'bầ íyĩkầ yí bẽ rí

(Márặkỗ 14.12-26; Lúkặ 22.7-23; Yỗwánĩ 13.21-30)

¹⁷ Gõ'dá nĩngá sĩ, kặyĩ đrĩ-kắkắ kầrầmầ ầmbầtầ ặkủ ặkỏ rí kầ rí kầ ầcầ bẽ rí, lặjố'bầ Yếsu kầ rí 'bầ yí drí ầnặzó tầ ìjĩlĩ gólầ tị kĩ nĩ rí, "Nĩ lẽ ầmầ đrí nĩlĩ kầrầmầ lặvũ-lặvũ kờrồ kầ ềdềlẽ ầmầ đrí nyầlẽ ầngồ lẽ yã?"*

¹⁸ Gõ'dá Yếsu đrí tầ-drĩ lôgỗzó lặjố'bầ íyĩkầ 'dĩ 'bầ yí drí kĩ, "Nĩ ngá nĩlĩ fĩlĩ jặrặbặ ặngị Yếrỗsầlềmầ kầ nầ 'ầlầ. Ôzồ nĩ ồcầ trá tồlầ rí, nĩ â'dồ ầgồ ầzầ ầsủ'ầ. Nĩ ầtầ tầ gólầ đrí kĩ, 'Tầ ìmbầ 'bầ ầmắkầ kĩ nĩ rí, kặyĩ gólầ Ôvầrầ đrí 'bầlẽ yí drí rí trá ầnyĩ 'ề'ầ ầcầlẽ. Yí â'dồ ầnặ'ầ kầrầmầ lặvũ-lặvũ kờrồ kầ nyầlẽ nĩ drí 'bầ 'ầ ầmầ lặjố'bầ íyĩkầ yí bẽ.' "

¹⁹ Gõ'dá lặjố'bầ Yếsu kầ 'dĩ 'bầ yí drí nặzó ìyĩ tầ 'dĩ 'ềlẽ tề ồzồ Yếsu đrí ầtầlẽ gólĩyĩ drí 'dĩ kầtầ. Drílĩyĩ ngá nyãnyã kầrầmầ kầ ềdềzó ầgồ 'dĩ drí 'bầ 'ầ nĩngầ.

* **26:17 26.17** Kầrầmầ ầmbầtầ ặkủ ặkỏ rí kầ 'dĩ, ồrầ rầ'ầ 'ềlẽ kặyĩ nặ-drĩ-lầ-rầ. Ồrầ nyầsầ kầrầmầ lặvũ-lặvũ kờrồ kầ rầ kầ ềdềlẽ kặyĩ sặsị kầrầmầ rầ 'dĩ kầ 'ầ.

20 Gõ'dá câ bê lãnjátúlí bê rî, Yésũ yî drí rû ê'bézó vō ãlô 'á lãjó'bán íyíkâ mùdrî-drî-lâ-ngâ-rî 'dí 'bá yí bê kãrãmã 'dí nyãlé.

21 Gólíyî òtírî 'bãã rî'á ngá nyã'á rî, Yésũ drí ngãzó tã átálé lãjó'bán íyíkâ 'dí 'bá yî drí kî, “Má âtã ãnî drí tã pãtĩ ró, lãjó'bán ãlô ãnî lãfálé sî â'dô âmã drî-bã fê'á âmã ãjú-'bã-ãzí yî drígã.”

22 Gõ'dá lãjó'bán Yésũ kã 'dí 'bá yî ârî ãyî úlî gólã drí átálé 'dí bê rî, gólíyî drí â'dózó ndrî tã ãsũ ró rõô. Gõ'dá drílíyî ngãzó rî'á ãyî â'dalé Yésũ drí ãlô-ãlô kî, “Kúmú, òjílã 'ê 'bá ánî drî-bã fêlé rî â'dô â'dó'á mã ã'dí yã?”

23 Gõ'dá Yésũ drí tã-drî lôgõzó drílíyî kî nî rî, “Òjílã ãlô ãnî lãfálé 'ásî gólã ngbãangbãno rî 'bã drî sölé mã bê sãánî átó kã ãlô 'á rî â'dô âmã drî-bã fê'á nî.

24 Âã'dô mã gólã âjólé úrú lésî nô fũ'á, òzõ tã lâ ãgílí trá búkũ Ôvãrí kã 'á rî kãtí. Gõ'dá òjílã gólã 'ê 'bã âmã drî-bã fêlé 'dí, Ôvãrí â'dô lànõ ònjí têtê fê'á drílã. Tí â'dô â'dó'á tãndí ró òzõ úútî òjílã rî 'dí kô.”

25 Yúdã gólã tîbê 'ê 'bã Yésũ rî drî-bã fêlé rî drí tã ãjízó gólã tî kî nî rî, “Tã ãmbã 'bã, â'dô â'dó'á ã'dí ã'dí yã? Mã ã'dí yã?” Yésũ drí tã-drî lôgõzó drílã kî nî rî, “Ãwô, nî ã'dí!”

26 Gõ'dá Yésũ yî òtírî rî ngá nyãlé rî, gólã drí ãmbãtã trõzó. Drílã rãtãã 'êzó Ôvãrí drí ãmbãtã 'dí tãsî. Drílã ãmbãtã 'dí 'ã lâ úpízó, gõ'dá drílã trõzó lâ fêlé lãjó'bán íyíkâ yî drí tã âtã-âtã bê kî nî rî, “Nî trõ, nî nyã, nõõ rî'á âmã rú'bã 'í.”

27 Gõ'dá Yésũ drí kpá ãgã òdrã ãlã'bã kã trõzó. Drílã rãtãã 'êzó Ôvãrí drí tã lâ tãsî. Gõ'dá drílã

fězō lâ lājó'bán íyíkâ 'dī 'bá yī drí mvŭlī tā âtâ-âtâ bê kí nī rī, “Ănī ndrī, nī mvŭ!

²⁸ Nōō rī âmâ ânī tã-drī lēlē ó'dí êdézó Ôvârí yī lâfálé ōjílã íyíkâ yī bê rī ĩ'dī, tībê rã 'bá tã ōnjí ōjílã kâ âyê-âyê kâ tãsī rī ĩ'dī.

²⁹ Má âtâ ânī drí, má ícá kô ōdrã nō mvŭlī, cãlé bŭúũ kâyī gólã má drí 'ězó mvŭlã ânī bê kpá ó'dí kâyī âmâ átã drí âmâ 'bãzó kúmú ró ōjílã drīlī rī tú.”

³⁰ Nĩngã sī rī, Yēsũ yī drí lōngó Ôvârí rī lŭyī kâ ngōzó lājó'bán íyíkâ 'dī 'bá yī bê. 'Dĩi vósī rī, drīlīyī nĩzó únī fê dō kâ bê yī drī rī 'álã.

Tã Yēsũ drí tã Pétērō drí 'ězó íyī tī gãlé rī tã lâ âtázó rī

(Márãkō 14.27-31; Lúkã 22.31-34; Yōwãnĩ 13.36-38)

³¹ Gō'dã nĩngã sī rī, Yēsũ drí tã lājó'bán íyíkâ 'dī 'bá yī drí 'ězó rãlé yī rú sī rī tã lâ âtázó gólīyī drí. Gólã kí, “Má âtâ ânī drí, ngácī nō sī, nī â'dô rã'á ndrī âmâ âyéle, tãlã Ôvârí âtã tã trá tã ĩgĩ íyíkã 'á kí nī rī,

'Má â'dô kãbīlīkī lôkī 'bã fŭ'á,

gō'dã kãbīlīkī gólãkã â'dô ĩyī rŭ lâpē'á ndrī vólé.’

Zěkãríyã 13.7

³² Má â'dô lĩdrí'á ōdrã 'ásī. 'Dĩi vósī rī, má â'dô lâvũ'á sīsī ânī andrá Gãlĩláyã 'álã. Nĩ â'dô nĩ'á âmâ ũsŭlī tólã.”

³³ Gō'dã Pétērō drí ngãzó tã-drī lôgólé Yēsũ drí kí nī rī, “Ămâ âzĩ-âzĩ yī ōlã'bũ gbō lé ndrī ânī âyéle rī, má ícá kô ânī âyéle.”

34 Gõ'dá Yésũ drí tã âtázó Pétěrō drí kī, “Pétěrō, má âtâ ní drí tã pätĩ ró, ngáčì nõ sī, drē âkpākã'dã 'ã'ú-lúgú drí cĩrĩ 'bē ãkó rĩ, ní â'dô tĩ gã'á má rú sī ândâlâ nâ. Nĩ â'dô tã âtá'á kī nĩ rĩ, yí nĩĩ mã kô.”

35 Gõ'dá Pétěrō drí tã-drĩ lôgõzó Yésũ drí kī nĩ rĩ, “Má ícã kô tĩ gãlé ní rú sī. Ōzō ã'dô òdrã 'ì rĩ, mã â'dô drã'á ní bē.” Gõ'dá lājó'bã ãzí 'dĩ 'bã yí drí kpá tã âtázó òzō Pétěrō drí âtálé 'dĩ kâtĩ.

*Tã Yésũ drí rãtãã 'èzó Gětēsēmãní 'álã rĩ
(Márãkō 14.32-42; Lúkã 22.39-46)*

36 Gõ'dá nĩngã sī rĩ, Yésũ yí drí nĩzó cãlé vō gólã zĩlĩ Gětēsēmãní rĩ 'álã. Gólĩyĩ cã bē tólã rĩ, Yésũ drí ngãzó tã âtálé lājó'bã íyíkã 'dĩ 'bã yí drí kī nĩ rĩ, “Nĩ rĩ nõngã. Mã drē nĩ'á gbíyã ãtĩ 'álã rãtãã 'èlé.”

37 Gõ'dá Yésũ drí Pétěrō yĩ, Zēbēdáyō rĩ mvã rĩ Yãkóbã yĩ Yōwãní bē rĩ 'bã yí drĩzó kpãã yí bē. Gõ'dá Yésũ drí â'dózó ãzã ró gõ'dá kpá tã ãsũ ró rōô.

38 Gõ'dá gólã drí tã âtázó lājó'bã íyíkã 'dĩ 'bã yí drí kī nĩ rĩ, “Ámã pĩpĩsĩlĩ trá tã ãsũ ró rōô. Tã ãsũ 'dĩ 'è trá ámã fũlĩ. Nĩ rĩ nõngã lĩfĩ ngbã ró tãlã rãtãã 'èlé mã bē.”

39 Nĩngã sī, Yésũ drí ngãzó nĩlĩ gbíyã ãtĩ 'álã, gõ'dá drĩlã íyĩ lãlãzó vũdrĩ ãnyákú drĩ rãtãã 'èlé kī, “Tátã, òzō ãcã trá ní lĩfĩ rĩ, ní trō ãgã mvã lãñō gólã 'è 'bã ámã 'èlé rĩ kã nõ vólé. Gõ'dã ní 'è tã gólã ní drí lèlé 'èlé rĩ ã'dĩ, â'dó kô tã gólã mã drí lèlé rĩ ã'dĩ.”

40 Gõ'dá Yésũ drí ngãzó gólé lājó'bã íyíkã nã 'dĩ 'bã yí ngálã. Gólã drí gólĩyĩ ãsúzó rĩ'ã ãyĩ â'dú kō'á. Gõ'dã gólã drí ngãzó tã âtálé Pétěrō yí drí

kĩ, “Nĩ ìcá kô rĩlĩ lĩfĩ ngbậ rọ rătăã 'èlé má bê cǎlé cé ãtú-pá ãlô ã'dô tāsĩ yã?

⁴¹ Nĩ rĩ lĩfĩ ngbậ rọ rătăã 'èlé, tǎlâ Sătánā òzó ãnĩ ùjũũ kô áamá àyélé. Ænĩ pĩpĩsĩlĩ lē tǎ tǎndĩ 'èlé, gō'dá ãnĩ rú'bậ rĩ'á cú ãtĩ mbârākā ãkó tǎ rĩ 'dĩ 'èzó.”

⁴² Gō'dá Yésũ drĩ gōzó kpá ó'dĩ nĩ'á rătăã 'èlé. Gólâ kĩ, “Tátá, òzō ãcâ kô ní drĩ ãgǎ mvá lǎṅō kǎ nō trǒlé vólé má drĩ mvũ ãkó lâ rĩ, má ã'dô 'è'á lâ òzō ní drĩ lélé rĩ kǎtĩ.”

⁴³ Nĩngá sĩ, Yésũ drĩ ngǎzó gǒlé lǎjó'bá íyíkâ 'dĩ 'bá yĩ ngálâ. Gō'dá gólâ drĩ kpá gólĩyĩ ùsúzó rĩ'á lùsú'á ậ'dú drĩ sĩ.

⁴⁴ Gō'dá drĩlâ ngǎzó lǎjó'bá íyíkâ 'dĩ 'bá yĩ àyélé, nĩzó rătăã ãndâlâ nâ lâ 'èlé. Gō'dá drĩlâ kpá rătăã ãlô-ãlô 'dĩ 'èzó ã'dĩ.

⁴⁵ Gō'dá Yésũ drĩ gōzó lǎjó'bá íyíkâ 'dĩ 'bá yĩ ngálâ. Gólâ ùsũ gólĩyĩ rĩ'á ậ'dú kǒ'á. Gō'dá gólâ drĩ tǎ ãtázó drĩlĩyĩ kĩ, “Ænĩ drē zǎâ rĩ'á ậ'dú kǒ'á yã? Nĩ ndrē drē, ãtú-pá ãcâ trá ngbǎngbǎnō 'èzó má gólâ ậjólé ùrú lésĩ nō drĩ-bǎ lâ félé tǎ ònjĩ 'bá yĩ drĩgǎ.

⁴⁶ Nĩ ngá ùrú, mã nĩ rọ bê! Nĩ ndrē òjĩlǎ gólâ 'è 'bá áamá drĩ-bǎ félé rĩ rĩ'á ãnĩ'á nǎ!”

Tǎ Yésũ rĩ rũzó rĩ
(Mǎrǎkō 14.43-50; Lúkǎ 22.47-53; Yōwǎnĩ 18.3-12)

⁴⁷ Gō'dá nĩngá sĩ, Yésũ òtĩrĩ rĩlĩ drē zǎâ tǎ ãtá'á lǎjó'bá íyíkâ 'dĩ 'bá yĩ drĩ rĩ, kǒrô lǎjó'bá gólákâ ãlô Yúdǎ rĩ drĩ ãcázó òjĩlǎ ò'bĩ bê dũũ. Òjĩlǎ rĩ 'dĩ 'bá yĩ, drĩ-'bá ậngĩ Yúdǎ yĩ kǎ rĩ 'bá yĩ gō'dá gólĩyĩ

sı́sı́-lésı́ rı́ 'bá yı́ bê rı́ âjô gólı́yı́ nı́ lı́gú mbêlêso-
mbélésô bê gô'dá kpá pı́drı́gú ạngı́ ạngı́ yı́ bê ı́yı́
drı́gá sı́, ânı́'á Yésü rı́ rı́lı́.

⁴⁸ Yúdă â'dâ látı́ yı́ drı́ 'ézó Yésü rı́ drı́-bă fêlé
rı́ trá ăkû ró ôjılă 'dı́ 'bá yı́ drı́. Gólă kı́, “Ôjılă
gólă má drı́ 'ê'á nı́'á âmvólă bı́-'bálé lâ vólé rı́, nı́
rú gólă ı́'dı́.”

⁴⁹ Gô'dá gólı́yı́ ânı́ bê âcálé rı́, Yúdă drı́ nızó
mbı́ Yésü ngálă, nı́'á nı́-bê-yă fêlé Yésü drı́, gólă
kı́, “Tă ı́mbă 'bá, nı́ bê yă?” Gólă drı́ Yésü rı́
âmvózó bı́-'bálé lâ vólé.

⁵⁰ Gô'dá Yúdă 'ê nı́-bê-yă bê Yésü drı́ rı́, Yésü
drı́ tă âtázó gólă drı́ kı́ nı́ rı́, “Âmă rú-lê-ăzı́yă, ní
'ê tă ní drı́ ânı́'á 'êlă rı́.”

Gô'dá kôrô ôjılă 'dı́ 'bá yı́ drı́ ngăzó ndrôlé
ăngbũ Yésü drı́. Gô'dá drı́lı́yı́ Yésü rı́ rüzó.

⁵¹ Gô'dá lăjô'bánô lăjô'bánô Yésü kă 'dı́ 'bá yı́
lăfálé 'ásı́ drı́ lı́gú mbêlêso ı́yıkă ângızó fókă lâ
'ásı́. Gô'dá kôrô drılă rú ı́'bũ 'bá drı́-'bá drı́-'bá
Yúdă yı́ kă rı́ 'bá yı́ rı́ kă rı́ kă bı́ lâ găzó nı́yá
vólé vũdrı́.

⁵² Gô'dá Yésü drı́ tă âtázó lăjô'bánô gólă rú ı́'bũ
'bá 'dı́ bı́ lâ gă 'bá 'dı́ drı́ kı́ nı́ rı́, “Nı́ sô lı́gú ánikă
'dı́ lôgôlé vólé fókă lâ 'á. Ôjılă gólı́yı́ rı́ 'bá ăwă
'êlé lı́gú mbêlêso-mbélésô rı́ 'bá yı́ sı́ rı́, áâ'dô
kpá gólı́yı́ fũ'á lı́gú mbêlêso-mbélésô sı́.

⁵³ Mı́ nı́ kô kı́ nı́ rı́, má â'dô ı́cá'á âmă átá Ôvârí
rı́ zı́lı́ mălăyıkă âjólé ânı́'á âmă pălé yă? Gólă
â'dô ı́cá'á mălăyıkă âjólé dũũdũ.

⁵⁴ Gô'dá ôzô Ôvârí ââjô mălăyıkă trá ânı́'á âmă
pălé rı́, tă gólă ı́gılı́ búkũ Ôvârí kă 'á 'ê 'bá rú 'êlé
âmă tăsı́ rı́ â'dô rú 'ê'á ăngô tí yă?”

55 Gõ'dá Yésũ drí ngãzó tã âtalé õjílã õ'bí 'dĩ 'bá yí drí kĩ nĩ rĩ, “Nĩ ânĩ âmâ rũlĩ lĩgú mbêlêso-mbêlêso bê gõ'dá kpá p̃drĩgú ạngĩ ạngĩ yí bê õzõ õjílã gólã tã õnjĩ 'ê 'bá mĩrĩ rú rĩ kátĩ ã'dô tãsi yã? Má rĩ trá tã ìmbálé kạyị vósĩ cé ặ'dị-drị jó ạngĩ Ôvârí kã rĩ kã 'á. Nĩ rú mã kô tólã ã'dô tãsi yã?

56 Tã gólĩyị ndrĩ ânĩ drĩ rĩ'á 'êlã 'dĩ 'bá yí, 'ê rú ìtĩ 'dĩ, tãlã úlĩ gólĩyị tã ạngũ 'bá yí drĩ ìgĩlĩ búkũ Ôvârí kã 'á rĩ ã'dô ró bê tã p̃t̃t̃ĩ ró.”

Nĩngá sĩ rĩ, lãjõ'bá Yésũ kã 'dĩ 'bá yí drĩ lârázó ndrĩ Yésũ rú sĩ, gólã rĩ ậyélé êlê.

Tã Yésũ drí âdrézó lãkíkã 'á drị-'bá ạngĩ Yúdã yí kã ândrá rĩ

(Márãkõ 14.53-65; Lúkã 22.54-55, 63-71; Yõwãnĩ 18.13-14, 19-24)

57 Gõ'dá nĩngá sĩ rĩ, õjílã gólĩyị Yésũ rĩ rũ 'bá rĩ yí drĩ gólã rĩ trõzó ặjĩlĩ ãmbá drị-'bá ạngĩ Yúdã yí kã rĩ 'bá yí kã rú bê Kãyífã rĩ drĩ jó 'álã. Tólã lã'bĩ ìmbá 'bá yí gõ'dá õjílã gólĩyị sịsị-lésĩ rĩ 'bá yí bê ê'bê ìyị rũ trá drị-'bá ạngĩ Yúdã yí kã ãzã 'bá yí bê, tãlã ìyị drĩ tã-vó Yésũ kã kĩzó bê.

58 Gõ'dá Pétêrõ drí ngãzó 'dêlé nĩlĩ Yésũ yí vósĩ jējē ró volé lésĩ. Drĩlã ânĩzó âcálé ặ'dị-drị drị-'bá ạngĩ Kãyífã kã rĩ 'á. Gólã câ bê tólã rĩ, drĩlã fĩzó nĩ'á rĩlĩ võ ãlô 'á lómígówá gólĩyị rĩ 'bá ặ'dị-drị 'dĩ vó lâ ndrêlê rĩ 'bá yí bê, tãlã yí ndrê ró tã gólã 'ê 'bá rũ 'êlé Yésũ drĩ rĩ bê.

59 Gõ'dá jó Yésũ rĩ lófızó 'álã 'dĩ 'á tólã rĩ, tã kĩ 'bá 'dĩ 'bá yí ndrĩ õjílã gólĩyị rũ ê'bê 'bá tólã nã 'bá yí bê, drĩlĩyị rĩzó õjílã gólĩyị 'ê 'bá tã ã'bãlé Yésũ rú õnjõ sĩ rĩ lônđãlé, tãlã ìyị drĩ gólã rĩ fũzó bê.

60 Gbō lé òjílā dūù âfō ìyì bē tā âátalé Yésū rú ònjō sī rî, úúsú tā ònjí Yésū drí 'èlé rî kô. Ẹdūkū lâ ró rî, āgô āzâ 'bá yî rî drí ngāzó âfōlé âdrélé tā kī 'bá 'dī 'bá yî ândrá tā â'bālé Yésū rú ònjō sī kī,

61 “Āgô nō kī nī rî, yí â'dô îcá'á jó ąngí Ôvârí kâ úfúlí, gō'dá yí drí bēzó lâ ó'dí vō lâ 'á kâyî nâ sī.”

62 Gō'dá āmbá drī-'bá ąngí 'dī 'bá yí kâ 'dī ârí úlí āgô 'dī 'bá yí drí âátalé 'dī bē rî, drílâ ngāzó úrú tā âátalé Yésū drí kī nī rî, “Ní ârí úlí āgô 'dī 'bá yí drí âátalé ní rú 'dī trá yā? Ní cú tā āzâ bē lôgólé tā gólīyí drí âátalé ní rú 'dī vó lâ 'ásī yā?”

63 Gō'dá Yésū drí rīzó títí úlí âtá ākó. Nīngá sī, āmbá 'dī drí tā âtázó Yésū drí kī nī rî, “Má 'bā ní drí lâtrítrí îtrílí Ôvârí gólâ rī 'bá lédrē-lédrē ró rî rú lâ sī, ní â'dâ âmâ drí ôzō ní â'dô pătī 'díyí pā 'bá, Ôvârí rî mvá ì'dí rî.”

64 Gō'dá Yésū drí tã-drī lôgōzó kī nī rî, “Rī'á ôzō ní drí âátalé 'dī kâtí. Gō'dá má âtâ ânî drí tã pătī ró, ìzátú rî, nī â'dô mâ gólâ âjólé úrú lésí nô ndrē'á rīrī 'á Ôvârí mbârâkâ ākī rî drí-ágó drí lésí ró. Nī â'dô âmâ ndrē'á āgōrē 'á mbârâkâ bē 'būú lésí mbârāsāsâ bē.”

65 Gō'dá āmbá 'dī ârí úlí Yésū drí âátalé 'dī bē rî, gólâ drí â'dózó òmbā ró, gō'dá drílâ ítá íyíkâ sīzó òmbā sī. Gō'dá drílâ tā âtázó tā kī 'bá 'dī 'bá yî drí kī, “Ānî ndrī, nī ârí úlí gólâ drí âátalé Ôvârí rî 'dāzó 'dī trá. Gólâ âmâ tā trá kī nī rî, yí â'dô 'díyí pā 'bá Ôvârí rî mvá ì'dí. Mā lēé gō'dá òjílâ āzākâ kô ânī'á tā âátalé gólâ rî tāsī.

66 Gō'dá tā ìsū-ìsū âníkâ ąngó tí tā āgô 'dī kâ tāsī yā?” Gō'dá drílīyí ngāzó tā kílí Yésū rú kī

nĩ rĩ, “Gólâ âtâ úlí ònjí trá Ôvârí rú. Úfû gólâ vólé.”*

⁶⁷ Nĩngá sī, drílīyī Yésū rī līfī âmbézó kpāākū ítá sī. Gõ'dá lómígówá âzâ 'bá yī drí tũ lûwúzó gólâ rī līfī 'á. Gõ'dá âzâ 'bá yī drí gólâ rī sīzó drí sī. Gõ'dá âzâ 'bá yī drí iyíkâ gólâ rī līfī sázó.

⁶⁸ Gõ'dá drílīyī rīzó 'dásí 'élé Yésū rú tâ ïjī sī kī, “'Díyī pā 'bá, ní â'dâ drē òjílâ ânī sī 'bá 'dī âmâ drí.”

*Tā Pétērō drí tī gāzō Yésū rú sī rī
(Márākō 14.66-72; Lúkã 22.56-62; Yōwánī
18.15-18, 25-27)*

⁶⁹ Gõ'dá Yésū òtírī 'bāâ drē âdré'á lākíkâ 'á tâ kī 'bá 'dī 'bá yī ândrá gõ'dá Pétērō drē kpá zāâ ã'dī-drī 'dī 'á rī, ízámvá âzâ rú ï'bũ 'bá ró rī drí Pétērō rī ndrēzó. Drílâ ânīzó tâ âtálé Pétērō drí kī, “Ákī, ní fī ï'dī gólâ rī 'bá lāmúlī Yésū gólâ Gālíláyã lé 'bá ró rī bê rī!”

⁷⁰ Gõ'dá Pétērō ârī tâ ízámvá 'dī drí âtálé gólâ drí 'dī bê rī, drílâ tī gāzō òjílâ gólīyī drí rīzó gólīyī bê 'dī ândrá kī nĩ rī, “Má nñī tâ âníkâ rī'á âtálé 'dī kō!”

⁷¹ Gõ'dá Pétērō ní drí ngāzó nílí vō 'dī 'ásī gólé aṭī ndōgō 'dī kâ rī tī 'alâ. Aṭī tī tólâ rī, òjílâ âzâ 'bá yī kpá bê rī'á iyī âdré'á nĩngá. Gõ'dá ízámvá âzâ rú ï'bũ 'bá ró rī drí kpá Pétērō rī ndrēzó. Ízámvá 'dī drí gólâ rī â'dázó òjílâ 'dī 'bá yī drí kī nĩ rī, “Ăgô nō òjílâ ãlô gólâ rī 'bá lāmúlī Yésū gólâ Nāzārētã lé 'bá ró rī yī bê rī ï'dī.”

* **26:66 26.66** Búkū Lávī 'Bá kâ vó ró rī, òjílâ gólâ Ôvârí rī 'dâ 'bá rī, áâ'dò gólâ rī fũ'á.

⁷² Gõ'dá Pétěrô ní ârî úlî 'dĩ bê rî, ní drî tî gãzó ândálé kpá ó'dí. Gõ'dá ní drî lâtrítrî îtrízó gõ'dá tâ âtázó kî nĩ rî, “Má nŷî ãgô 'dĩ kó kô!”

⁷³ Gõ'dá ãtú-pá dã vósĩ rî, ôjílã äzâ 'bá yî gólîyî rĩ 'bá âdrélé tólâ nã 'bá yî drî ânĩzó ãyî tâ âtálé Pétěrô drî kî, “Pătĩĩ, nî ôjílã ãlô gólâ rĩ 'bá lâmúlî Yésũ yí bê rî ã'dí! Mã nŷî nî úlî âtâ-âtâ áníkâ 'ásĩ, ní rî úlî âtálé nyé ôzô Gãlílâyã lé 'bá kâtí.”

⁷⁴ Gõ'dá Pétěrô ní drî lâtrítrî îtrízó kî nĩ rî, “Ôzô má ã'dô fí ãlô ôjílã Yésũ kâ 'ásĩ rî ã'dí rî, ngá äzâ ô'ê mã! Má nŷî ãgô 'dĩ kô!”

Úlî Pétěrô kâ 'dĩ vósĩ rî, kôro 'ã'ú-lúgú drî cĩrĩ 'bêzó.

⁷⁵ Gõ'dá Pétěrô ârî 'ã'ú-lúgú 'dĩ cĩrĩ lâ bê rî, kôro úlî Yésũ drî âtálé gólâ drî kĩ'á nĩ rî, “Drê ãkpãkã'dã 'ã'ú-lúgú 'bé cĩrĩ kô rî, ní ã'dô tî gã'á má rú sĩ ândâlâ nã” rî drî âgázó gólâ drĩĩ. Gõ'dá úlî Yésũ kâ 'dĩ 'bá yî âgâ bê Pétěrô drĩĩ rî, drílâ ngázó fólé ãví 'álâ 'ã'dí-drĩ 'dĩ 'ásĩ, gõ'dá drílâ ngázó rĩ'á ãwó ngólé ngbálá-ngbálá ãlĩndrĩ bê tâ ônjí ãyíkâ 'dĩ tãsí.

27

Tã drĩ-'bá Yúdã yí kâ drî Yésũ rî âjízó kúmú Pĩlátô ândrá rî

(Márãkô 15.1; Lúkã 23.1-2; Yõwãnĩ 18.28-32)

¹ Gõ'dá nĩngá sĩ, cĩnó rî sĩ, drĩ-'bá ángí Yúdã yí kâ rî 'bá yî ndrĩ gõ'dá gólîyî sísí-lésí rî 'bá yí bê drî rú ê'bêzó vô ãlô 'á tâ ã'bĩlĩ, ã'dô ró bê ãyî drî Yésũ rî fũzó.

² Gõ'dá gólîyî drî Yésũ rî âmbézó drĩlĩ âjílí Pĩlátô gólâ mĩrĩ Rómã kâ drî 'bãlé kúmú ró 'bãdrĩ

Yūdáyǎ kâ drĩlí rî ândrá, tǎlâ Pílátō ōkî ró tǎ gólâkâ bê.*

Tā rû 'ě 'bá Yúdǎ drí âđđí gólâ drí trôlé rî tāsī rî

(Tā 'Ē'ē 1.18-19)

³ Gō'dá Yúdǎ gólâ Yésū rî drĩ-bǎ fē 'bá rî ârî tǎ bê kǐ'á nĩ rî, ōōkî tǎ trá 'ězó Yésū rî fũlí rî, gólâ drí â'dózó tǎ ĩsū ró tǎ ōnjí gólâ drí 'élé 'đĩ tāsī. Gō'dá drílâ ngǎzó âđđí ífí sílīvā 'ásī fēlé gólâ drí nyâ'dĩ-trá-drĩ-lâ-ngâ-mũdrĩ 'đĩ trôlé nĩ'á lôgôlâ vólé drĩ-'bá ạngĩ Yúdǎ yí kâ rî 'bá yí drí gólĩyĩ sĩsĩ-lésĩ rî 'bá yí bê ặ'đĩ-drĩ jó ạngĩ Ôvârí kâ rî kâ 'álâ.

⁴ Gō'dá Yúdǎ drí ngǎzó tǎ âátalé gólĩyĩ drí kĩ, “Má 'ê tǎ ōnjí trá, má drí ặgô tǎ ōnjí 'ē 'bá kô nō drĩ-bǎ lâ fēzó ặnĩ drí ōnjō sĩ fũlí.” Gō'dá drĩ-'bá 'đĩ 'bá yí drí tǎ-drĩ lôgôzó Yúdǎ drí kĩ, “Đĩ rĩ'á tǎ ặnĩkâ ĩ'đĩ, gō'dá ặ'dó kô tǎ ặmákâ ĩ'đĩ.”

⁵ Yúdǎ ârî úlí drĩ-'bá 'đĩ 'bá yí kâ 'đĩ bê rî, drílâ âđđí 'đĩ trôzó vũlí vũdrĩ ặ'đĩ-drĩ jó ạngĩ Ôvârí kâ 'đĩ kâ 'á. Gō'dá gólâ drí ngǎzó nĩlí vólé íyĩ ômbê 'ĩlí, gō'dá drǎzó.

⁶ Gō'dá drĩ-'bá ạngĩ Yúdǎ yí kâ 'đĩ 'bá yí drí ngǎzó âđđí 'đĩ trôlé. Gō'dá drĩlĩyĩ tǎ âátázó kĩ, “Tǎ 'bǎ'bǎ ặmákâ vó ró rî, ặ'dó kô mbĩ ặmâ drí âđđí nō 'bǎzó vō gólâ rĩzó âđđí jó ạngĩ Ôvârí kâ rî kâ 'bǎlê 'á lâ rî 'á, tǎlâ 'đĩ rĩ'á âđđí ôjĩlǎ ặrĩ kâ 'ĩ, ófē Yésū rî fũzó.”

* **27:2 27.2** Gólĩyĩ drĩ Yésū ặjĩlí Pílátō ândrá tǎ lâ kĩlí, tǎlâ rĩ'á cé kúmú Rómǎ kâ rî 'bá yí ĩ'đĩ tǎ-vó ôjĩlǎ kâ kĩlí rĩ'á fũlâ.

7 Gō'dá drī-'bá 'dī 'bá yī drí tā ì'bǐzó tā gólīyī drí 'ě'á 'ělā âđī 'dī sī rī tāsī. Drīlīyī tā-drī lězó vō gīzó âđī rī 'dī sī. Gō'dá drīlīyī vō rī 'dī gīzó límvo rū 'bá âzâ drīgá sī, â'dô ró bê vō ló'dé kâ ró rīzó òjílā lídí ró rī 'bá yī âvō lâ yī lô'bǎlé 'á lâ.

8 Tā 'dī tāsī rī, gōzó vō 'dī rú lâ zīlī “ ‘Vō Ārí kâ” ’ âcálé būúú ândrō nô.

9 Tā 'dī 'è rú trá ítí 'dī, tǎlá úlī gólâ tā ângū 'bá Yērēmíyā drí âtálé trá âkú ró nā rī â'dô ró bê tā pǎtǐ ró. Gólâ kī, “Gólīyī drí âđī ífí sílīvā 'ásī rī trōzó nyâ'dī-trá-drī-lâ-mûdrī. 'Dīlī rī'á âđī òjílā Īsīrā'élē kâ drí tā-drī lězó trólé fēlé òjílā drī-bā fēzó fūlī rī ĩ'dī.

10 Gō'dá gólīyī drí âđī 'dī trōzó vō gīzó ĩ'dī sī lâ límvo rū 'bá drīgá sī. Tā 'dī 'è rú trá ôzō Ôvārī drí tā lâ 'bǎlé trá má drí rī kâtí.”

Tā kúmú Pīlátō drí tā Yésū kâ kīzó ô'bí ândrá rī
(Márākō 15.2-15; Lúkǎ 23.3-25; Yōwánī 18.33-19.16)

11 Gō'dá Yésū òtírī rīlī âdrélé kúmú 'bǎdrī Yūdáyǎ kâ drīlī Pīlátō ândrá rī, Pīlátō drí Yésū rī ĩjízó kī, “Nī ĩ'dī kúmú ângí gólâ rī 'bá rīlí òjílā Yúdǎ yí kâ drīlī rī ĩ'dī yǎ?” Gō'dá Yésū drí tā-drī lôgōzó kī, “Rī'á ôzō ní drí âtálé nī 'dī kâtí.”

12 Nīngá sī, drī-'bá Yúdǎ yí kâ ndrī 'dī 'bá yī drí rīzó ĩyī ícíciyá 'élē Yésū rú. Gō'dá gólīyī rī bê ícíciyá 'élē Yésū rú rī, gólâ drí rīzó tǐtǐ ró tā âzākā âtá âkó.

13 Gō'dá Pīlátō drí ngǎzó tā âtálé Yésū drí kī, “Tā âmbá rī'á âtálé ní rú 'dī 'bá yī, ní ârí kô yǎ?”

14 Gō'dá Yésũ drí rĩzó tĩtĩ ró tã-drĩ lôgō ãkó Pĩlátō drí. Tã 'dĩ tãsi rĩ, Pĩlátō rĩ tĩ drí â'dızó ndrúndrú.*

15 Rĩ'á ndrô vósĩ cé, kâyĩ kãrãmã lâvũ-lâvũ kôro kã rĩ sĩ, kúmú Rómã kã â'dó 'bá ndrô rĩ 'dĩ sĩ 'bãdrĩ Yũdáyã kã drĩlĩ rĩ drí ôjĩlã 'bãlé gãnĩmã 'á rĩ ãlô rĩ 'bá yĩ ãlô lâ yĩ lôfôzó volé gãnĩmã 'ásĩ drĩ-băláyĩ ró. 'Dĩ rĩ rĩ'á ôjĩlã gólã ô'bĩ Yúdã yĩ kã drí njĩlĩ lôfôlé rĩ ĩ'dĩ.

16 Kâyĩ 'dĩ 'bá yĩ sĩ rĩ, gãnĩmã lé 'bá ãzã rú bê Bãrãbã tĩbê rú lâ drí lâ'búlĩ ôjĩlã drí tã ònjĩ 'ẽ'ẽ gólãkã drí sĩ rĩ bê rĩ'á gãnĩmã 'á.

17 Gō'dá ôjĩlã ô'bĩ ê'bé ĩyĩ rú bê âcálé dũũ Pĩlátō ândrá rĩ, Pĩlátō drí ô'bĩ 'dĩ 'bá yĩ ĩjızó kĩ, "Nĩ lē má drí ôjĩlã ángô rĩ ĩnjĩlĩ ĩ'dĩ ãnĩ drí gãnĩmã 'ásĩ kâyĩ ãmbã nõ tú yã? Má ĩnjĩ Bãrãbã ĩ'dĩ ngátã Yésũ gólã zĩlĩ 'díyĩ pã 'bá ró rĩ ĩ'dĩ yã?"

18 Pĩlátō ĩjĩ tã 'dĩ ĩtĩ 'dĩ, tãlã gólã nĩ trá dódó kĩ nĩ rĩ, drĩ-'bã Yúdã yĩ kã 'dĩ 'bá yĩ 'alé lâ yĩ âdrã trá Yésũ rú drĩ-ãcê gólãkã tãsi. ĩ'dĩ gólĩyĩ drí Yésũ rĩ trôzó âjĩlĩ gólã ândrá.

19 Nĩngã sĩ, kúmú Pĩlátō drē zãã rĩ'á kĩtĩ ĩyĩkã tã kĩ kã 'dĩ drĩlĩ rĩ, ôkó lâ drí tã âtızó ânĩ'á âtálã drĩlã kĩ, "Nĩ 'ẽ tã ònjĩ ãzãkã kô ãlôwálã ãgô tã ònjĩ 'ẽ 'bã kô 'dĩ drí, tãlã má âbĩ trá ònjĩ ró tã gólãkã tãsi ngãcĩ âgĩ rĩ kã sĩ. Gō'dá âbĩ-âbĩ rĩ 'dĩ ĩkpókpólô mã trá rōô."

20 Nĩngã sĩ rĩ, drĩ-'bã Yúdã yĩ kã 'dĩ 'bá yĩ drí rĩzó tã sôlé ôjĩlã ô'bĩ 'dĩ 'bá yĩ 'á kĩ nĩ rĩ, "Nĩ âtã

* 27:14 27.14 Pĩlátō ĩsũ tã kĩ, Yésũ â'dó kô tã ònjĩ tētē 'ẽ 'bã 'ĩ. Tã 'dĩ tãsi rĩ, Pĩlátō rĩ tĩ drí â'dızó, tãlã Yésũ âtã tã mbĩmbĩ ĩyĩ nyãányã pãzó kô.

tã Pīlátō drí kī, 'Mã lē ólôfō Bārábã ĩ'di ãmã drí, gō'dá úfû Yésû ĩ'di vólé.' "

21 Gō'dá Pīlátō drí tã ĩjízó kpá ó'di ò'bí 'dĩ 'bá yí tị kī nĩ rĩ, "Õjílã rị nô 'bá yí lãfálé sĩ rĩ, nĩ lē má ĩĩnjĩ òjílã ángô rĩ ĩ'di ãnĩ drí yã?" Drílĩyĩ tã-drĩ lôgôzó kī, "Nĩ ĩnjĩ Bārábã ĩ'di!"

22 Gō'dá Pīlátō drí tã âtázó gólĩyĩ drí kī, "Õzô má ĩĩnjĩ Bārábã trá rĩ, má ò'ê ã'dô ĩ'di Yésû gólã zĩlĩ 'díyĩ pã 'bá ró rĩ drí yã?" Drílĩyĩ tã-drĩ lôgôzó ôtrê-ôtrê sĩ kī nĩ rĩ, "Íĩpã gólã fê lậ-lậ drĩ drãlé vólé!"

23 Gō'dá Pīlátō drí tã ĩjízó òjílã ò'bí 'dĩ 'bá yí tị kī, "Nĩ lē má drí ãgô nõ fũlĩ ã'dô tã sĩ yã? Tã gólã drí 'êlê ònjĩ rĩ ã'dô 'i yã?" Õjílã 'dĩ 'bá yí ãrĩ ĩyĩ tã Pīlátō drí ĩjílĩ 'dĩ bê rĩ, drílĩyĩ ngãzó trêlé tã bê ngbãlã-ngbãlã kī nĩ rĩ, "Íĩpã gólã fê lậ-lậ drĩ òdrã ró vólé!"

24 Gō'dá Pīlátō cê rũ bê trá kpĩ tã ĩsũ òjílã 'dĩ 'bá yí kã jãlé rĩ, gólã ícã kô tã rĩ 'dĩ 'êlê. Tãlã òzô gólã òrĩ zãã tã ĩjílĩ Yésû rĩ tã sĩ rĩ, òjílã 'dĩ 'bá yí ã'dô ĩyĩ ngã'á ẵwẵ ró rõô gólã bê. Gō'dá Pīlátō ndrê tã 'dĩ bê ĩtĩ rĩ, drílã ngãzó lĩmvũ âtrôlé íyĩ drĩ jĩzó ò'bí 'dĩ 'bá yí ãndrá tã ã'dã ró. Gō'dá drílã ngãzó tã âtálé kī, "Mã tã ãzãkã ãkô òdrã ãgô nõ kã tã sĩ. 'Dĩ rĩ'á tã ãnĩkã ĩ'di."

25 Gō'dá ò'bí 'dĩ 'bá yí ndrĩ drĩ ngãzó tã âtálé Pīlátō drí kī, "Õdrã ãgô 'dĩ kã, lậ ò lậ ògô ãmã drĩ ãmã mvã yí bê."

26 Nĩngã sĩ, Pīlátō drí Bārábã rĩ ĩnjízó gãnĩmã 'ásĩ fêlé ò'bí 'dĩ 'bá yí drí. Gō'dá drílã tã 'bãzó Yésû rĩ cãzó ònjóró'bĩ sĩ, gō'dá Yésû rĩ fêzó, nĩ'á ĩpãlã fê lậ-lậ drĩ drãlé.

Tā ăjũ 'bũ 'bá Pīlátō kâ rî 'bá yî drî 'dásí 'ězó Yésũ rú rî

(Márākō 15.16-20; Yōwánĩ 19.2-3)

²⁷ Gõ'dá nĩngá sĩ rî, ăjũ 'bũ 'bá kúmú Pīlátō kâ rî 'bá yî drî Yésũ rî trözó, nĩ'á âjílâ vō ãyíkâ rĩzó rî 'á 'bã ąngĩ* Pīlátō kâ rî 'álâ. Gõ'dá tólâ rî, ăjũ 'bũ 'bá 'dĩ 'bá yî drî ãyĩ âzĩ-âzĩ yĩ âzĩzó ndrĩ ânĩ'á rú ê'belé dĩrĩ Yésũ rú sĩ.

²⁸ Gõ'dá drĩlĩyĩ ítá Yésũ drĩ sölé rî ąngízó volé gólâ rú sĩ. Gõ'dá drĩlĩyĩ ítá bí ăkũ kăákâ ró kũmũ kâ rĩ'á âkólâ rî âtrözó ĩ'dĩ âkólé gólâ rú, ã'dô ró bê 'dásí 'ězó gólâ rú.

²⁹ Gõ'dá drĩlĩyĩ púrũcĩ gárâ êdézó ąpă ró âkólé âtră Yésũ drĩ. Drĩlĩyĩ pĩdrĩgú trözó 'bălé Yésũ rî drĩ-ágó lésĩ rî 'á, ã'dô ró bê õzõ pĩdrĩgú kũmũ kâ rî kâtĩ. Gõ'dá drĩlĩyĩ ąndĩzó Yésũ ąndrá, rĩ'á 'dásí 'elé gólâ rú kĩ nĩ rî, “Kúmú ąngĩ gólâ rĩ 'bá õjílâ Yúdă yĩ kâ drĩlĩ rî, mã lũyĩ nĩ, ní rî zăâ gbădú ró.”

³⁰ Nĩngá sĩ, gólĩyĩ drĩ rĩzó tũ lũwúlĩ Yésũ rî lĩfĩ 'á. Gõ'dá gólĩyĩ drĩ pĩdrĩgú drĩlĩyĩ fêlé gólâ drĩ rî trözó gólâ drĩgá sĩ, rĩzó gólâ rî cälé drĩ 'á ĩ'dĩ sĩ lâ ąndálé ąndálé.

³¹ Gõ'dá gólĩyĩ lô'ê ãyĩ Yésũ rî lârâkô bê trá mănĩ mănĩ ĩcálé rî, drĩlĩyĩ gőzó ítá kúmú kâ gólĩyĩ drĩ âkólé gólâ rú rî ąngízó volé, gõ'dá drĩlĩyĩ ítá gólâkâ rî sőzó ĩ'dĩ lôgólé gólâ rú. Gõ'dá nĩngá sĩ, gólĩyĩ drĩ Yésũ rî 'bázó fê lălĩ-lălĩ 'ězó gólâ rĩ ĩpálé drĩ lâ 'á rĩ nĩlĩ, nĩzó vō 'ězó nĩ'á gólâ rĩ ĩpálé rĩ 'álâ.

* **27:27 27.27** Órĩ jó ąngĩ rĩ 'dĩ zĩlĩ Părětōriyă. ĩtō lâ kĩ, jó kúmú ąngĩ kâ.

Tā Yésū rī trōzó nĩ'á ìpálâ fê lậlị-lậlị drị drălê rị

(Márākō 15.21-32; Lúkă 23.26-43; Yōwánĩ 19.17-27)

³² Gõ'dá góllyi õtírĩ 'bã rĩ'á nĩ'á lậtị 'ásĩ rị, drılıyĩ nĩzó rù úsúlị ìyị ãgô ãzâ rù bê Sımónã rị bê. Gólâ rị íyĩngá ânĩlị jặrịbặ gólâ zịlị Kĩrénê* rị lésĩ. Góllyi úsũ rù bê lậtị 'á rị, ặjủ 'bũ 'bá 'dĩ 'bá yị drị ãgô rị 'dĩ 'bãzó mbârākã sị fê lậlị-lậlị Yésũ kâ 'dĩ nặlị nĩzó ỉ'dị bê lâ.

³³ Gõ'dá drılıyĩ nĩzó cặlê vồ gólâ zịlị Gõlõgõtã rị 'á.*

³⁴ Vồ rị 'dĩ 'á tólâ rị, ặjủ 'bũ 'bá 'dĩ 'bá yị drị õdrã gólâ ônjălê ặlókõ ãzâ gặgặ lâ rồ rị sị rị ặtrۆzó fêlê Yésũ drị mvũlị, ặ'dồ rồ ngá lặzê-lặzê gólâ rù 'dĩ sị lâ ặ'dịlị. Gõ'dá Yésũ ặmbê õdrã 'dĩ bê rị, gólâ drị vólê gặzó dó mvũlâ.

³⁵⁻³⁸ Nặngá sị rị, ặjủ 'bũ 'bá 'dĩ 'bá yị drị Yésũ rị ìpázó fê lậlị-lậlị drị. Gõ'dá góllyi ndê Yésũ rị ìpâ-ìpâ bê rị, drılıyĩ tã gólâ ìgặlị trặkũ tã ặ'bã-ặ'bã rồ Yésũ rù fê kpặkặrê drị rị ìpázó ừừ Yésũ drịlị. Tã ặ'bã-ặ'bã ìgặlị 'dĩ rị'á nồ.

NỒ YÉSŨ GÓLĂ Ặ'DÓ 'BĂ KÚMÚ ẶNGỊ RỒ

ỖJỈLĂ YŪDẶ YỈ KĂ DRỈLỊ RỈ Ỉ'DỈ

Gõ'dá drılıyĩ kpá ngá ôpá 'bá rặ ãzâ 'bá yị ìpázó fê lậlị-lậlị ãzâ drị Yésũ rị gặrặ drị 'á, ìpâ ặlồ rị gồlê Yésũ rị drị-ặgó drị lésĩ rồ, gõ'dá ãzâ rị ìpázó ìyịkă gồlê Yésũ rị drị-lặjị drị lésĩ rồ. 'Dặ vồsị rị, ặjủ 'bũ 'bá 'dĩ 'bá yị drị ítá Yésũ kâ lặfălê lâ cặzó

* **27:32 27.32 Kĩrénê** 'Dặ jặrịbặ gólâ ặ'dồ 'bá 'bặdrị õjịlặ ặndrồ

nồ kặ drị rị'á zịlặ Lặbặyặ rị 'á rị ỉ'dị. * **27:33 27.33 Gõlõgõtã**
Tặ ỉfị lâ kị nặ rị, 'dặ rị'á vồ gólâ ặvồ drị fặ bê rị ỉ'dị.

ĩyĩ vō 'ásĩ. Gõ'dá drĩlĩyĩ gõmárĩ vũzó ĩ'dĩ, tãlã ngátá ítá tãndĩ ãzã Yésũ kã rĩ â'dô 'dẽ'á ã'dĩ drĩ yã rĩ. Nĩngá sĩ, drĩlĩyĩ ngãzó rĩlí vũdrĩ rĩ'á Yésũ rĩ ndrêlé ùrũ fê lậlậ-lậlậ drĩlậ lómígówá ró.

³⁹ Nĩngá sĩ, õjĩlã gólĩyĩ rĩ 'bá lậvũlậ lậlậ 'ásĩ rĩ 'bá yĩ ndrê ĩyĩ Yésũ bê rĩ, drĩlĩyĩ rĩzõ drĩ ĩyálé gõ'dá kpá Yésũ rĩ lô'dã-lô'dã bê kĩ,

⁴⁰ “Nĩ âtã tã nĩ kĩ nĩ rĩ, yĩ ãã'dô jó ángĩ Ôvãrí kã ùfú'á gõzó bêlã ó'dĩ kậyậ nã sĩ, õzõ nĩ ã'dô fĩ Ôvãrí rĩ mvá 'ĩ rĩ, nĩ pã ání nyãányã, nĩ ârĩ vũdrĩ fê lậlậ-lậlậ 'dĩ drĩlậ sĩ.”

⁴¹ Gõ'dá drĩ-'bã ángĩ Yúdã yĩ kã rĩ 'bã yĩ, lã'bí ìmbã 'bã yĩ, gõ'dá gólĩyĩ sịsị-lésĩ rĩ 'bã yĩ bê drĩ rĩzõ ĩyĩ kpá Yésũ rĩ gũlậ.

⁴² Drĩlĩyĩ tã âtãzó kĩ, “Nĩ gólã rĩ 'bã õjĩlã ãzĩ pãlé rĩ, nĩ pã ání nyãányã kô ã'dô tãsĩ yã? Õzõ nĩ ã'dô fĩ kúmú ángĩ gólã rĩ 'bã ãmã õjĩlã ĩsĩrã'elê kã drĩlậ rĩ ĩ'dĩ rĩ, 'dõvó nĩ ârĩ vũdrĩ fê lậlậ-lậlậ drĩlậ sĩ, tãlã mã lể ró tã bê nĩ 'á.

⁴³ Nĩ âtã tã trá kĩ, yĩ 'bã lậlậ trá Ôvãrí drĩlậ, gõ'dá kpá kĩ nĩ rĩ, yĩ â'dô Ôvãrí rĩ mvá 'ĩ. Gõ'dá õzõ Ôvãrí õlê trá ání pãlé rĩ, gólã õpã nĩ ngbãngbãõ.”

⁴⁴ Gõ'dá ngã õpã 'bã gólĩyĩ ìpãlé Yésũ bê fê lậlậ-lậlậ drĩlậ rĩ drĩ kpá Yésũ rĩ 'dãzó lã'dã ãlô-ãlô 'dĩ sĩ.

*Tã Yésũ rĩ õdrã tãsĩ rĩ
(Márãkõ 15.33-41; Lúkã 23.44-49; Yõwãnĩ
19.28-30)*

45 Gõ'dá nĩngá sĩ rĩ, ãtú òtírĩ cãã ãtú-pá mùdrĩ-drĩ-lâ-ngâ-rĩ ãtú-ãyĩ sĩ rĩ, ãnĩrĩkúwá drĩ 'bãdrĩ 'dĩ límózó ndrĩ cãlé bũũũ ãtú-pá nã lãnjàtúlĩ sĩ rĩ 'á.

46 Gõ'dá câ bê ãtú-pá nã lãnjàtúlĩ kã 'dĩ 'á rĩ, Yésũ drĩ ngãzó trêlé ùrũ ngbálá-ngbálá Ārãmáyã tĩ sĩ kĩ nĩ rĩ, *Ēlójĩ, Ēlójĩ, lámã sãbãkãtãní?* Tã ífĩ lâ kĩ, “Ôvãrí ámakã, Ôvãrí ámakã, ní âyê mã ã'dô tãĩ yã?”

47 Gõ'dá òjĩlã ãzã 'bã yĩ rĩ 'bã âdrélé tólã nã 'bã yĩ ârĩ ãyĩ trêtrê Yésũ kã ùrũ 'dĩ bê rĩ, gólĩyĩ ãsũ ãyĩkã tã kĩ nĩ rĩ, Yésũ òrĩ 'dĩ tã ãngũ 'bã Ēlĩyã rĩ zĩ'á ã'dĩ.

48 Gõ'dá ãlô òjĩlã 'dĩ 'bã yĩ lãfálé 'ásĩ rĩ drĩ rãzó 'wãã, nĩ'á ngã ãzã cõfõ-cõfõ rĩ âtrólé sölé òdrã ã'dĩ 'á. Drĩlã ngã rĩ 'dĩ òmbézó fê mvã sĩlĩ, ânĩ'á 'bãlã Yésũ tĩ gólã ãnjũ ró lĩmvũ lâ 'dĩ bê.

49 Gõ'dá òjĩlã ùrũkã 'bã yĩ âtã ãyĩkã tã kĩ nĩ rĩ, “Ó'bã drê òdrã 'dĩ Yésũ tĩ kô. Mã ndrê drê ngãtã tã ãngũ 'bã Ēlĩyã ã'dô ânĩ'á gólã rĩ pãlé yã rĩ.”

50 Gõ'dá Yésũ drĩ trêzó kpã ó'dĩ ùrũ, gõ'dá drĩlã lówó-lówó âyézó.

51 ãtú-pá gólã Yésũ drĩ lówó-lówó âyézó 'dĩ 'á rĩ, ítã gólã 'ĩlĩ jó ãngĩ Ôvãrí kã 'á, jó mvã* ãzã zĩlĩ “ ‘võ ngĩngĩ lâ Ôvãrí drĩ” ’ 'álé lésĩ rĩ jó tĩlĩ-tĩ lâ 'á rĩ, ítã 'dĩ 'ã lâ drĩ sĩzó kpêérê rĩ ùrũ lésĩ ácalé bũũũ vũdrĩ. Gõ'dá ãnyákú drĩ drĩ rũ ãyãzó kĩgbĩ-kĩgbĩ, gõ'dá kúnĩ drĩ ùfũzó lô'délé ngĩngĩ võ 'ásĩ.

52 Gõ'dá ló'dé drĩ rũ nĩzõ hũwã ãnyákú drĩ rũ ãyã 'bã 'dĩ drĩ sĩ, gõ'dã tã mbĩ 'bã dũũ Ôvãrí kã

* 27:51 27.51 Jó mvã 'dĩ cé võ ãmbã ãlô drĩ-'bã ãngĩ Yúdã yĩ kã rĩ 'bã yĩ kã drĩ rĩzó fĩlĩ 'á lâ, nĩ'á Ôvãrí ngálã rĩ ã'dĩ.

ôdrã 'bá trá ãkû ró rî 'bá yî drí lîdrízó ãyî ôdrã 'ásî â'dólé lédrê-lédrê ró.

⁵³ Gõ'dá drílîyî âfôzó ãyî ló'dé 'ásî. Gõ'dá Yésũ rî lîdrí-lîdrí ôdrã 'ásî rî volé drî lâ 'ásî rî, drílîyî nîzó jãrîbã Ôvârí kã Yêrôsâlemã 'á rî 'álâ. Tólâ rî, ôjílã dûû drí gólîyî ndrêzó.

⁵⁴ Gõ'dá drî-'bá ãjú 'bũ 'bá Rómã kã rî kã gõ'dá ãjú 'bú 'bá gólâkã gólîyî rî 'bá ãyî Yésũ rî lômílí rî 'bá yî bê ndrê ãyî ãgbîgbî gólâ ãnyákú drî ãyá 'bá 'dî bê gõ'dá tâ gólîyî rû 'ê 'bá 'dî 'bá yî bê rî, gólîyî drí â'dózó ãrî ró rôô. Gõ'dá drílîyî ngãzó tâ âtálé kí, “Pãtîî, nõô rî'á Ôvârí rî mvá 'î.”

⁵⁵ Ôkó dûû gólîyî rî 'bá Yésũ rî pãlé rî 'bá yî, ânî 'bá ãyî Yésũ yî bê Gãlîláyã lésî rî yî drí âdrézó jêjê ró, rî'á ãyî Yésũ rî ndrêlé.

⁵⁶ Gólîyî lâfálé 'á rî, Mãríyã Mãgãdálã, gõ'dá Mãríyã gólâ â'dó 'bá Yãkóbã yî Jósê bê ândrê ró rî, gõ'dá kpá Zêbêdáyô rî ôkó gólâ â'dó 'bá Yãkóbã yî Yôwánî bê rî ândrê lâ ró rî bê, gólîyî bê nîngá.

*Tã Yésũ rî ãvô 'bãzó rî
(Márãkô 15.42-47; Lúkã 23.50-56; Yôwánî
19.38-42)*

⁵⁷⁻⁵⁸ Gõ'dá câ bê lãnjátúlí bê rî, ãgô ãzã ngá-tî ãmbã 'bá ró gólâ â'dó 'bá Ārãmátáyã lé 'bá ró rú bê Yôsépã rî drí ngãzó nílí Pílátô ngálã, nî'á Yésũ rî ãvô tâ ãjílí, yî trô ró bê nî'á 'bãlã. Yôsépã rî 'dî, gólâ rî'á tâ ârí 'bá Yésũ kã ã'dî. Gõ'dá Pílátô drí tâ 'bãzó Yésũ rî ãvô 'dî âyézó Yôsépã drí trôlé.

59 Nĩngá sī, Yōsépā yī drí Yésū rī ãvō 'dī âtrōzó êdéle, gō'dá drílīyī Yésū rī ãvō gōzó ítá ó'dí ngbángbá ró rī 'á.*

60-61 Gō'dá drílīyī Yésū rī ãvō 'dī trōzó, nĩ'á 'bālā 'bú Yōsépā drí êdéle ó'dí ró ũgí ró iyī nyāanyā drí rī 'á. Māriyā Māgādālā yī Māriyā āzā rī bê tībē rī 'bá âdrélé iyī Yésū rī ndrélé fē lâlī-lâlī drī rī, gólīyī drí nīzó Yōsépā yī âjílí 'bú gólā 'ézó Yésū rī ãvō 'bālē 'á lâ rī drī 'álā. Gō'dá Yōsépā yī 'bā Yésū rī ãvō bê rī, drílīyī kúní úngú ạngí lílízó, gō'dá drílīyī ũgí 'dī tị lâ â'bāzó kpạạkũ ĩ'dī sī lâ. Gō'dá drílīyī nīzó vólé nĩngá sī. Gō'dá ôkó 'dĩ 'bá yī drí rīzó ĩyíkā ãkpā ló'dé gārā drī 'á tólā, rĩ'á vō ndrélé ló'dé drī 'álā.

Tā Pīlātō drí ậjủ 'bũ 'bá yī 'bāzó rĩ'á Yésū rī ló'dé lômílí rī

62 Gō'dá drịzō āzā rī sī, 'dĩ rĩ'á kậỵ òjílā Yúdạ yí kạ drí rịzó rậtầ 'élé 'á lâ rī ĩ'dĩ. Kậỵ rī 'dĩ 'á rī, drị-'bá ạngí Yúdạ yí kạ rī 'bá yī gō'dá Pậrủsỉ yí bê drí ngặzó nỉlí Pỉlậtồ ngầlầ tầ âtầlé Yésū rī ãvō tầsỉ.

63 Gólīyī kī, "Ămbá, ní ndrê drê, ònjỗ 'bá 'dĩ âtầ tầ trá kỉ nỉ rỉ, òzồ yí òdrầ trá rỉ, kậỵ nầ sỉ, yí â'dồ lỉdrỉ'á òdrầ 'ásỉ.

64 Tầ 'dĩ tầsỉ rỉ, mầ ânỉ nồ tầ ĩjílí ní tị, â'dồ â'dó'á tầndỉ ró, òzồ ní ò'bầ ậjủ 'bũ 'bá ẩzầ 'bá yí ló'dé drị 'dĩ lômílí dódó cầlé bũũ kậỵ nầ sỉ rỉ, tầlầ lậjỏ'bá gólầkầ 'dĩ 'bá yí òzó ânỉ ĩyỉ kồ gólầ rỉ ãvồ ũgũlỉ gồzó tầ âtầlé kỉ nỉ rỉ, gólầ òlỉdrỉ

* 27:59 27.59 Nĩkōdĩmầ pầ Yōsépầ nỉ Yésū rỉ ãvồ 'bầ'bầ ló'dé 'á rỉ sỉ. Nỉ â'dồ ùsủ'á lâ Yồwầnỉ 19.39-40 'á.

trá òdrã 'ásĩ. Ònjō 'dĩ â'dô òjlã âdó'á dũũ lậvũlị gặặ ònjō Yésũ drí âdólé sísí rĩ drĩĩ sĩ."

⁶⁵ Gõ'dá Pílátō drí tã-drĩ lếzō drĩ-'bá Yúdã yí kã 'dĩ 'bá yĩ drí kĩ, "Tãndĩ ró, nĩ trō ặjủ 'bũ 'bá ámakã ặzã 'bá yĩ 'bãlé, òndrê ró ặyĩ ló'dé 'dĩ vồ lã bê dódó."

⁶⁶ Gõ'dá drĩlỹyĩ nĩzō ló'dé 'dĩ tị lã bêlé í'dá sĩ, gõ'dá drĩlỹyĩ ặjủ 'bũ 'bá 'dĩ 'bá yĩ 'bãzō tólã lómígówá ró.

28

Tã Yésũ drí lĩdrízó òdrã 'ásĩ rĩ

(Márãkō 16.1-10; Lúkã 24.1-12; Yōwãnĩ 20.1-10)

¹ Gõ'dá nĩngá sĩ rĩ, kặyị Yúdã yí kã rãtãã kã vósi rĩ, kặyị Gímã kã sĩ ặkpặkặ'dã cữnó, Mãriyã Mặgặdálã yĩ drí ngặzō nĩlĩ Mãriyã ặzĩ lã bê ló'dé drĩ 'álã.

² Gõ'dá gólỹyĩ câ bê tólã rĩ, mặlặyĩkã Ôvãrĩ kã ặzã drí ặcặzō ặrũ lếsĩ. Nyĩ ró, ặgbặgbặ ặndrê drí ặtặzō ặnyặkủ drĩ ặyặlé rồồ, tặlã ặcặ-ặcặ mặlặyĩkã 'dĩ kã 'dĩ drĩ sĩ. Mặlặyĩkã 'dĩ ặcặ bê rĩ, drĩlã kủnị ặngủ 'bãlé ặgặ Yésũ rĩ ặvồ 'bãzō 'á lã rĩ tị 'dĩ lĩlízó vólé, drĩlã gồzō rĩlĩ gặ kủnị rĩ 'dĩ drĩĩ.

³ Gõ'dá mặlặyĩkã 'dĩ ặndrã-gặ-sỉlị lã rĩ'á lặgủ-lặgủ ró ặzồ ngặ ặ'ặ-ặ'ặ kặtị, gõ'dá ặtã gólặkã rĩ'á mặvềmặvề ró kặrĩrĩ-kặrĩrĩ.

⁴ ặtị rĩ, ặjủ 'bũ 'bá gólỹyĩ 'bãlé rĩ'á ặyĩ Yésũ rĩ ló'dé vồ ndrếlé 'dĩ 'bá yĩ ndrê ặyĩ mặlặyĩkã 'dĩ bê rĩ, ặrĩ drĩ gặzō gólỹyĩ rũ rồồ. Gólỹyĩ rũ'bặ drĩ rĩzō lếlé ặrĩ drĩ sĩ, gõ'dá drĩlỹyĩ ló'dếzō ndrĩ vũdrị rũ ặ'wã ặkồ ặzồ ặvồ kặtị.

⁵ Gõ'dá mālāyíkā 'dī drí ngāzó tā átálé òkó 'dī 'bá yī drí kī, “Nī 'è ũrī kò! Má nī trá, nī rī Yésū gólá ípálé fè lậlị-lậlị drị rí lônđalé.

⁶ Gólá yū nōngá. Gólá lịdrị trá, òzō gólá drí tā lâ átárē trá ânị drí rí kátí. Nī ânị vō gólá rí ävō lâlázó 'á lâ rí ndrêlé.

⁷ Nī nī 'wāâ, nī'á tā lâ átálé lājó'bán gólākâ rí 'bá yī drí kī, gólá lịdrị trá òdrâ 'ásī. Gólá â'dô lậvũ'á sịsị ânị ândrá nịlị Gālịláyâ 'álâ. Nī â'dô nī'á gólá rí ndrêlé tólâ. 'Dịlị tá má drí átílí ânị drí nī'á átálé rí ì'di.”

⁸ Ítí rí, òkó 'dī 'bá yī drē zāâ ũrī ró, gõ'dá gólīyī drí kpá â'dózó äyíkō ämbá bê tā tândí átílí gólīyī drí 'dī tāsī. Gõ'dá drílīyī nızó 'wāâ'wâ tā mālāyíkā 'dī drí átílí gólīyī tị 'dī átálé lājó'bán Yésū kâ rí 'bá yī drí.

⁹ Gólīyī òtírī 'bāâ nī'á rí, nyīl ró, Yésū rí gógó nyāányâ lâ drí ânızó rú ùsúlí gólīyī bê lậlị 'á. Yésū drí nị-bê-yâ 'èzó drílīyī. Gõ'dá drílīyī rāzó nī'á rú ùtúlí Yésū drịlị, gõ'dá drílīyī Yésū rí pá âmvózó gólá rí ìnjjızó.

¹⁰ Gõ'dá Yésū drí tā átázó drílīyī kī, “Nī 'è ũrī kò! Nī nī tá átálé ámâ rú-lê-âzị yī drí, gólīyī ònị Gālịláyâ 'álâ. Gólīyī â'dô ámâ ndrê'á tólâ.”

Tā äjù 'bũ 'bá yī drí tā gólīyī rú 'è 'bá Yésū rí ló'dé drị 'álâ rí 'bá yī tá lâ ngızó drị-'bán Yúdâ yí kâ rí 'bá yī drí rí

¹¹ Nīngá sī rí, òkó 'dī 'bá yī drí ngāzó lậvũlị äcị iyíkâ 'á, nī'á lājó'bán Yésū kâ rí 'bá yī ngálâ. Gõ'dá drē äkpākâ'dâ gólīyī drí cã äkó rí, äjù 'bũ 'bá ũrúkâ 'bá yī gólīyī rí 'bá Yésū rí ló'dé drị lômílí rí 'bá yī drí ngāzó nịlị iyī Yērōsälémâ 'álâ, nī'á

tã gólĭyĭ rŭ 'ě 'bá 'dĩ 'bá yĭ tã lâ âtalé drĭ-'bá ąngĭ Yúdă yĭ kâ rĭ 'bá yĭ drĭ.

¹² Drĭ-'bá ąngĭ Yúdă yĭ kâ 'dĩ 'bá yĭ ârĭ ĩyĭ tã ąjú 'bũ 'bá 'dĩ 'bá yĭ drĭ âtalé 'dĩ bê rĭ, drĭlĭyĭ ngăzó rŭ ê'bélé vŏ âlô 'á ôjĭlă sĭsĭ-lésĭ rĭ 'bá yĭ bê tã ĩ'bĭlĭ tã gólĭyĭ rŭ 'ě 'bá 'dĩ 'bá yĭ tãsĭ. Gŏ'dá drĭlĭyĭ ąjú 'bũ 'bá 'dĩ 'bá yĭ lĭfĭ lâ yĭ gĭzó ąđĭ ąmbá sĭ, tălă gólĭyĭ ąđô ró ônjŏ bê tã 'dĩ 'bá yĭ tãsĭ.

¹³ Gŏ'dá drĭ-'bá ąngĭ Yúdă yĭ kâ 'dĩ 'bá yĭ drĭ tã âtázó ąjú 'bũ 'bá 'dĩ 'bá yĭ drĭ kĭ, "Ōzŏ ĩĭjĭ ąnĭ trá rĭ, nĭ âtâ tã kĭ nĭ rĭ, 'Mă ôtırĭ 'băă ą'dú kŏ'á ngăcĭ bê rĭ, lăjŏ'bá Yésũ kâ rĭ 'bá yĭ drĭ ąnĭzó gólă rĭ ąvŏ ũgŭlĭ ũgĭ 'ásĭ.'

¹⁴ Gŏ'dá ôzŏ úlĭ 'dĩ ô'dê trá kúmú Pĭlátŏ bĭlĭ rĭ, mă â'dô ądré'á ąnĭ bê. Mă â'dô tã âtá'á gólă drĭ kĭ nĭ rĭ, úlĭ ąnĭ drĭ âtalé 'dĩ rĭ'á tã pătĭ ĩ. Ĩtĭ rĭ, gólă ĩcá kŏ ląņŏ fĕlé ąnĭ drĭ."

¹⁵ Nĭngá sĭ, ąjú 'bũ 'bá 'dĩ 'bá yĭ drĭ tã-drĭ lĕzó. Drĭlĭyĭ ąđĭ fĕlé ĩyĭ drĭ 'dĩ trŏzó nĭzó tã gólă âtalé gólĭyĭ drĭ kĭ'á nĭ rĭ, lăjŏ'bá Yésũ kâ ũŭgŭ ĩyĭ Yésũ rĭ ąvŏ nĭ 'dĩ tã lâ âtalé ôjĭlă drĭ. Gŏ'dá tã 'dĩ drĭ lă'búzó ôjĭlă Yúdă yĭ kâ rĭ 'bá yĭ lăfálé sĭ, ącálé bũŭŭ ąndrŏ nô. Ĩtĭ rĭ, ôjĭlă Yúdă yĭ kâ lĕé ĩyĭ tã kŏ kĭ'á nĭ rĭ, Yésũ ôlĭdrĭ trá ôdră 'ásĭ rĭ.

Tă Yésũ drĭ drĭ-ącĕ fĕzó lăjŏ'bá ĩyĭkâ rĭ 'bá yĭ drĭ rĭ

(Mărăkŏ 16.14-18; Lúkă 24.36-49; Yŏwánĭ 20.19-23; Tă 'Ĕ'ĕ 1.6-8)

¹⁶ Gŏ'dá nĭngá sĭ, lăjŏ'bá Yésũ kâ mũdrĭ-drĭ-lă-ngă-ălô 'dĩ 'bá yĭ ârĭ ĩyĭ tã Yésũ drĭ âtĭlĭ ôkŏ 'dĩ 'bá yĭ tĭ ąnĭ'á âtală ĩyĭ drĭ 'dĩ bê rĭ, drĭlĭyĭ ngăzó nĭlĭ Gălĭláyă 'álă únĭ gólă Yésũ drĭ tã lâ âtalé kĭ'á

nĩ rĩ, gólĩyĩ ã'dô nĩ'á íyĩ ùsúlĩ drĩ lâ 'álâ rĩ drĩ 'álâ.

¹⁷ Gólĩyĩ câ bê tólâ rĩ, drílĩyĩ Yésũ rĩ ùsúzó, gõ'dá drílĩyĩ gólâ rĩ ìnjĩzó. Gõ'dá kpálé gólĩyĩ ndrélé bê Yésũ rĩ, tâ ârí 'bá ùrúkâ 'bá yĩ, tâ ìsũ gólĩyĩkâ drē zãâ rĩ'á rĩ rĩ tâ lélé kĩ, 'dĩ ã'dô pãtĩ Yésũ ì'dĩ.

¹⁸ Gõ'dá Yésũ drĩ rù êsézó ãnyĩ lãjó'bá íyĩkâ 'dĩ 'bá yĩ lãgátĩ, gõ'dá drílâ ngãzó tâ âtálé drílĩyĩ kĩ, “Ôvârí fē drĩ-ãcê ngá gólĩyĩ ndrĩ 'bũũ 'álâ rĩ 'bá yĩ kâ gõ'dá ngá gólĩyĩ ndrĩ ãngó nõ 'á rĩ 'bá yĩ bê rĩ kâ trá má drĩgá.

¹⁹ Tã 'dĩ tãsí rĩ, nĩ ngâ lâ'búlĩ võ 'ásĩ ndrĩ tâ âtĩ-âtĩ tãndĩ ámakâ nõ pélé õjĩlã õrĩ ndrĩ ãngó 'ásĩ rĩ kâ drĩ, gólĩyĩ ã'dô ró bê tâ ârí 'bá ámakâ ró. Gõ'dá gólĩyĩ tâ lē 'bá trá rĩ, nĩ ìbábátizã gólĩyĩ Átá rĩ rù sĩ, Mvá rĩ rù sĩ, gõ'dá kpá Líndrĩ Tãndĩ rĩ rù sĩ.

²⁰ Gõ'dá nĩ ìmbâ gólĩyĩ kpá tâ ndrĩ má drĩ â'dalé ãnĩ drĩ rĩ 'bá yĩ 'élé. Má ã'dô rĩ'á ãnĩ bê kãyĩ vósĩ cé, cãlé bũũũ kãyĩ ãdũkũ ãngó nõ kâ rĩ tú.” Ì'dĩ 'dĩ.

Tã-drĩ Lěľě Ó'dí Óvârí Kâ

Avokaya: Tã-drĩ Lěľě Ó'dí Óvârí Kâ New Testament

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Avokaya)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-04-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Apr 2025 from source files dated 26 Apr 2025

87931ba7-0e83-5f4d-bd6e-8c45876fc354